העולם הזה

י"ב שבט תש"ם, 30.1.1980 מספר 2213 שנה 44 המחיר: 35.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.)

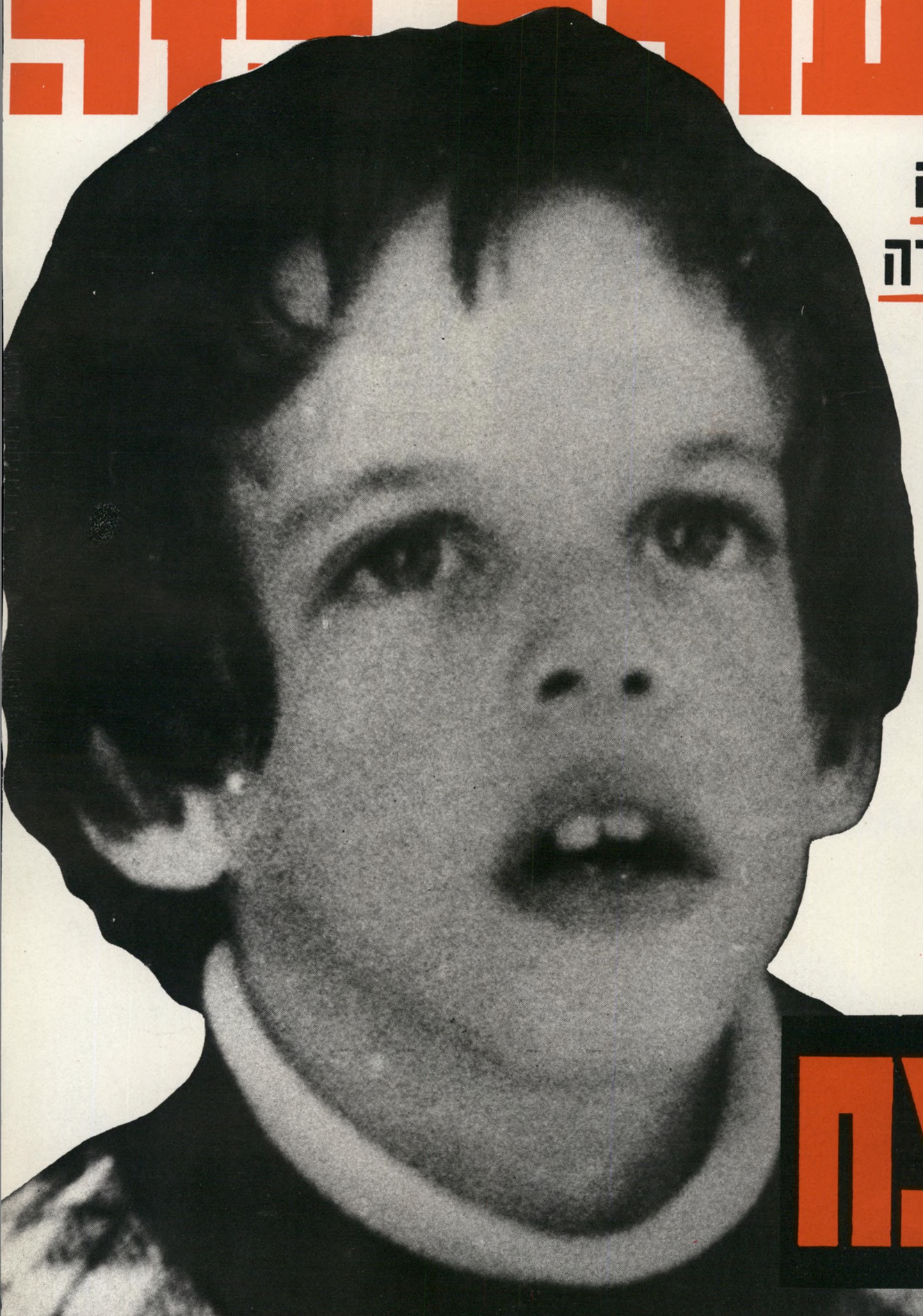

הפרשה המחרידה של הסב שהרג את נכדו

רצח מתוך אהבה

ג'ורדאש ג'ינס
הצלחה דוהרת
בארצות הברית

JORDACHE®

היבואן והמפיץ:
סופר ג'ינס
יהודה המכבי 57
תל אביב
טלפון 456351
רחובות: רח' הרצל 181
טלפון 054-76274
רמת גן: רח' ביאליק 66
פינת ד"ר כהן 2
טלפון 734730
ובחנויות המובחרות

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־232262/3/4. תא־דואר 136 • מען מברקים: „עולמפרס" • העורך הראשי: אורי אבנרי • ראש המערכת: יוסי ינאי • עורך־תבנית: יוסי שנון • עורכת כיתוב: ענת ישראלי • צלמי־מערכת: צייון צפריר וגילה רזין • ראש המינהלה: אברהם סיטון • מחלקת המודעות: רפי זכרוני • המו"ל: „העולם הזה" בע"מ • מודפס ב„חדפוס חדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב בן אבינדור • חפצה „גד" בע"מ • נקופות: צינקוגרפיה „כספי" בע"מ.

קול קורא

יום פירסום הדו"ח על פרשת בית־החולים לחולי־נפש במזרע, בשבוע שעבר, היה יום־חג לכמה נשים וגברים, שהיו גיבורי הפרשה הזאת.

היה לנו חלק קטן, אם כי משמעותי, בפרשה זו, ומותר לנו להשתתף בחג. אך קודם כל יש לחלק צל"שים למי שראויים לכך — ותוך כדי כך לחשוף את האנא־טומיה של מיבצע, המדגים את כל הסוב והיפה שבמיקצוע העיתונאי.

הגיבור הראשון הוא בני ליס, הכתב לענייני־בריאות של הטלוויזיה, שהביא את החייל לארי ביאליק ומישפחתו לפני המצלמה, בכתבה מזעזעת שתיארה את יסוריו במזרע.

שנה לפני כן כבר טיפל ידיעות אח־רונות בפרשה זו. אך משום־מה לא עורר העניין או רושם רב, ועבר בלי תגובות. הדבר מוכיח כי בגילויים מסוג זה חשו־בים גם העיתוי והמקום. הוא מוכיח גם את ההשפעה האדירה שיכולה להיות ל־טלוויזיה — כאשר היא משרתת מטרה טובה.

המיבצע של ליס נראה קל — אך אינו כזה. כדי להבין זאת, יש לדעת כי על הדלת של כלי־תיקשורת מתדפקים בשנה עשרות רבות של חולי־נפש, הטוענים כי הם בריאים לגמרי, וכי נכלאו בזדון על־ידי פסיכיאטר מושחת או בני־מישפחה מנוולים. כל עיתונאי לומד מנסיונו המר לחשוד בסיפורים אלה — מה גם שהעיתונאי אינו פסיכיאטר, וגם חולה־נפש אמיתי נראה לעיתים קרובות, בעיני ההדיוט, כאיש שפוי למהדרין.

בפולקלור של העולם הזה נשמר סי־פור, העובר מותיקים לצעירים, על אודות הכתב־המתלמד ששוחח עם גבר נאה, בעל חזות שפייה למהדרין, שבא למערכת. האיש סיפר לו במשך שעות פרשה מזעזעת של קיפוח ורדיפות. הכתב הצעיר נסער ונרגש, והחליט לצאת למסע־צלב למענו, עד שהאיש היסיח וסיפר כי „אנשים ירוּ־קים קטנים" רודפים אחריו יומם ולילה ומנסים להרגו בקרני־מוות.

משום כך לומדים עיתונאים לברוח מפני מתלוננים כאלה. יש לציין על כן לשבח את ליס, שהקשיב לביאליק, התרשם וחקר, ואחרי שהשתכנע בעצמו כי האיש הוא שפוי, יצא למערכה עיתונאית. הוא הגן על זכויות־האדם של האיש, שהודבק לו לכל חייו תו של חולה־נפש, אף כי שירת בהצטיינות במיבצע־ליטאני, מייד אחרי שיחרורו מן התופת של מזרע.

„לא אני האויב!"

הגיבורה השנייה היא צעירה חי־נית, העובדת בטלוויזיה כתחקירנית. זהו תפקיד שבעליו אינם מופיעים על המיר־קע ועושים את מלאכתם בצינעה. דליה מור הוכיחה כי בתפקיד זה אפשר לפעול על פי אמות־המידה היפות ביותר של אידיאליזם ודבקות במשימה.

דליה, הפועלת למען תוכניתו החדשה של אלי ניסן, כניסה חופשית, עסקה ב־הכנת תוכנית על ציונעת־הפרס, באופן שיג־רתי חקרה גם את פרשת ביאליק. בסך הכל ביקשה להדגים על פי מיקרה זה שאדם שזכה בצה"ל בפרופיל רפואי של חולה־נפש נושא עימו כתם זה בכל חייו, דבר העלול להריס את סיכוייו לקבלת מישרות ולהתקדמות חומרית וחברתית.

ואכן, בתוכנית גילה חוקר־פרטי כי מעסיקים רבים עומדים על קבלת פרטים כאלה, כשהם מקבלים לעבודה עובדים חדשים. לחוקר פרטי אין כל בעייה בהשגת פרטים על עברו הצבאי של המועמד, כליאתו בכלא צבאי, אישפוזו, ועוד. ה־מעסיקים גם מקבלים לידיהם את פינקסי־המילואים של המועמדים־לעבודה — למ־רות שהדבר נוגד בפירוש את החוק. ה־פינקס הוא מיסמך צבאי, ואין למסור

כתב יום
„זה מריח לי לא טוב..."

לזולת פרטים על שירותו של חייל־מילו־אים.

כאשר נכנסה דליה לעובי הקורה של הפרשה, היא הזדעזעה. היא סחפה ברגשו־תיה גם את אלי ניסן, וכך קיבלה התוכ־נית כולה תפנית חדה. עניין מזרע, שנועד להיות שולי, הועמד במרכזו. שניהם הבינו כי זהו עניין של דיני־נפשות, שהוא חשוב יותר מציונעת־הפרס.

תוך כדי הכנת התוכנית נפגשו ניסן ומור עם קצין־הרפואה־הראשי של צה"ל, ערן דולב, שתפקידו בפרשה זו מעלה ספקות חמורים ביותר.

כאשר נפגשה דליה עם דולב, כבר היה בידיה דו"ח־ריפתין, שגילה פרטים מזעזעים על מזרע. דו"ח זה, שחובר בעיק־בות פרשת ביאליק, נגנז. הוא הושג על־ידי ליס בדרכים משלו, אך דליה לא חששה להציגו לפני דולב, שמא תסכן מקורות־המידע.

במהלך השיחה שם דולב את אצבעו על אפו, ואמר לדליה: „זה מריח לי לא טוב. את יותר מדי מעורבת בעניין זה. אני קובע זאת בתור רופא."

היתה זאת קביעה מוזרה מאד. היה בה יסוד של הזדהה. אני כשלעצמי מעדיף עיתונאים שהם „מעורבים", שאיכפת להם מה הם עושים, על פני אנשי־המקצוע ה־חוקרים, הדומים לא פעם ליצאניות (פעם המצאנו למעגם את המושג „עיתונאי־").

דולב אמר כי מזרע היא בית־חולים מצויין, שמעולם לא שמע תלונות עליו, ולראייה — הנה סגנו שלו עומד בעצמו לעבוד שם. בשלב זה לא יכול היה אלי ניסן להתאפק, והגיש לדולב את דו"ח־ריפתין. דולב לא הרגיש בנוח, שינה את הטון, אמר כי הדו"ח לא הובא מעולם לידיעתו, וגם לא לידיעת קודמו.

מישרד־הבריאות טען לאחר מכן כי הדו"ח אכן הועבר לצה"ל עוד ב־1978. יתכן כי הגיע לידי הפסיכיאטר הצבאי הראשי, הד"ר ברוך, ושזה שמר אותו בידיו, מבלי להעבירו לממונה עליו, הד"ר ברוך הוא, אגב, הרופא שנתן ללארי ביאליק את הפרופיל הרפואי הפסיכיאטרי.

למחרת היום התקשרה דליה מור שוב עם דולב, והפעם נקט זה עמדה אחרת. הוא הודיע לה שהוא הורה להפסיק את שליחת ההיילים למזרע. אך הוא הקפיד להוסיף: „אבל זה לא ביגללכם."

השיבה לו דליה מור: „דוקטור, לא אני האוייב!"

„קן הקוקיה"

בכך זאת סירב דולב להופיע בתוכנית־הטלוויזיה, וסירב להתראיין. הסיבה: דו־בר צה"ל אסר זאת עליו. קשה להאמין כי הרובר, יעקוב אבן, שהוא עצמו פסי־כולוג, היה עומד על כך, אילו הפציר בו דולב להניח לו לדבר.

לעומת זאת קיבל דולב באורח־פלא

תחקירנית מור
„את יותר מדי מעורבת!"

רשות להתראיין אצל כתבת קול ישראל, דליה יאירי, שאינה כתבת לענייני בריי־אות. לעומת זאת, היא אשתו של דולב. (דליה היא אלמנתו של גיבור פרשת סאבר, וגם דולב הוא חייל קרבי מצטיין.) בשלב זה נכנסו לפרשה כלי־תיקשורת נוספים. יפעת גבו כתבה על „קן הקוקיה" בהארץ, וגם העולם הזה התרשם מרוחי־הקרב של דליה מור, והחליט להיכנס ל־חשיפת הפרשה.

לא היתה זאת החלטה שיגרתית בשבי־לנו. אין העולם הזה אוהב לטפל בפרשה שכלי־תיקשורת אחר כבר חשף אותה. אולם החלטנו כי חשיבות הפרשה, ודיני־הנפשות הכרוכים בה, מחייבים את טיפו־לנו בה, גם אם אין בה „סקופ". הצוות שלנו — בראשותן של שתי אחיות־לשעבר, הכתבת סטלה קורן והצלמת גילה רזין, שעבדה בעצמה זמן־מה במזרע — חקר את הפרשה וגילה כמה וכמה פרטים מזעזעים נוספים. גילה, שהכירה את הד"ר גבריאל לני, איתרה אותו וצילמה אותו ברחוב.

אני מקווה כי כתבת העולם הזה (2211), ובעיקר השער הזועק „זוועת מזרע", תרמה ליצירת האווירה הציבורית שהכריחה את השילטונות להגיע אל המסקנות המרחיקות־לכת, שאליהן הגיעו.

בזה נסתיים, לכאורה, העניין, אך איני מציע להרפות ממנו. יש לו היבטים הטעונים בירור.

קודם כל: העמדה התמוהה של שיל־טונות צה"ל בכל מהלך הפרשה.

קשה להימנע מן הרושם שהיתה כאן מעין „ווטרגייט קטנה", פרשה של חיפוי וטישטוש. עצימת עיני צה"ל מול המת־רחש בבית־החולים, שאליו נשלחו חיילים, גניזת דו"ח החקירה, והיחס העויין לפעולה העיתונאית, מגלים גישה שיש בה כדי להחריד כל מי שצה"ל חשוב לו.

בפרשה זו של „בית המשוגעים" מת־גלה תופעה של „טירוף מערכות".

ברור כי מנגנון צה"ל לא רצה לראות ולא רצה לשמוע, ולא רצה גם שיראו ושישמעו. מדוע?

בחברה האנושית יש יחס עויין לכל הסוגייה של מחלות־נפש, מפני שהן מס־חידות את האדם. בימי־הביניים הילקו, כבלו ועינו חולי־נפש, כדי לגרש מהם את השטן. מה שקרה במזרע מגלה שרידים של גישה זו, החברה הישראלית, וצה"ל בתוכה, לא רצתה לדעת.

בצבא קיים תמיד החשד שהיילים מת־חזים כחולי־נפש כדי להשתמט. ידועה הפרשה של האלוף האמריקאי המצטיין, ג'ורג' פאטון, שבעיצומה של מילחמת־העולם השנייה ביקר בבית־חולים וסטר על לחיו של חייל, שלקה בהלם־קרב. בגלל פרשה זו נגזף פאטון קשה, וכימעט הודח מתפקידו.

גם צה"ל חושש, כנראה, כי יש המתחזים כחולים, ועל כן — אולי — לא כל־כך איכפת לקצינים מסויימים אם מתייחסים לחולים ביד קשה ומחושמלת. מאידך, מי שנשבר בצה"ל, מסולק בדרך הפסיכיאטרית הזאת גם אם אינו רוצה בכך, וזוהי דרך נוחה להיפטר מעושי־צרות מיקצועיים. יתכן כי זהי הסיבה להשלמה עם הטיפול הברברי במזרע, שבא להכריח את החייל להסכים לשיחרורו בפרופיל פסיכיאטרי, עם כל הנזק העצום הכרוך בכך לחייל מבחינה נפשית, חומרית וחברתית.

הספר מילכוד 22 מציג את הפאראדוכס הצבאי הקלאסי: אדם נורמלי אינו שש לסכן את חייו בקרב. אך מכיוון שהוא נורמלי, יש לחייבו לשרת. מי שרוצה לחרף את נפשו, לעומת זאת, אינו נור־מלי. ומכיוון שאינו נורמלי, דווקא לו אסור להניח לשרת.

פרשת לארי ביאליק וחבריו מגלה מעין „מילכוד 23" — מי שרוצה לשרת, אך אושפז בבית־חולים, מכריחים אותו להס־תחרר.

נדמה לי כי כדאי לצה"ל לחשוב מחדש על כל הסוגייה הזאת.

גם פעולת מישרד־הבריאות ראוייה לכל גינוי. כאן מתגלה הביורוקראטיה במלוא מערומיה המכוערים — עצימת עיניים, השלמה עם נוהלים ברוסליים ועינוי בני־אדם חסרי־ישע, חיפוי, טישטוש לשם הגנה עצמית הדדית, גניזת דו"ח מזעזע, ולבסוף, אחרי שהעיתונות עשתה את שלה, העמדת פני צדיקים.

דמגוגיה אנטי־עיתונאית

פרשה זו מוכיחה מחדש את התפקיד המכריע שיש לעיתונות — וביכללה העי־תונות האלקטרונית — בחברה המודרנית, לא רק לגבי עניינים מופשטים־לכאורה הנוגעים לסידרי־השילטון, אלא גם לגבי ההגנה על חייו של האדם, בצורה הבלתי־אמצעית ביותר.

מזור עד כמה נתקל תפקיד זה בהתנגדות אינסטינקטיבית מצד הציבור, אשר העי־תונות ממלאה תפקיד כה חיוני בהגנה עליו, השתתפתי בימים אלה ב„מישפט ציבורי" מטעם הרדיו, שבו נדון הצורך להרחיב את חיפוי־הפעולה של העיתונאים — אותם העיתונאים שהוכיחו את עצמם בצורה כה מזהירה בפרשת מזרע.

ב„מישפט" נוכח רק קהל קטן, אך היחס לעיתונות היה בהחלט עויין. הדמגוגיה האנטי־עיתונאית של כמה „עדים" זכתה בתגובה חיובית, ואילו היחס לגישת ה־עיתונאים, שהסבירו את צורת הפעולה של אמצעי־התיקשורת, היה שלילי. לבסוף נער־כה הצבעה, והרוב היה נגד הרחבת חופש־העיתונות.

כל אחד מן המצביעים יכול להיקלע מחר לבית־חולים לחולי־נפש — ואז יתפלל שיימצא עיתונאי הגון, אידיאליסטי ועקשן, שיציל אותו — פשוטו כמשמעו.

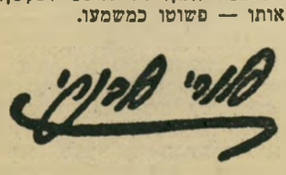

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גיליון „העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, המשיך בפירסום החלק השלישי של כתבת־התחקיר הענקית „הבעייה העתיקה ביותר בעולם", הפעם תחת הכותרת „מדוע הן פרוצות ?" בהכנת הסידרה סייעו ראשי משטרת תל־אביב, הקצינים יואב פלג, אריה שמילנלופסקי ויואב שטיינברג, נציב שירות בתי־הסוהר ד"ר צבי הרמון ועוד מאות אנשים. מדור הבידור של השבועון הוקדש למופעו של אשף הג'אז, המתופף ליונל המפטון, שהיה חלוץ הבאת הג'אז לארץ. המדור „אמנות" היוקדש ללהקה האמריקאית שהציגה את המחזמר „פורגי ובס" (ראה שער) כאולם „הבימה". עמוס קינן, דיווח במדור „תיאטרון" על הצגת „כפאתי הקשת בענף" בלונדון.

בשער הגיליון : רקדנית מאיה אנג'לו מכוכבות „פורגי ובס".

„העולם הזה" 903
תאריך : 3.2.1955

פס"ד מוות לד"ר מרזוק ולשמואל עזאר ✱ קריית הפלדה:

התחלה ✱ יונתן רטוש ממציא את המילה „חתיך"

העם

שניים שנתלו

מחנה עבסיה הקאהירי, עיר בתוך עיר, שבנתה כדי לשכן את מטה כוחות הוד־מלכותו הבריטי במרחב, מורכב מווילות לקצינים ושורות של צריפים. בתוך אחת הווילות האלה גר גבר גבוה מן הרגיל, חד־סנים, בולט־סנטר, יחד עם אשתו ו־חמשת ילדיו. השבוע היה מצב רוחו של הישראלי, תלוי במידה רבה במעשיו של גבר זה.

אולם גמאל עבד־אל־נאצר לא התחשב ביותר במצב־הרוח הישראלי. היו לו צרות משלו. הענייו שהסעיר את ישראל היה פסק־דין מוות שהוצא כנגד שני ה־נאשמים העיקריים במשפט־הריגול של הרשת־הישראלית, ד"ר משה מרזוק ו־שמואל עזאר. בעיניו היה זה רק כלי אחד מני רבים על לוח השחמט של המאבק בעולם הערבי.

תקדים התליין. כמו רוב המצרים היה אל־נאצר משוכנע, כנראה, כי ה־נאשמים באמת ריגלו לטובת הישראלים. בדרך כלל אין נוהגים בארצות העולם לתלות מרגלים בימי שלום. אולם אין זה כלל בינלאומי מוכר. הסובייטים הוציאו להורג מספר בלתי־ידוע של מרגלים או חשודים בריגול, והנשיא דוויייט אייזנהאור אישר אף את הוצאתם להורג של בני הזוג יוליוס ואתל רוזנברג, היהודים האמריק־אים, שחוייבו בדין באשמת ריגול אשומי לטובת ברית־המועצות.

גורלם של אסירי קאהיר נחרץ, למעשה, עוד לפני התחלת מישפטם. היה זה באו־תו בוקר שבו צעדו בזה אחר זה, מנהיגי אירגון האחים־המוסלמים במיסדרון הצר אל הדר־המוות, בקאהיר. איך אפשר ל־הוציא להורג מוסלמים דתיים, ולהשאיר כחיים אנשים שחוייבו בדין בריגול לטו־בת האויב הציוני ?

הכטחה קצרת־רגליים. אמנם, עוד במהלך המישפט רמזו מנהיגים מצריים למשקיפים אמריקאיים שהאמצעי האחרון לא יופעל. דברי ההרגעה סובבו את הע־לם, חדרו לקריית־הממשלה בירושלים. ממשלת־ישראל נהגה בהתאם, השתדלה להימנע ממעשים פרובוקטיביים, שיכלו ל־הקשות על ההחלטה של הקצין קר־הרוח המחזיק בידיו את גורל מצריים.

עוד בטרם נחנקו אנקות־המוות של תלויי האחים־המוסלמיים, נערמו כבר צרות חדשות על ראש אל־נאצר, והוכי־חו שהבטחה מרחבית היא קצרת רגליים. הפעם באה המכה מצפון : עיראק הודיעה על הסכם חדש עם תורכיה, ליכדה מסבי־בה ממשלות ערביות אחרות, ואיימה ל־השמיט את הקרקע מתחת להגמוניה המצ־רית במרחב.

בישראל לא כלו עדיין כל התיקווח. פה ושם פעמה עדיין תוחלת עמומה : אולי יחון אל־נאצר את הנידונים, כדי להתגרות בעיראקים ? אולם היה זה חישבון תעתו־עים : הקצינים הצעירים בקאהיר אינם נמנים עם סוג הפוליטיקאים. המסוגל לכרות את הענף עליו הוא יושב, על־מנת להרגין את יושבי העצים האחרים.

להיפך. אל־נאצר השתדל עתה לרכב על הסוס הלאומי הגבוה, עליו טיפס עוד בביקוריו המפורסמים ליד האבן הקדו־שה במכה. הוא האשים את העיראקים ב־בגידה, הזכיר כי התורכים הינם בני־בריתם של הישראלים. תלייתם של כמה ציונים היתה, במיקרה זה, עיסקה פולי־טית כדאית — מהלך מחוכם במישחק ה־מרחבי.

קשה היה לצפות כי השילטון, שתלה עוד בימיו הראשונים מארגן־שביתות, ית־עניין בגורל האישי של שני גברים ש־העיפו מבטים כמהים בקרני השמש האח־רונות שחדרו מבעד לאשנבים המסוגרים של תאיהם. הם היו רק חיילים במישחק.

חעשיה

בן־ברית אדיר

כאשר החליטה חברת סולל־בונה להקים את קריית־הפלדה בקירבת עכו (העולם הזה 898) היו מנהליה מלאי התלהבות ותיקוות לגבי העתיד. אולם מומחי מישרד המיסחר והתעשייה היו מפוכחים יותר, ולא גילו כל התלהבות. לדבריהם לא היתה הקמת קריית־הפלדה כדאית כלל : „לא יהיה כל חיסכון במטבע זר, ושכר־העבו־דה הגבוה, הנהוג בארץ, רק ייקר את מחירי הברזל הפלדה."

החודש, כאשר לחצה סולל־בונה על ה־ממשלה ודרשה סיוע כספי בהקמת מיפע־לי הפלדה, הפכו חילוקי הדיעות בינה לבין מישרד המיסחר והתעשייה להתנג־שות גלויה. אנשי המישרד התנגדו למתן סיוע, דרשו שסולל־בונה תערוך חישוב נוסף של כדאיות המיפעלים. סולל־בונה סירבה לעשות זאת, וטענה כי הממשלה כבר אישרה את תוכנית קריית־הפלדה, אך הסכימה להעביר את העניין לידי לישי־כת הייעוץ הממשלתית.

השבוע, בעוד לישכת־הייעוץ מנסה ל־יישב את הסיכסוך, מצאה סולל־בונה בן־ברית חדש ואדיר : מישרד־האוצר הורה לחברת־השילומים * לקבל פיקדון של 42 מארקים (למעלה מ־10 דולר) על כל טונה ברזל שתובא לארץ במיסגרת הסכם־השילומים.

לכאורה, לא היה כל קשר בין הוראה זו לסיכסוך קריית־הפלדה. אולם כוונתו האמיתית של מישרד־האוצר היתה ברו־רה : ה„פיקדון" ייהפך לתוספת־תשלום עבור הברזל הגרמני, ייקר את מחירו, לא ייאפשר לו לתחר בברזל של סולל־בונה. הקמת קריית־הפלדה — ובייחוד מיפעל עירגול־הברזל — תהיה כדאית לאחר הכל.

ספורט

מזל טוב ?

השבוע עקבו חובבי־הכדורגל הישרא־ליים במתיחות אחרי נציגי מכבי והפועל, שהתכנסו בלישכתו של השופט המחוזי התל־אביבי, ד"ר יוסף לם. היה ברור כי מוצא פיו של השופט יכריע את גורלה של ההתאחדות לכדורגל הכושלת — ל־שיקום או לפירוק.

העסקנים אף הם ידעו זאת היטב : הם הוזמנו אל השופט המחוזי, לאחר שהגישה מכבי צו־מניעה נגד מישחקי הליגה ה־ראשונה והשניה בכדורגל. אישור צו זה היה עשוי לגרום לשיתוק מוחלט בשדה הכדורגל הישראלי.

השיתוק לא בא. השופט, שהתייחס לכל הפרשה בהבנה, הוציא פסק־דין ש־סיפק את דרישות כל הצדדים, אפילו את דרישות בית"ר, שנתמכו בידי מכבי, אף כי נציגי בית"ר לא הוזמנו אל השופט. בין השאר הוחלט :

● כי קבוצות בית"ר תל־אביב והפועל בלפוריה, שעמדו לרדת לליגה ב', יישארו בליגה א' *.

● כי קבוצות בית"ר ירושלים והפועל חדרה, שעלו מליגה ב' לליגה א', יישארו בה.

חובבי הכדורגל נשמו לרווחה. אמנם לא היה ברור כמה זמן יימשך שלום־הבית המחודש. אבל הוא היה מסוגל לאפשר לקהל לחזות בכמה וכמה מישחקים מעניי־נים. נשמו גם לרווחה גיזברי שלוש ה־אגודות הארציות : מישחקי ה„ברוגז" ש־בית־הישראלים, כאחת ממנהיגות ה־תנועה הפמיניסטית. היא סיפרה בתוכנית כיצד נטשה את בעלה וילדיה למען רעיו־נותיה. בתה זו, אסתר, היא הזמרת אסתר שמיר, שהיתה נשואה לאפרים שמיר, מ־להקת כוכרת.

* באותה תקופה תיפקדה ליגה א' כליגה לאומית.

** תחיה בת־אורן הופיעה לפני כמה שבועות בסלוניזיה, כאחת ממנהיגות ה־

תמרורים

נולד. ליעקוב גמבש, 27, לשעבר שח־קן הנבחרת הלאומית וכיום בלם קבוצת בית"ר תל־אביב, ולאשתו : ילדם הראשון, כן.

נולדה. לתחייה בת־אורן, עורכת ה־תוכניות לעקרת־הבית בקול ישראל, ל־בעלה אשר הירשברג, 33, דובר מישרד המיסחר והתעשיה : בת, אסתר. לבני הזוג בן נוסף **.

נתן. שמואל בכור עוזר, 26, מורה, ד"ר משה מרזוק, 28, רופא, בידי תליין בכלא קאהיר. השנים נידונו למוות, לאחר שחוייבו בדין במישפט הרשת הישראלית בקאהיר.

נפטר. אברהם סיני רוגצ'בסקי (רגב) ביום הולדתו ה־83, בגיבעת־עדה. רוגצ'ב־סקי, סנדלר, יליד אוקראינה, עלה ארצה ב־1904 עם הגל הראשון של העליה ה־שניה, התיישב בסג'רה, בה העסיק במשך חודשים מיספר פועל בשם דויד גרין, שהתפרסם מאוחר יותר כדויד בן־גוריון. רוגצ'בסקי גידל חמישה בנים, שאחד מהם, יהושוע, נפל בהגנת סג'רה בקיץ 1948.

אנשים

● אוהב חלב ומוצרי־חלב, ראש ממש־לת צרפת, **פייר מנדס־פרנס**, זכה ל־מתנה שופעת־חלב מאיגוד אמני הסאטירה בפאריס : פרה טהורת־גזע.

● מתרגם־אמן ומשורר **יונתן רטוש** (יוחמד) העשיר השבוע את המילון העברי הרשמי בשתי מילים לא־רשמיות עד כה : בשיר חתיך (חורז עם כריך) בן 120 השו־רות, שפורסם בהארץ, שר רטוש על „אשה מלאה ומצליחה" לה „חתיך דק ו־נאה". דוגמה אחרת ומנחמת של שירת רטוש : „אך כמיספר החתיכות מיספר החתיכות...".

** בת־אורן הופיעה לפני כמה שבועות בסלוניזיה, כאחת ממנהיגות ה־תנועה הפמיניסטית. היא סיפרה בתוכנית כיצד נטשה את בעלה וילדיה למען רעיו־נותיה. בתה זו, אסתר, היא הזמרת אסתר שמיר, שהיתה נשואה לאפרים שמיר, מ־להקת כוכרת.

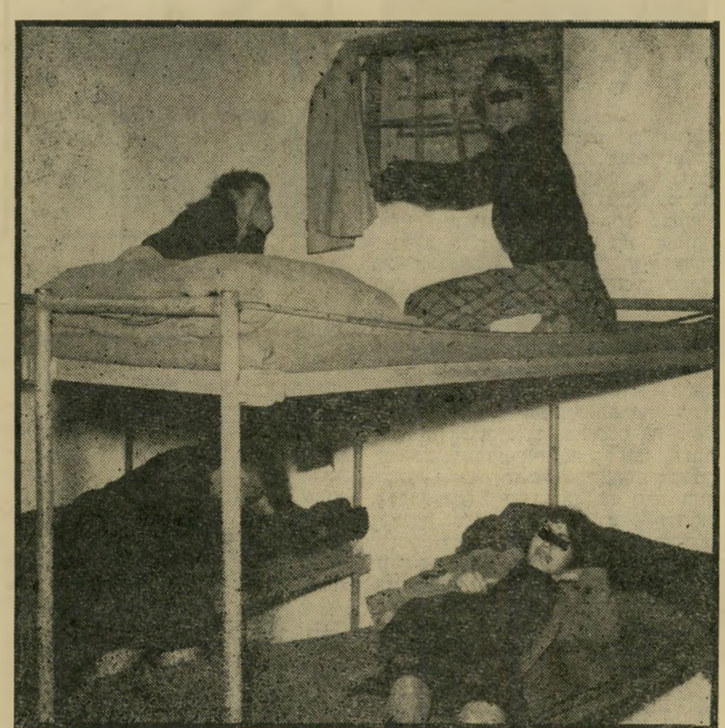

„מדוע הן פרוצות ?"

תצלום מתוך הסידרה „הבעייה העתיקה ביותר בעולם" — מראה פנים של גווה־תרצה — אגף הנשים של בית־הכלא רמלה : ארבע פרוצות שפוטות.

בצבעים...

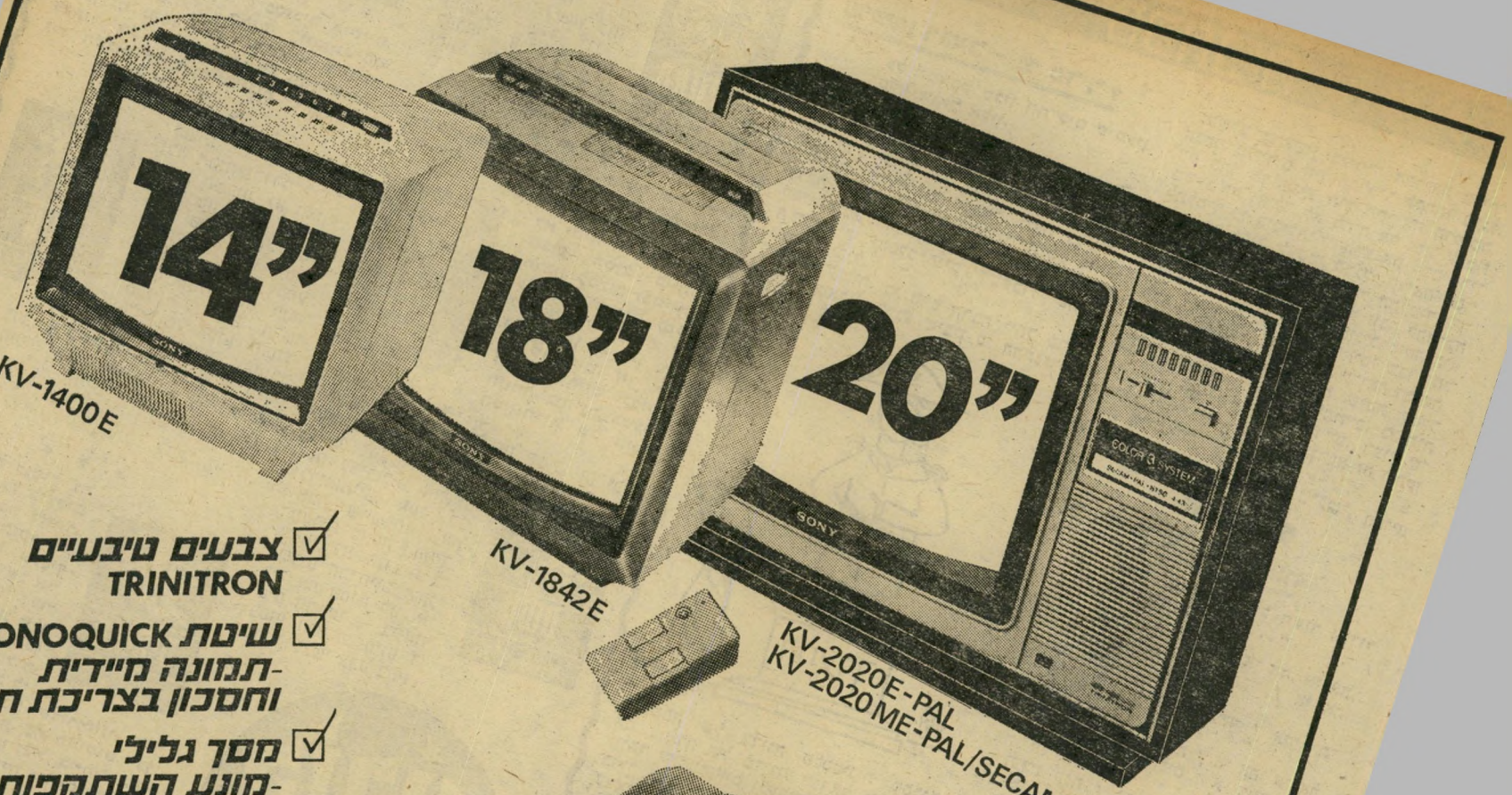

- ☑ צבעים טיבעיים TRINITRON
- ☑ שיטת ECONOQUICK -תמונה מיידית וחסכון בצריכת חשמל
- ☑ מסך גלילי -מונע השתקפות
- ☑ דגם 3 system: SECAM/PAL/NTSC
- ☑ שרות ! -מעבדה מקצועית ומלאי חלקים מובטח

...ובשחור לבן

...בדוק והשווה!

SONY.
למבקשים את הטוב ביותר

מכחבים

שימעון ויגאל – מי עדיף?

על המאבק שבין הח"כים שימעון פרס ויגאל אלון.

כדאי להעיר את תשומת־ליבם של ה־יונים וכלל שוחרי־השלום, שדווקא שימ־עון פרס עדיף על יגאל אלון, כראש־ממשלה עתידי של ישראל. וזאת בניגוד לדעה רווחת, שפרס, הבנגוריוניסט וה־רמ"יסט־לשעבר, הוא גץ, לעומת אלון, הקיבוצניק והפלמ"חניק לשעבר, שהוא יונה כביכול.

כדאי לזכור, כי פרס הרבה יותר פרג־מטיסט מאלון. ברגע שיבין כי ההתנגדות

להקמתה של מדינה פלסטינית מסכנת את עתידה של מדינת ישראל עצמה — יותר לאמריקאים ולערבים, גם אם הדבר כרוך בהכרה באש"ף ובמו"מ עם יאסר עראפאת בכבודו ובעצמו. אלון, לעומתו, קשור לקרקע ולהתיישבות, והוא יורשם הרוחני של יצחק טבנקין המנוח וישראל גלילי יבדל"א, שניהם מגדולי חובבי ה־קרקע וההתנחלויות.

א.ג., רמת־גן

● הקורא א.ג., שביקש לשמור על עילום שמו, היה חבר בקיבוץ של הקיבוץ־המאוחד, הזדם הקיבוצי של טבנקין, גלילי ואלון.

● ● ●

סכנה אימפריאליסטית

רק"ח נגד הכיבוש או בעד הכיבוש?

כאשר חיילי סדיר ומילואים נאבקים על הזכות לשרת בתוך הקו הירוק בילבד, מתייצבת רק"ח בשורה הראשונה של אלה הסולידאריים עם מאבק זה. עד כאן הכל שפיר. אך כאשר באותו הזמן מברכים אנשי רק"ח על הכיבוש הסובייטי של אפגניסתאן, אתה תמה, למי משתלמת הצביעות הזו?!

המאבק על זכותם של העמים להכריע בגורלם במו ידיהם אחד הוא — בפלסטין או באפגניסתאן. כאן שולחים אותנו לכ־בוש פלסטינים בשם „הביטחון" ו„האינ־טרסים של העולם המערבי". שם נשלחים היילים סובייטיים „להגן על העם האפגאני מפני הסכנה האימפריאליסטית". אלה מקד־שים את הכיבוש בשם „הפחד מפני הקר־מוניזם", ואלה מברכים על הכיבוש הזר בשם „חרות העמים". אף איש שפוי לא יאכל את הדברים האלה. כדאי לרק"ח לקחת זאת בחשבון, כשהיא מבקשת, בצדק, מישראלים לשתף עימה פעולה במאבק נגד הכיבוש הישראלי.

סיני פתר, תל־אביב

● ● ●

בזכות הקריאה המהירה

קצב הקריאה של אדם בוגר, כ־קצב של תלמיד בבית־הספר ה־יסודי.

שיטת הקריאה המהירה של הדוקטור קטלר הוכיחה את עצמה בארץ ובעולם, כשיטה יעילה לכל קורא, בכל הגילים. מחקרים הוכיחו, כי כושר הקריאה של אדם בוגר ממוצע מנוצל רק בשיעור של כ־10%. הסיבה: האדם קורא בקצב הבסיסי שבו למד לקרוא, ורק לעתים נדירות יכול הוא להגיע למהירות קריאה העולה על מהירות הדיבור.

בשלב הראשון בלימוד הקריאה בבית־הספר מלמדים את התלמיד לקרוא בקול. רק אחר כך מגיע תור הקריאה הדמומה. משלב זה ואילך לא טורח אף אחד לרמוז לתלמיד כי ביכולתו להחיש את קצב קרי־אתו, אם יקנה לעצמו הרגלי קריאה מסר־יימים. בדרך כלל, כשמתחיל התלמיד לק־רוא קריאה דמומה, אין הוא זוכה להדרכה כלשהי. התוצאה: אפילו באוניברסיטה הוא יקרא בדיוק באותו הקצב האיטי שבו החל ותירגל בשעה שלמד לקרוא קריאה דמומה. לכן יש לדעתי לאמץ את שיטת קטלר ולכלול אותה בתוכנית הלימודים, בכיתות הנמוכות בבתי־הספר היסודיים. רצוי ש־מישרד־החינוך יתן דעתו בנושא זה ויתקן את הליקויים.

מאיר פינטו, בת־ים

● ● ●

לשר שרון ישנה חוזה

לשיר לפי הלחן של השיר „לדוד משה היתה חווה..."

לשר שרון ישנה חוזה / אי אה, אי אה, הו! / והוא רוחש לה אהבה / אי אה, אי אה, הו!
אמר אשר / זה לא כשר / איך ית־אפשר / אם נתפשר
לשר שרון ישנה חוזה / אי אה, אי אה, הו! / עשרות מיליונים היא שווה / אי אה, אי אה, הו!
ועדת קנת / אז רוטנת / מתדיינת / ומתקנת
לשר שרון ישנה חוזה / אי אה, אי אה, הו! / בשפע מים הוא מרווה / אי אה, אי אה, הו!
אמנם מוסר / כבר אין לשר / אך סיר בשר / לו לא יחסר
לשר שרון ישנה חוזה / היי לילי, היי לילי, היי־לו!

משה כנען, רמת־השרון

● ומוסיף הקורא כנען: אם אין אני לי — לילי לי.

● ● ●

בממלכת הקופים

שומרי־הראש לא נועדו לחגן על מנהיגי ישראל, אלי לרוממם ולפארם (על מאמרו של אורי אבנרי „חבאבון תראשי", „העולם הזה" 2211).

יש להבין, שאם לא נפאר ונרומם את מנהיגינו, ואפילו באמצעים מלאכותיים, יצ־טיירו הם בעינינו כבני־תמותה רגילים ר

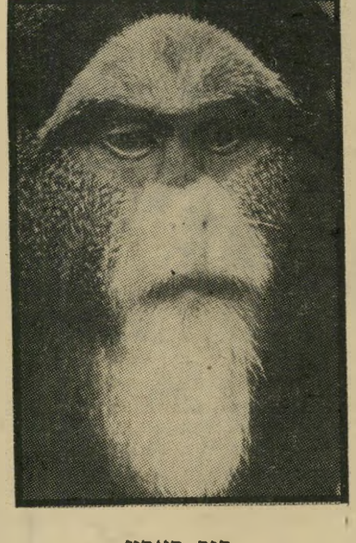

קוף באבון
שומרי־ראש ופמליות

עולם הקולנוע

חודש חזק ומלא הת־נגשויות המתחיל ב־שבוע אלים, ממש. אל תריב, למען השם: אתה יכול לגרום ל־אדם לא שלילי ביותר נזק רציני מאד. ואל תיכנס לתאונות: אתה עשוי לגרום לאסונות, מבלי להתכוון לכך. אבל אין ספק שלא תו־כל להימנע מכל מיני סיכסוכים אישיים, במישור הכלכלי, האישי והאינטימי. ייתכן גם מישפט לא סימפאטי, שאפשר לפתור רק בעזרת הבנה והתחשבות. גלה השבוע הבנה והתחשבות! זה כדאי.

* * *

משונה מאד. אתה מג־לה הבנה נהדרת לבני־אדם השבוע. גם האחת שנפגשת שפכה את לי־בה בפניך מהר מדי בהתייחס לזמן הקצר שאתם מכירים. ובמק־ביל אתה מגלה חוסר הבנה לנציגים הרש־מיים של החוק והסדר ומוצא עצמך מסתבך איתם בדברים שהתחילו במה בכך. אל תני־חי למתחרה הסמויה להפר את מנוחתך. תא מייחסת לה יותר ממה שמגיע לה. עוד תגיעי למסקנה שלא היה לך על מה לדאוג. בת שור: לבשי תכלת.

* * *

אתה מרבה לנסועי ה־שבוע יזמנו לך בדרכים אהבים ואהבה כאחד. היזהר פן ירחיקו שי־קוליך הקרים מעליך הזדמנות גדולה של או־שר. כוח־ההרגל עו־שה, אף הוא, את שלו — ודווקא הוא מסוכן לך, בחיערכות המזלות הנוכחית. שבוע טוב ל־למעשי־פתע, להחלטות שרירותיות, לגי־חות לעבר הנעלם. את, בת תאומים, יכו־לה להתברך בחן בלתי־רגיל, בייחוד בימי ג' ו־ד'. היזהרי בעיסוקייך בשטח הפיננסי.

* * *

נסה לראות את הדברים גם מנקודת מבטם של האחרים, ואל תעשה מעשים הגורמים לאדם הקרוב אליך עגמת נפש. גלה רצון טוב כלפי חבריך לעבודה. נסיעה קצרה בסוף ה־שבוע תביא לך את השלווה המיוחלת, ו־תסייע לך לפתור בעייה מעיקה. השבוע לא ממתינה לך שום הצ־לחה חברתית בולטת, כך שכדאי לך לנצל את הזמן למנוחה ולטיפוח יופייך. אך יש סימנים שהמצב ישתפר בעתיד הקרוב.

* * *

זכית בהצלחה — ואתה עתיד לזכות ב־כמה נוספות. זכור כי הדמיון והמקוריות חייבים לשמש נר לרג־ליך, הרבה יותר מן הזהירות והתיכנון ה־קפדני. עם זאת, אל תתעלם מדרישות הרגע ודאג לא לריב לחינם עם ידידיך ומכריך. רכישת ציוד, או דברים הקשורים לעבו־דתך, כדאיות מאד השבוע. לביאה: העדיפי את הכהה על הבהיר, את ה־שחרחר על הג'ינג'י. בגדים בצבע שיערך יביאו לך מזל. מיספר 7 יועיל לך.

* * *

לאחרונה חלה נסיגה בעסקיך. אבל לעומת זאת נחלת הצלחה לא־נורמלית במישור הרו־מנטי: הרומן אותו הת־חלת לנהל לפני זמן מה יימשך, אבל אל תחשוב לעצמך שהוא רציני. אתה תחזור ב־סופו של דבר אל אש־תך. השאלה היא אם היא תקבל אותך מחדש. לכן, עליך לכלכל את מעשיך במחשבה בשאלה זו.

השבוע מתחילה תקופה בחייך, בה תצ־טרך לנקוט ביזמה, שוב ושוב. על־כן מו־טב שתתכנן בזהירות את צעדיך הבאים. בת מאזניים: הזהרי במיו־חד מריצה, ומספורט. אל תאכלי בשר לפני שאת הולכת לישון. כוח המשיכה שלך יגבר, לקראת סוף השבוע. אחרי מוצאי־שבת תג־בר השפעתך. למשך זמן קצר. לבשי ורוד.

* * *

בעייתך העיקרית השבוע, תהיה איך לש־מור על שלוות נפשך, נוכח התקריות הפוליטיות האחרונות. לא יהיה זה עבורך ה־שבוע הטוב ביותר. הרבה לכתוב ובמיוחד ענה על מכתבים. תוכ־נית אותה תיכננת ל־בצע מזמן — אין סי־כוי שתתגשם. אך אל ייאוש, החיים לפניך. היזהר בנהיגה בשעות המאוחרות של היום.

* * *

השבוע מסוכן מאד לבנות קשת: הן יכו־לות להסתבך בהרפת־קאות העשויות לג־רום לסיבוכים אישיים ובריאותיים, זמן רב לאחר שתשכחנה את התקרית עצמה. מוטב, איפוא, לא להרבות ב־קשרים חברתיים ולהג־ביל את המגע עם אנ־שים חדשים — בייחוד בסוף השבוע, מיום ד' עד ו'. לבשי צבע בהיר.

בן מזל אריה, הוא הקובע, השבוע, את התפתחות ענייניך, לשבט או לחסד. על כן היזהרי, בת גדי, מ־לתת פורקן לתיסכוליך ולהרגשת ההתמרדות שלך. מוטב לך לציית לאנשים מבוגרים ובכ־לל, לשקול את כל צע־דייך. אם בריאותך היא ככה־ככה. אל תזלזלי בבריאות ואל תחקי את חברותיך ב־אוכל. לא כל מה שמו־תר להן מותר גם לך. מכתב המגיע מארץ רחוקה מטריד את מנוחתך. אך מעורר בך געגועים. לבשי לבן, זה יהלום אותך.

* * *

שבוע של הצעות מפתות בכל השטחים. עיון בהצעות ובירורן יביאך לפעילות מוג־ברת, שתסב לך אושר ועושר, באם תשכיל לבחור בהצעה הטובה ביותר. עייפות מרובה נכונה לך לקראת סוף השבוע. נסי לעניין את בן־זוגך בנסיעת סוף שבוע למקום שקט. את זקוקה לזה. צבעים בהי־רים יהלמו אותך מאד.

* * *

בת דגים: בני המין החזק נמשכים אלייך ומקדישים לך את מלוא תשומת־לבם, מאחר שהסכסוך־אפיל שלך מתחזק בימים אלה במידה רבה. כא־שר תשתחררי משיכרון הצלחה, טוב תעשי אם תתחילי להרהר איך לנצל את ההתפתחות החדשה לשיפור עתי־דך, והעיקר — אל תזניחי בשום פנים ואופן ידידים ותיקים.

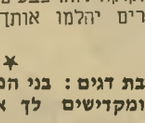

„ויקטורי" ספינת הדגל של נלסון

NELSON FILTER

Virginia

„ויקטורי" היתה הספינה המפורסמת ביותר בדורה. היא נבנתה בשנים 1759–1765 ושופצה פעמיים מחדש לפני קרב טרפלגר, שבו היא שימשה כספינת הדגל של אדמירל נלסון.

בימיה הגדולים היא נשאה 102 תותחים. עתה היא ניצבת במלוא תפארתה בנמל פורטסמות' שבאנגליה. כשאתה מעשן נלסון פילטר וירג'יניה, זה הספור שהיא מספרת לך. קח אחת....

נלסון פילטר וירג'יניה - הטעם הנועז של המרחבים הגדולים...

תשבץ העולם הזה 2213

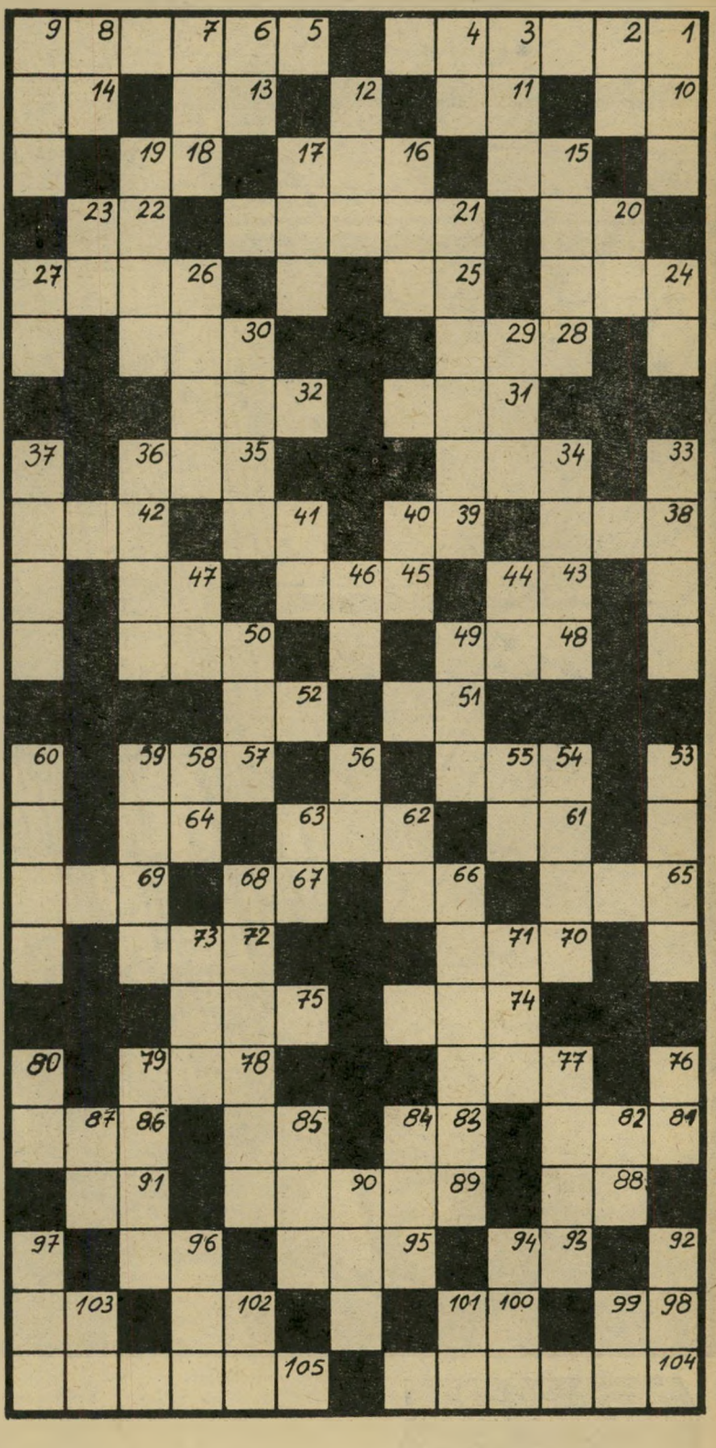

מאוזן:

1) מן האמנויות; 5) גדה זו של הירדן; 10) סקודה מפורשת; 11) נצח; 13) מן השבטים; 14) אביון; 15) מילת־שלילה; 16) לא הרבה; 18) בירה אירופית; 20) תנועת־מים בים; 21) צרור; 22) עולן; 24) בגד־השרד שלו; 25) מונח בתורת החשמל; 26) .... נביאים כתובים; 28) מול; 30) התאווה ל־; 31) צבע אדום עז; 32) מישחק־קלפים; 34) העם שלי; 35) טרח־נוי; 38) מאכל הפרות; 39) שאין נשמה באפו; 41) מוקיון; 42) בא אחרי הברק; 43) מצבת־זיכרון; 45) מעדנות; 47) מסולם הצלילים; 48) מגיבורי „הוואי 0־5"; 50) צעד; 51) נישא; 52) קליפת העינב; 54) נגס; 57) פקק; 61) אם־הפנינה; 62) קיבוץ בארץ; 64) עכו; 65) מאבני החושן; 66) מאכל אבותינו במידבר; 67) מספיק!; 69) נציגות נבחרת; 70) משקה דבש; 72) אחי הבעל; 74) פצע; 75) מאביזרי האוהל; 77) מגילגולי הארבה; 78) אגם; 81) נס; 83) הבל דק; 85) בן לעם נוכרי; 86) עיר קדושה למוסלמים; 88) מילת־זירוז; 89) צמח מידברי; 91) סיומת לרבות; 93) ברח; 95) כסף רב; 96) בסיס; 98) מכשף; 100) ענן; 102) כמו 14 מאוזן; 103) זועף; 104) הוחזרה השבוע למצריים; 105) לא פרטי.

מאונך:

1) צד; 2) קרס; 3) לבוש לרגל; 4) סופו של דוד; 6) נצח; 7) זימרה; 8) מן הגפיים; 9) מענית; 12) מאברי העיכול; 15) מישחק ילדים; 16) תוכנית־טלוויזיה פופולארית; 17) רך בצאן; 19) יחידה צבאית; 20) מזל; 21) יחידות־זמן; 23) אוייב; 24) מושת על כל אזרח; 26) שר־המישפטים (ש"מ); 27) בת־קול; 29) מימטר; 30) טעמו של הלימון; 33) משמש לחתירה; 34) הרגע הבא; 36) נגב; 37) רקיע; 40) אפס כוחו; 41) בשבילי; 44) שופט; 46) רצועה; 47) עליך לדעת!; 49) מורד בלי ראש; 50) נתקל ב־; 53) פרפיום; 54) קיבוץ בגליל העליון; 55) מן הטעמים; 56) מרושע; 58) פרפר־לילה; 59) מקום שלם בגוף; 60) דף־בולים; 62) גינת־נוי; 63) וזיר; 66) פוליטיקאי; 68) מוסד חינוכי על חוף הכינרת; 71) מודע; 73) אולם; 76) אסקופה; 77) מטוס ללא מנוע; 79) קהל גדול; 80) קידומת צרפתית; 82) מבלה את הלילה; 84) לא־אמיתי. מדומה; 85) בן־צבע; 87) כיתה דתית; 90) מן השבטים; 92) נושא קולו בשיר; 94) סיוע; 96) חיית־בית; 97) עירמת־גרגרים; 99) אבר־תנועה; 101) מילת־בקשה; 102) מספיק!; 103) תואר־כבוד אנגלי.

מכתבים

(המשך מעמוד 6)

עצמית זו אנו נוטים להאמין שיש מי שולט בעניינים ודואג לביטחוננו.

הגית אוריון, תל־אביב

● ● ●

מי זה?

תצייר משה ברנשטיין מגיב על מיכתבו של הצייר משה ברנשטיין („העולם הזה" 2210).

אולי אתם יודעים מי הוא זה שתמונתו הופיעה במיכתבי? אני משתומם איך יכולים הייתם לפרסם תצלום כזה? מכל הציולומים — זהו? האם אין אתם לועגים לי?

הגיע הזמן שתתייחסו לאנשי אמנות

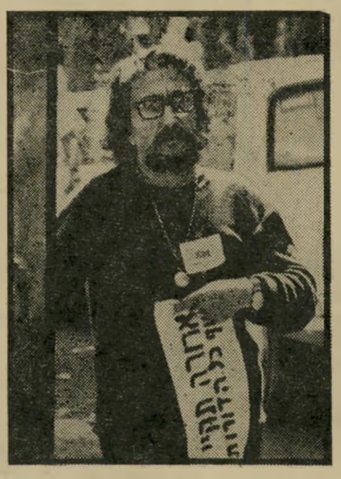

משה ברנשטיין בהפגנה
כבוד —

בלא פחות כבוד משאתם מתייחסים לישבנה של חתיכה מטופשת.

משה ברנשטיין, תל־אביב

● התצלום שכה הרגיז את הקורא ברנשטיין צולם בשעת הלווייתו של חצקל איש־כסית — ראה תמונה משמאל. לשם השוואה, וכדי לרצות את הקורא הנפגע — ראה תמונה מימין.

● ● ●

שיא שלמי

על אולימפיאדת מוסקבה, 1980.

הרוסים כבר החלו בתחרויות שלהם, על גביע דיכוי זכויות־האדם. אם ימשיכו בצעדים, כמו הגלייתו של אנדרי סאחרוב, אין ספק שיזכו בגביע הבזוי הזה.

רפי מזרחי, ירושלים

...הצביעות הבינלאומית חוגגת. אם המצפון של העולם התיר את עריכת אליפות־העולם בכדורגל בארגנטינה, מדוע שלא יתיר את עריכת האולימפיאדה בבריה"מ? כלום ארגנטינה יותר דמוקראטית מברית־המועצות, או שמא אין בכלל בארגנטינה דיכוי, דיכוי אלים, חטיפת אזרחים והוצאתם להורג בחשאי, בתי־כלא גדושים באנשי אופוזיציה למיניהם, ועוד חוליים פאשיסטים כגון אלה?

אינני נמנה על חסידי המישטר הסובייטי, אך משוכנע אני שהקהילה הבינלאומית אחרון שלו בוושינגטון — שהאמריקאים אינם צריכים אפילו לבקש.

הנשיא קארטר הכריז, שהכיבוש הסובייטי באפגניסתאן עלול להיות „צעד לקראת השתלטות אפשרית של הרוסים על מרבית מקורות הנפט העולמיים."

מה יקרה אם האמריקאים ינקטו צעדים שמטרתם למנוע מהסובייטים השתלטות כזאת? מה יקרה אם הם ישתמשו

(המשך בעמוד 10)

משה ברנשטיין בהלווייה
— לאמנות

צריכה להחליט, פעם ולתמיד: האם יש לקשור ספורט בפוליטיקה או שאין לעשות זאת. ג'ימי קארטר, מסיבות שלו — בחירות לנשיאות — החליט הפעם לקשור ספורט ופוליטיקה, אבל זה לא צריך לחייב איתנו.

שימעון ברגר, תל־אביב

לפני שמחליטים בישראל על החרמת האולימפיאדה, ברצוני להזכיר, למי ששכח זאת, שבמיקרה שלנו יש אינטרס ציוני־לאומי המחייב השתתפות ישראלית באולימפיאדה שתיערך במוסקבה. ספורטאי ישראל, גם אם אין הם זוכים במדליות זהב, מייצגים ברוסיה את הישראלי הגאה. למען אחינו בגולת רוסיה, אל לנו להחרים את המישחקים האולימפיים.

הרצל פישמן, תל־אביב

● ● ●

טילים על תל־אביב

ראש־הממשלה ושר־הביטחון סוחרים בריבונות ישראל ומסכנים את אזרחיה.

בכל פעם שממשלתו של מנחם בגין מבקשת מיליוני דולרים, כדי לממן את התנחלויות גוש־אמונים בגדה המערבית, מבטיח בגין לאמריקאים שהם יוכלו להשתמש במיתקנים הצבאיים שלנו כרצונם. עזר וייצמן הכריז — במסע־הבקשות ה־

להיות נחמד ל-28 חברים ולצאת בזול.

אריאל

"מיני-גם". 28 מסטיקים חדשים בטעם פירות.

עלית מציעה לך 28 מסטיקונים מרעננים
בטעם פירות, באריזה חסכונית.
פתח את הקופסה הנוחה,
בחר לך מסטיקון באיזה צבע שאתה רוצה
והטעם המרענן ימלא את פיך.
אם אתה רוצה להיות נחמד,
אתה יכול לכבד את החברים,
יש לך עוד המון מסטיקונים צבעוניים
מרעננים וטעימים.

מיני-גם

להיות נחמד ל-28 חברים

אל תתפס בלי מסטיק עלית

השבוע במאה ה־20

מה אירע במאה ה־20' בשבוע שבין ה־30 בינואר עד ה־5 בפברואר? במדור זה יסקור „העולם הזה" כמה מן המאורעות שאירעו ב־80 השנים הקודמות בשבוע שבו מופיע הגיליון.

1915

3.2 — נהדפה ההתקפה התורכית הראשונה על תעלת סואיס.

4.2 — החלה מילחמת הצוללות הגרמניות באוניות הסוחר של בעלות־הברית.

1917

2.2 — קיצוב לחם הונהג בבריטניה.

1918

31.1 — המנהיג הציוני יחיאל צ'לנוב נפטר בגיל 51.

3.2 — גדוד המתנדבים העברי הראשון, קלעי יהודה, נשלח לחזית נגד תורכיה במיזרח התיכון.

1919

5.2 — קייב בידי הבולשביקים.

1922

31.1 — הצגת בכורה של הדיבוק בתירגומו של חיים נחמן ביאליק נערכה על־ידי הבימה במוסקווה. הבמאי היה וכטנגוב, את התפאורה עיצב אלטמן, ואת המוסיקה חיבר יואל אנגל. כוכבת ההצגה היתה חנה רובינא.

חנה רובינא בהריבוק
31.1.1922

1929

31.1 — בכנס ה־15 של המיפלגה הקומוניסטית בברית־המועצות סולקו ריקוב ובוכרין, וסטאלין נותר שליט יחידי.

1933

30.1 — אדולף היטלר מונה על־ידי הנשיא פון היידנבורג לקאנצלר הרייך ה־גרמני והחלה תקופת הרייך השלישי. פון פאפן מונה כסגנו של היטלר, בלומברג שר־המילחמה וגרינג שר־בלייר־תיק.

1.2 — היטלר מפזר את הרייכסטאג.

1936

4.2 — דויד פרנקפורטר מתנגש בחיין של הגוליאטור הנאצי בשוויץ וילהלם גוסטלוף.

1939

30.1 — בנאומו ברייכסטאג צופה היטלר את השמדת העם היהודי במיקרה של מילחמת־עולם חדשה.

31.1 — ליאון טרוצקי גורש מברית־המועצות.

1.2 — המשורר האירי ויליאם ייטס נפטר בגיל 73.

1941

1.2 — רומל מתחיל לארגן את גדוד אפריקה.

2.2 — אבו ג'ילדה גידון למוות בבית־דין לפשעים חמורים.

3.2 — תצוגת־אופנה ראשונה נערכה בתל־אביב בנוכחות קניינים מהארצות השכנות.

1942

2.1 — וידקון קוויזלינג מונה כראש ממשלת נורווגיה.

המצור על סטאלינגראד
2.2.1943

4.2 — השגריר הבריטי בקאהיר מאלץ את המלך פארוק בעזרת שריוניות צבא לפטר את ראש ממשלת מצריים, אוהד הגרמנים, עלי מאהר, ולמנות תחתיו את נחס פחה, תומך בעלות־הברית.

1943

30.1 — הפצצה ראשונה על ברלין לאור היום.

31.1 — סטאלין מודיע כי 330 חיילים גרמניים שצרו על סטאלינגרד הושמדו.

2.2 — אחרוני החיילים הגרמניים בקרב על סטאלינגראד, ביניהם 16 גנראלים ופילדמרשל אחד נכנעים ונשבים על־ידי הרוסים.

1944

31.1 — קבוצת פרטיזאנים מגיטו קובנה פורצת למחסן־נשק גרמני מול מישרדי הגיסטאפו ויוצאת משם עם שלל רב.

5.2 — נערך הקרב על קאסינו באיטליה.

1945

31.1 — הרב יצחק הלוי הרצוג והרב מאיר עוזיאל נבחרו כרבנים ראשיים לארץ־ישראל.

פון היידנבורג והיטלר
30.1.1933

1946

31.1 — המרשאל טיטו נבחר כנשיא יוגוסלוויה.

1948

30.1 — קנאי הודי רוצח בניו־דלהי את מוהנדס גנדי בן ה־75.

1950

31.1 — הנשיא טרומן מודיע על תחילת יצור פצצת המימן.

1952

3.2 — נעלמו עיקבותיו של מרדכי אורן שעבר בצ'כיה בדרכו לישראל מברלין.

1956

5.2 — פרצה שביתה כללית של העובדים האקדמאיים בישראל שכללה רופאים. השביתה נמשכה 13 יום.

1958

30.1 — ארנסט היינקל, מהנדס גרמני שהמציא מטוס הקרוי על שמו, מת בגיל 70.

1959

1.2 — מישאל־עם בשוויץ פוסק נגד מתן זכות בחירה לנשים.

1963

30.1 — המשורר האמריקאי רוברט פרוסט נפטר בגיל 88.

1968

5.2 — יצחק רבין יוצא למקום כהונתו כשגריר ישראל בוושינגטון.

1970

1.2 — נחנך צינור הנפט הגדול בין אילת לאשקלון.

2.2 — הפילוסוף והמתמטיקאי הבריטי ברטראנד ראסל נפטר בגיל 98.

1974

30.1 — השחקן מאיר מרגלית, ממייסדי תיאטרון האוהל, נפטר בגיל 68.

31.1 — המפיק סמיואל גולדין ממטרו גולדין מאייר נפטר בגיל 86.

1976

2.2 — שגריר ארצות־הברית לאו"ם, דניאל מוינהן התפטר תוך הטחת האשמות נגד הנרי קיסינג'ר.

1978

1.2 — מכירת תפוזי יפו הופסקה בגרמניה, לאחר שאותרו תפוזים מורעלים.

4.2 — הנשיאים ג'ימי קארטר ואנוור אל־סאדאת נפגשים בקמפ־דייוויד.

מכתבים

(המשך מעמוד 8)

במיתקנים הצבאיים שלנו? מה יקרה אם הרוסים יגיבו, וישלחו את טיליהם על תל־אביב, ירושלים וחיפה?

מי הסמיך את בגין ואת וייצמן לסחור בריבונות שלנו?

יוסף שריק, תל־אביב

● ● ●

נציגת ישראל על גדות הירדן

על המדור אח"מ, שבו הוצגה ניצה בן־אלישר, רעייתו של שגריר ישראל במצריים („העולם הזה" 2212).

חן חן לכם על הכתבה שהקדשתם לרעיית השגריר המיוצד. ערב צאתה למצריים. הכתבה שימשה תחליף לביקור בית בדירתם של הבן־אלישרים. ממש הירכות אינטימית.

רות אבידור, חיפה

● רעיית השגריר בביתה שבירושלים,

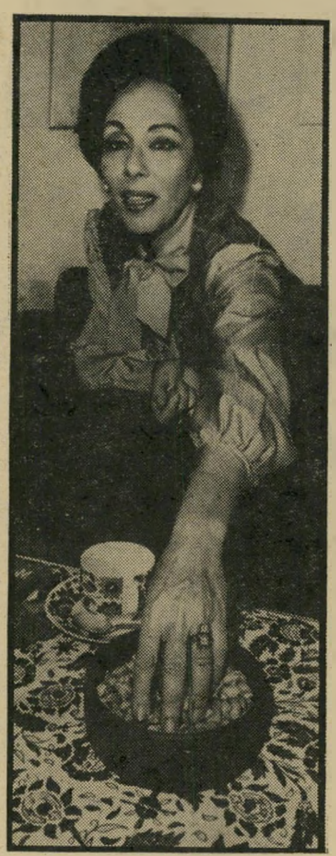

ניצה בן־אלישר
הירכות אינטימית

מכבדת את אורחיה בבוטנים, שהוטמנו ונקלו בחולות אסואן — ראה תמונה.

● ● ●

...אני האדמו"ר מגור

על „חרמאי שרומה" („העולם הזה" 2208).

קראתי בעיתונכם, שמרדכי („מוטי") שיין, מנכ"ל שירסון כלל, הוא יהודי חרדי. אם הוא יהודי חרדי אז אני האדמו"ר מגור. מי מכר לכם את הלוקש הזה, יוסף פרוסינובסקי?

שימעון חכים, רמת־השרון

● ● ●

תאוות בשר"ם

על הידיעה במדור „תשקיף", בדבר רכישת בית־המטבחיים העירוני בחיפה בידי מישפחתו של שר־האוצר ייגאל הורביץ („העולם הזה" 2208).

כאשר הכריז שר־האוצר על כוונתו לחתוך בבשר החי לא ירדנו לסוף דעתו. עתה אנו מבינים.

אבי, יהודה וישראל דמידיאנו,
ג'בעת שמואל

תארי לעצמך פורץ המופיע כשאת במקלחת

זה כמו חלום רע. או סרט אימים. אבל זר עלולה להיות מציאות, ואת עלולה לעמוד חסרת אונים ומשותקת מפחד.
איך זה יתכן? הדלת היתה סגורה.
אולי אפילו נעולה במנעול סטנדרטי כלשהו. חשבת שהדירה שלך די מוגנת.
חשבת שלך זה לא יקרה.
התקנת מנעול בטחון של רב-בריח יכולה להגן עליך, על ילדיך, על ביתך.
הוא יכול למנוע הרבה עוגמת נפש ונזק כספי.

רב-בריח האמיתי – היחיד בהשגחת מכון התקנים
רב-בריח האמיתי – עם סמל רב-בריח
רב-בריח האמיתי – היחיד שזכה בתואר "המוצר הנבחר" ובתואר "הקניה הטובה ביותר" 5 שנים ברציפות
רב-בריח האמיתי – עם 100 אנשי שירות בכל הארץ
רב-בריח האמיתי – מותקן בארצות רבות ברחבי העולם
רב-בריח האמיתי – להגנת ביתך, רכושך ומשפחתך

לפרטים והזמנות נא להתקשר למפיצים הראשיים:

תל-אביב	– רח' סוקולוב 45, חולון, טל: 854458, 853791, 855250, 03-844145-6.
חיפה	– רח' האיצטדיון 40, ק. חיים, טל: 3-2-725111-04.
מבריה	– השוק העירוני החדש, טל: 20024, 067-92969.
השרון	– רח' החלוצים 8, נתניה, טל: 053-37766.
פתח-תקוה	– רח' ההגנה 17, טל: 03-919383.
ירושלים	– רח' עוזיאל 28, בית וגן, טל: 423769, 02-422767.
אשקלון	– רח' צה"ל 5, (בנין סוכל-בונה) טל: 051-24515.
באר שבע	– רח' הפלם"ח 22, טל: 057-76840.
אילת	– רח' צופית 4, טל: 059-2750.

או למפיץ המורשה הקרוב לביתך.

עם **רב-בריח** האמיתי אתה מוגן יותר.

שרות חובה

עם זכויות מיוחדות

לאן עוברת המשכורת הצבאית שלך?

מחודש פברואר — חובה על כל חיילי צה"ל בשרות חובה, לפתוח חשבון־בנק אליו תועבר משכורתם הצבאית.

לפתוח חשבון בבנק דיסקונט — זו לא רק חובה — אלא גם זכות לעבוד עם בנק שנותן לך שרות בנקאי "אלף-בית", עם זכויות מיוחדות:

- פנקסי שקים — חינם
- ניהול חשבון — חינם
- שי שימושי לפי בחירתך — חינם
- אפשרות למשוך כסף בכל בנק בארץ — עם שק של דיסקונט.

שרות אישי. החובה שלנו — והזכות שלך.

פתח חשבון בדיסקונט — כבר בחופשתך הקרובה.
זו הזכות שלך — ושלנו.

אינך יכול לסור לסניף? פנה אלינו, לטלפון 03-652515 בשעות 8.00-17.00 או מלא הספח הרצוף בזה. אנו נדאג לפתוח חשבון על שמך בסניף הנוח לך ולשלוח אליך טופס מת"ש המאשר פתיחת החשבון.

שרות נעים — עם השרות האישי של הדיסקונטאים.

לכבוד
בנק דיסקונט מחלקת השיווק/המדור לחיילים
רח' יהודה הלוי 23, תל-אביב.

א.נ.,

ברצוני לפתוח חשבון בבנק דיסקונט אליו תועבר משכורתי הצבאית.

בסניף ברח'_____ מס'_____

עיר/יישוב_____.

להלן פרטי האישיים (נא לרשום באותיות דפוס):

מס' אישי _____ מס' ת.ז. _____

שם משפחה ושם פרטי _____

כתובת אזרחית _____

תאריך_____ חתימת החייל _____

★ אני מעדיף כי תשלחו הטופס ליחידתי הצבאית — ד.צ._____.

טוב לעבוד עם

בנק דיסקונט

הצד האנושי של המטבע

זחף

הנורמליזציה בעיני אזרח מצרי

מאמרו של ד"ר ממדוח תוופיק מקאהיר, התפרסם ב־16 בינואר 1980 ביומון הקאהירי „אל־אחבאר", במדור המקביל למדור „פורום" של „העולם הזה". זוהי הפעם הראשונה שנושא הנורמליזציה בין ישראל למצ־ריים נדון באורח פומבי, מעל דפי העיתונות, על־ידי אזרחים מצריים שאינם מכהנים בתפקידים רשמיים. להלן תירגומו המלא של המאמר.

עובדה: הנורמליזציה בין מצריים וישראל עתידה להיפתח אחרי השלב הראשון של הנסיגה המלאה של ישראל מסיני, ב־25 בינואר 1980.

יהיה זה אך טבעי, שאחרי המילחמות והכרזת השלום יכונו קשרים טבעיים שיסודם בחכרה בזכו־יות העמים, בריבונותם ובשיתופם בתהליך השלום. את היסוד הבריא היחיד לשמירה על השלום אפשר למצוא ביצירת שיתוף־פעולה בין עמים חופשיים, בעולם שבו הכל נחנים מאושר, רווחה וביטחון.

הנורמליזציה אחרי המילחמות תינה כורח מציאותי להשגת רווחת העמים, מפני שהמילחמות העסיקו את

למען יחסים של שלום בכל התחומים - המדעיים, הטכניים, התרבותיים והכלכליים

האזרח הפשוט ואת המנהיגים באותם ימים שבהם היה עליהם להתמנות למעשה, ולעסוק בפיתוח כלכלי־ חברתי בעולם המלא ממילא בעיות של אינפלציה ושבי־ תות. זהו עניין הכרחי ודחוף בעיקר לאחר שהסתיימה תקופת הבדידות הפוליטית והתוקפנות הצבאית, לאחר שכל העמים התחייבו, במגילת האו"ם, לוותר איש לרעהו ולחיות יחד בשלום ובשכנות טובה.

השגת היציבות הפוליטית והרווחה החברתית ל־ אזרח הפשוט היא אולי התוצאה הטבעית של אותה שמירה על יחסים של שלום בכל התחומים — המדעיים, הטכניים, התרבותיים והכלכליים, המושפעת מן העובדה שהאזרח הפשוט הוא השואף והמדרבן את מנהיגיו לשפר את רמת החיים בארצו.

קשרים כלכליים הינם למעשה מוקד המגעים ה־ טבעיים, בגלל התועלת המיידית שתבוא בעיקבות ביטול הסיוגים על המיסחר, התיירות והמכס; ב־ עיקבות חילופי מידע, הקלת הדרכים להעברת מידע טכנולוגי, שיפור דרכי התחבורה, העברת סחורות ו־ הגנה על זכויות האזרח. אלה הם יתרונות מוכרים, שניתן להשתמש בהם לאחר יצירת אקלים פוליטי נכון. היתרונות הללו יושגו תוך כדי התייעצות, הסכמה הדדית ופעולה עניינית משותפת בכל הדרגים, כש־ המטרה המשותפת לשני הצדדים מוסכמת: השגת רווחה האדם ואושרו בכל אתר ואתר.

על מנת להבטיח קשרי־שלום טבעיים נולדה ה־ תיאוריה, שאין תחליף לפעולה דיפלומטית על מנת לארגן קשרים מדעיים, תרבותיים, כלכליים ולעודד תוכניות משותפות.

■ ■ ■

הדרג הדיפלומטי מילא תפקיד חשוב בהשגת ה־ נורמליזציה בין הגוש המזרחי לגוש המערבי, באמצעות חילופי תרבות ופוליטיקה וביקורים הדדיים של נציגי העם וראשי הממשלות. למרות כל מה שקרה ומה שקורה לעתים קרובות, כאשר סיכסוכי השלום טובעות במלל ההצהרות על המשך המאבק והעוינות, עמי שני הגושים הצליחו, בעבודה דיפלומטית שקטה, לפתור חלק ניכר מבעיות עמי אירופה, שהיו תלויות ועומדות

הישראלים והמצרים חייבים ללמוד מנסיונם של הדיפלומטים המשופשפים באירופה

מאז מילחמת־העולם השנייה. הבעייה המרכזית היתה בעיית ברלין. עמי המערב הצליחו לכונן יחסים טבעיים עם העם הסיני; עמי אפריקה ואסיה השתכנעו בצורך לשתף פעולה, חרף השוני בזהותם ובמרכיבי האישיות; כל זאת לאור העיקרון של דו־קיום בשלום, כתחליף החגיוני היחידי להרס טוטאלי.

הדרג הדיפלומטי שוב לא היה אמצעי חיוני להשגת תביעות השליטים. הפעם המטרה היתה לממש, חלכה למעשה, את האינטרסים העליונים של העם, ולא חשוב, עד כמה המישטרים התחיקתיים והמיבנה ה־ חברתי שונים זה מזה. הרצון להקל ככל האפשר על יצירת המגע הראשון בין האזרחים הפשוטים משני צדי המיתרס, והשאיפה להגן על האזרחים ולהבטיח את ביטחונם ותנאי־חייהם, הפכו ליסוד הנכון לפעולה הדיפלומטית של המישטרים המודרניים.

הנציג הדיפלומטי הוא המבטא את רצונה של האומה בחוץ־לארץ בילבד. בפרט לאחר יישום ה־ דמוקרטיה והחדרת התגבשותה של דעת־קהל חופשית בכל מח שכרוך בנושא המורכב ששמו מדיניות־החוץ. ייתכן שההליכה לקראת טובת המדינה והתיאום שבין המגמות בדעת־הקהל היא אחת הבעיות העדינות של הדיפלומטיה בת־זמננו. קיימת תיקווה גדולה שהעמים השונים יצליחו, באמצעי־לחץ פנימיים, לחשפיע על ממשלותיהם ליצור שלום המבוסס על יסודות חזקים, כדי שהדיפלומטיה, בשיטותיה המסורתיות, תצליח לגשר בין כל העמים ותוביל אותם אל עולם טוב יותר, שבו השלום הוא אלמנט קובע.

■ ■ ■

לאחר יישום השלב הראשון של נסיגת ישראל לקו אל־עריש — ראס־מוחמד בסיני, תיכנס הנורמליזציה ביחסי ישראל־מצריים לתוקפה, בהתאם למה שנוסח בהסכמי קמפ־דייוויד ובחסכם השלום הישראלי־מצרי.

באורח טבעי יתחילו צעדי הנורמליזציה בדרג הדיפלומטי, על־ידי החלפת שגרירים, ניהול משא־ומתן ועריכת הסכמים. מתקבל היה יותר על הדעת, שהנור־ מליזציה תיפתח דווקא באמצעות שיגור שתי משלחות, לאו דווקא של דיפלומטים, שמיספר חבריהן יהיה מצומצם, על מנת שאלה התאמצנה ליצור מיסגרת ליחסי־שכנות טובים ותחפשנה את הדרכים לביסוסו של שיתוף־פעולה הדוק. אילו התחלנו בשיטה הזאת, לבסח היינו מגבירים את כשירותן של שתי השגרירו־ יות, ואלה היו יכולות להיות ערוכות להתמודדות

יש לעבד תוכניות משותפות לסימפוסיונים על נושאי השלום והקידמה באיזורנו

ולטיפול הולם בכל צורכיהם של שני העמים — המצרי והישראלי.

למרות ששני העמים, המצרי והישראלי, לא יוכלו לשכוח במהרה את כל המילחמות, הדם והשינאה, ולא יוכלו להגיע איש אל לב שכנו ברגע שבו אכן יוחלפו השגרירים וייחתמו ההסכמים הראשונים, צריך לקשור אותם להסכם השלום המצרי־ישראלי, על מנת למצוא, סוף־סוף, את הפיתרון הכולל למשבר המיזרח־ התיכון.

יש לעודד את הדרג הדיפלומטי ואת יצירתו של דו־שיח ענייני, הבונה אמון והבנה־הדדית ומפזר פחדים וספקות, תוך ויתור על עמדות קיצוניות. יש לקיים את כל השיחות והמגעים הללו בלשון זהירה ובעין

חרף העבר ולמרות המילחמות, הדם והשינאה, יש ליצור אמון ואמונה

פקוחה וערנית, שתשים לב לסתימת הבורות הפעורים בין העמדה המצרית והעמדה הישראלית בתוך המכלול הרחב של נושא האוטונומיה לפלסטינים ומצבה ה־ מיוחד של ירושלים. יש לדאוג לפיזור חששות העבר, המושרשים בליבותיהם של הישראלים, ולדאוג להעמי־ דם על התחייבויותיהם חבסיסיות בכל הנוגע לזכויות הפלסטינים.

■ ■ ■

הישראלים והמצרים חייבים ללמוד מנסיונם של הדיפלומטים המשופשפים באירופה, החיה בצל ח־ דטאנט, על מנת להתגבר על בעיות ולממש ביטחון פיסי לאחר מירוץ הזיון שבו היו נתונים בשנות העימות הצבאי. אצלנו, בישראל ובמצריים, יש לפקח על כל תוספות הנשק ופריטי הציוד הצבאי המגיעים אל אחד משני הצדדים.

חשוב ששני העמים יפעלו תוך החלטה נחושה לא להתערב בענייני עם הזולת. יש להניח לכל עם לקבל החלטות, לא לפגוע בזכויות האזרחים ולוותר; לוותר הרבה למען העיקרון של דו־קיום בשלום ולמצוא פית־ רון של שלום לסיכסוכים ולמחלוקות. כל זאת על מנת ליצור עולם שבו ישלטו השכל הישר וההגיון — לא הרגשות.

מכיוון שבעיית הנורמליזציה מעסיקה את השלי־ טים יותר מאשר את האזרחים, לפחות בשלב הראשון, מוטלת החובה דווקא על הפוליטיקאים לדאוג לדינמי־ קה של הנורמליזציה: כדי להגשים דו־קיום בשלום יש לעודד שיתוף־פעולה וליצור תבנה הדדית וקשר ישיר בין העם המצרי והעם הישראלי בכל התחומים. כך, למשל, יש לקבל בברכה מדעיים, עיתונאים, אמנים ונציגיהם שלהם בכל התחומים. עלינו מוטלת המשימה

لحشوב על יצירת אקלים פוליטי הולם, על יצירת אמון ואמונה בטוחר הכוונות ועל הכשרת הקרקע לקראת הנורמליזציה.

צריך להכיר במצבם המייוחד של הפלסטינים ובצורך להגיע לפיתרון צודק של עניינם; צריך לטפל בבעיית מעמדה של ירושלים, תוך נאמנות להתחייבויות שנקבעו בהסכמי קמפ־דייוויד, באותם סעיפים העוסקים בנושא ששמו הפיתרון הכולל. יש ליישם את העקרונות האלה גם בנושא האוטונומיה המלאה בגדה־חמערבית וברצו־ עת־עזה, ולנהוג לפי אותה רוח שהכתיבה את הצורך להזמינם לוועידות, לאסיפות, להרצאות, לדיונים ו־ להחלפת מידע. יש להציע תוכניות משותפות וסימפוסיו־ נים על בעיות השלום והקידמה באיזור, ולטפל בכל תחומי התרבות, ההסברה והחברה. יש לעשות הכל על מנת לעודד התוודעות, ולבנות יחסי־ידידות בין המוני שני העמים. כל אלה על מנת לזכות ולהגיע לבסוף לניצחון השכל והחיים הטובים. הרצון להתקדם חזק יותר מרוחות האיבה והחרס.

ד"ר ממדוח תוופיק, קאהיר

פטיפונים MICRO
דגמי 1980
החברה היחידה המתמחה
אך ורק בייצור פטיפונים

DD 24
הנעה ישירה
DC SERVO MOTOR
עם סטרובוסקופ,
זרוע משוכללת, בסיס מסיבי
מונע רעידות, מתאים לראשים
מקצועיים. מידת העיוותים
אינה עולה על 0.03%.

MB 14
מנוע בעל 4
קטבים עם
סינכרוניזציה
מלאה.
מערכת זרוע
ובסיס זהה
ל— DD-24
הנעת חגורה. מידת העיוותים
אינה עולה על 0.05%.

אתה תופתע כאשר תשמע את המחיר.

יבוא ושרות **אמפא אלקטרוניקה**

מביצים **אמפא** וסוחרים מורשים

אולמי חצוגה: ת"א-פנקס 48 טל: 458294. חיפה: כבר אמפא, רח' שבתאי 25 טל: 515281.

פקיסתאן: זיא זיא פנטזיא

נשיא פקיסתאן, הגנרל מוחמד זיא אל־חאק, מיודד מאד עם שליט לוב, הקולונל מועמר קד'אפי. בשנים האחרונות רווחו בעולם שמועות עקשניות שלוב מסייעת לפקיסתאן לרכוש, או אפילו לבנות בעצמה, נשק גרעיני.

לפני חודש, כש„הסכנה המוסלמית" היתה עדיין באופנה ביומון הארץ, לא חדלו כלי־התיקשורת מלהזכיר את תושבי ישראל מפני ציר לוב־פקיסתאן.

בינתיים פלשו הסובייטים לשכנתם האפגנית. פקיסתאן של קנאי־הדת המוסלמי, הגנרל זיא, הפכה בן־לילה למעוז העולם החופשי. כולם שכחו את קד'אפי, את הפצצה

שליט זיא
כמו רפול ואחרים

האטומית, ואת האיום הפוטנציאלי לישראל. „הכה ברוסים ותציל את העולם," היתה הסיסמה הכימעט־בילעדית.

גם במערב גאתה הפופולריות של פקיסתאן. תמונותיו של זיא, חייל סגפני, פוריטני ואכזרי, הלבוש בהתאם למיטב המסורת הקולוניאלית הבריטית, מעטרות כל עיתון באירופה ובארצות־הברית. זיא הפך נכס איסטרטגי, שיש להגן עליו בכל מחיר. לקח השאה האיראני נשכח לחלוטין. כל דיון בטיב אישיותו ובאופי מישטרו של זיא נחשב כבלתי־ענייני. במישחק השח־מת העולמי בין האמריקאים לסובייטים הוא שייך למחנה הנכון. כל היתר הוא עניין לשמאלנים וליפי־נפש.

זיא צמא־הדם. לעובדה שרוב הפקיסתאנים מתעבים את זיא, ורואים בו שליט בלתי־חוקי, יש בכל זאת חשיבות פוליטית, לא רק מוסרית. שוב עומד המערב להשקיע מיליארדים בדיקטטור צמא־דם, שהוציא להורג בחלייה את המדינאי המוכשר ביותר שהיה לפקיסתאן מאז עצמאותה ב־1947, הנשיא לשעבר עלי בוטו.

זיא תפס את השילטון בהפיכה צבאית ב־1977. הוא הנהיג בפקיסתאן מישטר צבאי קפדני, ושיבץ את רוב קציניו הבכירים בכל מוסדות המינהל הציבורי ברחבי המדינה. החוקה והמיבנה המוסדי של המוסדות המישפטיים בפקיסתאן, שעוצבו לפי המודל הבריטי, הושמו ללעג על־ידי זיא וכנופייתו. זיא דוגל בהשלטת החוק המוסלמי. הוא עושה זאת אמנם ביתר הדרגתיות מחומייני, אבל ביעדיו הסופיים איננו שונה מהותית מהאייתאללה האיראני.

בשלושת שנות שילטונו של זיא בפקיסתאן נעצרו כליל כל הרפורמות הכלכליות והחברתיות. רוב תושבי פקיסתאן הם אנאלפביתים. רמת החינוך, הדיור, התיכנון העירוני והחקלאי בירידה מתמדת. תהליכי החילון והמודרניזציה הואטו מאד. מיטב המוחות והאמצעים תועלו כימעט למטרה אחת ויחידה: בניית צבא מודרני בסיוע ארצות־הברית.

זיא הוא מיליטאריסט מושבע. כמו „רפול" ורבים אחרים בישראל, הוא מאמין שהצבא מעצב את דמות האדם האידיאלי, לו זקוקה המדינה. רעיונותיו המדיניים של זיא מכילים אלמנטים סמכותיים, פאשיסטיים ובעיקר דתיים. הוא מאשים את כל המישטרים הקודמים באובדן בנגלת־דש. הוא רואה בכך מחדל צבאי, ולא תוצאה בלתי־נמנעת מקיפוח ומניצול האיזור הענקי הזה במשך שנים רבות.

צבאו הסדיר של זיא מונה כחצי מיליון חיילים. מדובר בצבא די טוב, שזכה באימון בריטי. צבא פקיסתאן מזכיר במידה מסויימת את הלגיון הירדני. צבא סדיר זה מתוגבר במיליציות של „מתנדבים", רובם נערים צעירים, בדרך כלל אנאלפבתים, המצויידים בנשק קל בילבד.

לדברי השבועון טיים, מצוייד צבאו של זיא ב־60 מטוסי מיראז' 3 ו־5 ב־700 טנקים סיניים מטיפוס T-59, ובציוד מעורב בריטי, סיני, שבדי, ארגנטיני ואפילו סובייטי.

עתה הבטיחה ארצות־הברית לזיא סיוע בסדר־גודל של 400 מיליון דולר במשך השנתיים הבאות. נשיא פקיסתאן מתלונן שסיוע זה הוא עלוב. הוא דורש להפוך את הסכם הסיוע האמריקאי־פקיסתאני מ־1959 לאמנה מחייבת. ג'ימי קארטר אינו מתלהב במיוחד מרעיון זה. ארצות־הברית תסייע אמנם לפקיסתאן במיקרה של פלישה סובייטית מאסיבית, אך זיא חייב לטפל בעצמו בתקריות גבול.

המזכייטים זא יפלשו. קשה להניח שברית־המועצות אמנם תתקוף את פקיסתאן. האילוצים הבינלאומיים ומדיניותה המסורתית הזהירה של מוסקבה מוגעים, למעשה, פלישה של ממש.

מבחינה צבאית גרידא אין פקיסתאן מסוגלת לעצור את הסובייטים. רק חמישית מצבא פקיסתאן מוצבת בגבול בן 1400 הק"מ עם אפגניסתאן. מרבית צבאו של זיא מוצב בגבול המשותף עם האויב הוותיק — הודו.

ראש־הממשלה החדש־ישן (אם להשתמש בסיגנון של מדורי־הספורט) של הודו, אינדירה גאנדי, לא תהסס לנצל את המצב בגבול האפגאני נגד פקיסתאן השנואה. גנרל זיא יודע זאת היטב. הוא עושה כמיטב יכולתו להרגיע את הודו, ובעת ובעונה אחת לנצל את המצב באיזור כדי לסחוט סיוע בינלאומי ולהסיח את דעת הפקיסתאנים מהמצב החברתי־כלכלי הנורא בארצם.

בינתיים מוטרד זיא גם ממיספרם ההולך וגובר של הפליטים האפגניים. חצי מיליון הפליטים מתעבים במידה שווה את שליט אפגניסתאן, בבראך קארמאל, ואת הגנרל זיא עצמו. אלא שהוא מודע היטב לעובדה שהסכנה האמיתית לשילטונו איננה פלישה סובייטית לתוך פקיסתאן אלא מרידה אפשרית בבאלוצ'יסתאן.

הבאלוצ'ים רוצים עצמאות. תושבי באלוצ'יסתאן, הגובלים באפגניסתאן ובאיראן, שאפו תמיד להשתחרר מעולה של פקיסתאן. נשיאה החדש של אפגניסתאן, בבראך קארמאל, הבטיח לתמוך בדרישותיהם הלגיטימיות של הבאלוצ'ים לאוטונומיה ולהגדרה עצמית. מימשל עצמי באלוצ'י עלול „להזמין" את הסובייטים, באמצעות קארמאל, לסייע להם להיפרד מפקיסתאן. בכך יפתחו הסובייטים לעצמם גישה קלה ביותר למיפרץ הפרסי עתיר־הנפט.

הנסיון המר של בנגלה־דש מעורר חששות מרים אצל זיא. מומחים סבורים, שצבאו לא יוכל לעמוד בשום מיבחן רציני, חרף יכולתו המיקצועית. לחיילים פשוט אין מוטיבציה להילחם עבור זיא.

האמריקאים, כדרכם, אינם דורשים מזיא שום רפורמות דמוקרטיות או חברתיות־כלכליות, כתנאי לסיוע צבאי לטווח ארוך. הם נוטעים בכך עוד מסמר בארון־המתים של המערב באסיה.

ברית־המועצות: איך מסבירים?

כיצד מסבירים הסובייטים את פלישתם לאפגניסתאן? בישראל, כידוע, אין נציגות רישמית לברית־המועצות.

חיילים סובייטים בכאבול
כמו בגין ואחרים

הציבור הישראלי אינו מודע כלל לטיעון הסובייטי. בעיתונות המערבית עושים הסובייטים מאמצים רבים להסביר את צעדם הבלתי־פופולרי. כדאי להביא לקורא הישראלי את תמצית טיעונם, פשוט להרחבת הידע וההבנה במשבר בינלאומי כה חריף, המאיים על שלום העולם ורווחתו.

השבועון הבריטי היוקרתי, סאנדי טיימס, מפרסם השבוע תגובה סובייטית רישמית לביקורת השוצפת במערב נגד אפגניסתאן, מדינה שכנה וידידותית לברית־המועצות. הפוליטי של סוכנות הידיעות המוסקבאית, נובוסטי:

„קיימת מבוכה רבה במערב בכל הנוגע למניעים הסובייטים לשיגור כוחות צבאיים לאפגניסתאן. החלטתנו לא היתה קלה, והיא הוחלטה רק אחרי שהיה איום ממשי נגד אפגניסתאן, מדינה שכנה וידידותית לברית־המועצות. אלף חיילים פקיסתאניים קיבלו אימון צבאי ב־30 35 בסיסים על אדמת פקיסתאן. המדריכים הם אנשי סי־איי־

פקין, ירושלים, מוסקבה

תדמיתה של סין־העממית בעולם השלישי היתה, לפחות עד הפלישה הסובייטית לאפגניסתאן, בשפל המדרגה. התמיכה בפול פוט הרצחני וישיתוף־הפעולה של פקין עם הניצים הימניים במערב פגעו מאד באוהדי סין בעולם השלישי.

מנהיגי סין שברו לאחרונה את בדידותה של סין בעולם. במיסגרת המאמצים לשיפור התדמית הצטרפה עתה סין לקרן הבינלאומית לפיתוח חקלאי. בפעם הראשונה מאז המהפכה הקומוניסטית הופכת סין חברה פעילה באירגון בינלאומי רב־חשיבות.

הסינים הודיעו שהם יתרמו לקרן זו כספים וידע, במטרה להילחם בבצורת וברעב בארצות המתפתחות. משקיפים רואים בצעד הסיני מעשה תעמולתי בעיקרו, נסיון לפייס את דעת־הקהל העולמית, שנקטה גישה עויינת לסין מאז פלישתה לוויאט־נאם (פלישה שלא גונתה, אגב, על־ידי ארצות־הברית).

עם זאת יש בעצם מעורבותה הגוברת של סין במערכת היחסים הבינלאומיים עניין רב. על רקע זה יש לבחון את הידיעות ממוסקבה על תחילת שיתוף־פעולה ישראלי־סיני.

אי, ויועצים צבאיים אמריקאיים, סיניים, מצריים ומקומיים. המודדים האפגניים מקבלים סיוע צבאי הולך וגובר מארצות־הברית. החלטנו לשגר גייסות סובייטים לאפגניסתאן, אחרי שסין שלחה 10 אלפי חיילים לדרך קארקורום, המוליכה לאפגניסתאן. הסינים איימו בגלוי בהתערבות צבאית אפשרית באפגניסתאן.

„החרדה לגורלה של אפגניסתאן העצמאית הלכה וגברה. האמריקאים שולחים ציוד צבאי מודרני ומתוחכם לפקיסתאן, כדי להשתמש בשטח הפקיסתאני כקרש־קפיצה לפעולות תוקפניות נגד אפגניסתאן."

עד כאן הדובר הסובייטי. ההסבר רחוק מלהיות משכנע. אין בפיו מילה על חיסולו של האפז־אללה אמין, ועל המניעים האמיתיים שגרמו למוסקבה להפיל מישטר קומוניסטי־רדיקלי ולהחליפו במישטר קומוניסטי־שמרני, שייצית בכל לרוסים. עם זאת, סביר להניח שהאשמות כלפי פעולות הסינים והאמריקאים בפקיסתאן הן די מבוססות. הנאומים הצדקניים מווישינגטון, שהרסה את ויאט־נאם וקמבודיה תוך התערבות גסה בעניינים הפנימיים של ארצות אלה, מעוררים גיחוך.

ראש ממשלת־ישראל, מנחם בגין, המקיים כיבוש צבאי תוך דיכוי עם אחר והתנחלות בלתי־חוקית על אדמתו, ראוי עוד פחות לאיצטלת המוכיח בשער.

בעצם, קשה למצוא מדינה בעולם הזכאית לארח את המישחקים האולימפיים ב־1980. אם באמת מדובר ברציונות על ספורט ואחווה בינלאומית, כדאי אולי לערוך את האולימפיאדה באי הקרוי אוטופיה (בשום מקום).

הסובייטים מסבירים. אבל לטווח ארוך אי־אפשר להסביר בהצלחה פעולות מדיניות מטופשות או בלתי־מוסריות. מאסרו והגלייתו של אנדריי סחרוב לעיר גורקי מוכיחים שהרוסים לא למדו לקח.

מכוניות

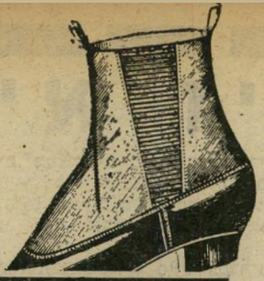

מכירות

תחביבים

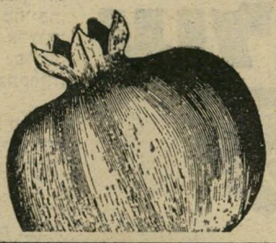

מסעדות

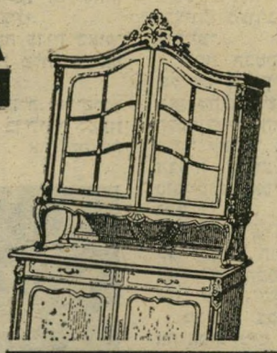

רהיטים

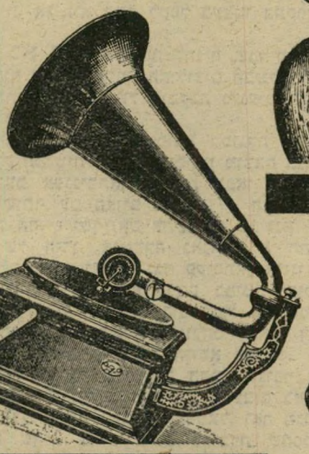

סטריאו

הכרויות

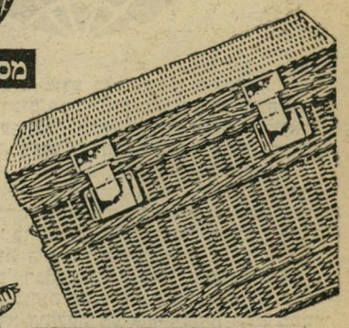

נסיעות

חוגים

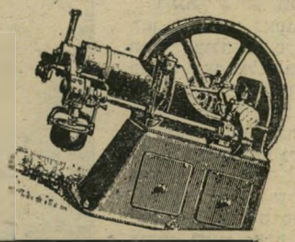

עבודה

החל מתאריך 12.2.80, יתפרסם מדי שבוע בשבועון לוח מלים – "הלוח הזה". הלוח יכלול מודעות אישיות ומודעות של בתי עסק מכל הסוגים.
תתפרסמנה בו הצעות בנושאי צרכנות, אספנות, חוגים, הכרויות, קניות ומכירות, הצעות עבודה, ומודעות אחרות שיש בהן משום ענין לקהל קוראי העיתון.
מחיר הפרסום ב־"הלוח הזה" יהיה זול בהרבה מהמקובל:

מודעות פרטיות
-.25 ל"י למלה, כולל מ.ע.מ. (מינימום 10 מלים).
מודעות מסחריות
(חנויות, בתי עסק, וכד')
-.20 ל"י למלה, כולל מ.ע.מ. (מינימום 15 מלים ו־4 הופעות רצופות).

הלוח נערך על־ידי פרסום "אפרסמון", העומד לרשותכם בניסוח המודעות, או בכל דרך אחרת.
כתובתנו: פרסום "אפרסמון", רח' אלנבי 95, ת"א, טל. 03-290367.
את הפרסום ניתן להזמין ישירות בפרסום "אפרסמון", או באמצעות התלוש המצ"ב בצירוף צ'ק או המחאת דואר.

הלוח הזה

שרות חדש לקוראי "העולם הזה"

לכ'
פרסום "אפרסמון", ת.ד. 30184, תל־אביב

תוכן המודעה:

_____

_____

_____

_____

שם המזמין _____

כתובת _____

טלפון _____ לפרסום ב"הלוח הזה" במדור _____

מצ"ב צ'ק/המחאת דאר לפקודת פרסום "י. ב. אפרסמון".

מודעות פרטיות -.25 ל"י למלה, כולל מ.ע.מ. (מינימום 10 מלים).
מודעות מסחריות (חנויות, בתי עסק, וכד') -.20 ל"י למלה, כולל מ.ע.מ. (מינימום 15 מלים ו־4 הופעות רצופות).

עיצוב: דייגי־לוין

אנשים בעולם

רוזה פארקס: נשיקה ללוחמת

רוזה פארקס התפרסמה בשעתו כשסירבה לפנות את מקומה באוטובוס ללבנים, ובכך פתחה פתח לגל של מחאה אנטי־גזענית בדרום ארצות־הברית. היום, לאחר 25 שנה זוכה הגברת בנשיקה מצלצלת מאת קורטה קינג, שהגישה לה גם את הפרס למען השלום על שם מרטין לותר קינג. פארקס, שנודעה בכינוי „אמה של התנועה לזכויות־האזרח", אמרה על צעדה בעבר: „לא מצאתי כל דרך אחרת כדי להביע את העובדה שהנני יצור אנושי ככל אדם אחר."

איב מונטאן: סרט חדש, חקלים חדש, פריחה חדשה

בשעה שסירטו החדש של איב מונטאן מוקרן ב־28 בתי־קולנוע בפאריס ומוכר כסרט הצרפתי הטוב ביותר של השנה, מכין הזמר־שחקן בביתו את תקליטו החדש. אולי רצה הגורל לכוון את הרקע הסביבתי: מונטאן מתגורר סמוך לבתי־המישפט בפאריס שעה שבסרט החדש אי כמו איכארוס (סירטו ה־49 של מונטאן ובפעם הראשונה עם הבמאי אנריי וורנאי), מגלם מונטאן תפקיד של עורך־דין אנגלו־סכסי. „עשיתי את הסרט ולו בגלל סצנה אחת שבה רואים כיצד מסוגל אדם אחד בכוח סמכותו לענות אדם אחר שאותו הכיר בקושי רגע אחד לפני כן," אומר מונטאן.

ניקי לאודה: עת הפרישה הגיעה

ב־1976 זכה ניקי לאודה האוסטרי בכתר אלוף־העולם במירוצי מכוניות, כשהוא נוהג את מכונית־המירוץ המפורסמת פורמולה 1. אלא שלניקי קרה האסון המאיים על אלופים בספורט מסוכן זה — הוא נפגע בתאונת מכוניות נוראה ושכב בבית־החולים שנה וחצי. משהחלים הדהים את העולם בתעוזתו, כששב והתחרה במירוצים, ואף ניצח. עכשיו החליט שהגיעה העת לפרוש מרצון.

אנשים בעולם

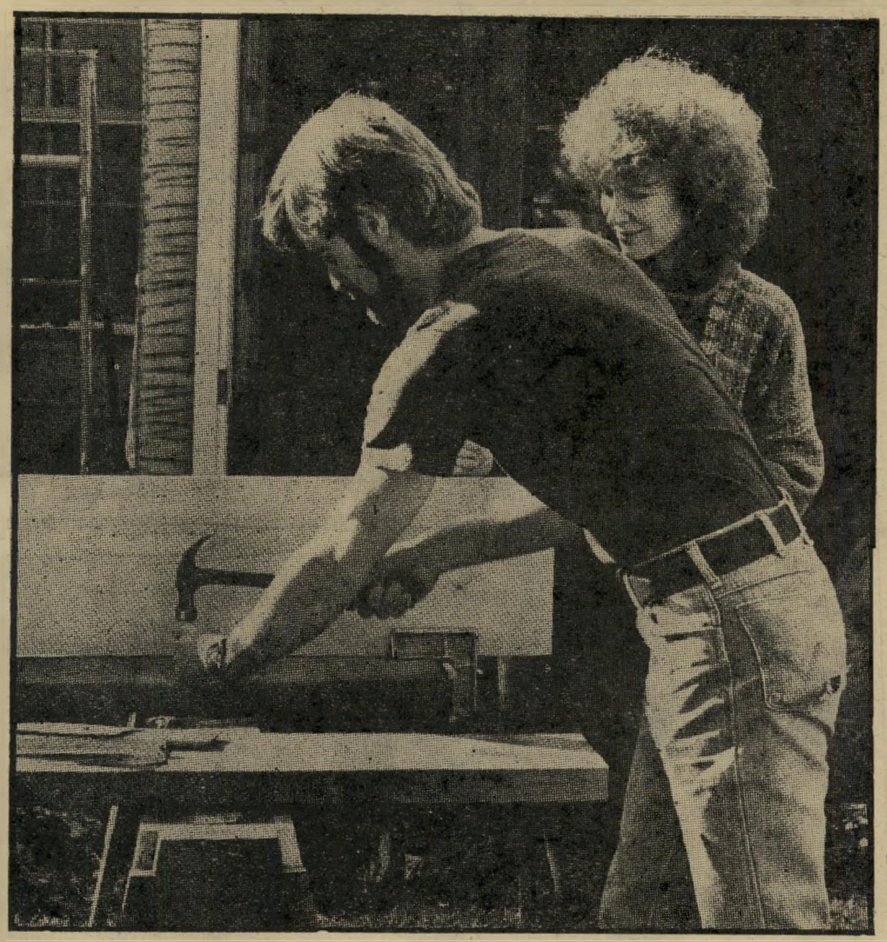

לינדה קלסי: בילי ניומן מחכונגת להיות עקרת־בית

הקאריירה החדשה של בילי ניומן, העיתונאית המתולתלת בסידרה הידועה לו גראנט עברה אל בין כותלי המיטבח: לינדה סטראנד החיננית, בת ה־33 החליטה „להתיישב". בחיר ליבה, גלן קלסי, שהוא נגר במיקצועו, נותן לה הרגשה, מזה שש שנים, שייעודה הוא הבית. ואמנם, למי שאינו יודע: עד עתה הביעה זאת בסריגה: תחביבה היא סריגה וכל האפודות שבהן הירבתה להופיע במערכת־העיתון הטלוויזיונית היו מעשה ידיה. אשר להרחבת המישפחה אומרת לינדה: „איני מוזחה בכל עם הנשמה העיתונאית של בילי, אבל אם אכנס להריון תיאלץ בילי להתמודד עם בעיית האם העובדת, והיא בוודאי תעשה זאת בהצלחה."

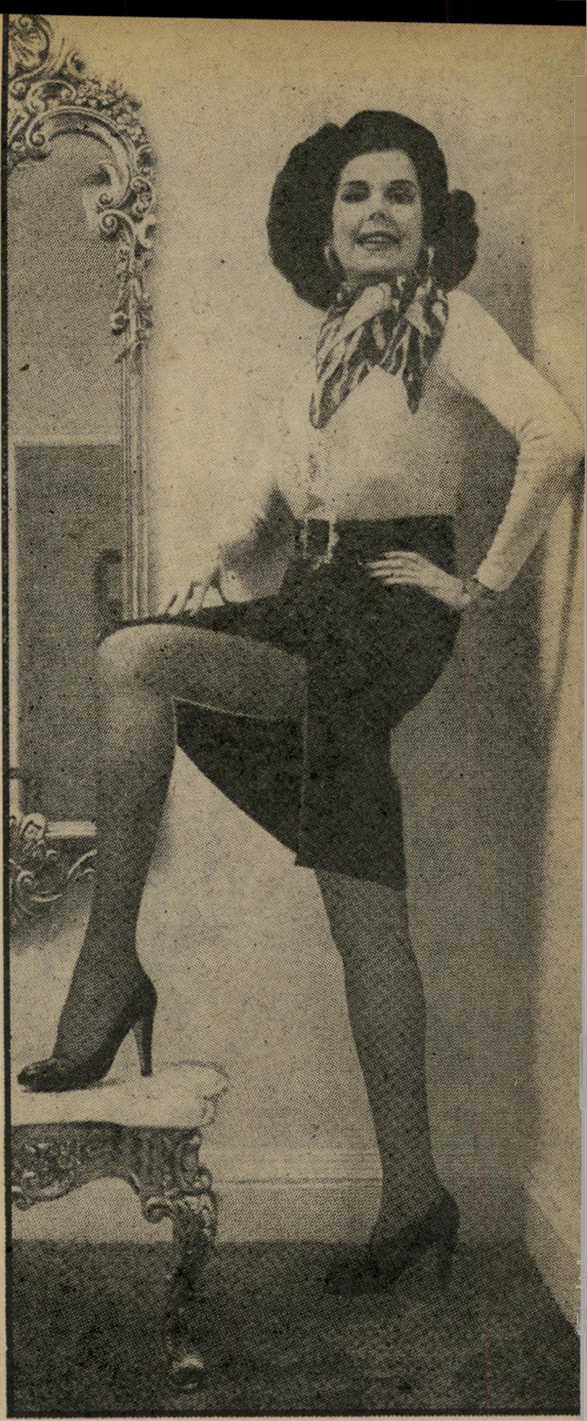

אן מילר: הביטחון שמן ברגליים

גילה הרישמי הוא 56, אך ישנם הטוענים כי בתעודת־הזהות שלה רשום — 62. כך או כך היא תופעת־טבע. היום היא רוקדת מדי ערב באחד הלהיטים הגדולים של ברודוויי, שוגר ביבייס ומחדשת את מסורת הבורלסקה המסורתית יחד עם הקומיקאי מיקי רוני.

אלנה סטיוארט: אני מצפצפת על טורי הרכילות

אלנה, אשתו לשעבר של ג'ורג' מאמילטון ורעייתו בהווה של רוד סטוארט, ומזה ארבעה חודשים גם אם בנו הקטן, מתמודדת בהצלחה עם הכנת פשטידות בנוסח אנגלי לארוחת־בוקר, והתחכמויות עיתונאיות לבקרים. „אני מצפצפת על טורי הרכילות האומרים שרוד סטוארט קמצן ושיש לו חולשה לבלונדיניות." והצהרות אלה היא זוכה להיכנס ישר לטורי הרכילות, ובקביעות.

שלי דובאל: לשכוח את פול סיימון

בחברת מייק לרנר (בתמונה) מגלה שלי דובאל כי המוסיקה של פול סיימון, עימו חיתה בעבר, כבר אינה ערבה במיוחד לאוזניה. יחד עם רומן חדש היא מתחילה סרט חדש עם הבמאי הכמעט קבוע שלה, בוב אלטמן. היא מגלמת את שמן־זית בגירסה החדשה לפופאי.

לי מ״ג׳רס: הקאריירה זוהרת אך הבדידות בוערת - פארה שוב׳ אל׳!

״וזה גם סוגע כשהחבר הטוב שלך לקח ממך את האשה החוקית שלך...״ כך הסביר לי מייג׳רס את המרירות הגוראה שלו על ראיין אוניל, מי שהיה פעם חברו הטוב ביותר עד שהכיר את אשתו לשעבר, פארה פוסט. היום כשהוא מתבודד עם סוסיו (בתמונה מימין) או מתאמן בקליעה למטרה (בתמונה משמאל) טוען איש ששת המיליונים, כי למעשה היה בכל ארבעים שנותיו גבר של אשה אחת, והעובדה: באחרונה הקליט שלושה שירי־אהבה חדשים באלבום שיקדיש לאשתו לשעבר. ובכלל, עבודה יש, הצלחה יש, רק תחליף לפארה — אין. אבל לי מאמין כי יום יבוא והם יחזרו לחיות יחד אפילו אם יצטרך להופיע יחד איתה בסרט משותף...

בנו של פלאסטיק: שמו הולך לפניו

אם לאב המאושר (מחזיק את תינוקו בתמונה) קוראים ״פלאסטיק ברטראנד״ ולמעשה שמו המקורי רוז׳ה ז׳ורה, הרי לא ייתכן שלבנו יקראו סתם כך מארסל או ז׳אן. אומר הזמר מצרפתי שכבש את פאריס בסערה (עם שני שירים בלבד): ״קראתי לו ,לוייד׳ כדי שיהיה לו ביטוח לכל החיים.״

לין פרדריק: האם החקף הלב של פיטר סלרס מסמל גרושין?

פני המלאך האלה שייכים לאשתו החמישית של פיטר סלרס, לין פרדריק. אבל אם לשפוט לפי הניסיון הרי ייתכן מאד שהגם כבר בדרך, שכן סלרס אושפז עם התקף־לב בעת חסרטת פו מאנצ׳ו. בעבר היה כל התקף־לב אצל השחקן הבריטי סימן לגירושין. ״העיקר שיהיה בריא,״ אומרת לין.

מבנק

אוהב ילדים מכל הגילים.

פרסום מ"ל

רהיטי כל גיל מלווים את ילדך בנאמנות, בכל הרגעים היפים...
עם הגיע התינוק מבית החולים לחדרו, יחכה לו הריהוט המושלם, הכולל שידות לאחסנת חיתולים ובגדים, ארוניות למשחקים, שולחנות טיפול ומיטת התינוק המיוחדת, שזכתה להמלצתה של המועצה לצרכנות.

יחד עם הילד גדלים גם הצרכים. את מקומם של מיטת התינוק ושולחנות הטיפולים, ימלאו הכוננויות לספרים הראשונים ומיטות נוער מהודרות בשלל דגמים וגדלים, שישרתו אותו במשך שנים ארוכות ומהנות. היום הראשון בבית הספר הוא יום מרגש, לכל הדעות, וגם כאן נוטלים

רהיטי כל גיל חלק בשמחה. שולחנות כתיבה בדגמים שונים: על רגל, בין ארוניות, שולחנות כפולים וכולם עם מגירות רבות תכולה.

כל פריט ניתן להשגה בחמישה צבעים מרהיבים: ירוק, אדום, חום, כחול ואורן טבעי. שולחנות הכתיבה ומיטות התינוק להשיג גם בכתום.

רהיטי כל גיל יוצרים חדר מקסים. שטוב לחזור ולהתרגע בו גם בחופשות מהצבא. קניית רהיטי ילדים איננה משחק ילדים. לכן, כשאת מתכננת את הריהוט לילדייך, בחרי בכל גיל, האוהב ילדים מכל הגילים.

רהיטי כל גיל —
מנגריית גבעת ברנר.

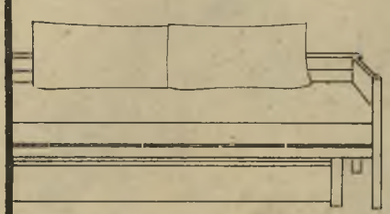

דגם 226 — ספה כפולה
190×57.6×70 ספה תחתית 190×25×70.

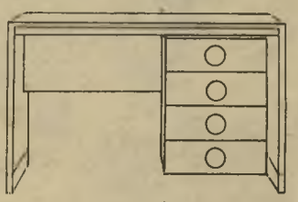

דגם 220 — שולחן כתיבה 4 מגירות
120×72×55.

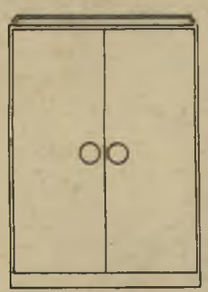

דגם 200 — ארונית
עם דלתות 90×90×30.

דגם 22
ארונית טיפולים לתינוק
4 מגירות 82×92×60.

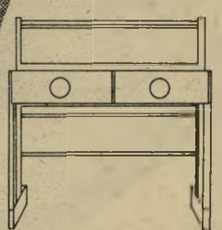

דגם 224 — שולחן כתיבה
2 מגירות עם רגל 90×72×55

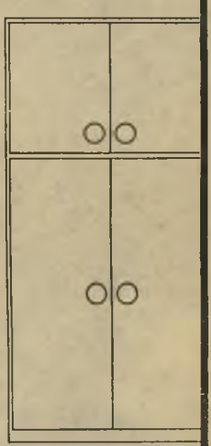

דגם 225 — ארון בגדים
6 דלתות 134×180.5×60.

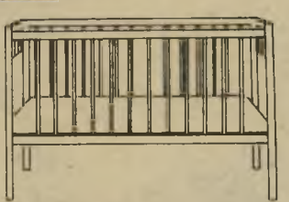

דגם 59א' — מיטת תינוק
בשני גדלים: 140×90×60, 120×90×60.

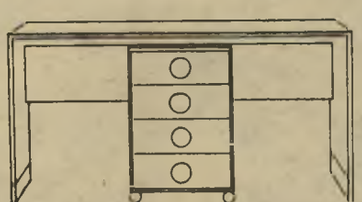

דגם 221 — שולחן כתיבה כפול
150×72×55.

דגם 214 — ארונית עם מגירות
45×30×40.

סוכנויות כל גיל: תל־אביב: דיזנגוף 201. חיפה: הרצל 32. אלנבי 117, בית הזורע, שמרת. גבעתיים: ויצמן 10.

רהיטי „כל גיל" להשגה במקומות חבאים:

חיפה והצפון: חיפה: מחסן מרכזי לצפון, כביש כפר אתא, בניני רצף, קולוג'ניק. הרצל 32, קולוג'ניק. בית הזורע שמרת, אלנבי 117. נוה שאנן, צוציק. ק. מוצקין, „שי לתינוק", שדרות וייצמן. עכו: בן־עמי 55, חיים יעקובוביץ. נהריה: רח' הרצל, נאדלר משה. כרמיאל: מרכז מסחרי חדש, שרה נחום. צפת: רח' ירושלים, הרשקביץ יגקו. טבריה: אחים אהרונוביץ, תחנת אגד החדשה. עפולה: רהיטי וולדמן. מבעון: „הסירין טבעון", טופובניץ. מירת הכרמל: „בייבי לנד", מרכז מסחרי חדש. בנימינה: רח' המייסדים, דור־און הדר. קרית־שמונה: „רהיטי קרן", יוסי אוחיון. נצרת: עודה מאהר, אל־חנוך 1025/17. ק. אתא: „לתינוק ולילד". בית־שאן: פינגרהוט אסתר. מרכז ורדים: תל־אביב: „שילב", אבן גבירול 14. „שם", בוגרשוב 26. ירושלים: „שילב", יפו 68. „כל־גיל", אבן גבירול 5. „דירן", אזור התעשיה תלפיות. באר־שבע: „שילב", הרצל 90. ראשל"צ: „שילב", הרצל 73. „עמי ותמי", רוטשילד 43. רחובות: „רהיטי אלון", אחד העם 22. פופובסקי, בנימין 6. רמת־גן: הרצל 57. בני־ברק: רבי־עקיבא 90, שטוצברג. „לילך", דבי עקיבא 106. חולון: „תינוק כל", כיכר וייצמן. הרצליה: „כל גיל", סוקולוב 99. נתניה: „כל בו מאיר", שמואל הנציב 15. כפר־סבא: „במבי", רח' וייצמן 54. חדרה: „פינת הילדי", ה. סמואל 47. נאות אפיקה: „גילני" מרכז מסחרי.

אנשים

שימעון פרס אינו רודף מגפיים

ויהודה בן־מאיר נקלע בין שלוש נשים

■ בכנס של עתודת ה־הנשים במיפלגת העבודה, ש־התקיים בשבוע שעבר, נאם מעל הבמה חבר־הכנסת **שימ־עון פרס**, שדיבר על המצב הכלכלי בארץ וציין את העוב־דה כי זוג מגפי־נשים בחנות עולה כמשכורת חודשית של פועל־ייצור. „אך כגבר אני מבטיח ליושבות באולם כי אין אני רודף מגפיים," הוסיף פרס.

■ באותו כנס, העירה **שרה אהספקטור**, אחת ה־מרצות בכנס, על הכרזתו של שר־האוצר **יגאל הורביץ** כי צריך לחתוך בבשר החי: „זוהי סיסמה לקניבליזם!"

■ בראיון שהיה לחבר־הכנסת **חיים ברלב** עם **מני פאר**, נשאל ברלב אם תחביב ההדירה שלו על סוסים מהווה תחליף לדיבורו האיטי. השיב ברלב: „עם כל הדי־בור האיטי שלי עוד לא אחר־תי לאף מקום."

■ אחת הבדיחות של מני פאר היא שכיום, כאשר קור־אים כותרות בעיתונים כגון „האורגניזציה במחלקת הגור־מליזציה" אין יודעים אם מדי־בר במישרד־החוץ או בבית־החולים מזרע.

■ מתאם הפעולות בשט־חים, האלוף **דני מט**, השתתף בשבוע שעבר בסימפוזיון על יחסי יהודים וערבים, שהת־קיים במוסד ואן ליר בירו־שלים. בעת אחת ההפסקות ני־גש אליו ראש מועצת הכפר הערבי הגלילי סכנין, **ג'מאל מרבי**, והודה לו: „בזכותך ובזכות פרשת **בסאם אל־שכעה** הגענו, ראשי העיריות הערביים, לעצרת האו"ם." מט התרגז אולם כבש את כעסו וענה: „אם לא הייתי עכשיו במדים, הייתי אומר לך מה אני באמת חושב על כך."

■ ח"כ המפד"ל **יהודה בן־מאיר** נקלע בשבוע שע־בר בין שלוש נשים. בעת דיון במליאת הכנסת פנתה אליו יושבת־ראש הישיבה, ח"כ **שושנה ארבלי־אלמוזלי־נו**, ואמרה לו: „חבר הכנסת בן־מאיר, אי אפשר להמשיך כך. אתה כל הזמן מתרוצץ ממקום למקום. פעם אחת אתה ליד חברת־הכנסת **תמר אשד** ופעם אחרת אתה עלי־יד חברת־הכנסת **אורה נמיר**." בן־מאיר הנדהם מיהר לשבת על מקומו עד סוף הישיבה.

■ שר־האוצר לשעבר **שימחה ארליך** סיפר למנ־חה ערבי הראיונות **יצחק לבני**, כי עם סיום הקדנציה הנוכחית שלו בממשלה הוא רוצה לנסוע לארץ דוברת אנג־לית לתקופה של שנה. „קרוב לוודאי שאסע לאנגליה כי היא יותר שקטה מאמריקה. שם אתרכז בשלושה דברים: קרי־אה, לימוד וכתיבת זכרונותי כשר־האוצר." כאשר נשאל על־ידי המראיין אם ספרו יהיה סנסציוני כמו יומני **משה שרת** השיב ארליך: „לא כמו היומנים, אך אספר את כל האמת."

■ ארליך גילה כי הוא חוטא בכתיבת רומנים, אך כ־אשר נתבקש להראות אחד מהם אמר: „הם כולם נמצ־אים אצלי בבוידם."

■ באחת המסיבות הדי־לומטיות נכח ראש־עיריית באר־שבע, **אליהו נאווי**, ש־סיפר כל הערב בדיחות מפול־פלות בערבית. לפתע הרגיש כי שלושת המלצרים מצטו־פפים סביבו. התברר לו כי הם היחידים במקום שהבינו את בדיחותיו. אחד המלצרים כל־כך צחק מאחת הבדיחות, עד שכימעט הפיל מגש מלא בכוטות.

■ מפכ"ל המישטרה הח־דש, רב־ניצב **הרצל שפיר**, כינס בשבוע שעבר את קציני הסגל הפיקודי הבכיר של ה־מישטרה, לדיון על דרכי פעי־לותיה. לאחר שכל אחד מה־קצינים הציג את דעתו, יכול היה שפיר להוסיף רק דבר אחד: „כל מה שאני רוצה מכם, הוא שתקפידו שמכו־ניות המישטרה יהיו נקיות. זה בושה איך שהן נראות עכ־שיו."

■ במיבצע משותף של ה־הצהרון ידיעות אחרונות וה־לישכה הצעירה, **לבחירת השו־טר האדיב**, השתתפו המפכ"ל החדש של המישטרה, רב־ני־צב הרצל שפיר, והמפכ"ל היו־צא, **חיים תבורי**. באירוע נכח גם חבר־הכנסת לשעבר **מרדכי סורקיס**, שהוא כיום ראש הוועד למען השוטר. סי־פר סורקיס: „פעם תקפתי את השופטים על־כך שהם נוזפים בשוטרים." לפתע עצר בעצמו והוסיף: „אוי, שכחתי, אז, כ־שתקפתי אותם, היתה לי הסי־נות. כיום אין לי. לכן אני צריך להיזהר."

■ מנהל בית־החולים שע־ריי־צדק בירושלים, הפרופסור **דויד מאיר**, נאם בשבוע ש־עבר על איכות החיים. מי ש־היה מועמד הליכוד להנונת ראש עיריית ירושלים, **יהו־שע מצא**, עקץ את מאיר בקריאת־ביניים: „זה כולל גם את הארובה של שערי־צדק?" מאיר לא התבלבל וה־שיב למצא: „תראה, כל אחד מגיע אלינו. אם תתנהג יפה ניתן לך מיטה עלי־יד החלון."

■ ראש־עיריית ירושלים, **טדי קולק**, אינו נוהג להש־תמש בפטיש העץ המונח לפ־ניו בעת ישיבות מועצת העי־ריה. בשבוע שעבר חרג מנו־הגו. הסיגאר שאותו כיבה ב־מאפרה הצית ניירות שהיו בה ונגרם לדליקה־זוטא. טדי הש־תמש בפטיש כדי לכבות את הדליקה.

■ אותה ישיבת מועצה התארכה עד לשעות הקטנות של הלילה. אחד מחברי המו־עצה, **שאול ששון**, שיגר ל־קולק פתק בשעה שתיים אחרי חצות ובו כתב: „אני משחק כל בוקר, בשעה 6.15, טניס. אני מקווה שתתן לי די זמן ללבוש טרייניגג ולקחת את הרקטה והכדורים."

■ בנאומו במועצת עיריית ירושלים התבלבל איש חרות, עורך־הדין **ראובן ריבלין** („רובי"), ובדברו על פניית בית"ר ירושלים **לראש־הממ־שלה, מנחם בגין**, בעניין האיצטדיון, אמר בטעות: „כ־תבנו לראש העיר." קולק הי־סה אותו באומרו: „מוטב ש־יגידו שחבל שאני לא ראש־ממשלה מאשר שיגידו שחבל שאני ראש־ממשלה."

חיים קאופמן ח"כ חרות, הקפיד בעת ישיבת סיעת הליכוד בכנסת, שנערכה בשבוע שעבר, לשמור על חזות רצינית בכל פעם שהבחין שהטלוויזיה מצלמת אותו. צופי הטלוויזיה ראו את מאמציו של קאופמן „להיכנס לתמונה". אולם כאשר הטלוויזיה הפסיקה לצלם, השתחרר קאופמן מנוקשותו והסתער על העוגה שהוגשה למשתתי הישיבה, ושבה לא נגע קודם לכן. צלם עיתונות זריז תפס אותו בעת האכילה. ראש־הממשלה, מנחם בגין, שישב לא הרחק מקאופמן ושהבחין באמבוש של הצלם, לא יכול היה שלא לכבוש את צחוקו למראה.

יצחק נבון היה עם רעייתו, אופירה נבון, בעת שקיבלה מפה תוצרת־בית, שנמסרה לה על־ידי תושבי תל־מונד. כשהסבירה לבעלה מהיכן המפה, חשב הנשיא בטעות כי היא הגיעה מבית־הסוהר ואמר: „כל עוד זה מגיע אלינו, ולא אנחנו לשם, המצב טוב."

יעקב נאמן מנכ"ל מישרד האוצר, יצא מישיבת הממשלה שנערכה בשבוע שעבר, ש־דנה בתקציבי המישרדים הממשלתיים. בפתח לחש שר־הבריאות אליעזר שוסטק סוד על אוזנו של נאמן. שר־האוצר יגאל הורביץ, שיצא באותו חרגע אף הוא ממישרד ראש־הממשלה, צעק לעבר חמנכ"ל שלו בהתכוונו לשוסטק: „אל תתן לו גרוש אחד נוסף."

אנשים

„אל אהראם" מברך את הכתבת לענייני נסיגה

והשופט יעץ לאבא לתת לנאשמת כמה מכות

■ בדברין פנה סורקיס אל שפיר ואמר לו: „אני זוכר את הימים כאשר כפר־יעבץ, הכפר של אביך זיכרונו לברכה, זכה בהתקפות רבות מישובי הסביבה, טול־כרם וקלקיליה. כיום יש במדינה אנשים שמוכנים לצאת מהשטחים האלה!"

■ ח"כ **שמואל פלאטו שרון** ידוע כמי שעושה מכל זבוב פיל, בכל הנוגע לפיר־סומת ויחסי־ציבור. בשבוע ש־עבר חגג פלאטו את יום הו־לדתו ה־50 בצינעה רבה. מז־כיריו ואשתו רצו לערוך לכ־בודו מסיבה מפוארת, אולם פלאטו התנגד והגיב בכעס על ההצעות: „זה בכלל לא כבוד גדול להיות בן חמישים, וכמה שפחות ידעו שאני זקן, ככה יהיה יותר טוב."

■ קצין הכנסת **יצחק בן־גד** („איזי") הוציא הו־ראות חדשות לגבי המבקרים במיזנון חברי־הכנסת. אסור למבקר לשחות במיזנון, אלא אם כן הוא יושב ליד ח"כ שהזמין אותו. כך אירע שב־שבוע שעבר הגיעה למיזנון **ג'וזאי טר**, מזכירתו של סגן ראש הממשלה, **יגאל ידין**, וכיוון שידין לא היה באותה עת במיזנון היא סולקה משם על־ידי הסדרנים.

■ גורל דומה נפל בחלקה של דוברת הכנסת, **שרה** („שרהל'ה") **יצחקי**, שהתבק־שה על־ידי הסדרנים להצביע על הח"כ עימו היא רוצה לד־בר. כאשר יצחקי לא מצאה ח"כ כזה, סולקה גם היא על־ידי הסדרנים.

■ גם הכתבים המדיניים אינם רשאים לשבת במיזנון הכנסת ללא חבר־כנסת. הכתב המדיני של הרדיו, **שימעון שיפר**, סולק מה־מיזנון. בשבוע שעבר היה מיז־נון הכנסת ריק לחלוטין, משום שגם חברי־הכנסת עברו למיז־נון הכללי, שבו הם יושבים עם העיתונאים והמזכירות ב־אין מפריע.

■ בטכס החזרת רפידים למצריים שרר אי־סדר נוראי. על במת־הנכבדים ישבו אלוף פיקוד־הדרום, **דן שומרון**, ותת־אלוף **רב שיאון**, כאשר מסביבם עומדים עיתונאים יש־ראליים ומצריים בעירבוביה, ומשוחחים מבלי לשים לב ל־נאומים ולטכס. אחד העיתו־נאיים המצריים הבחין פיתו־אום שדגל־ישראל הורד. הוא פנה אל העיתונאית **סמיר פרי** ושאל: „תגידי לי, זו חזרה כללית, או שהטכס הא־מיתי מתקיים עכשיו?"

■ אחרי הטכס חילקו ה־מצרים זרי־פרחים לפרי ול־כתב הטלוויזיה **עמירם ניר**. על הזר, שהובא מחנות־הפר־חים גאנדן סיטי בקאהיר, היה כתוב: „איחולי ושלומי הכוחות המזויינים." על הזר של סמדר הוסיפו פיסקה: „מאת הכתב ה־צבאי של אל־אהראם אל ה־כתבת לענייני נסיגה."

■ השופט **נתן עמית** שיחרר בערבות נערה צעירה, שנחשדה בהחזקת סמים. הוא ראה כי היא מחייכת ואמר: „זה עצוב מאד שאת צוחקת. במיקרה כזה, כשאני משחרר, רצוי שאבא ימשיך בטיפול ויתן כמה מכות טובות. לאבא מותר."

■ הממונה על השגרירות הבריטית בישראל, הגב' **פני סווינדי**, סיימה את עבודתה בשגרירות. לקראת עזיבתה עליה להמשיך ולשרת בארץ במשך תקופה בלתי־מוגבלת.

■ תיאטרון ירושלים מש־מש מיקלט לאנשים שיצאו מ־תפקידים בכירים ושנקלטו בו. אחת העוזרות של מנהל ה־תיאטרון, **אביטל מוסנזון**, היא **לאה צ'סנר**, מי שהיתה מזכירתו של ראש־הממשלה לשעבר, **לוי אשכול**, וראש לישכתה של חברת־הכנסת **שולמית אלוני**, כאשר זו היתה שרה ללא תיק. גם **עמי־רם סיון**, שהיה מנכ"ל מישר־רד־האוצר ו**ארנון צוקרמן**, שנפלט מהטלוויזיה, הצטרפו להנהלת התיאטרון.

■ במסיבת־קוקטייל ש־נערכה בביתו של שגריר צר־פת בישראל, לכבוד השחקן ה־צרפתי **ז'אן לואי טרינ־טיניאן**, היתה גם השחקנית **אביבה מרקס**. היא אמרה לטרינטיניאן: „בוא נשוחח באנגלית, אני אשמע הרבה יותר פיקחית." הגיב השחקן: „לא, אני מעדיף לשוחח בצר־פתית, את נשמעת לי בסדר גם בשפה זו."

■ דובר המחוז הדרומי של המישטרה סגן־ניצב **יוסף** („יוסקו") **תמיר**, ניסה למ־תוח את עיתונאי ירושלים ב־אמצעות מתיחה שיש לה כבר זקן. הוא טילפן אל כמה כת־בים לענייני מישטרה והודיע להם כי פרץ נפט בכיכר־ציון בירושלים. כדי שהמתיחה תצ־לח ביקש תמיר מקצין הסיור של המחוז, פקד **נתן קרמר**, למעקב. כעבור שעתיים הת־קשרו כמה מהם לתמיר והת־לוננו: „אתה אוסר עלינו ל־פרסם, אבל בטלוויזיה הירד־נית זה הופיע." תמיר המבוהל החל להרים טלפונים, כדי לב־רר כיצד הצתה הידיעה את הירדן, ואז התגלה כי הוא נפל קורבן למתיחת־נקמה.

■ יש הטוענים כי דובר סיעת המערך בכנסת, **ישראל פלג** („רוליק"), התפטר הש־בוע מעבודתו משום ששיטות העבודה של הבוס שלו, ח"כ **משה שחל** לא מצאו חן ב־עיניו. פלג מכחיש זאת מכל וכל, ושוען כי רק יצא לחופ־שה ללא־תשלום, כדי לסיים את הדוקטורט שלו.

■ מי ששמח על יציאתו של פלג לחופשה הוא **כוזי אפלבאום**, עוזרו של ח"כ שימעון פרס. לאחרונה נפוצו בכנסת שמועות כי אפלבאום עצמו עומד להתפטר וכי פרס מחפש לו ג'וב מכובד מחוץ ללישכתו. אך נראה כי בגין התפטרותו של פלג החליט אפלבאום שלא להתפטר. הש־ניים לא מדברים ביניהם.

■ בערב ראיונות שהת־קיים בבית יד־לבנים של עי־ריית תל־אביב, בהנהייתו של מנהל הבניין **נתן הרפז**, עמד להתראיין סגן־ראש־העיר **דויד שיפמן**. כאשר החל הקהל זורם למקום, הודיע ל־פתע שיפמן, שהוא אחראי על התחבורה בעיר, כי לא יוכל להופיע בגלל מות אמו, שנפ־טרה שבועיים קודם לראיון. המארח החל דואג, אך נגאל כאשר גילה את הארכיטקט **אריאיש גת** במקום. זה הס־כים להתראיין מבלי להתכונן לכך מראש. „עוד הזדמנות כ־זו, ואזרחי תל־אביב יבינו ש־השגיאות הנעשות בעיר בעני־ייני תנועה ותיכנון אינן רק ביבוא כספי הציבור, אלא צרה שאין לה כפרה," אמר גת, ש־התמחה בנושאים אלה.

■ השופטת **ויקטוריה אוסטרובסקי־כהן** יצאה השבוע במהירות מבית־המיש־פט המחוזי בתל־אביב. כאשר התניעה את מכוניתה ויצאה מחניה בהילוך אחורי, פגעה במכונית אוטוביאנקי שעמדה מאחור. בעל המכונית הפגועה היה כתב הארץ בבית־המיש־פט, **רוני רימון**. השופטת פיצתה מיד את הכתב על ה־נזק שנגרם לו. היחידי שהיה עצוב בגלל המיקרה היה דווקא הפרקליט **אברהם לנדי־שטיין**, שקנה קודם לכן את מכוניתה של השופטת.

■ התובעת בעלת השיער הקצר, **דרורה פיליפ**, היתה עסוקה בימים האחרונים ב־מישפט־אונס, שהעדות הראשית בו היתה זיהוי זרע של הנא־שם. כאשר נשאלה מתי תישמע העדות הרפואית במישפט, ענתה: „מחר היום החקלאי שלי, בענייני זרע."

■ גם ל**דידי מנוסי** יש בדיחה חדשה. מעשה בבחורה הנמצאת בבית־מלון והצועקת בקולי קולות: „הצילו! הצי־לו! בגין! בגין!" כאשר נכ־סים לחדרה מוצאים אותה שו־כבת במיטה עם גבר. היא מסבירה: „הגבר הזה הוא בדיוק כמו מנחם בגין. חיכה שלושים שנה, לבסוף עלה, ע־שיו הוא מסרב לרדת."

אלכסנדרה זייד

נכדתו של השומר אלכסנדר זייד, היא אמנית בטיקים ש־החלה לצייר פרוכות. בתמונה היא נראית עומדת ליד הפרוכת השייכת לנשיא המדינה, יצחק נבון. את הפרוכת הזמינה אצלה רעיית הנשיא, אופירה נבון. עבודה זו היא בילעדית, לפי בקשת רעיית הנשיא. את אוסף עבודותיה המגוונות והמקוריות מציגה האמנית הירושלמית בימים אלה בפואייה של „תיאטרון ירושלים".

פיט וולפין

ראש עיריית סאן־דיגו, היה בשבוע שעבר אורחו של ראש עיריית ירושלים, טדי קולק. וולפין היהודי העניק לקולק שי — את מפתח העיר. הוא התכונן להעניק לו אותו בחגיגיות מרובה, בטכס בבית העיריה, אולם קולק, שהבחין כי וולפין הביא עימו גם בקבוק יין־קליפורניה משובח, אמר לו: „עזוב את המפתח, בוא נראה קודם את היין."

אחת

החי"כ הוא אורח בביתו

ל בושה מכנסי ג'ינס וחולצת מגבת כחולה עומדת רבקה, אשה ג'ינג'ית מלאת נמשים, ליד הכיור ומתקנת אותו בעזרת פלייר ומפתח שוודי. אחרי כמה דקות של הברגה פועל הברז כהלכה. הבעל, ח"כ אברהם („אברשה") שריר יכול לשטוף עתה את ידיו בכיור.

בבית שריר ריבקה היא הכוח המניע המרכזי. ידה בכל ויד כל בה. היא קנתה את הבית, ריהטה אותו, פירנסה את בעלה כשהוא למד, וגידלה את ילדיהם. היא משמשת גם חשמלאית, שרברבית, מתקנת נאומים של חבר־כנסת, ומזכירה פרטית, ללא תשלום, כמובן, של בעלה.

בשבוע שעבר הזהיר ח"כ שריר, יושב־ראש סיעת הליכוד וחטיבת הליברלים בכנסת, כי „בהיעדר חוק מיפלגות עלול העולם התחתון להשתלט על המיפלגות ולקבל מתוכם חברי־כנסת ושרים — כל זאת ללא מאמץ כספי מוגזם."

וכדי להוכיח שהנקיון מתחיל בבית הביא שריר, האיש החזק שמאחרי קלעי המיפלגה הליברלית השסועה והמפורדת, לדחייה של ועידת הליברלים. עד אשר ינוקו שורותיה „מהרשמה הפיקטיבית של אלפי בוחרים," כדברי שריר.

שריר ידוע כאחד מחברי־הכנסת המקפידים ביותר על לבושם. לישיבות המליאה הוא מגיע לבוש חליפות משובצות. הוא משקיע תשומת־לב רבה בהתאמת הצבעים. לפגישות חברים הוא מגיע בלבוש בעל גוון אחד, מכף רגל ועד ראש. הוצאות הביגוד גוזלות חלק נכבד מתקציבו.

„אנחנו מתפרנסים ממשכורת של חבר־כנסת," אומר שריר, „ואני חייב לציין שזה ממש על־בון מה שאני מרוויח. אני מוכר מדי חודש איגרות שקניתי בזמן שהותי כשליח הסוכנות ומישרד־החוץ בארצות־הברית." ואשתו ריבקה מוסיפה: „וחוץ מזה יש לנו אובר־דרפט רציני כל חודש."

שריר מתגורר בשכונת היוקרה הצפון תל־אביבית נווה־אביבים. השרירים הם כימעט מישפחה מרובת ילדים. הבת הבכורה, אביטל (22), היא חיילת בצבא הקבע, המשרתת בחיל־האוויר. ומילבדה יש שני בנים ובת: דני בן ה־16, דפנה בת ה־11 וגידעון הקטן, שהוא רק בן 7.

תיקון הברז „כשהבעל עוסק בפוליטיקה וזה ממלא את ימיו ולילותיו, צריכה אשתו לדעת לעשות הכל," אומרת ריבקה שריר, בעת שהיא מתקנת את הברזים באמבטיה.

מסיבה דו־מינית

ר בקה ואברהם, שניהם ילידי הארץ, הכירו בסניף הנוער של הציונים־הכלליים שבשכונת מונטיפיורי. „כי זה היה הסניף הכי פעיל בשכונה," אומרים שניהם. הם נישאו ועברו ללמוד בירושלים. הוא למד מישפטים והיא — אנגלית.

בשנת 1964 נשלח שריר לאטלנטה, כשליח הסוכנות, ואחרי ארבע שנים עבר ללוס־אנג'לס, שבה שימש נציג מיסחרי של מישרד־החוץ. אחרי מילחמת יום־הכיפורים הגיע אליו מיברק, שבו הוצעה מועמדותו למזכירות הליברלים. המישפחה חזרה לישראל. במשך כחצי שנה עבד שריר בשתי מישרות — חודש בירושלים וחודש בלוס־אנג'לס. ריבקה, שזה מכבר התרגלה להיות ראש המישפחה, רכשה דירה, ריהטה אותה וקיבלה את פני בעלה האורח בעוגות מעשה ידיה. כל חודש, כשחזר מארצות־הברית.

„זה לא תענוג גדול להיות אשתו של חבר־כנסת ותענוג הרבה יותר מפוקפק הוא להיות ילדיו של חבר־כנסת. אני בטוחה שלו היה באפשרות הילדים להחליט, הם היו רוצים אבא סנדלר, אבל בבית. אלא שכל אחד צריך לעשות בחיים מה שהוא בוחר לעצמו, וזה כולל את הבעל שלי."

ריבקה היתה מזכירתו של שימחה ארליך, כשזה היה סגן ראש עיריית תל־אביב. בשנים האחרונות הפסיקה לעבוד מחוץ לבית. „אני לא רואה בזה כניעה אסיבה לתיסכול. אני מאמינה שכל אחד עושה בדיוק מה שהוא רוצה וזה מה שאני רוצה."

שריר טוען שחובתו של בעל שחי בבית לעזור ככל יכולתו. „אני משתדל לשטוף את הכלים למרות שאני עושה את זה עם הטלפון באוזן. אני גם מוריד את פח האשפה ועושה קניות." כשהוא מדבר על הקניות נראית ריבקה צוחקת: „אני פשוט מנסה להיזכר מתי זה קרה בפעם האחרונה, אבל מילא."

היא שותפה לכל דיון, החלטה או התלבטות. היא עוברת על הנאומים שלו בכנסת ומבקרת את ההופעות שלו בטלוויזיה וברדיו. „חשוב לי לשתף את ריבקה בכל מה שקורה, כי חשוב לי לשמוע את דעתה בכל עניין," פוסק הח"כ.

פעם, כשהוזמן שריר למסיבה בביתו של שגריר ארצות־הברית סמואל לואיס, סירב לבוא, לאחר שהוסבר לו, כי המסיבה היא לזוגות בלבד. הוא הסביר את הסירוב ללואיס וזה שינה, ברגע האחרון, את כללי הטכס והפך את המסיבה לדו־מינית.

עושה קניות?

„אני שוטף כלים, שופך אשפה ועושה קניות," אומר ח"כ אברהם שריר. „אני לא זוכרת מתי זה קרה בפעם האחרונה," אומרת אשתו.

מישפחה שכזאת מימין, למעלה: ריבקה, אברהם ואביטל, הבכורה, שהספיקה לקבל תואר בוגרת־אוניברסיטה בלוס־אנג'לס ועתה משרתת כחיילת בשירות קבע בחיל־האוויר. למטה, מימין: גידעון בן הזקונים, תלמיד כיתה ב', יושבת: דפנה.

לא כדאי לקחת את החברה למסיבה שיש בה דוגמניות.

ולגברים לא כדאי לחקות את מינהגי המין של העכברים

יש
כרמליטה
יש
חגיגה!

כרמליטה סנגריה - אין מה להוסיף, הכל כבר בפנים.
כרמליטה סנגריה - מתחרה בהצלחה מזה 10 שנים בסנגריות הספרדיות ברחבי העולם, עשוייה ממיטב הענבים של כרמל.

כרמליטה סנגריה - זה מה שהיה חסר אצלכם בחגיגה.

כרמליטה
סנגריה
הלהיט החדש
של
כרמל מזרחי
מיקבי ראשון לציון וזכרון יעקב

■ הבדיחה האחרונה ב־שוק: במונית־שרות מתפתח ויכוח. אחד הנוסעים מקלל את ייגאל הורביץ ואת כל הממ־שלה. „כל השרים האלה הם בני־זונות!" הוא קורא. שכנו במונית מתרעם: „אדוני, אל תדבר כך!" שואל הראשון: „מה יש, אתה שר?" משיב שכנו: „לא, אבל אני בן כל זונה."

■ תקרית משעשעת איר־עה ל**בינה וייז**, אמה של הדוגמנית **ניבה פון־וייז**. היא הבחינה כי על מודעות פירסומת גדולות המותקנות על אוטובוסים בירושלים מת־נוססת תמונת בתה. האם רצ־תה את התמונה, ופשוט ניגשה אל אחד האוטובוסים והסירה אותה. נהג האוטובוס הבחין בה ואמר: „גברת, זה רכוש של אגד." **האם התבוננה בנהג** במבט זועף ואמרה: „אנחנו לא מסכימים לתמונות תועבה על אוטובוסים." למרות שהת־מונה לא היתה בעירום, לא רצה הנהג להסתכסך עם אשה שאותה חשב בטעות לנציגת החוגים החרדיים בירושלים. הוא הניח אותה לנפשה, עם התמונה.

■ מאז החל **מאיר שלו** להגיש את פינת הלשון שלו בטלוויזיה, חטף פתח. הוא נח־שב כבר־סמכא בענייני עברית. בשבוע שעבר הזמן שלו ל־

■ שחקן־הרכש החדש של קבוצת הכדורגל של מכבי תל־אביב, **בארי** („סילקי") **סיל־קמן**, הגיע ארצה עם חברתו האנגלית, **מנדי**. אך כאשר הזמין למסיבה שבה השתתפו דוגמניות ישראליות, הודיע ל־מארחים כי הוא יוכל את הכלל שאין מביאים סנדוויץ למיס־מאז שהחלה חופשתו, לפני שלושה שבועות, זכה פעמיים בפיס, שבוע אחרי שבוע, כל פעם בסכום של 15 אלף לי־רות. מי שחשב כי חזי ישקיע את כספו במניות, או בנכסי דלא־ניידי, כפי שמקובל עתה, טעה. הכסף התעופף לו חיש מהר, בחגיגות ובמיסעדות, ש־עובדת כרוקחת בבית־החולים בילינסון בפתח־תיקוה, פגשה שם במיקרה את אשתו של גיזבר רשות־השידור וסיפרה לה כי חלפו חודשים אחדים, וטרם קיבלה את סכום־הזכייה. ארבעה ימים אחרי פגישה זו הגיע הצ'ק לביתה. היא תרמה את הסכום להקמת ספריה על־

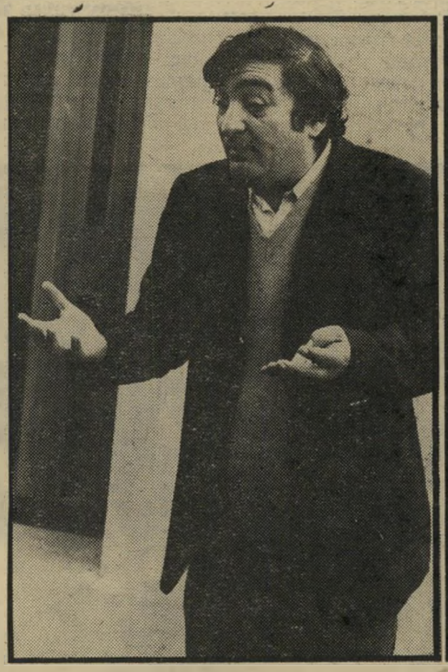

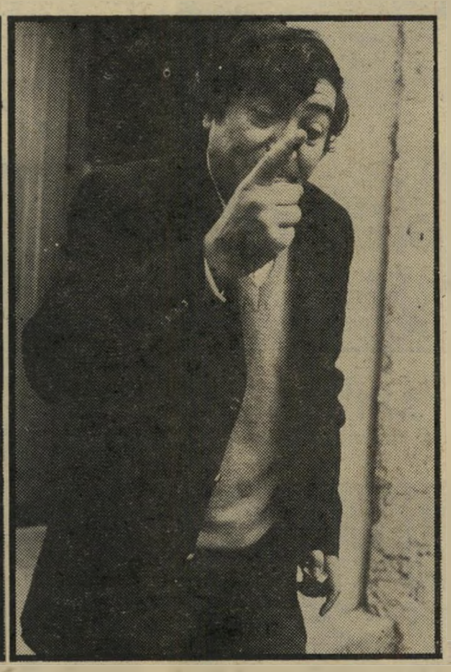

יוסף מונדי

המחזאי עומד על מדרגות תיאטרון „הבימה" וקובל על כך שהתיאטרון הפר „המבשר", עוד בחודש דצמבר. אך בינתיים מציג התיאטרון מחזות אחרים ומייבא, לדברי מונדי, במאים מחוץ־לארץ. „הבימה" משיבה, כי מועדי העלאת המחזות בתיאטרון אינה תלויה במחזאי.

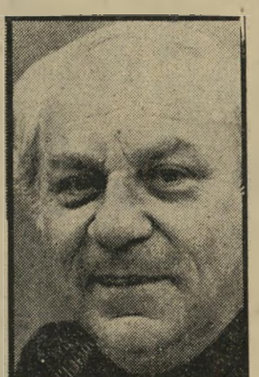

פרדי דורה

מי שהיה זמר מצליח בישראל, בשנות ה־50' וה־60', מופיע כיום בברלין. העיתונות הגרמ־נית הכתירה אותו כ„זמר מיספר אחד בארץ". דורה מופיע כיום בחוץ־לארץ וכימ־עט שאינו מוכר לדור הצעיר.

וועדת הכנסת, כדי לפרש בפ־ניה את המונחים „גיס חמישי" ו„אינפנטיל", כדי שחברי־הכ־נסת יוכלו להחליט אם אלה ביטויים פרלמנטריים או גי־לויים של גסות־רוח. שלו הס־ביר לחברי הוועדה כי הוא בסך הכל מנחה תוכנית ואינו לשונאי.

■ מה שלא שודר בתוכ־נית הטלוויזיה שעה טובה הוא מה שסיפר הזמר **דיוויד ברוזה** על מקור שמו. ברוזה בספרדית פירושו שערות של מטאטא. הזמר סיפר כי ב־צפון ספרד יש כפר בשם ברו־זה, שבו מייצרים מטאטאים מזרדים של עץ. „אך השם לא מפריע לי, בעיקר לא בישי־ראל," אמר הזמר.

עדה, והוא השאיר את חברתו בבית. למסיבה הוא בא עם **ג'אק מנסה**, מאמן נבחרת ישראל בכדורגל.

■ אחרי ההצלחה של **יצ־חק** („פיצ'י") **כן־צור**, מב־כירי הבוהמה הירושלמית, ב־סרט טרנדזיט של הבמאי **דני־אל וקסמן**, יצא לירושלמים שם־טוב בחוגי הקולנועניים. כמי שמיטיבים לגלם את עצמם. במאי הסרטים **אבי נשר**, מיילדם של הלהקה ודיזנגוף 99, הוציא את המסקנה מכך, ונסע לירושלים לתור אחר כישרונות מקומיים, כדי לאייש את הצוות לסירטו הבא הפח־דנים. הבחירה נפלה על בוהמ־יין לא פחות ידוע מפיצ'י — **דויד** („דודו ראש העיר") **קופפרמן**, זה שקרחתו מב־היקה מדי ערב במהדורת כמ־עט חצות של הטלוויזיה, כש־הוא יושב מאחורי הקריין. דודו ראש־העיר הואיל לסור לתל־אביב, כדי לבדוק את ההצעה ובשהתברר לו כי תפ־קידו בסרט יהיה תפקיד איש־עסקים המחזר אחר **חלדי גולדברג**, נבהל. אמר דודו לבמאי: „אני לא **מארלון ברנדו** ואתה לא **פדריקו פליני**, אבל תשמור על קשר."

■ איש טלוויזיה אחר, **יחזקאל** („חזי") **מחלב**, ה־נמנה גם הוא על אותם ה־נושאים את חיי־הלילה של ירושלים על כתפיהם, נטל חופשה־ללא־תשלום, כדי להת־מסר קצת להרחבת ההשכלה. בהם ריכז חזי את טובי העיר וגבדיה, על חשבונו, כמובן.

■ בכנס של האגודה ל־תיכנון המישפחה דיבר הפרו־פסור **אבנר זיו**, מהפקולטה לחינוך באוניברסיטת תל־אביב, על הפסיכולוגיה של ה־אהבה. „אחד הדברים המח־זיקים אהבה הוא המתת." אמר. „הכנסנו במעבדה עכבר אחד לתוך כלוב, ושמנו לו עכברים ממין נקבה, אחת אחרי הש־נייה. בכל פעם הזדווג עם עכברה חדשה, ואחר כך נש־אר אדיש כלפיה. הוא עשה כך עם כמה עכברות, עד ש־התמוטט." כאשר נשאל אם הוא ממליץ גם לגבר לעשות כך, השיב: „אני דיברתי על עכברים. אך אם גבר רוצה לעשות זאת, זה ענייננו."

■ השדרן **משה טימור** מסתובב בימים אלה כשצלקת מעטרת את מצחו. טימור לקה בהרעלת־קיבה, שגרמה לו ל־תשישות מוחלטת. הוא התמו־טט ונפל בביתו. ונחבל מתנור־החימום שניצב בחדר.

■ שעשוען הטלוויזיה שחק אותה מצליח להלהיב לא רק את הצופים בו, אלא בעיקר את המשתתפים בו, שזכו ב־10 אלפים לירות. אך לזוכה הרא־שונה בסכום זה, **ריבקה יו־דוביץ**, ציפתה אכזבה. את סכום הפרס קיבלה רק שלו־שה חודשים אחרי שזכתה בו, וגם זאת במיקרה. ריבקה, ה־שם קרוב מישפחה, שנפל ב־מילחמת יום־הכיפורים.

■ המשורר **אבות ישורון** פירסם בשבוע שעבר שיר בשם ניחומים, המוקדש לפסלת **בת־יה לישנסקי**, שבו הזכיר את נשיאה השני של המדינה, **יצ־חק בן־צבי** ואת רעייתו, **רחל ינאית־בן־צבי**, שהיתה אחותה של לישנסקי. על השיר הגיבה בתיה לישנסקי: „האם העובדה שהוא הזכיר בשורה אחת את אחותי ואת גיסי הור־פכת את השיר לניחומים? לא הבנתי את השיר."

■ בתכנית מאחורי הכותרות בקול ישראל ראיין המנחה **טוביה סער** את כתב מעריב **עידו דיסנצ'יק**. כאשר שאל סער את דיסנצ'יק איך מגיבים זקני מעריב על השינויים ש־דיסנצ'יק היה שותף להם ב־צהרון, התפרץ דיסנצ'יק ואמר: „הבטיחו לי לא לשאול אותי את השאלה הזאת." סער לא ויתר ושאל את דיסנצ'יק: „מי הבטיח לך?" דיסנצ'יק טען כי מפיקי התוכנית הבטיחו זאת. אולם מכיוון שהשידור היה שי־דור חי נאלץ דיסנצ'יק להשיב תשובה שהיתה מתחמקת.

■ הצרות רודפות אחרי ח"כ **שולמית אלוני**. היא החלימה מניתוח כיב־הכיבה ש־עברה, וירדה להינפש באילת. רק שבה מאילת ונודע לה כי **אביה, דויד אדלר** בן ה־78 נפטר מהתקף־לב.

מסיבת השבוע

שופן למען הטרשת הנפוצה

הטרשת הנפוצה היא מחלה ניבזית, אבל הפירסום הרב שניתן לה בשבועות האחרונים הפך גם אותה לעילה טובה למסיבה.

לפני שבועיים רואיינה הצ'לנית היפהפיה ז'קלין דה־פרה, שלקתה במחלה זו, בטלוויזיה. בשבוע שעבר ערך בעלה, דניאל („דני") בארנבוים, מי שהיה ילד־פלא מוסיקלי והיום אחד המייצגים הישראליים החשובים ביותר בשדה המוסיקה, קונצרט חגיגי בתיאטרון ירושלים. הכנסות הקונצרט הוקדשו לאגודת הטרשת הנפוצה. השילוב של שופן ובארנבוים מסעיר את כל חובבי המוסיקה בארץ, אבל מסיבה עם בארנבוים, מגחם ועליזה בגין, וכל הנוצצים והנוצצות של ירושלים מסעירה עוד יותר.

„האזנתי לך בשלוש אוזניים," אמר ראש־הממשלה אחרי שחיבק חיבוק בגיני טיפוסי את בארנבוים בפואייה של תיאטרון ירושלים. „אוזן אחת היתה פולנית," השיב לו בארנבוים והקהל החוגג, שאחז ביד אחת כוסית יין ובשנייה כריך אלגנטי, צחק. „נכון," לא נשאר בגין חייב, „הרי ניגנת את שופן."

היפים והיפות הגיעו לתיאטרון במיטב בגדיהם, ושילמו עבור כרטיס 1200 לירות.

עליזה בגין, שהשתעלה ללא הרף בעת הקונצרט, היתה במסיבה מארחת למופת. החוגגים התעניינו דווקא במצב בריאותו של בעלה. מזכירתו, יונה קלימנובצקי, סיפרה לכולם כי מצב רוחו המרומם של ראש־הממשלה נובע מהשיחות המוצלחות שהתנהלו עם המצרים באותו יום.

כולם היו יותר משמחים עם מסיבת הקוקטייל לכבוד הטרשת הנפוצה. גם הצעירות החינניות שמכרו ליד הכניסה את תוכניות הקונצרט, הצטרפו לחגיגה כשהקופסה שלהן מלאה בכסף־תרומה. אבל מי שהיו יותר משמחים עם בארנבוים היו אבא ואמא בארנבוים. בגין בעצמו התחבק עם הבן שלהם והבן שלהם אפילו התחכם עם ראש־הממשלה.

כאשר סיימו לאכול את הכריכים ולשתות מהיין, יכלו נשות ירושלים לחזור הביתה כשהן מאושרות ו־עליזות. סוף סוף לא רק בתל־אביב יש מסיבות נוצצים ונוצצות. גם בירושלים שוהה לפעמים לתפור שימלת ערב חגיגית ולהתחכך אנשים חשובים.

דניאל בארנבוים ומנהל תיאט ירושלים אביטל מוסינזון, את שניהן פקד אסון הטרשת הנפ היו מאושרים יותר מכל. תמ חיכוך עם אנשים חשובים תו העשירים־החדשים של ירוש סכום עתק למען המילחמה במד — וזה מה שבאמת חשוב.

פוליטיקה ומוסיקה

מתחבקים זה עם זה. מנחם בגין חיבק את הפסנתרן דניאל בארנבוים. בהזדמנות זו ביקש המוסיקאי מהפולי־טיקאי שיסדר לו קשר עם מצרים. ברצונו להופיע שם. „אני לא מתערב בפוליטיקה, על אף שמוסיקאים רבים מעדיפים לעשות זאת. אותי מעניינת רק המוסיקה," אמר בארנבוים לראש־הממשלה.

המזכירה יונה קלימנובסקי, מזכירתו של מנחם בגין שותה יין במסיבה. שומרי הראש צפו במישחק חכדורסל.

הכסף שאספו ממכירת התוכניות בילבד הסתכם ב־14 אלף לרות. לאה צ'סנר מימין וסמדר פרץ מנו אותו בהנאה.

ההורים פרופסור אנריקו בארנבוים ואשתו אאידה, הוריו הפסנתרן המוכשר, הגיעו לקונצרט ולמסיבה, ונ לקבל מחמאות מהאורחים על נגינתו של בנם. האב, מורה לפסנ ספג מחמאות רבות מקהל המאזינים בסגנון: „לימדת אותו טו

הבת והחתן חסיה, בתו של מנחם בגין, ובעלה מתי מילוא, איש־העסקים, שמחו להצטרף לאמא ולאבא במסיבת הקוקטייל. בגלל מצב רוחו המרומם של ראש־הממשלה היו חסיה ומתי עליזים במיוחד. הם שתו והתלוצצו עם האורחים הקרואים.

אנשים נעים להיזכר

דויד בן־גוריון מבנד־
ים. פנחס לבון מתגונן בישי־
בת ההדחה המפורסמת שלו.
שמעון ישראלי ללא זקן, אורי
זוהר בלי כיפה, טופול צעיר
ויפה, והקומיקאי האידי שמעון
דז'יגאן מתחפש לחנה רובי־
נא. את כל אלה אפשר יהיה
לראות בסרט החדש שגעון של
מולדת של הבמאי יורם לוי.
בעבודת ההכנה לסרט אסף
לוי, במשך כשנה וחצי, קט־
עים מצילומים של יומני־קול־
נוע ישנים, שהביאו אז את
החדשות בארץ ובעולם הג־
דול, בצליל ובתמונה. היה זה
בימים שהטלוויזיה היתה עדיין
בהיתוליה בארצות־הברית, י־
איש בארץ עוד לא ראה אז
את המסך הקטן בסלון שב־
בית. האוסף כולל אירועים
פוליטיים בצד אירועי הבידור־
הקל של אותם הימים.
לקראת הצגת הבכורה מת־
כונן הבמאי להזמין את כל
אותם האנשים שמופיעים ב־
יומנים. חלקם אומנם כבר אי־
נם בין החיים, אבל נראה ש־
האחרים נענים להזמנה בשמ־
חה.

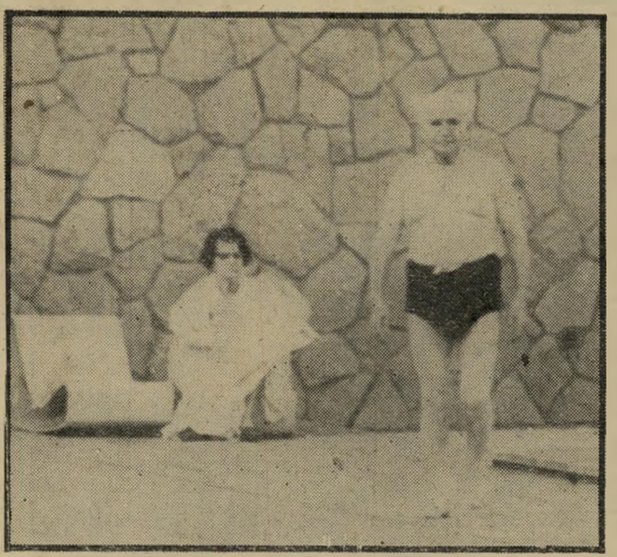

פולה בן־גוריון רעייתו המסורה של ראש־הממשלה הראשון, דויד בן־גוריון, הצטרפה אל בעלה לחופשה במלון „אכדיה", שם שחה „הזקן" בבריכה ועסק ביוגה.

מאיר פילבסקי אלוף־משנה לשעבר בצה"ל, היה ח־
מפקד האחראי שהחזיר בשנת 1957
את רצועת־עזה לכוחות האו"ם. לאחר מכן שינה את שמו לפעיל.

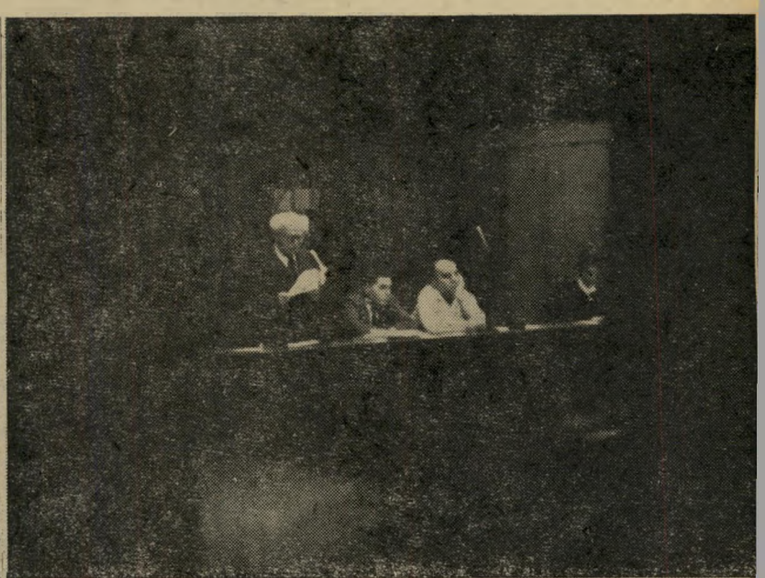

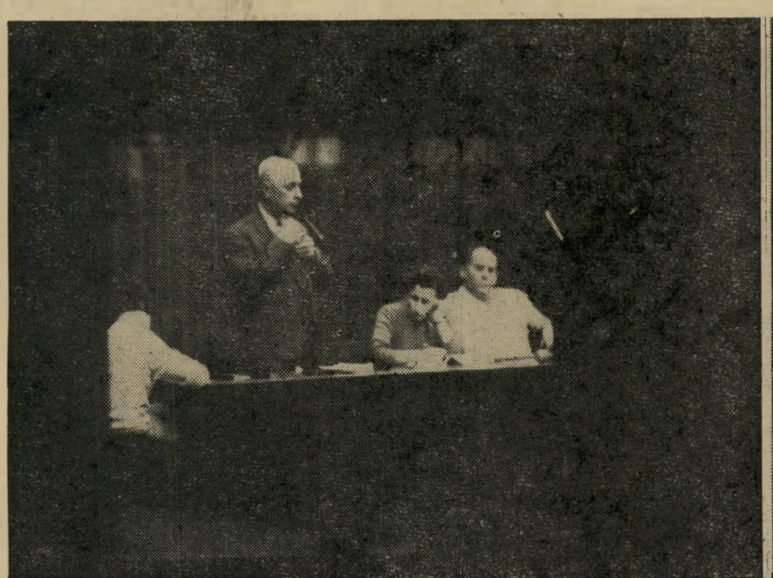

דויד בן־גוריון נואם בעת הישיבה המפורסמת של מרכז מפא"י על
הדחת שר־הביטחון לשעבר, פינחס לבון, בשנת 1960.
הישיבה היתה סגורה ומסוגרת, ולעיתונאים ולצלמים לא היה ניתן להשתתף בה.

פינחס לבון נואם מעל הבמה, באותו מושב, כשהוא משיב לטענות שהוטחו
נגדו בדבר הפרשה המפורסמת, שזכתה מאוחר יותר בכינוי
„פרשת לבון". על הבמה יושב, מימין, יוסף אלמוגי, מזכיר מפא"י של אותם הימים.

שמעון דז'יגאן הקומיקאי האידישאי, הופיע ב־1961 בהצגה סאטירית,
ז'יגן מחופש לחנה רובינא, שהופיעה כלאהל'ה, ושותפו־למישחק הוא ישראל שומאכר.

שימעון ישראלי הזמר היה חבר להקת־הבידור בשם „בצל ירוק"
בשנת 1962. עם ידידיו המצחיקנים הופיע בהצגה
סאטירית בשם „אף מילה למורגנשטיין". במרכז חיים טופול, משמאל אורי זוהר.

דגל בקאהיר

אם אני מקנא באליהו בן־אלישר, השגריר הישראלי הראשון בקאהיר? ודאי שאני מקנא.

מי מאיתנו, שהקדשנו שנים רבות מ־חיינו במעולה למען השגת השלום, ב־ימים שבהם היה הדבר משול לבגידה, לא היה מוכן למכור כמה שנים מחיי כדי לזכות באתגר זה?

אבל התפקיד לא יהיה סוגה בשושנים. יהיה קשה להצליח בו, וקל להיכשל בו. **מבחינה זו אין השגריר הראשון ראוי לקינאה.**

■ ■ ■

מ בחינה מסויימת, יהיה השגריר דומה לנערה מפשוטות־העם, שניש־את לבנו של הדוכס.

כאשר תופיע באולם־הנשפים של ה־ארמון, עיניהם של מאות נשים וגברים יעקבו אחר כל תנועה מתנועותיה, וכל מילה ממוצא פיה תיבדק ותיבחן.

מצבו של אליהו בן־אלישר ב־חברה הקאהירית יהיה דומה לגורל זה. כך צעד, כך מילה, כך מעשה שלו יישקל במאזני־צורף.

אותם הממתינים לכך שהישראלי יהיה גס־רוח, מגושם, שחצן — או להיפך, חנ־פן, מתרפס, צבוע — ישמחו לאידו אם יתחלק על קליפה של בננה דיפלומטית.

מה עליו לעשות? מפני אילו סכנות עליו להישמר? מה הן בעיות־היסוד של התפקיד העדין?

כדאי לחשוב על כך מראש.

■ ■ ■

ה סכנה הגדולה ביותר היא סכנת התוקפנות.

אילו היה קיים מדד־תוקפנות ל־אנשים ולעמים, אין ספק שהישר־אלי המצוי היה עומד בראש הסו־לם, או קרוב מאד לשם, ואילו ה־מצרי המצוי היה נמצא בתחתית.

אילו אפשר היה לקבוע יחידת־תוקפ־נות, כמו יחידת־מאמץ או יחידת־מתח (למשל „תוק", כמו „ואט" או „וולט"), כי אז היה האדם הישראלי, והאדם היהודי ביכלל, זוכה בוודאי בציון של 90 תוק, ואילו האדם המצרי היה זוכה בקושי ב־10 תוק.

כל ישראלי ששהה במצריים הרגיש בכך, וכמוהו כל מצרי שנתקל בישרא־לים.

אנחנו עם תוקפני, פעיל, דינא־מי, מתפרץ, מתפשט, וכך אנחנו גם כיחידים. המצרים, כעם וכיחי־דים, הם סבלנים, ומובלנים.

המיפגש ההיסטורי בין שני העמים, שאך החל, יעמוד בסימון ההבדל הזה. המצרים מצפים למיפגש זה בסקרנות ה־מהולה בחשש, ואף בחשד.

למרבה המזל, השגריר הראשון אינו ישראלי אופייני. בהתנהגותו האישית יש הרבה מן הגינונים האירופיים. אך לא די בכך. יהיה עליו להישמר בכל רגע מפני אמירה העלולה להתפרש כשחצנית, כ־מתנשאת, כמשפילה. במצריים יש למוש־גים של „כבוד" — הלאומי והאישי — מישקל שונה ממישקלם בחברה הישרא־לית ביכלל, והאשכנזית בפרט.

די יהיה בתנועת־יד בלתי־זהי־רה, בהבעת־פנים חושפנית לעיני המצווזיה, כדי לעורר תגובה של זעם.

■ ■ ■

א יני מתכוון רק למחוות אישיות, אלא גם לרגישויות המדיניות.

בהיסטוריה הקצרה של ישראל יש דוג־מות רבות ליכולתם של שגרירים לגרום נזק בל־יתוקן, כשם שיש דוגמות לכיש־רונם לתרום תרומה גדולה למדיניות.

הדוגמה הקלאסית מן הסוג ה־ראשון היא הופעתה של השגרירה הישראלית הראשונה במוסקבה, גולדה מאיר, ב־1948. היא נהגה שם כשיר האגדתי בחנות של חרפינה.

גולדה היתה צריכה להבין כי היא דור־כת על קרקע עדינה מאד. היא היתה צריכה לדעת שהעימות ההיסטורי בין הציונות והקומוניזם לא הסתיים, אלא אך הופסק זמנית. היא היתה צריכה להר־גיש, כי הקשר האפשרי בין המדינה היהודית החדשה, שבראשה עומדים יהו־דים ממיזרח־אירופה, ובין מיליוני היהו־דים הסובייטיים, מעורר ספקות וחששות.

אילו היתה גולדה אשה רגישה, בוודאי היתה אומרת לעצמה: זהירות! לשמור על פרופיל נמוך! להימנע מכל דבר ה־עלול להתפרש כפרובוקציה!

תחת זאת עשתה גולדה את ההיפך. היא גרמה, או לפחות סייעה, להפגנות יהו־דיות המוניות בשערי בית־הכנסת הגדול במוסקבה.

כולנו ראינו את התצלומים של המוני היהודים, המקיפים את גולי־דה כביכר שרפני בית־הכנסת, כש־הם משתוללים מהתלהבות רוגנת. אצלנו הם עוררו שימחה וסיפוק.

הישראלים רואים במצרים עם מפגר מבחינה טכנולוגית, בעל רשת־טלפונים כושלת, תחבורה לקויה, כלכלה בלתי־יעילה. לדעתם יש למצריים הרבה־הרבה מה ללמוד מישראל.

שתי הגישות מלוות ברגישות כמוסה, העלולה ליהפך בנקל לתחושה של על־בון. הישראלים נדהמים כשהם נתקלים בקאהיר בחברה קוסמופוליטית מתוחכמת ביותר, תרבותית ועשירה, שאין דומה לה בישראל עצמה. זה מרגיז אותם. ואילו המצרים, המודעים מאד לפיגורם הטכ־נולוגי, בעיקבות העוני, המילחמות וה־הזנחה, אינם מוכנים לסבול את הישראלי־הנותן־עצות.

על השגריר החדש לשכך את החששות. עליו להדגיש כי הישר־אלים אינם מוכנים רק להעמיד את כישרונם הטכנולוגי לרשות ה־מצרים, אלא שהם יודעים גם שיש להם הרבה ללמוד מן המצרים.

בן־אלישר בקאהיר: ברוך־השם, לא ישראלי אופייני

אך קל לנחש אילו רגשות הם עור־רו בליב הרוזן הקשיש בקרמלין.

אינני מתכוון רק למילים. בן־אלישר נו־לד בפולין, ואין כל צורך (וכל תועלת) בניסיון להעמיד פנים שהוא בן־המיזרח. אך מותר לו להראות שנימות רבות של תרבות־המיזרח מושכות את לבו — ועל אחת כמה וכמה אם הרבר נכון.

מצריים היא ארץ מקסימה. זה לא יזיק אם השגריר הישראלי ה־ראשון יוקסם ממנה — ואם גם יראה זאת.

■ ■ ■

מ צריים שיזמה מחיר כבד מאד עבור הזכות לארח את אליהו בן־אלישר בקאהיר, ולהניף בה דגל ישראל.

הישראלים יודעים זאת, אך מסופקני אם רבים מסוגלים לחוש את מלוא עוצמת הנזק שנגרם למצריים.

הנפת הדגל הישראלי מעל ל־שגרירות בקאהיר היא נקודת־שבר היסטורית, ואיש אינו יכול עדיין לדעת מה יהיו עומקה ורוחבה של התהום שנפערת כתוצאה מכך בין מצריים והעולם הערבי.

מובן שהמצרים משתדלים לצמצם את הנזק, עד כמה שאפשר. מכאן הנטייה ה־טבעית שלהם להסתיר את השגרירות ה־ישראלית. להרחיקה מליבה של קאהיר. באותה המידה מובן מדוע מתעקשת ממ־שלת־ישראל להשיג את ההיפך: הנפת הדגל הישראלי מעל לשגרירות בלב קאהיר. **לדעתי, אין לוותר על התביעה הזאת, כי כה טמונה תמצית הנור־מיזציה. אך מעבר לכך, כראי בהחלט לשגריר החדש לשמור ב־משך זמן־מה על „פרופיל נמוך", ולהראות למצרים כי הוא מוכן לע־זור להם באימצעים הנזקים הנגרמים להם בעיקבות המעשה המהפכני.**

■ ■ ■

ה שגריר יבוא לבירה ערבית, שאין בה שגרירים ערביים. בכל מסיבה דיפלומטית, בכל אירוע ממלכתי, יהיה ברור, כי השגריר הישראלי בא במקום השגרירים הערביים, וכי תמורת ההכרה בישראל איבדה מצריים את מקומה ב־עולם הערבי.

הדבר מעמיד את השגריר הישר־ראלי במצב עדין מאד. בלב רבים, תזכיר עצם נוכחותו את המחיר ששולם, והדבר יגרום תחושות של עוינות, גלויות או תת־הכרתיות.

מה גם שרבים במצריים סבורים, כי זאת הייתה, בעצם, המטרה הישראלית, וכי ישראל רצתה מלכתחילה לפלג את העולם הערבי על־ידי כריתת הסכם דו־צדדי, לשם חסימת הדרך להגשמת הזכו־יות של הפלסטינים.

לדעתי, על השגריר לעשות את הכל כדי להפריך תחושה זו, כי כה טמון חומר־נפץ הרבה יותר.

איני יכול לאמר מה הייתי עושה אילו הייתי אני במקומו של השגריר, שהרי אילו קרה נס כזה, הייתי פועל מטעם ממשלה אחרת, במיסגרת מדיניות אחרת, לשם השגת יעדים אחרים.

אולם גם השגריר בן־אלישר, המייצג את ממשלת בגין, יכול וצריך להבהיר לדעת־הקהל המצרית שישראל אינה מעונ־יינת בפילוג בין מצריים ובין העולם הערבי, אלא להיפך — בסתימת התהום ביניהם. מכיוון שהיעד הסופי של ישר־אל הוא השגת שלום עם כל העולם ה־ערבי (או „כל המדינות השכנות", כלשון בגין, שאינו רוצה לכלול בשלום את העם הפלסטיני), הרי יש לה בהחלט עניין בשיבת מצריים שוחרת־השלום לעולם הערבי.

גישה כזאת יכולה לרכך את ה־זעזוע, להפריך חששות וחשדות, לפנות את הדרך לפני השגריר.

■ ■ ■

מ זה מאות בשנים נעה מצריים כ־מטוטלת בין זיקתה לעולם הערבי ובין זיקתה למערב, בין לאומיות כלל־ערבית ובין לאומית מצרית־עצמית, בין גישה אפריקאית ובין גישה ים־תיכונית. כל המגמות האלה הן אמיתיות, והן שוכ־נות זו לצד זו בנשמה המצרית.

המישטר של אנואר אל־סאדאת מייצג את הגישה הקיצונית של עצמיות מצרית, הפתוחה לאירופה, שהגיעה עתה להתרח־קות הרבה ביותר מן העולם הערבי.

איש אינו יכול להינבא אם מגמה זו תשלוט במשך זמן רב, או אם תתחל המטוטלת לזוז שוב בכיוון ההפוך. ואם כן — מתי זה יקרה, עד לאן היא תגיע, ומי ינצח על התהליך.

ישראל צריכה להיות מוכנה ל־אפשרות זו. עליה להבטיח מראש שאם אכן זה יקרה — לא יביא הדבר לחיסול היחסים המצריים־ישראליים, אלא להיפך — שהדבר יעזור להשתיבות ישראל במרחב.

העניין הפלסטיני ימלא, כמובן, תפ־קיד חשוב ביותר בתהליך זה.

כל זה צריך להשפיע על מעשיו ועל מחדליו של השגריר הראשון. לא הוא יקבע את המדיניות. אך הוא יכול להש־פיע עליה. ומעל לכל: הוא יכול להכשיר את הקרקע, ליצור אווירה, להימנע (עד כמה שאפשר) ממעשי־כשל, לרכוש ידי־דים ולהצליח בחברה המצרית.

הנשיא אל־סאדאת אמר, כי הסיכסוך הירשאלי־ערבי הוא פסיכולוגי ב־70%, ופוליטי רק ב־30%.

כזה הוא גם תפקידו של השגריר הישראלי הראשון במצריים.

---

* אני סולד מן המילה „נירמול", ה־צורמת את האוזן העברית. שום אדם בעל רגישות לצליל השפה אינו יכול להשלים עם מיפלצת לשונית זו. אני מעדיף את המילה שהמציא יעקב שרת, „השגרה", מלשון שיגרה. המצרים עצמם משתמשים במילה „טביע", הפיכת היחסים לטבעיים.

האם ממזג אריק שרון בגופו את הגאוניות של אלכסנדר מוקדון, יוליוס קיסר ונפוליון בונפרטה? מתי פילחו הכדורים את גופו? מדוע הודה הערבי בפשע שלא ביצע, וכיצד שיחזר אותו לעיני המצלמות?

הפשע שלא היה

מחוץ לפרוטוקול

הסיפור המרתק ביותר שעלה בשבוע שעבר בכנסת היה חבוי בשאילתה קטנה שלי, שלא זכתה בשום פירסום.

הנה השאיתה במלואה:

העיתון ידיעות אחרונות מה־2 באפריל 1979 דיווח על מיקרה של חיילת, שטענה כי ערבים מהשטחים המוחזקים התנפלו עליה וחטפו מידיה ארנק, ובו תעודות צבאיות. החיילת זיהתה ערבי, וזה הודה בביצוע המעשה וגם שיחזר את הפשע לעיני המצלמה, וזיהה שלושה מחבריו שעזרו לו במעשה.

בבית־המישפט הודתה הצעירה שהיא בדתה את כל הסיפור, מפני שאיבדה את התעודות וחששה מעונש.

אני מתכבד לשאול:

(1) האם נערכה חקירה בפרשה זו?

(2) בידי מי היתה נתונה חקירת הערבים בפרשה זו — בידי המישטרה או שירות־הביטחון־הכללי?

(3) באלו אמצעים השתמשו החוקרים כדי להשיג מהחשודים הודאה בביצוע פשע, שהם לא ביצעו?

(4) האם החוקרים בפרשה זו נחקרו, האם הועמדו לדין והאם הוסקו נגדם מסקנות כלשהן?

(5) האם אחזו השילטונות באמצעים כלשהם כדי למנוע שיחה של חקירות שתביא אנשים להודות במעשים שלא עשו?

עד כאן לשון השאילתה. הגשתי אותה לפני יותר מחצי שנה — ב־17 ביוני 1979. נראה שהיה דרוש לשר־הפנים זמן רב מאד כדי להשיב עליה. בשבוע שעבר עלה על הדוכן ומסר את התשובה הבאה:

תשובת שר־הפנים יוסף בורג:

לשאלות 1—5: האדם הנזכר בשאילתה נעצר על־ידי המישטרה הצבאית, לאחר שזוהה בידי המתלוננת ונמסר למישטרה לחקירה. במהלך חקירתו הודה החשוד בתקיפת המתלוננת, ואף שיחזר את המעשה. חרף זאת, נמשכה החקירה, ובמתכוון. גם כיום יש להודיע לשילטונות על חשבון־דולרים בחוץ־לארץ.

מחריג לחריג אריק משיג!

אריק וליזי שרון

אריק מלך היונים?

חדברים הבאים נאמרו על־ידי אורי אבנרי כהנמקה להצעתו לסדר־היום בעניין חוותו של השר אריאל שרון.

השאלה אינה אם השר אריאל שרון צריך לוותר על החווה שלו.

השאלה היא האם מדינת־ישראל צריכה לוותר על שירותו של השר אריאל שרון.

היה לי הכבוד להיות מוזמן לחוותו של השר שרון כאשר הוא לא היה שר וכאשר אני לא הייתי חבר־הכנסת. התרשמתי מאד מהמיפעל הזה. אפשר להתפאר בו. לא היה עולה על דעתי לדרוש מהשר לוותר על החווה. אבל עולה אף עולה על דעתי לדרוש מבעל־החווה לחדול מלהיות שר.

אל־נא יחשוב איש שאני מעלה הצעה זו מפני שיש לשר אריאל שרון דיעות מסויימות, שאני רואה בהן אסון למדינה. הייתי מעלה הצעה זו גם אילו היה השר שרון אריק־מלך־היונים.

אגלה לכם סוד: בעיצומן של הפרשות של אשר ידלין והשר המנוח אברהם עורפר פנה אלי, באחת ההזדמנויות, חבר־הכנסת יצחק רבין — אז ראש־הממשלה — והתריס נגדי שאני מערער את מערכת היונים במיפלגת־העבודה. שני האישים האלה היו מראשי היונים במערך, כפי שאתם כולכם יודעים. אמרתי לו אז שאינני יכול להסכים לעיקרון שתהיה חסינות ליונים בענייני שחיתות. דיעות לחוד ופרשות לחוד. על אחת כמה וכמה איני רואה צורך להעניק חסינות ליצים.

ורק בדרך אגב, ובנימה של נוסטלגיה, אני יכול לשאול: היכן הימים הטובים, כשראש־ממשלה בישראל התפטר מפני שמצאו כמה דורים בחשבון שיו בבנק באמריקה? היום זה לא היה נקרא אפילו חריג:

יצחק יצחקי: עכשיו זה חוקי.

אורי אבנרי: אתה יודע למה אני לעסוק לא במיסחר ולא בתעשיה ולא בשום עיסוק אחר, עיסוק אקטיבי, זולת קבלת הכנסות מנכסים שהיו לו מקודם, וקבלת הכנסות אלה בדרך פסיבית.״

מעניין שהליכוד נמנע אז מהצעה. בשם הליכוד אמר חבר־הכנסת בנימין הלוי: ״ברור ששר אינו צריך לעסוק במיסחר ולהרוויח מעשיית עסקים.״

דברים בדומה אמר חבר־הכנסת דאז, שמואל תמיר, בשם ״המרכז החופשי״, בעת הנמקת הימנעותו.

חבר־הכנסת מנחם בגין קרא אז קריאת־ביניים היתולית־למחצה: ״ברנרד שאו אמר: ׳השילטון אינו משחית; האנשים משחיתים את השילטון׳.״ האימרה היתה נאה אז, ואני חושב שהיא נאה גם היום.

מנחם בגין: ברנרד שאו ידע לכתוב.

שימעון פרס: זה היה ציטוט ממנו.

אורי אבנרי: נמנע ממנו להיות ראש־ממשלה, ועל כן הדברים שלו לא הועמדו במיבחן.

האדם משחית את השילטון

אבל למה לדבר על פרשיות סתם? אני העליתי את הסוגיה הזאת עצמה בכנסת השביעית, בימי שלוט המערך, ב־13 ביוני 1973. העליתי אז מעל הדוכן הזה הצעת־חוק פרטית: חוק איסור על שרים לעסוק במיסחר.

את הדחיפה לכך נתן לי אחד משרי המערך — לא אזכיר כאן את שמו — כאשר התגלה כי הוא סוחר עתיקות בממדים בינלאומיים.

אמרתי אז בנאומי — והרשו לי לצטט מנאומי, שלא כהרגלי: ״אדוני היושב־ראש, אני מעלה את השאלה: האם מותר לשר — לכל שר — בכלל לעסוק במיסחר, גם במיסחר שהוא מותר לאזרח אחר? האם תואם הדבר את הסדר הטוב במדינת־חוק, שיהיו לחברי־הממשלה אינטרסים העלולים להשפיע על הכרעות מדיניות?

״...בקיצור, האם מותר לשר לעסוק בעסקים פרטיים בעודו מכהן בתפקיד ממלכתי?״

ממשלת גולדה מאיר הציעה אז להסיר את הצעת־החוק מסדר־היום, ושר־המישפטים דאז, יעקוב שימשון שפירא, שאני מאד מעריך אותו, העלה מעל הדוכן הזה נימוקים טכניים, נימוקים מניפוקים שונים כדי להצדיק את המעשה הזה. אבל כאשר דחפתי אותו לפינה — אם מותר לומר כך — הוא עלה בשנית אל הדוכן הזה ואמר: ״אדוני היושב־ראש, ביקשתי בפעם נוספת את רשות־הדיבור כדי להבהיר מוחלטת, שאני תמים־דעים עם הרעיון, שחבר־ממשלה אינו רשאי לעסוק במיסחר.״

מצח נחושה

אדוני היושב־ראש, הסוגיה אינה אישית, אם כי פרשת השר שרון היא חריג גם בין החריגים. היא חריג בין החריגים בגלל אישיותו וסיגנונו של השר, וגם בגלל מהותה וסיגנונה של הממשלה.

אשר לסיגנונו של מר שרון, אפשר רק לומר: מחריג לחריג אריק משיג.

ואם אריק מדבר על ״דרך־חיים״, אני יכול רק לומר: דרך־החיים של אריק שרון היא כולה חריג. המילה ״חריג״ רודפת אחריו בכל שלבי פעולתו. בשעתו הכריזה עליו ממשלת־ישראל רישמית כעל חריג. זה היה כאשר פעולתו לגירוש הבדואים בפיתחת־רפיח ולהקמת ההתנחלויות שם — אותן ההתנחלויות שהוא עצמו מוסר אותן כיום למצרים — הוגדרה רשמית כחריג.

כ״ים בממשלה

הרשו לי לגלות עוד פרט אחד קטן: כאשר נתקלתי אז בסוגיה הזאת, בכנסת השביעית, פניתי אל הפרופסור לחוק קונסטיטוציוני, אמנון רובינשטיין. שאלתי אותו: אינני מוצא בחוק איסור על שר לעסוק במיסחר. אולי אתה יודע היכן זה נמצא בחוק. והוא אמר לי — ירשה לי חבר־הכנסת דהיום אמנון רובינשטיין לספר זאת: ״מוכרח להיות סעיף כזה בחוק. אני אחפש.״ הוא ביקש ארכה של 48 שעות כדי למצוא את זה בחוק. כעבור 48 שעות טילפן אלי וגילה לי: ״אין סעיף כזה״. הוא עצמו נדהם שאין סעיף כזה. הכל נדהמו שאין סעיף כזה. הכל היו משוכנעים שיש סעיף האוסר על חבר־ממשלה לעסוק בעיסוקים פרטיים בכלל, ולא רק בתחום המסור במישרין לשילטונו.

למעשה מודה הממשלה שזוהי פרשה הנוגדת את יסודות מישטר החוק, המוסר והסדר הציבורי, אך היא אומרת לנו: אין מה לעשות. השר שרון חיוני לממשלה, ועל־כן יש להשלים עם כך מעשיו ושיגיונותיו.

הרשו לי לתאר מיקרה היפותטי קיצוני:

ח"כ שריד (עם מנחם בגין)
לחסום את שרון בדישון?

סופה הוברר כי התלונה היתה כוזבת, וכי החשוד חף־מפשע.

בשום שלב משלבי החקירה והמעצר לא טען החשוד כי הודה במעשה שלא עשה, עקב שימוש בדרכי־חקירה פסולות נגדו, והוא לא עשה כן גם משבורר כי התלונה נגדו היתה כוזבת.

בעיקבות הגשת שאילתה זו נחקר בן־המיעוטים פעם נוספת על־ידי המישטרה חקירה יסודית בתלונה, אולם החקירה לא העלתה ראיות שיאפשרו הסקת מסקנות ודאיות בדבר אמיתות התלונה. על־פי יועצי חומר החקירה שנאסף בעניין זה לפרקליט המחוז, לעיונו ולהחלטתו.

היו"ר חיוקה גרוסמן: שאלה נוספת לחבר־הכנסת אבנרי.

אורי אבנרי: האם היו החוקרים אנשי המישטרה או אנשי שירות־הביטחון הכללי? האם מוכן השר להודיע לאיזו מוסד השתייכו החוקרים?

שר־הפנים יוסף בורג: לשאלה הזו לא התייחסתי. החומר יועבר לפרקליט.

עד כאן לשון התשובה. את המסקנות יכול הקורא להסיק בעצמו.

מדוע יודה אדם בפשע שלא ביצע? יותר מזה? מדוע ישחזר את הפשע־שלא־היה לעיני המצלמות? יותר מזה? מדוע

ימסור למישטרה שלושה מחבריו, כאשר־מים אף הם בפשע דימיוני זה?

אין צורך בדימיון רב, כדי לתאר את התשובה: שימוש בעינויים, או הפחד מפני השימוש בעינויים.

אם כן, מדוע לא התלונן האיש על כך, לפחות אחרי שכבר נמצא כחף־מפשע?

על כך אפשר להשיב רק בשאלה נוספת: מה נורא צריך להיות פחדו של אדם, אם גם בנסיבות אלה הוא חושש מלהגיש תלונה?

לגבי זהות החוקרים, אין השר משאיר מקום לספק. תשובתו המתמקת קובעת בלשון פרלמנטרית: אנשי שירות־הביטחון־הכללי הם שחקרו.

מובן שהגשתי מייד שאילתה נוספת לראש־הממשלה, האחראי על שרותי־הביטחון, כדי לברר מה קרה לחוקרים אלה. האם הם ממשיכים לחקור? האם אנשים נוספים מודים עתה בפשעים שלא ביצעו, משחזרים אותם לעיני המצלמות ומוסרים את חבריהם לטיפול דומה?

■ ■ ■

ה אם מנחם בגין חדל מלהיות נור אם גדול? או שהעניין עצמו היה כה חלש, עד שגם נואם כבגין לא ידע מה להגיד עליו?

יוסי שריד ואני העלינו הצעות־לסדר־היום בעניין מסקנות ועדת־אשר וועדת־קנת על חוותו של אריק שרון. תחילה נאם שריד, ואחריו אני (ראה מיסגרת). לאחר מכן השיב בגין עצמו.

היה זה הנאום החלש ביותר שלו ש־שמעתי מימי. הוא נתפס לפסוק אחד ש־אמר שריד ("לא תחסום שרון בדישון") והרחיב את הדיבור על חוסר־הכבוד שיש בו. לאחר מכן אמר ליוסי שהוא היה עוד נער כאשר "הכדורים פילחו את גופו" של אריק. לי לא העז להגיד זאת, כמובן, (גם איני זוכר מתי פילחו כדורים כלי־שהם את גופו של אריק. נדמה לי שלא נפצע מעולם, מילבד השריטה בראשו ב־מילחמת יום־הכיפורים, שהביאה לתמונות ההירואיות המפורסמות, כשראשו נתון בתחבושת מרשימה).

לגופו של עניין לא אמר בגין אף מילה אחת. הממשלה עדיין דנה, וזהו זה.

בהמשך הדיון חיקה צ'רלי ביטון מעל הדוכן את דבריו של בגין על שריד. כש־הוא מגיע לעברו באצבע, וגם אנשי־הליכוד לא יכלו להתאפק מלצחוק.

■ ■ ■

ל נצח בדיון בוועדה, אחרי שזו כבר החליטה מה שהחליטה — זוהי משימה כימעט בלתי־אפשרית. השבוע אירע גם כזה.

ועדת־הכנסת החליטה לשנות את התק־נון ולקבוע כי היושב־ראש של ישיבת־המליאה "חייב" להפסיק שאלות וקרי־אות־ביניים, אם הנואם קובע שהן מפריעות לו.

על החלטה כזאת של הוועדה ניתן לה־גיש עירעור, וכך עשיתי. לא היתה בלבי כל תיקווה שהעירעור אכן יתקבל.

בישיבת הוועדה הצגתי את הדברים ב־פשטות. אני בהחלט נגד הפרעות בכנסת. אני נגד צעקות פרועות, ונגד "נאומי־ביניים". אבל אני בעד קריאות־ביניים לגיטימיות, קצרות ולעניין. הן מוסיפות פילפול לוויכוחים משעממים. זוהי אמנות בפני עצמה. קריאה כזאת אינה צריכה לכלול אלא מישפט אחד, ולפעמים די גם במילה אחת או שתיים. היא צריכה לח־שוף את החולשה שבטענות הנואם. היא צריכה להיות דומה לאיזמל של מנתח, לא לפטיש של נפח.

מי קובע אם הקריאה היא לגיטימית ושהיא עוזרת לדיון, או להיפך — שהיא מפריעה? היושב־ראש, כמובן. זוהי זכו־תו. אם נוטלים ממנו סמכות זו, וקובעים שהנואם עצמו יקבע אם הקריאה מפריעה או לא, הרי אין עוד משמעות לתפקיד היו"ר. הוא הופך לרובוט. וגם חברי־הכנ־סת עצמם, שלא יוכלו עוד להתבטא כלל, יהפכו לרובוטים, לסטאטיסטים אילמים בהצגה.

למרבה המזל, נכחו בישיבה שני סגני־יו"ר, המכהנים כיושבים־ראש בישיבות המליאה — משה מירון שהוא ליברל אמי־תי, בלי מרכאות, ושושנה ארבלי־אלמוז־לינו. השניים הסכימו עם דברי. אנשי ה־ימין הקיצוני — מיכאל דקל, יהודה בן־מאיר וחבריהם — התנגדו לטענותי. נער־כה הצבעה — וראה זה פלא, השגתי רוב. למרות שנערך במיסדרונות גיוס קולות. הליברלים שבליכוד הצביעו למען העיר־עור שלי, יחד עם כל אנשי המערך. ה־עירעור נתקבל.

במדינה

העם

הפאראדוכס המכוער

תקדים דיפלומטי חדש: שגריר ישראל משמיץ בחו"ל פומבית את אזרחי ישראל

„יווני אחד אומר שכל היוונים הם שק־רנים," אומרת האימרה הקלאסית, שהיא דוגמה מובהקת של פאראדוכס.

אם כל היוונים הם שקרנים, משמע ש־גם היווני האומר זאת הוא שקרן. ואם הוא שקרן, הרי אין כל היוונים שקרנים.

אך אם אין כל היוונים שקרנים, גם האיש האומר זאת אינו שקרן, ודבריו הם אמת. משמע שכל היוונים הם אכן שק־רנים.

מה אסור רמי? השגריר הישראלי בפאריס, מאיר רוזן, יצר השבוע פארא־דוכס דומה.

הוא פנה אל הקהילה היהודית בצרפת בדרישה להחרים את המישלחת של תנו־

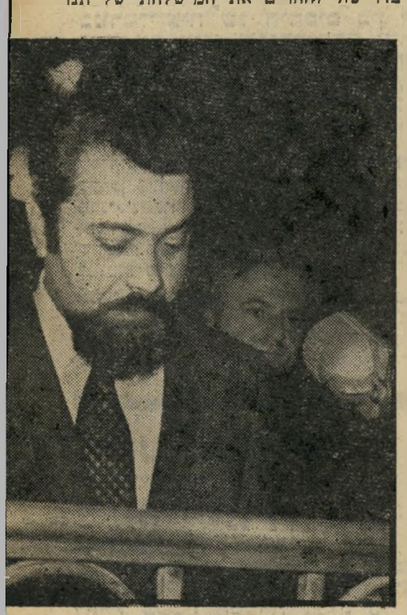

שגריר רוזן ובן־אלישר
קצת מכוער

עת „שלום עכשיו". הסיבה: התנועה פו־נה אל יהודי העולם, ומביאה אליה את המחלוקת הקיימת בישראל, תחת להגביל את תעמולתה לישראל עצמה.

אם אכן אסור לישראלים להביא את המחלוקת המדינית הישראלית אל יהודי העולם — כי אז אסור גם לשגריר רוזן לפנות אל יהודי צרפת בדרישה להחרים את אנשי „שלום עכשיו". אך אם מותר לשגריר רוזן לעשות זאת, משמע שמו־תר לישראלי לפנות אל יהודי צרפת ול־ערב אותם במחלוקת ישראלית. ואז זה בוודאי מותר גם לאנשי „שלום עכשיו".

ריח של מדשינות. אך מעשהו של רוזן אינו סותר רק את ההיגיון הפשוט. הוא גם מכוער מאין כמוהו. נודף ממנו ריח של מלשינות.

רוזן, המישפטן שליווה את המשא־ומתן הישראלי־מצרי, הוא איש אינטלי־גנטי וליברלי. קשה היה גם לידידיו להי־בין השבוע מה המריץ אותו להתנהג כפי שהתנהג.

הוא יודע כי אנשי „שלום עכשיו" רחו־קים מלהיות קנאים קיצוניים. התנועה מכילה אנשים מחוגים רבים, חלקם שמא־ליים, חלקם אנשי המרכז, חלקם אף דתיים וימניים. אין לה מצע ברור בעניין הפלס־טיני. היא סירבה לקבל על עצמה את התביעה הברורה להקמת מדינה פלסטי־נית לצד ישראל, או אף לדגול ב„הגד־רה עצמית" לעם הפלסטיני.

כאשר האשים רוזן השבוע את אנשי „שלום עכשיו" בכך שהם „פועלים באו־פן אובייקטיבי לטובתם של אויבי ישר־אל", הוא חרג בהרבה הן מתפקידו של דיפלומט, הן מן הסיגנון שהוא צריך להיות אמון עליו. זוהי השמצה פרועה,

(המשך בעמוד 31)

ני: נניח שתהיה אי־פעם ממשלה בישר־ראל שבה ישרת אדם שהתגלה כקלפטו־מן, והוא גונב באורח קבוע מקופת־המדי־נה או מכייס אזרחים. האם תוכל הממ־שלה לבוא או ולומר: מצטערים, השר הזה חיוני לממשלה, ולכן צריכים להש־לים עם החריגה הקטנה הזאת?

נרחיק לכת עוד יותר כדי להביא את הדברים AD ABSURDUM: נניח שאי־פעם יתגלה באחת הממ־שלות שר שהוא סוחר בהירואין. האם גם אז ייאמר: מצטערים, ככה זה, אין מה לעשות, הוא דרוש לממשלה, ולכן יש להשלים עם זה?

מיסחר לכל שר

אין כאן שום עניין אישי. זהו עניין עקרוני בה"א הידיעה.

צאו וראו מה יכול לקרות אם אכן יתקבל העיקרון שהשר שרון יחזיק ב־חזותו: שר־הביטחון יוכל להיות סוחר פעיל בנשק. שר־המישפטים יופיע במיש־פטים פרטיים בבתי־המישפט. שר־האוצר יחזיק מישרד לייעוץ מסים. שר־התעשיה־המיסחר־והתיירות יהיה ייבואן וייצואן — למה לא? שר־החוץ יעסוק במיסחר בינ־לאומי. שר־התחבורה יקים חברת־מוניות או חברת־תעופה פרטית. שר־המישטרה יקים מישרד לחקירות פרטיות, אם לא דברים יותר גרועים. שר־הפנים יפתח מישרד לתיכנון־ערים. שר־השיכון יהיה קבלן פרטי בפועל, למה לא?

יצחק יצחקי: שר־הבריאות?

אורי אבנרי: שר־הבריאות יפתח קליניקה, או יסחור בחומרי־רפואה. אדו־ני שר־הבריאות, לתת לך עצות?

מרדכי וירשובסקי: הוא יעסוק ב־הפלות.

מנחם הכהן: מה יעשה שר בלי תיק?

אורי אבנרי: לשר בלי תיק תהיה בעיה. אולי יצטרך לסחור בתיקים. אבל אם שר־הבריאות רוצה לשמוע ממני עצה איך להתחרות בשר שרון, הרי יש שיטה פשוטה מאד: אתה תקים חברה לייבוא תרופות. זהו עסק מאד כדאי. קופת־החו־לים הכללית — אני כבר לא מדבר על קופת־החולים הלאומית — תשמח מאד למצוא חן בעיני השר על־ידי ההזדקקות לחברה הפרטית שהשר שולט בה.

רבותי, אני חושב שכולנו מבינים שה־דבר הזה הוא אבסורד. אומרים: אריק שרון הוא משהו מייוחד. אומר ראש־הממשלה: „של נעליך, כאשר אתה מדבר על אריק שרון!" כבוד ראש־הממשלה, אני משיל את נעלי, ובכל זאת אומר: גם אילו היה השר אריק שרון מצביא שבאישיותו התמזגו כל תכונות הגאוניות של אלכסנדר מוקדון, יוליוס קיסר ונפו־ליון בונפרטה, אילו היה גדול המצביאים בכל הדורות, גם אז זה לא היה משנה כהוא־זה לגבי הסוגיה שלפנינו.

אחרון החייזים, המחרף את נפ־שו בצריח של טנק — דינו כגדוד המצביאים של ישראל? בכך התקו־פות.

אריק מייצא את עצמו

איני יודע היכן נמצא השר אריק שרון ברגע זה. צר לי שאינו כאן, כי הייתי רוצה לומר את הדברים בפניו.

אברהם כץ (עוז): הוא ומנהל־מישרדו נמצאים בגרמניה.

אורי אבנרי: עצם שהותו בחוץ־לארץ ברגע זה, חברי הכנסת, מוכיחה את צידקת טענותי.

בתור מה הוא שוהה בחוץ־לארץ? — כשר־חקלאות, המארגן ייצוא של תוצרת חקלאית בשם הממשלה? הרי השר שרון הוא בעצמו גדול היצואנים הפרטיים של תוצרת חקלאית! האם הדעת סובלת שה־שר שרון מארגן בגרמניה ייצוא של תו־צרת חקלאית?

מי יודע, מי יכול בכלל לדעת היכן הגבול בין היציאה הממלכתי והייצוא הפרטי של השר?

אומרת ועדת־קנת — אני מעריך, ואני חושב שכולכם מעריכים כמוני את השו־פט המחווי מקס קנת, אחד האנשים ההגו־נים והשקולים במדינה — שלא ייתכן בכלל לרדת למה שמתרחש מתחת לסף ההכרה של השר. אפילו יעשה מאמץ כן ומירבי — אין לדרוש משר, שהוא בן־אדם, בשר ודם, להפריד במעמקי תת־ההכרה שלו בין שיקולים אישיים ושיקו־לים ציבוריים. אני אומר שאני לא הייתי מסוגל לזה, ואני לא מציע למישהו מ־חברי־הכנסת להתיימר שהוא מסוגל לזאת.

מרדכי אלגרבי: זה צריך לחול גם על חברי־הכנסת עצמם כי הבעייה קיי־מת לגבי חברי־הכנסת והאינטרסים של חברי־הכנסת, ולא רק של השרים.

אורי אבנרי: בדרגה אחרת, הבעיה קיימת גם לגבי חברי־הכנסת. פרלמנטים אחרים בעולם מתלבטים בזה. הסינאט ה־אמריקאי קיבל, לא מזמן, תקנות־אתיקה בעניין זה. זוהי סוגיה שניה, וגם בה אני עוסק.

אדוני היושב־ראש, המיקרה הזה של השר שרון הוא מיקרה כל כך בולט, עד כי הנושא הזה מצדיק הגשת הצעת אי־אמון בממשלה. לא עשיתי זאת, משום ש־אני חושב שאנו מרבים יותר מדי בהצ־עות אי־אמון בממשלה, ואני מציע קצת להתאפק. אבל מפאת חשיבותו העקרונית של הנושא הוא מחייב דיון. אולי יש נוש־אים יותר חשובים, אבל אין נושאים יו־תר עקרוניים מאשר זה, ולא רק לגבי הממשלה הזאת. כל ממשלה תיתקל ב־עתיד בתקדים שנקבע היום, התקדים ה־קונסטיטוציוני שנקבע היום על־ידי הממ־שלה הזאת.

תשקיף

וייצמן ימשיך

בנורמליזציה

למרות ההודעות כאילו יעבור הטיפול בנורמיזציה של היחסים בין ישראל למצריים מידי שר־הביטחון עזר וייצמן, למישרד־החוץ, מיד לאחר פתיחת השגרירויות בירושלים ובקאהיר, ברור כבר עתה שנושא זה ישאר בסמכותו של וייצמן גם אחרי פתיחת השגרירויות.

שר־החוץ המיועד, יצחק שמיר, הביע את התמרמרותו על כך. לדעת שמיר נותר מישרד־החוץ ללא תוכן, מפני שהאוטונומיה היא בידי השר יוסף בורג והנורמליזציה בידיו של וייצמן. „הבעיה היחידה שהשאירו בידי," טען שמיר, „היא צ'חנובר." בהתכוונו למנכ"ל מישרד־החוץ יוסי צ'חנובר.

שמיר עשוי לדרוש החזרת הטיפול באוטונומיה לידי מישרד־החוץ תמורת המינוי הצפוי של ח"כ המפד"ל, יהודה בן־מאיר, לסגן שר־החוץ והפעלת לחצים להחזרת נושא הנורמליזציה למישרדו.

מסע הסברה

לאוטונומיה

על פי הוראתו האישית של ראש־הממשלה, מנחם בגין, יפתחו נציגויות ישראל בחוץ־לארץ במסע הסברה מקיף על הדגם הישראלי המוצע של האוטונומיה. לבגין הגיעו דיווחים, „מזעזעים" לדבריו, על חוסר הידע של השגרירים והצירים בכל הנוגע לנושא האוטונומיה ועל מחדלי ההסברה הישראלית בחוץ־לארץ בעניין זה.

כיוון חדש

בחקירת הרצח

חקירת שני מקרי הרצח, של דויד שומן ושל הרצל עוזר, קיבלה מיפנה חדש.

חוקרי שני הצח"מים שהוקמו לצורך זה משוכנעים עתה, כי מוסד כלכלי גדול וחשוב עומד מאחרי שני המקרים והם מכוונים עתה את מוקד חקירתם לעבר אותו מוסד.

כהן־אורגד

לא יהיה סגן־שר

למרות הכטחתו המפורשת של שר־האוצר יגאל חורביץ לח"כ יגאל כהן־אורגד, ברכר מינויו של הח"כ כסגן שר־האוצר, לא יקבל כהן־אורגד את התפקיד בגלל הפרשה האחרונה שבה הוא מעורב.

ח"כ אסתר הרליץ מהמערך פנתה ליועץ־המישפטי־לממשלה, הפרופסור יצחק זמיר, בתביעה לחקור בפרשת מכירת הדירה של בתו של כהן־אורגד. אורלי וייצמן. לדברי הרליץ יש חשדות, כי הח"כ נכשל במצג כוזב ואי־כיבוד צ'קים. כהן־אורגד עצמו מכחיש את הפרשה, למרות שקודם לכן הודה בה בפני כתב ידיעות אחרונות, גידעון רייכר. הוא מאיים להתלונן על הרליץ בוועדת־הכנסת.

המילחמה במפד"ל

תתחדש

למרות רצונם של ראשי סיעת הצעירים וסיעת למיפנה במפד"ל, לשמור על שלום־בית, נראה כי המילחמה הבין־סיעתית במיפלגה זו תתחדש במלוא התנופה בימים הקרובים.

המתסיסים בתוך המפד"ל הם דווקא עסקני הדרג השני והשלישי בתוך שתי הסיעות.
כנהוג במפד"ל יתנהל המאבק באמצעות השמצות אישיות וגילויים מחשידים על יושרם האישי של מנהיגי שתי הסיעות.

זיגל יפרוש

מהמישטרה

תת־ניצב בנימין זיגל עומד לפרוש בקרוב מהמישטרה. דברים אלה סוכמו בינו לבין המפכ"ל החדש, הרצל שפיר.

כוונתו של זיגל, שהוא עורך־דין במיקצועו, לקבל מינוי של שופט מחוזי. זיגל עצמו טוען, כי „אני לא פועל בעניין המינוי לשופט."

ג'יפ חמישי

להורביץ

חסידיו של שר־הבינוי דויד לוי בתנועת־החרות טוענים, כי שר־האוצר ייגאל הורביץ מפעיל גייפ חמישי בתוך המיפלגה.

לאחרונה התערער כוחו של לוי בסניפי חרות והפופולאריות שלו ירדה. לוי טוען כי הורביץ, איש חטיבת לעם בליכוד, מפעיל אנשי חרות הנאמנים לו כדי לחסית נגדו בסניפי מיפלגתו.

וייצמן לא ינהל

הבחירות

שר־הביטחון, עזר וייצמן, מי שעמד בראש מערכת הבחירות של הליכוד, לא יעסוק בנושא זה במערכת הבחירות הבאה ולא יעמוד בראש מטה־הבחירות.

בעוד שהמערך מקים כבר עתה מטות בחירות, אין איש העוסק בכך בתוך הליכוד.

תחקר הדלפת

המוות הכפול

במטה הארצי חוקרים עתה כיצד הגיעה לרדיו הידיעה על הריגת הילד עופר אבי־גדורי על־ידי סבו, יוסף ברניצקי, שהתאבד אחר־כך, עוד לפני שכל בני המישפחה שמעו על־כך.

דובר מרחב חיפה של המישטרה, פקד עדי גונן, הקפיא את פירסום הידיעה עד שיאותרו כל בני המישפחה, אולם דובר המטה הארצי, אריה ארד, העביר אותה לרדיו וגרם בכך לעגמת־נפש רבה לבני המישפחה שחוכו על־ידי האסון.

„במחנה"

יהפוך לירחון

שבועון צה"ל „במחנה" עומד, ככל הנראה, להסגר. תחתיו יופיע ירחון צבאי מקצועי יותר.

סגירתו של במחנה תתבצע במיסגרת מדיניות הצימצומים.

המערך בחר

מישרד פירסום

מישרד הפירסום „יניאל", בבעלותו של החיפאי שימעון יניאל, נבחר על־ידי יושב ראש המערך, ח"כ שימעון פרס, כמישרד הפירסום של המערך במערכת הבחירות הבאה.

בעוד שבמערכת הבחירות שעברה פיצל המערך את תקציב הפירסום שלו בין כמה מישרדים, החליט פרס כי כל תקציב הפירסום של מערכת הבחירות הבאה יפול בחלקו של יניאל.

ברברה סטרייסנד

בוזה באילת

השחקנית־הזמרת ברברה סטרייסנד עומדת לרכוש בית־נופש באילת. הקבלן האילתי אריה דגן, המקים באילת שכונת וילות מפוארת, מסר ששוכניה של סטרייסנד נמצאים עתה בשלב הסופי שלפני חתימת החוזה, לפיו יהיה לסטרייסנד מעון־חופש באילת.

המחיר שאותו תשלם סטרייסנד: שמונה מיליוני לירות.

האירוויזיון

מת בשניה

מארגני חלוקת פרס כינור דויד לא כללו ברשימת תוכניות הבידור בטלוויזיה, המועמדות לקבלת הפרס, את האירוויזיון.

בוועדת הפרס ישב מנהל מחלקת התוכניות של הטלוויזיה, חנוך חסון, מי שחודח ממטה מיבצע האירוויזיון.

חקירה פלילית

נגד קצין בכיר

מישטרת המחוז הדרומי של המישטרה פוערת בגלל חקירה נגד אחד מקציניה הבכירים, פנחס־ניצב עמרם יוסקי, בחשד של קבלת טובות הנאה אישיות מאנשי־עסקים בבאר־שבע.

שופט שלום מבאר־שבע הוציא צו לחיפוש בדירתו של יוסקי בעומר. בינתיים הועבר יוסקי לירושלים.

מחשב המישטרה

נסתם

המיבצע הגדול לאכיפת חוקי התנועה, עדיו חכריזה המישטרה, הופסק וחשוטרים קיבלו הוראה להמעיט ברשימת דו"חות.

כוח־האדם המיוחד שהוכן על־ידי המישטרה, כלי־הרכב והרדארים החדשים שגרכשו, גרמו לכך שעל מחשב המישטרה הועמסו מאות אלפי דו"חות מעל לקיבולת הרגילה שלו, והוא פלט יותר מ־30 אלף דו"חות שאותם לא יכול היה לעכל.

עתה מנסים לתכנת את המחשב כך שיוכל לקלוט את הדו"חות הנוספים.

חושבים חוזרים

לאופירה

מישפחות רכות שעזבו כשנים האחרונות את אופירה חוזרות להתגורר בה.

מאז חתימת הסכמיי קמפ־דייוויד חזרו לאופירה יותר מ־15 מישפחות שעזבו אותה קודם לכן. כוונת החוזרים: לזכות בפיצויים הגדולים שהובטחו למפוני אופירה.

(המשך מעמוד 29)

מן הסוג המקובל אמנם בוויכוחים ישראליים פנימיים, אך שבוודאי אינו נאה בפי נציג המדינה בחו"ל.

באותה מידה תמוהה התנהגותו של אליהו בן־אלישר, השגריר המייעד בקאהיר, שתמך פומבית בעמדת רוזן. בן־אלישר היה אומנם שותף קרוב של רוזן בעת המשא־ומתן הישראלי־מצרי, אך הצהרתו לא הצטיינה באותה מידה של התאפקות ומתינות הנדרשת ממי שעומד לקבל לידיו את התפקיד העדין ביותר בשירות־החוץ הישראלי (ראה הנדון).

גיוות בבית־שאן. יש להתבטאות השגרירים היבט, שבוודאי נעלם מעיניהם. בברית־המועצות נכלא לוחם־החופש אנדרי סחרוב (ראה להלן) והוגלה לעיר־שדה. אחרי כמה הודעות שבהן הואשם הליברל הרוסי (שאינו יהודי) במסירת סודות ביטחוניים, הסתפקו הדוברים הסובייטיים הרישמיים בטענה פחות חמורה. הם טענו כי סחרוב הפיץ באופן שיטתי בחוץ־לארץ דיברי־שיטנה על המישטר.

יש דמיון מוזר בין טענה זו ובין המענות המושמעות נגד אנשי „שלום עכשיו", העושים ברחבי העולם את אשר עושים דוברי כל הזרמים האחרים במדינה — החל בגוש־אמונים וכלה במפ"ם וברק"ח. הם מסיפים לדיעותיהם באוזני היהודים, הנחשבים, על פי התיאוריה הציונית, כאר־רחים־בכוח של ישראל.

אומנם, איש לא הציע עדיין להגלות את אנשי „שלום עכשיו" לבית־שאן. אר־לם לפחות עסקן אחד, אברהם שריר ה־„ליברלי" (ראה אח"מ), הזדרז לעלות על עגלת־הפירסומת ותבע להעמידם לדין.

לפי שעה אין בישראל חוק המאפשר זאת. אם ירצה ח"כ שריר להציע את קבלתו של חוק כזה, יוכל להעתיק את הסעיף הנדון בחוק הסובייטי, ולהגישו כהצעת־חוק בכנסת.

מדיניות

הטעם המר

האם הסלישה הסובייטית היא הקדמה להתקפה או אמצעי של הגנה — ומה נובע מכך לגבי ישראל?

„גורקי" פירושו, ברוסית, טעם מר.

„גורקי" היה גם שמו־המאומץ של ה־סופר הרוסי הדגול מקסים פייישקוב, מענקי הספרות הרוסית והעולמית בראשית המאה ה־20'. גורקי תמך במהפכה הקומוניסטית, אך ב־1936 מת באורח מיסתורי, בגיל 68. הדיעה הנפוצה היא שיוסף ויסאריונוביץ דג'וגאשווילי, המכונה סטאלין, פקד לרצוח אותו בשקט, מפני ששמש מפני התמודדות גלויה עם הסופר הפופולרי.

„גורקי" היא גם שמה של עיר, שנקראה עד 1932 נישני־נובגורוד. בעיר זו נולד הסופר.

השבוע עמדה העיר גורקי במרכז של פרשה, שהזכירה את גורלו המר של הסופר גורקי. לשם הוגלה המדען הסובייטי אנדרי סחרוב, לוחם־החופש הליברלי שזכה ב־פרס־נובל בשל מאבקו לחרויות־האדם. ה־מטרה: לנתק את המגע בינו ובין העי־תונות הזרה, בייחוד לקראת האולימפיאדה.

מוגלה סחרוב
עיר מרה

גבול חדש. מעצרו והגלייתו של סח־רוב, שעוררו תדהמה וזעזוע ברחבי ה־עולם, היו מפחידים שיבעתיים לנוכח הת־קדרות האופק הבינלאומי.

הסלישה הסובייטית לאפגניסתאן, שנו־עדה לבצר את קיומו של מישטר פרו־סובייטי מקומי מול פני התמרדות מוסל־מית־דתית־פוליטית שנתמכה על־ידי המע־רב, (ראה עולם קטן), נראתה כפתיחת עידן חדש. איש לא היה בטוח מה דמותו.

בעיני ג'ימי קארטר, אשר פלישה זו באה לו כהצלה פוליטית אישית, זוהי הק־דמה למיתקפה סובייטית, שמטרתה אינה אלא כיבוש שדות־הנפט של המרחב ה־ערבי, שדינה כהתקפה על האינטרס החיוני של אמריקה, ותגרום למילחמה.

לעומת זאת לא הודיע קארטר כי ינקוט אמצעים צבאיים כדי להכריח את הסוביי־טים לסגת מאפגניסתאן. הוא הסתפק ב־מעשים סימליים, כגון החרמת האולימפיא־דה המוסקבאית. למעשה חשלים עם כיבוש הארץ החרדית בידי הסובייטים, וביקש לקבוע גבול חדש בין שתי מעצמות־העל.

גבול זה יעבור עתה בין ברית־המועצות ואפגניסתאן, מצפון, לבין איראן ופאקיס־תאן מדרום.

כיבוש ישם הנגה. ממשלות רבות אחרות, ובעיקר באירופה המערבית, סירי־שו את הדברים אחרת. הן לא סברו כי המעצמה הסובייטית תעז להתגרות במערב על־ידי תפיסת הנפט הערבי — מעשה שיביא בלי כל ספק למילחמת־עולם שלי־שית. הפירוש שלהן: ברית־המועצות פו־עלת מתוך פחד, וכדי להגן על גבולה. היא חוששת מפני ההתעוררות המוסלמית באיראן ובאפגניסתאן, העלולה להתפשט כתבערה, ולהציל את 60 מיליון המוסלמים במחוזות הסובייטיים השכנים.

כך כבשה ברית־המועצות ב־1940 את הארצות הבלטיות ואת מחצית פולין, לפני שהנאצים התנפלו עליה — ולדעת פרשנים צבאיים רבים, ניצלו מוסקבה ולניגראד לאחר מכן תודות למרחב־הגנה נוסף זה. בתום המילחמה כבשה ברית־המועצות את כל אירופה המיזרחית. לשם אותה מטרה. עתה התפשטה דוקטרינה רוסית זו דרומה, לאפגניסתאן, כדי להגן על „הבטן הרכה" של הענק הסובייטי.

חוכבני, זגם ידדותי. להערכות אלה יש השלכות מכריעות על גורלה של יש־ראל.

אם אכן קמה בקרמלין הנהגה חדשה, הרפתקנית ותוקפנית, המבקשת להשתלט על ארצות־הנפט, כדי לחנוק את ארצות־הברית, יפאן ומערב־אירופה, הרי נמצאת ישראל בקו־האש. כשותפה מוצהרת של ארצות־הברית, המתנגדת לשמש כבסיס צבאי אמריקאי בכל עת, היא תיגרף בלי כל ספק למילחמה כזאת.

אם, לעומת זאת, ההתקפה הסובייטית על אפגניסתאן היא חלק ממגמה סובייטית הגנתית, אין סכנה צבאית צפויה לישראל.

למרבה הצער, לא ניכרה השבוע בישראל תכונה רבה להערכה שקולה ואחראית של המצב. הפוליטיקאים עסקו בהפרחת טיס־מות פרועות, שנועדו בעיקר למשוך תשו־מת־לב לעצמם. בכנסת לא התנהל דיון רציני, ונראה שגם בממשלה היה הטיפול בסוגייה זו חובבני, וכימעט ילדותי.

קיסינג'ר הופעל כדי להשפיע על חוסיין

פיתרון מדהים לחוסיין: האפשרות שמישפחתו תחזור לשלוט במכה אם יפלו הסעודים

הפיתיון

ב יום ששי שעבר בצהרים סעדו במלון דורצ'סטר בלונדון המלך חוסיין ואחיו, כשהם מוקפים בחומה איתנה של שומרי־ראש. מבעד דלתות חדר־האוכל הסגור והפרטי במלון־היוקרה ניתן היה לראות את השניים מתווכחים בחום רב.

היציאה לדורצ'סטר היתה הראשונה של המלך, אחרי שהיה כאילו כלוא במלון ריץ במשך יומיים. אמר אחד מראשי ה־פמליה של המלך חוסיין: „האמריקאים אמרו לחוסיין שלא ייצא מן המלון עד שיסכים להצעתם."

ההצעה האמריקאית, שחוגשה לחוסיין על־ידי תת־שר־החוץ האמריקאי, דיוויד ניוסום, והשגריר המיוחד לענייני השלום, סול לינוביץ, היתה מפתה ביותר. אולם היה בה סיכון גדול: היא הצריכה ויתור מיידי, תמורת סיכוי לתמורה גדולה בעתיד. הסיכון בהימור היה כה גדול, עד שגם המלך חוסיין, חידוע כמהמר בבתי־חימורים, חיסס להסכים.

הרצון האמריקאי להביא את חוסיין לקבלת תוכניתם גרם לפנייה מייוחדת של הנשיא ג'ימי קרטר לשר־החוץ האמריקאי לשעבר, הנרי קיסינג'ר, שיפעל אף הוא וינצל את קשריו האישיים כדי לשכנע את המלך חוסיין בכדאיות החצעה האמריקאית. מקור מהימן בפמליה של המלך אישר כי קיסינג'ר שוחח בעניין זה עם המלך, ולחץ עליו להסכים להצעה האמריקאית. לא ברור אם הדבר נעשה בטלפון או בשיחה פנים־אל־פנים.

ההצעה האמריקאית נועדה לצוד שתי ארנבות במכה אחת.

הארנבת האחת היא הסדר בין ירדן לישראל, שיאפשר את קידום מהלך השלום במרחב וחיזוק האחיזה האמריקאית בו. הסדר עם ירדן הוא כיום, למעשה, חדרך היחידה להוצאת מצריים מן הבוץ, ביחסיה עם העולם המוסלמי, ולמניעת מפולת נוספת של מדינות ערביות פרו־מערביות. האמריקאים משוכנעים כי רק ניטרול הבעיה הפלסטינית יאפשר להם שיתוף־פעולה עם הגל העולה של המוסלמיות, נגד החדירה הסובייטית.

אך לגבי העתיד יכולה להיות חשיבות גדולה יותר לאין־שיעור לרעיון שהעלו האמריקאים בשיחתם, כפיתיון העשוי לשבות את לב המלך. זוהי הארנבת השניה, הנוגעת להצלת המישטר הפרו־מערבי בסעודיה.

האמריקאים, וכיום גם ראשי המישפחות השולטות ב־סעודיה, לוקחים בחשבון אפשרות של הדחתן הקרובה מן השילטון. תפיסת המיסגד הקדוש במכה, שנכשלה, הראתה שוב עד כמה רופפת אחיזתן של 2000 המישפחות השולטות ב־סעודיה. במדינה זו חיים — לפי החערכה — חמישה מיליון תושבים, מהם רק כמחצית בדואים. השאר הם מהגרים שונים, ברובם פלסטינים.

האמריקאים טוענים כי המישפחות השולטות איבדו את הרצון להמשיך לשלוט. הסיבה העיקרית לכך היא שהדור החדש של הנסיכים התחנך וגדל במערב ואינו מוכן לאורח־החיים המוסלמי הקנאי (כל ערבי בסעודיה חייב להתפלל חמש פעמים ביום במיסגד ולשמור על כל כללי הדת).

הם מעדיפים לחיות במערב. הם השקיעו את מרבית כספם במערב, ויש להם בתים, מישפחות ועסקים במערב. עבורם, אובדן השליטה בסעודיה תחווה כימעט שיחרור מנטל.

שיכבת זו של הנסיכים היא גם מושחתת ברובה.

למעשה, התגברו הסעודים על המרד האחרון במיספר רק בעזרת צבא זר, בעיקר בסיוע יחידות מייוחדות של הצבא הצרפתי, המאומנות למילחמה בטרור. סעודיה היא במצבה של רומא לפני פלישת השבטים הגרמניים, שניצלו את ריקבון השילטון, שהיה תלוי כולו בצבא־שכירים. בני המישפחות השולטות בסעודיה מודים, בשיחות גלויות, כי נפילת המישטר בסעודיה היא עניין של זמן, ויש הנוקבים בכמה חודשים בילבד.

סעודיה היא כה חשובה לאמריקאים, עד שאין הם יכולים להרשות לעצמם לאבד את השליטה בה. אירען ייצאה לאמ־ריקה רק 7% מצריכת־הנפט האמריקאית. ואליו סעודיה מספקת כרבע מצריכת הנפט. אובדן איראן פגע בעיקר ב־אירופה וביפאן. אובדן סעודיה יכה באמריקה ישירות.

האמריקאים חוששים כי דרום־תימן, שבה שולט מישטר פרו־סובייטי ושמאלני, תנצל את המצב ותשתלט על חלק מסעודיה בכל התפוררות צפויה.

איראן היתה בעדיפות שניה גם בזמן השאה, בעיקר ביגלל היותה מדינה שיעית, בעוד שסעודיה, כמו רוב ארצות ערב, היא סונית. עתה, בשלוט חומייני, ודאי שאין איראן יכולה לעשות דבר בסעודיה. מצריים יכולה ומוכנה להתערב בסעודיה, כשם שהתערבה בעבר בתימן, לחגנת צפון המדינה מפני השתל־טות הדרום. אולם כל התערבות מצרית תיראה כהשתלטות זרה על המדינה.

הכוח היחידי, שכניסתו לסעודיה תיראה טבעית, הוא צבא ירדן. כי מישפחת חוסיין היא מישפחת השריף של מכה, ואבי סבו של חוסיין, שגם שמו היה חוסיין, היה עד אחרי מלחמת־העולם הראשונה השליט של מכה, כצאצא מישפחת הנביא. הוא הודח רק בראשית שנות ה־'20 על־ידי עבד־אל־עזיז איבן־סעוד, ראש־שבט מריאד, אבי המישפחה השלטת כיום.

בשיחות של האמריקאים עם חוסיין, המתקיימות עתה בלונדון, הם לוחצים עליו להסכים להסדר עם ישראל, כדוגמת ההסדר עם מצריים, ומציגים לו פיתיון מבריק: תמורת ויתורו על הגדה המערבית, המיועדת למדינה פלסטינית, רומזים לו האמריקאים שהוא עשוי לזכות בסעודיה. התוכנית חוגשה על־ידי האמריקאים גם לחסן מלך מרוקו, שגם הוא נצר של מישפחת הנביא, ונדונה עם ראשי השילטון בסעודיה עצמם, החוששים כי ימיהם ספורים.

הפיתוי הסעודי קוסם ביותר לחוסיין, אולם הוא מעדיף לקבל ערובות בטוחות יותר, לפני שיתן את הסכמתו למהלכים שמהם אין חזרה. לשם כך נכנסו עתה מאמצי ההסדר לסיכרור מאין כמותו. אחרי השיחות של האמריקאים בלונדון עם חוסיין, הם טסו למרוקו ומשם לסעודיה, הגיעו שוב לשיחות עם ראשי הפלסטינים בישראל ויחזרו למצריים ושוב לישראל.

במקביל החל שר־החוץ הבריטי, הלורד קרינגטון, בסידרת־טיסות למדינות הנפט, הגובלות בסעודיה ובאיראן, על־מנת להשיג את תמיכתן ברעיון. התאוצה במחלכים האמריקאים קיבלה תנופה נוספת ביגלל התפוררות המישטר באיראן ופלישת הסובייטים לאפגניסתאן. לאמריקאים ברור כי הכוח המאורגן היחידי באיראן, מילבד חומייני, הוא המפלגה הקומוניסטית, טודה, שרק ממתינה לחזדמנות לתפוס את השילטון באיראן, כאשר צבא סובייטי יושב על הגבול הסמוך באפגניסתאן. איום זה אף הוא מסייע לאמריקאים ולאנגלים לשכנע את מדינות־הנפט הקטנות לתמוך בתוכנית שנועדה לבלום את כל התשתלטות הפרו־סובייטית על מדינות־הנפט.

הבריטים גם יזמו שיחות עם ראשי הליגה הערבית, שאינה כוללת עוד את מצריים. ראשי הליגה הגיעו אף הם, בימים אלה, ללונדון, לשיחות עם הבריטים, כדי לשכנעם להסכים להסדר המוצע.

בכל המהלכים האלה אין לישראל מה לומר. כאשר הכל יהיה מוכן, היא תתבקש לשבת לשולחן ולאכול לפי תפריט מוכן. ייתכן כי יאפשרו לה לבחור בתפריט בין כמה מנות אפשריות, אולם התפריט כולו נכתב עתה.

יגאל לביב

חוק

התיקון לחוק התקבל

בראשונה מאז חוקקה הכנסת את התיקון המאפשר שמיעת עדויות ללא עדים — נוצל התיקון בבית־המישפט

דממה שררה באולם המישפט. לא בכל יום רואים היסטוריה מישפטית בהתהוותה. בפעם הראשונה ביקש תובע להשתמש ב־תיקון החדש לפקודת הראיות ולהציג ב־מישפט עדויותיהם של אנשים שלא הו־פיעו למישפט. עדויות שנגנבו במישטרה.

התובע סברין (עוזי) שראטר, ידע היטב את חשיבות הרגע. הוא העלה על דוכן־העדים את איש המישטרה קטן הקומה, עמנואל מזעקי, האיש שגבה את עדויו־תיהם של שמואל („סמי") שיפרטו, ויפה אביטן. עדויות אלה היו חשובות ביותר למישפט שוד בנק לאומי ברמת־אביב וה־תובע היה זקוק להן בדחיפות.

העדויות אינן חדשות. הן נגבו כבר בחודש מאי בשנה שעברה, והיו צריכות לעלות במישפט קודם של מסייעי השוד־דים, אשר נשפטו לפני חודשים אחדים בפני השופט דוד וולך. אלא שאז נשבר סמי שיפרטו בלחץ שהפעילה עליו מיש־פחת אשתו, סימי לבית אביטן, וכאשר הובא לבית־המישפט דבקה לשונו לחיכו, והוא לא יכול היה לדבר. רק עדותו של הפסיכולוג המישטרתי צבי רוזן שהבהיר לבית־המישפט את מצבו הנפשי המיוחד של סמי, הצילה אותו ממסירת עדות. יפה, שהיא אחותם הצעירה של בני אביטן פשוט נעלמה. ומאז ועד היום לא הצליחה המישטרה לגלות את עיקבותיה.

בעת מישפט המסייעים, שלמה קשאני ואהרון אביטן, לא יכלה התביעה להש־תמש בעדויות אלה; כיוון שהתיקון לחוק המאפשר זאת לא היה עדיין בתוקף. וב־כל זאת הורשעו הנאשמים בעזרת עדותו של עד המדינה אורי וולף ועל אף שורה של עדים עוייגים.

התיקון לחוק, שנכנס לתוקפו רק לפני כחודשיים, עדיין לא נוסה. מן הצדק היה כי השימוש הראשון בו יעשה דווקא ב־מישפט זה. שכן, מישפט השוד בבנק לאומי היה הקש האחרון שהביא לחקי־קת החוק.

שראטר אמר לבית־המישפט כי זהו ה־מיקרה הקלאסי שאליו התכוון המחוקק בתיקון. מיקרה של עדים שמסרו במיש־טרה גירסה מסויימת, ואחר כך, בגלל לחץ של מישפחות הנאשמים, נעלמו או אושפזו. הדרך היחידה להגיש את עדו־תם היא על־ידי הגשת העדות במישטרה, כעדות הקבילה בבית־המישפט.

איפה היה הלחץ? מבין סניגוריהם של שלושת הנאשמים רק אחד קם להת־נגד לבקשת התובע. עורך־הדין דרור מק־רין, המייצג את הנאשם יהושע אשר, טען שאין מקום להשתמש נגד מרשו בעדו־יות הללו. לדבריו, לשון החוק קובעת כי יש להוכיח כי היה לחץ על העדים, אשר הניא אותם מלמסור עדותם בבית־המיש־פט, לפני שמשתמשים בתיקון לחוק. לחץ זה, טען הסניגור, צריך להיות מופעל על־ידי הנאשם או מיודעיו, ואולם במיקרה הזה ברור שלא אשר ולא בני מישפחתו לחצו על העדים, הלחץ, אם היה, הופעל על־ידי מישפחת אביטן. לכן, אין מקום להשתמש כאן בתיקון לחוק.

השופט יעקב קדמי נראה כמתרשם מהטענה. הוא שאל את שראטר, מה קורה אם נעלם עד אשר מסר כמה עדויות לגבי עבירות שונות, וברור כי הוא נעלם בגלל לחץ בתיק מסויים בלבד. האם העלמו יג־רום את הגשת כל עדויותיו גם בתיקים האחרים? למרות שלא היתה תשובה בידי איש, החליט בית־המישפט, אחרי התיי־עצות קצרה, לקבל את העדויות ללא ה־עדים.

השופטת הדסה בן־עיתו, שישבה בראש ההרכב, הודיעה כי נימוקי ההחלטה ינתנו בפסק־הדין עצמו.

אחרי שהוכרזה הנקודה המישפטית ה־חדשנית, התפנו הכל לשמוע את מה שנ־אמר בעדויותהם של שני העדים הנעל־מים. הסקרנות רודפת את הקהל כבר חוד־שים באשר למה שנאמר בשתי העדויות המסתוריות האלה.

סמי שיפרטו העיד במישטרה כי ביום השוד עבד במיסעדה שהיתה ברשותו עד שעה תשע בערב. כאשר חזר לביתו התי־ברר לו כי הרצל נעצר, ואשתו הלכה לבית הוריה. זמן קצר אחר כך, באו אליו שני גיסיו, וביקשו שיבוא עימם להמציא אוכל וסיגריות להרצל העצור. כאשר חזר הביתה צילצל הטלפון. היתה זו גיסתו יפה, שביקשה ממנו לבוא איתה לראות מישהו פצוע, ולנסות לעזור לו. כאשר סרב אמרה לו: „יש פצוע משוד בנק לאומי, ואתה חייב לעזור כי יתכן שהר־צל מעורב." הדברים שכנעו את סמי והוא לקח את יפה במכוניתו לפרדס־כץ. שם

תובע שראטר
חשיבות הרגע

חיכה להם יהושע אשר שהביאם לבית שבו היה צעיר פצוע בידו. מדברי האנ־ד"ר אדם פרישר. הרופא נהג לבקר ב־מיסעדה של סמי, וקיבל הנחות על ארו־חות ולפעמים אף אכל בחינם. כתמורה המציא לסמי ולחבריו אישורים רפואיים כאשר נזקקו להם. מי שהיה צריך חופשת מחלה או שחרור ממילואים היה פונה ל־רופא ואומר כי נשלח על־ידי סמי. הוא היה זוכה בגבס על רגלו או על ידו וב־אישור רפואי בהתאם.

כאשר פנה סמי לרופא בבקשה שיבוא לטפל בפצוע מיריה, סרב הרופא. הוא חשש כי הפעם זה מסוכן מדי. לכן רק נתן לסמי תחבושות, תרופות נגד כאבים ואנטיביוטיקה. סמי עצמו נסע לבית דוב־צ'ק וחבש את פיצעו. כאשר עמד לעזוב את הדירה הזהיר אותו דובצק שישמור על לשונו, ולא יספר דבר לאיש.

כשחזר שיפרטו הביתה היה מתוח ועייף והלך לישון. אז הופיע גיסו אהרון וסיפר כי חלקו של כל אחד מהמשתתפים בשוד הוא קרוב לחצי מיליון לירות וכי את חלקו של הרצל החביא בפרדס. הוא נתן לסמי 10 אלפים לירות עבור הטיפול ה־רפואי, ואמר לו כי חצי מזה יוכל לתת לרופא אם ירצה.

יפה אביטן העידה, כי כשחזרה באותו יום מעבודתה בשעת ערב, קרא לה אחד מילדי השכונה. היא ירדה ומצאה את אשר מחכה לה ברחוב. הוא ציווה עליה להת־לוות אליו מבלי לומר מילה. יחד נסעו לפרדס־כץ, ושם אמר לה כי הוא צריך אותה כאליבי לשוד, וביקש שתספר כי הוא בא לבקרה בנוחה־שרת, כיון שהם ידידים. זו הסיבה שחזרו יחד לפרדס־כץ. הוא גם ביקש ממנה שתעזור למצוא רו־פא לפצוע. ואכן, מיד כשחזרה הביתה נודע לה כי אחיה הרצל נעצר בחשד לשוד, והיא פנתה לסמי שימצא עזרה רפואית לדובצ'ק.

אלה היו הסיפורים שנשמרו בסוד כמוס עד כה. רק השינוי בפקודת הראיות הכ־שירן להגשה בבית־המישפט.

הסיפור ששיעשע את המדינה כולה:
מרוץ האלופים

אלוף (מיל') עוזי נרקיס, כיום מנהל קרן ספיר יש מכונית פיג'ו 504. גם לאלוף (מיל') הרצל שפיר, כיום מפק"ל המישטרה, יש מכונית פיג'ו 504.

ביום החמישי שעבר מיהרו לבתיהם שני אלופי המיל'. עוזי נרקיס, פעיל במיפלגת־העבודה, חזר לירושלים מישי־בה במרכז המיפלגה בתל־אביב. הרצל שפיר אינו פעיל במיפלגת־העבודה. הוא אחיו של אחד מעסקני חרות הוותיקים ביותר, אברהם („אברשה") שכטרמן. הר־צל שפיר פשוט חזר לירושלים ממישחק הכדורסל של מכבי תל־אביב.

לגבי מה שאירע בדרך יש שתי גירסות סותרות לחלוטין. גירסתו של עוזי נרקיס אומרת: „לא שמתי לב למכונית פיג'ו 504, של הרצל שפיר," והוסיף: „הוא נוסע במכונית עם מיספר אזרחי ואי־אפשר לזהות אותו כקצין מישטרה. אני לא חושב שנסעתי מהר יותר מהמותר, אבל אני לא בטוח בעניין."

הגירסה של הרצל שפיר, כפי שהודלפה לעיתונים על־ידי דוברו, טוענת: „המפ־כ"ל ראה מכונית פיג'ו 504 הנוסעת במ־הירות מטורפת. שפיר החליט לדלוק אח־ריה, הגביר את המהירות. אולם לא הצליח ללכוד אותה. אז החליט המפכ"ל להשתמש במכשיר־הקשר הנמצא במכוניתו ולהורות לשוטרי ירושלים להקים בכניסה לעיר מחסום, לעצור את הנהג המהיר ולתת לו דו"ח מהירות. דו"ח זה היה צריך להיות הדו"ח הראשון הניתן בהוראות המפכ"ל, ממש כמו הדו"חות, שזכו בכר־תרות, של מפקדו לשעבר של שפיר, ה־רמטכ"ל רב־אלוף רפאל („רפול") איתן.

אבל הסיפור היה שונה. הרצל שפיר החליט, כפי הנראה, כי מכוניתו של עוזי נרקיס נוסעת במהירות מופרזת, למרות שאין לו את מד־המהירות המיוחד שיש למכוניות התנועה של המישטרה. הוא דלק אחר המכונית והצליח בקלות רבה להשיגה.

כאשר עקפה הפיג'ו 504 של חמיש־טרה את הפיג'ו 504 של קרן ספיר, הבחין הרצל שפיר כי נהג המכונית ה־שנייה אינו אלא עוזי נרקיס. לדברי נרקיס, הוא ושפיר ידידים ותיקים: „אנחנו מכי־רים כבר 25 שנים. אני תמיד הייתי בכיר ממנו בדרגה. כשאני הייתי אלוף־פיקוד־המרכז הוא היה רק אלוף־משנה ומפקד חטיבה 7."

אלוף שפיר
חברים ותיקים

אלוף נרקיס
לא שמתי לב

לשפיר לא היה נעים לעצור את מפקדו לשעבר והוא המשיך בנסיעה כאילו מעולם לא רדפה פיג'ו אחת אחר פיג'ו אחרת. כשהגיע שפיר למחסום המוצב קבע בכני־סה לירושלים הוא ביקש להיות בטוח שאכן היה זה עוזי נרקיס שנהג במכונית הפיג'ו האחרת. שפיר ירד ממכוניתו.

★ רק לבדוק את המחסומים

ושרי המחסום וחיילי הג"א הניצ־בים לידי הצדיעו למפקדם. „תעצרו את מכונית הפיג'ו 504 שתגיע עוד מעט למח־סום," הורה המפכ"ל. „תבררו אם הנהג שלה הוא האלוף במילואים עוזי נרקיס ותרשמו את הפרטים שלו. הוא נסע במהי־רות מופרזת." עוד לפני שהגיע נרקיס למחסום, הסתלק משם שפיר.

כשהגיע נרקיס למחסום הורו לו השוט־רים לעצור: „האם אתה האלוף עוזי נר־קיס?" שאל אותו אחד מהם. נרקיס הופתע מכך שהדור החדש של השוטרים עדיין מכיר אותו, והשיב בחיוב. „תראה לנו בבקשה את התעודות שלך." נרקיס הוציא את תעודותיו ואז היו השוטרים בטוחים כי אכן הוא האיש. „המפכ"ל עבר פה קודם לכן ואמר שאתה נסעת במהירות מופרזת," גילו לו השוטרים, „אז אנחנו רק נרשום את הפרטים שלך, ולא נעשה לך דו"ח."

כאשר הודלף הסיפור לעיתונים היה לשפיר לא נעים. לעיתונאים שפנו אליו הוא הסביר: „לא עשית את זה בגלל שהנהג נסע במהירות מופרזת. רציתי לב־דוק איך עובדים מחסומי־המישטרה, והת־ברר כי הם בסדר גמור. עוצרים את מי שאומרים להם לעצור."

עתה ממתין עוזי נרקיס לראות אם ידידו ופקודו המפכ"ל אומנם ישלח לו דו"ח על מהירות בדואר. יקשה על המפכ"ל להס־ביר לבית־המישפט כיצד מדד את מהירותו של עוזי נרקיס וגם מדוע לא עצר אותו, אחרי שעקף אותו.

הסב ונכדו שכבו על שמיכה שנפרשה בחורש הקטן. מרחוק אפשר היה לחשוב כי השניים פשוט נחים זה ליד זה, כאילו אחרי מישחק מעייף. אולם כאשר התקרבו השוטרים למקום, הם גילו תמונה מזעזעת: ידו הימנית של הסב יוסף ברניצקי אחזה באקדח. היד השמאלית חיבקה את הנער בן ה־11, נכדו, עופר אביגדורי. ידיו הועירות של עופר אחזו בבגדי הסב, כאילו התרפקו עליו. ראשי שניהם היו מנוקבים מיריית כדור אחד. שניהם היו מתים.

האמונה נחלשה

עופר אביגדורי היה ילד אוטיסטי. ההגדרה הפופולארית לילד אוטיסטי היא של ילד המנותק מן המציאות ואינו

נכד הבילויים

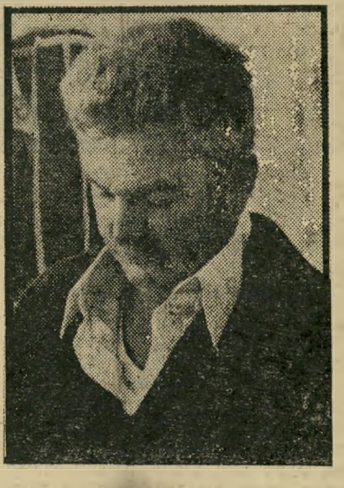

ריחם על נכדו ומת עימו

שנה במחנה אהבה

יוצר קשר עם סביבתו. אולם כאשר הגיע ביום השישי שעבר יוסף ברניצקי אל בית־הספר המיוחד לאוטיסטים ברחוב בית־לחם בחיפה, שבו שיחק נכדו, הוכיח עופר כי למציאות אחת יש לו קשר עמוק: למציאות שיצר סביבו סבו. עופר זינק בצהלות שימחה לקראת הסבא, שימחה ששיכנעה אפילו את המורה להתיר לסב לקחת את נכדו לטיול, למרות שעדיין לא הסתיימו שעות הגן.

היה זה הטיול האחרון של הסב ונכדו. טיול שהסתיים במוות, מוות מתוך אהבה.

יוסף ברניצקי, בן לאחת המישפחות הוותיקות והמפוארות בארץ, ששורשיה בראשון־לציון ובנפיה בחיפה ובבנימינה, אהב באופן מיוחד את נכדו, בן בתו ליאורה ובעלה בועז אביגדורי. הוא ביכר אותו על פני שני הנכדים האחרים בני ה־9 וה־4. מאז גילו ליאורה ובועז כי בנם הבכור הוא אוטיסט, נקשרה נפשו של הסב בנכדו. כמעט כל דקה שהיתה פנויה מעסק דודי השמש שלו, הוא נהג להקדיש לטיפול בילד. לא היה יום שבו הוא לא ביקר אותו, יצא עימו לטיולים, בעיקר בסביבה המרוחקת מילדים אחרים, רכש לו מתנות ופינק אותו, כפי שרק סב אוהב יודע לפנק, ויותר. בביתו של הסב היתה סיפריה עצומה. כמעט כל חומר שפורסם על בעיות הילדים האוטיסטים, נלמד בשקדנות על־ידו.

הסב היה זה שעורר את בתו ואת בעלה לפעול למען עתידו של עופר. הוא הדביק את בתו ליאורה באופטימיות שלו. ליאורה המעשית הקימה, יחד עם אימהות אחרות לילדים אוטיסטים, את אגודת אלוט, ועמדה בראש הסניף החיפאי של אגודה זו. ליאורה רצתה להקל על חייו של בנה, אך גם להקל על חייהם של ילדים אחרים שגורלם התאכזר אליהם.

נראה כי בשבועות האחרונים נחלש דווקא הסב באמונתו. הוא הבחין כיצד עופר גדל, אך אינו מתגבר על נכותו. יוסף ברניצקי אהב את עופר, אפילו יותר מאשר אהב את חייו שלו. הוא לא רצה לראות את נכדו סובל והחליט לקחת את גורל הילד במו ידיו.

בבוקר היום השישי שעבר הודיע יוסף לאשתו אהובה כי באותו היום לא יפתח את חנותו. „אני הולך לעשות גביית חובות," אמר לאהובה בקול שקט ויציב שלא עורר את חשדה אפילו במעט. אולם יוסף לא הלך לגבות חובות כספיים. הוא הלך לגבות את חוב הגורל. יוסף פנה לבית־הספר של עופר ולקח אותו איתו.

המסורת במישפחת אביגדורי־ברניצקי היתה כי מדי יום שישי הובילה מונית מיוחדת את עופר מבית־הספר לביתם של סבא וסבתא. שם נהג לשחק עם סבא עד ארוחת־הערב.

שתי גוויות בחורש

התמונה שהתגלתה לעיני השוטרים שהגיעו לפארק הכרמל היתה מזעזעת. הסבא, יוסף ברניצקי, שכב על שמיכה שאותה פרש קודם לכן על הארץ בקפידה רבה. בידו הימנית אחז באקדח. היד השמאלית חיבקה את נכדו עופר, ידיו של עופר אחזו במעיל הסב, כאילו בחיבוק. בתמונה אפשר להבחין בידו האחת של עופר ובשתי רגליו. על הסלע שבצד ימין הניח הסבא, קודם להריגה ולהתאבדות, את משקפיו המקופלים. על סלע אחר, בצד העליון של התמונה, הוא הניח את תיקו ליד שקיק האוכל של עופר. האם, שהיתה באחת הניידות שחיפשו את עופר, לא ידעה על כך ששוטרי הניידות האחרות מצאו את הגופות. השוטרים שינו את התדר של הקשר האלחוטי כדי שהיא לא תשמע. לפני שהתאבד כתב הסב מכתבי־פרידה לבני־משפחתו, לעורכת־הדין שלו ולפקידתו.

(המשך מעמוד 33)

כאשר בוששה, ביום השישי שעבר, המונית להביא את עופר לבית סבתא, טילפנה אהובה לבתה ושאלה אם חל שינוי בתוכנית.

ליבה של האם ליאורה ניבא לה רעות. היא נתקפה בהלה ומיהרה להזעיק את המישטרה. ניידות מישטרת חיפה, שבתוך אחת מהן ישבה האם, סרקו את סביבות רחוב בית־לחם. בשעה 2.30 אחרי־הצה־ריים, טילפן אזרח למוקד המישטרה וסיפר על זקן וילד שראה צועדים באיזור ואדי קלת, בפארק הכרמל ליד אוניברסיטת חיפה. התנהגותם של השניים לא עוררה חשד. הם נראו לאזרח המטלפן שלווים ומאושרים. רק העובדה שבידו של המבוגר היה אקדח, הניעה אותו לטלפן למישטרה.

השוטר במוקד מישטרת חיפה הבין מיד את הקשר בין הודעת האזרח לבין החיי־פושים אחר עופר. תוך שינוי תדר האל־חוט, כדי שהאם שהיתה בניידת לא תשמע את הבשורה, הוא הורה לכל הניידות מלבד זו שבה ישבה האם, למהר לעבר פארק הכרמל. כעבור דקות אחדות נמצאו שתי הגוויות החבוקות.

סבא יוסף ברניצקי הרג את נכדו עופר כדי שעופר לא ימשיך לסבול. אחר־כך התאבד ברניצקי. הוא לא התאבד מפני שחשש מתוצאות מעשהו. הוא פשוט לא רצה לחיות בעולם שבו נכדו עופר איננו עוד.

סוסה אצילה

משפחת ברניצקי היא אחת ה־מישפחות הידועות בארץ. מייסד ה־שושלת, נתן ברניצקי, עלה לארץ בשנת 1886 עם אשתו, ארבעת בניו ובתו, ולאחר טילטולים רבים החליט להתיישב באדמת עין קרא, היא ראשון־לציון.

בנו של נתן, מרדכי ברניצקי, הפך ל־שם־דבר בקרב אנשי העליות שבאו אחר כך לארץ. הוא קיבל אדמות מהברון, גידל כרמים, היה מראשוני מגדלי הפלחה ב־ארץ ובנה במו ידיו את ביתו. בשנת 1908 נשא מרדכי ברניצקי את ריבקה לאשה — היתה זו בתו של כורם מפורסם אחר מראשון־לציון, אלכסנדר זיסקינד טוליפמן.

מרדכי ברניצקי נודע במייוחד בגלל יחסיו ההדוקים עם ערביי הסביבה. עם ידידיו נמנו השייח'ים של בית־דג'ן (בית־דגן של היום), ואדי אל־חנין (נס־ציונה היום) וסרפנד (צריפין). עד היום זכורים אגדות וסיפורי־עם על נתן ברניצקי ה־גיבור, שרכב על סוסתו האצילה, שאותה קיבל במתנה מאחד השייח'ים.

ברניצקי מסמל את התרחבותה של ה־התיישבות היהודית הפרטית מעבר לשט־חים שהוקצו על־ידי הברון. הוא החל לעבד חלקות בחולות ראשון־לציון, תוך פינוי מודרג של הבדואים השכנים, שלהם שילם פיצויים. בחולות אלה נטע פרד־סים. אחד מפרדסיו, ליד מושב נטעים, נחשב עד היום לפרדס המטופח ביותר ב־ארץ.

החוש המיסחרי טבוע בדמם של בני ברניצקי. במילחמת־העולם הראשונה הפך מרדכי ברניצקי לקבלן. הוא קיבל מה־ממשלה התורכית זיכיון לבניית כבישים בבאר־שבע ובראשון־לציון. מרדכי בר־ניצקי הקבלן בנה את הכביש הפנימי ה־ראשון בראשון־לציון, רחוב רוטשילד. גם אחרי המילחמה המשיך בבניית כבישים. יחד עם עבודותיו כחקלאי וכקבלן היה מעורה בעסקי ציבור, נבחר לוועד החק־לאי, לוועד המושב ומאוחר יותר למועצת עיריית ראשון־לציון.

בראשון נחשב ברניצקי לדמות היסטו־רית עוד בחייו. הכל רחשו לו כבוד רב. ביתו, במרכז המושבה, שימש בית ועד לאיכרי הסביבה, ורבים מהם מעלים את זיכרו עד היום, מדי יום ביומו, בפרל־מנט המפורסם של ראשון. נתן ברניצקי נפטר לפני 16 שנה ונקבר בחלקת־קבר שהכין לו עוד בחייו, על גיבעה המשקי־פה על ראשון.

אם ובן

האם, ליאורה אביגדור, עם בנה עופר בתמונה מאלבום תמונות של המישפחה. קשה שלא להבחין ביופי של האם ושל הבן. „הוא היה ילד אוסיסט. אבל היה הבן שלי," סיפרה ליאורה ביום ההלוויה בראיון מיוחד ל„העולם הזה". „אבא פשוט לא קרא אותי נכון. הוא לא ידע שהש־למתי עם חמצב ושלא קשה לי. הוא לא רצה שאני אחיה בסבל."

פה על המושבה, תחת עץ שיקמה שנטע בעצמו.

בנו של מרדכי ברניצקי, שלום, המשיך בעסקי הבניה, המיסחר והחקלאות של אביו. לשלום היה פונדק ב־בנימינה, אחת המיסעדות המצליחות ביותר בארץ, בצד הכביש הישן חיפה—תל־אביב. שלום עבר להתגורר בחיפה ועימו מישפחת ברניצקי.

בנו של שלום, יוסי ברניצקי, לא היה מוכשר לעסקים, כיתר בני מישפחתו. הוא פתח לו עסק קטן לדודי־שמש באזור חיפה והעסיק שני פועלים. בתו, לי־אורה, הודתה השבוע, כי „המצב הכספי של אבא לא היה כל כך טוב בזמן האחרון.“ גם אנשי המישטרה שעסקו ב־חיפושים אחרי עופר, נדהמו לגלות את גופתו של סבא של עופר. הוא היה מוכר להם. לאחרונה נפוצו שמועות בחיפה על הקשיים הכספיים של יוסף ברניצקי.

למרות שלא ירש את החוש המיסחרי, ירש יוסף ברניצקי את החוש הציבורי. הוא היה עסקן ציבור מוכר בחיפה, ונודע כבעל לב רחמן ותורם ומתרים מאין כמוהו. יוסף ברניצקי הקדיש שעות רבות מחייו דווקא לילדים הבריאים. הוא היה מפקד מכבי הצעיר בחיפה, וכשעבר את גיל העמידה היה מפקד פס"ח, חזרוע ה־סמי־צבאית המסייעת לצה"ל ולהג"א בעת מילחמה.

מדי יום העצמאות נהג יוסף ברניצקי לערוך מסיבה בביתו למכובדי העיר. ב־מהלכה, כשהכל היו עליזים ושמחים, היה יוסף משבית את האווירה הליצנית והקלילה. הוא היה קם ואומר בשפתו המיוחדת: „תשמחו בנשף, אבל אל תשכחו את מי שלא יכול היה לבוא. תירמו למען אלה שאינם יכולים לשמוח.“ הקרואים היו שולפים את פנקסי הצ'קים שלהם חותמים וחוזרים להילולא.

הנכד האהוב מכל

ל יוסף היה מחפש מישפחות דלות־אמצעים שאינן יכולות לערוך חגיגות בר־מיצווה לבניהן. הוא היה תורם מכיסו, מתרים אחרים ועורך מסיבות מפוארות לגעריס. אולי משום כך הוא לא הפסיק לדבר בשבועות האחרונים על בר־המיצווה של עופר. הטרידה אותו השאלה, כיצד להכין לנכד האוטיסטי מסיבה ראויה לשמה — בעוד שנתיים.

אשתו של יוסף, אהובה, נמרצת ופעלתנית, עסקה אף היא בפעילות ציבורית. יוסף לא יכול היה שלא להיזכר בסיפורים על סבתא ריבקה, שהיתה מנהלת סניף ויצ"ו בראשון־לציון, כאשר אשתו אהובה החלה לנהל את המחלקה המישפטית של ויצ"ו בחיפה. לבני הזוג ברניצקי יש שתי בנות. ליאורה, אמו של עופר, אשה נאה בעלת פנים המפיקות טוב־לב, ואחותה, מלכה ינושבסקי. ליאורה הבריאה לו שלושה נכדים, את עופר ואת אחיו ואחותו, ואילו מלכה, הנמצאת עתה בחודשי הריונה האחרונים, הביאה לו נכד נוסף, היום בן שנה וחצי.

אולם יותר מכל אהב יוסף את נכדו עופר. יתכן שאהבה זו מוסברת בעובדה שעופר היה הנכד הראשון, ואולי משום שיוסף אהב את אלה שהוא יכול לעזור להם. אולי גם משום שעופר הרגיש בחושיו המוגבלים, כי סבא הוא איש טוב, וגילה כלפיו סימני־חיבה, שהם נדירים ביותר אצל ילדים אוטיסטים.

חיים של ניתוק

א ת כל שנות חייו האחרונות הקדיש יוסף ברניצקי לעופר. כל עולמו סבב סביב עופר. כשגילה, כי נכדו אוטיסט, החל יוסף להתעמק בבעיית האוטיסטים. כמו כל בני מישפחה שבהם פגעה מחלה נוראה זו, נע מצב רוחו בין תיקווה כוזבת ושמועות על דרכי ריפוי חדשות ורופאים שרלטניים, לבין אכזבה. למצב אחד לא הגיע יוסף: למצב של השלמה. ליאורה בתו הבינה בשלב מסו־איאין מה לעשות כנגד המחלה. היא ולהשלים. אופיו של יוסף

קר, שחקר את המחלה יודע ה היטב: „אוטיזם היא מחלה כנפשית אך שונה במהותה ת־נפש אחרת.“ הפסיכולוג ה־ד"ר שבתאי נוי קובע: „זו התפרעה הנפשית הקשה והטוטאלית ביותר מבין כל הפרעות הנפש. בכל הפרעה אחרת יכול האדם לתפקד, פחות או יותר, במיסגרת של חברה או מישפחה. האוטיסט, לעומתו, מנותק באופן מוחלט בכל התחומים מהמיסגרות של חייו. הוא חי בעולם סגור, חסר קשר עם העולם שלנו, על פי חוקי־עולם וחוקי־התנהגות שונים, על פי חוקי־עולם וחוקי־התנהגות חסרי מובן בשבילנו. לאוטיסטים אין שמץ של רצון להתקרב אלינו ולהכיר בנו. אי־אפשר להבריא את המחלה אך אפשר לטפל בה. אפשר לאלף את האוטיסט להסתגל באופן מינימאלי לעולם שלנו, שבו הוא מצוי, לפחות מבחינה פיסית.“

סבא יוסף ברניצקי הצליח להוכיח, כי הקביעות הרפואיות לגבי היחס הנפשי של האוטיסט אל הסובבים אותו איננו נכונות, לפחות במיקרה שלו ושל נכדו. עופר אהב את סבא, והצליח לבטא זאת בסיגנון ההבעה המקובל בעולם הבריא — הלא־אוטיסטי. לעיתים היה יוסף ברניצקי מקוה שגם ההנחה, כי המחלה חשוכת־מרפא תתגלה ככוזבת, לפחות במיקרה של עופר. לעיתים התנחם במימצא, שלפיו אפשר לטפל במחלה.

בצל אימה וחרדה

א זם עד מהרה למד יוסף לדעת, שהחברה הישראלית ומוסדות האישפוז בארץ לא רק שאינם בנויים וערוכים כדי לטפל בילדים האוטיסטים אלא גם מתעלמים מהם. הוא התרוצץ בין המוסדות השונים, התחנן, ביקש, איים, צעק, אך לא השיג תוצאה שתניח את דעתו.

למען עופר או למען ילדים אוטיסטים אחרים שאותם הכיר במיסגרת חיפושיו אחרי פיתרון לעופר.

יוסף, כמו בתו, ליאורה, טיפס על קירות חלקים. אין בארץ מועדונים, בתי־ספר או מעונות לאוטיסטים. ילדים אוטיסטים מאושפזים מוצאים את מקומם במוסדות־למפגרים או בבתי חולים לחולי־נפש. עתיד כזה לא היה מוכן יוסף לייעד לנכדו, ואת הסבל הכרוך בכך לאם של הילד האוטיסט לא רצה לייעד לבתו.

שבוע לפני שהתאבד, הגיע לידי יוסף מיכתב מעיריית חיפה. היתה זו תשובה למיכתב שהוא שלח לעיריה, שבו ביקש להסדיר דוד מים חמים בכיתה של הילדים האוטיסטים ברחוב בית־לחם. העיריה הודיעה לבעל בית־המלאכה לדודי־שמש, הרג אותו והתאבד. אחרי שהסברתי להם, דנה אמרה לי: „אמא, לנו כבר אין בעיות, אבל תבטיחי לי שאת תמשיכי לעזור לילדים האחרים.“

סיפרה הסבתא, אהובה ברניצקי, שאיבדה בשבוע שעבר את בעלה ואת נכדה:

אני דורשת את דמו של בעלי יוסי. אני לא אעבור על זה בשתיקה. שנים דפקנו על שולחנות וטרקנו לנו דלתות. אני רוצה שקורבנו של בעלי יביא תועלת לכל החלכאים והנדכאים. כל האוטיסטים, החרשים והעיוורים.

שנים רבות עשה יוסי כל מה שהיה יכול. רק עכשיו התברר לנו שהרבה דברים אפילו לא ידענו. לפני יומיים בא אלי אדריכל וסיפר לי, שיוסי בא אליו וביקש ממנו לתכנן בית לילדים אלה. יוסי הבטיח לו שישיג מימון מנדבנים.

לא לכל אחד יש אומץ לעשות את מה שהוא עשה. אילו לאנשים היה כוח נפשי, הם היו עושים כמוהו. אנחנו חזקים, ואצלנו האדם הזקוק צריך לידו את הבריא.

איך עירי שלי, עיר שמכבדת את יושביה, עיר שאזרחיה משלמים מיסים, יכולה להרשות שאזרח שלה יסתובב בלי אפ־

ראיון מיוחד
עם אם הילד ואלמנת הסב

ב בוקר החלוויה הכפולה העניקו שתי הנשים השכולות, ליאורה אביגדורי ואמה, אהובה ברניצקי, ראיון מיוחד ל־העולם הזה.

סיפרה ליאורה, שאיבדה בשבוע שעבר את בנה ואת אביה:

„עופר נולד בניתוח קיסרי, בגלל בעיות רפואיות שלי. כשהיה בן שנה התחלתי להרגיש כי משהו אצלו משונה. התחילו הבדיקות האין־סופיים אצל רופאים. רובם אמרו לי: „חכי קצת, לא כולם מתפתחים כמו שצון.“ כשעופר היה בן שלוש, אמר לי אחד הרופאים: „יש לך ילד אוטיסט.“

כבר אז היה ברור לי, שהוא נשאר בבית. הוא הבן שלי, וזהו זה. אך אילו רק היו מסבירים לי איך לשקם אותו, איך להפוך אותו לעצמאי, הייתי עושה את זה.

עד גיל שש הלך עופר לגן־ילדים שהיה שייך למישרד־הבריאות, שם שהה כל יום עד שעה אחת בצהריים. כשהיה בן שש אמרו לנו: „תקחו את הילד לבית־ספר למפגרים.“ לא היתה לנו ברירה, אז עשינו זאת. אחרי הרבה לחצים עשו לנו טובה והפנו אותנו למיבנה הסמוך לבית־הספר למפגרים, ברחוב בית־לחם 55 בחיפה. הקימו שם כיתה של עשרה ילדים אוטיסטים מחיפה. הגג דולף, רטיבות בכל, אין חימום, אבל המורות היו נהדרות. עבדו ועבדו ולא התלוננו, ועוד דירבנו אותנו, את ההורים.

ניהלנו חליפת מיכתבים עם העיריה בדבר הטיפול בעופר ובילדים האוטיסטים האחרים. לבסוף הגיע מיכתב מד"ר אגוז, מנהל לישכת־הבריאות המחוזית, שכתב לנו: „התברר לי ש־קיימים חילוקי־דעות מיקצועיים עמוקים בין בעלי המיקצוע, בעניין צורת הטיפול האופטימלית בילדים אלה. ביקשתי מדיניות והכוונה.“ את זה אני ידעתי בלעדיו. יש חילוקי־דעות, אבל אלה לא צריכים למנוע טיפול. עד גיל שש יש טיפול ואחריו פתאום צריך מדיניות?

עופר הבין כל דבר. הוא לא היה מתפרץ, וזה בניגוד לתכונה די־שכיחה אצל ילדים אוטיסטים. הוא לא דיבר ולא היה מסוגל לשרת את עצמו בבית. בגן הוא אכל לבד, בבית לא. הוא היה נבון. ידע על מי הוא יכול לעבוד. בבית היה מתפנק. פעם, כשהגיעה המורה לביקור, הוא רץ מהר למיטבח, לקח מזלג והתחיל לאכול, לבד, דבר שמעודו לא עשה קודם לכן בבית.

מחפשים רופאי־אליל

ע ופר אהב להתבונן בטלוויזיה ולשחק במקלות־כביסה. הוא בנה מהם מעין בניינים וידע תמיד בדיוק מה חסר לו וחיפש את זה בכל הבית. כשרצה משהו, הוביל אותי או את אבא שלו למקום שבו רצה.

הקשר בין אבא לביני היה חזק מאד. הקשר בין אבא לעופר היה קשר בלתי רגיל. עופר אהב את שנינו אהבת־נפש. אני חושבת שכשאבא עשה מה שעשה הוא חשב עלי. הוא רצה שאני אוכל לחיות חיים יותר נוחים. אבל ברור לי שאבא קרא אותי לא נכון. מעולם לא חשבתי שאני קורבן, לא חשבתי שאני סובלת ממשהו. עופר היה הבן שלי בדיוק כמו שאייל ודנה הם הילדים שלי. הוא היה אמנם ילד עם בעיות מיוחדות אך מעולם לא נהגנו בו יחס שונה. כשאייל היה מביא חברים הביתה הוא היה גאה להציג את אחיו: „הנה האח שלי, שהוא אוטיסט.“

בטיפול בילד אוטיסט יש שלושה שלבים. הראשון הוא החיפוש. מחפשים מה לא בסדר אצל הילד. שואלים מה קורה? מה לעשות? אחר כך, כשהרופאים אומרים מה יש לילד, נותר רק השלב של התיקווה. מקווים עוד ועוד. מחפשים רופאים ורופאי־אליל. מחפשים פיתרון בכל כיוון. השלב האחרון הוא שלב ההשלמה. את יודעת שזה הבן שלך ואת יודעת שהבית הוא של המישפחה שהילד הוא חלק ממנה. אז מחפשים דרכים להפוך את החיים לנוחים יותר ולגרום מינימום בעיות לשאר הילדים.

סיפרתי לילדים שלי בדיוק מה קרה. אחרי התייעצות עם שני פסיכולוגים אמרתי להם שסבא אהב מאוד את עופר וחשש שלא יהיה לו טוב בעתיד. לכן, בגלל האהבה הגדולה, הוא

האם ליאורה (מימין), ליד הסבתא אהובה בהלוויה
יותר מדי אהבה

שרות לסדר את ילדיו. איך ראש־עיר כמו אריה גוראל יכול להקים שער לכבוד סאדאת, ולכתוב לנו מיכתב שאין תקציב לדוד חימום ושהילדים יסתפקו בקומקומים של מים חמים לשטוף את הידיים.

יוסי שמר את כל זה בלב, כבר הרבה זמן. חיצונית הוא היה סמל האופטימיות. מחייך, עוזר לכולם, מתרים אחרים ועוסק בעבודה ציבורית. אבל בפנים הוא סבל. מה ששבר אותו היו הסיפורים על מזרע והכתבה בטלוויזיה על הילדה המפגרת שקיבלה מדליית־זהב על ציור השלום שלה. את התוכנית ראינו ביחד. באמצע הוא כל־כך התרגש, שהתחיל להזיע ולהוזיל דמעות. הוא היה ממש בפאניקה. נתתי לו כדורי־הרגעה.

רק אחרי שהוא מת התברר לי כי הוא הסתובב בכל המוסדות בארץ, ביקר בכל מיני מקומות והזדעזע. הוא לא רצה שעופר ישאר לבד. הוא כל כך אהב את ליאורה, שלא יכול היה לראות אותה עם עופר.

האדם הזה, הקדוש הזה, בעלי, הקדיש את חייו לילד והקריב את חייו למימסד. המוסדות שאליהם הוא פנה היו אטומים ומזלזלים. מה איכפת להם אם הילד יצור חי ואם היצור החי הזה חם או קר, ואם הוא משחק על הריצפה בחורף. אבל היצור הזה הוא שלי, הוא נכדי שלי.

אני דורשת את דמם של בעלי ושל נכדי. דמו של יוסי לא יהיה לשווא. אני אלחם נגד כל אלה שהשתמטו מלמלא את חובתם, נגד אלה שמה שהיה חשוב להם זה שהילדים יתפגרו יותר מהר ויניחו אותם לנפשם.

(המשך בעמוד 42)

קארין דונסקי וחברותיה הדוגמניות המובטלות החליטו לשמור על כושר בעזרת הספורט החדש הכובש את המדינה, החלקה על הקרח, ומסתכנות בשבירת ידיים ורגליים

שני שברים שרית דמיר, מי שהיתה מלכת־יופי וכיום אחת מבכירות הדוגמניות. שניות אחדות לאחר צילום תמונה זו, התחלקה על מישטח הקרח והובלה לבית־החולים שם נקבע כי רגלה נשברה בשני מקומות.

קשר חזק ליאורה לפידות, מוותיקות מקפידה על הוראות **הקשיר** חדות להחלקה על הקרח. ליאורה יזמה את רעיו

„אוי, התחת כואב!" „אמאלה, אני מפחדת!" „אני לא רוצה להתחלק!" אלה הן רק חלק מהקריאות שנפלטו השבוע מפיהן של כעשר נשים יפהפיות וחטובות גוף. דוגמניות הצמרת של ישראל התלבשו על הסקייטלנד בגניהתערוכה בתל־אביב והפכו ספורט חדש זה בישראל, לספורט הפרטי שלהן.

„מצב השוק כרגע הוא בכי רע," מסבירה רותי ירון, אחת הדוגמניות היפות של תל־אביב. „אין כימעט עבודה. המיתון של הורביץ פגע קודם כל בדוגמניות, ועוד אומרים שהורביץ אוהב נשים יפות." כדי שהעצמות לא יישחקו עד יעבור זעם, וכדי לשמור על הכושר, ישבו הדוגמניות "טכסו עצה. לבסוף נמנו וגמרו לבחור בספורט החדש — החלקה על הקרח.

לדוגמניות בילבד!

דיטר דנגר, מי שהיה אלוף גרמניה־המערבית ואחד מכוכבי להקת בלט על הקרח, הוא האב הרוחני של הסקייטלנד בתל־אביב. לדיטר יש גם קשר נפשי לעולם האופנה. אחד החברים הכי־טובים שלו הוא המעצב עודד פרוביזור.

הדוגמניות טופפו לעברו של דיטר ועשו לו הנדלאך והוא הסכים לפתוח את המסלול. פעמיים בשבוע, בשעות הבוקר המוקדמות, לדוגמניות בילבד!

הדוגמנית היפהפיה ליאורה לפידות היא שהגתה את הרעיון והיא שאירגנה את חברותיה לבוא ולהסתכן בהתגלצויות הכואבות. עתה אין ליאורה כה נלהבת כבתחילה. „עבר לי," היא אומרת. כמו שעברו לה הרבה דברים בחיים. אך היא עדיין ממשיכה לבוא.

קארין דונסקי היתה הראשונה שנפלה.

יופי מתגלץ

הזהירה ליאורה לפידות כבשה לעצמה כתר נוסף: היא המחליקה הטובה ביותר בקרב הדוגמניות. ליאורה לא השתוללה וצעדה בזהירות רבה.

הרגל, והובלה לבית־החולים איכילוב. היא נאלצה לבטל את התצוגות המתוכננות לחודשים הקרובים אך הבטיחה: „מיד אחרי שאקום, אשוב להחליק."

אך נפילתה הרצינית של שרית דמיר לא הבהילה כל־כך את חברותיה היפהפיות. לאחר שהן העבירו אותה לבית החולים, שם קבעו הרופאים כי רגלה נשברה בשני מקומות, לאחר שעטפו את רגלה בגבס ואחרי שכולן חתמו את שמותיהן, חזרו המתגלצ'ות למישטח ההחלקה, ואל ההתגלצ'ויות.

חניתה צנטנר

דילה וצעקה קארין דונסקי היתה השובבה מבין הדוגמניות שהחליקו על הקרח. קאחזרה ונפלה מבלי להיפגע, והדאיגה את המדריך ואת ידידותיה פעם שהשמיעה את ה„אי" הפרוע שלה. רק כאשר ניגשו במהירות

אל קארין התברר כי היא חמדה לצון וכי לא אירע לה דבר. למרות שהרגליים של קארין הן כלי־העבודה שלה, לא היססה הדוגמנית, שהשבוע יצא ספר שלה לאור, לסכן אותם בהחלקה על הקרח. אולם למרות שהרבתה לפול לא נפגעה קארין פגיעה של ממש.

„זה כואב", מספרת קארין, „ליפול על הקרח הקשה זה גם כואב וגם קר." אולם הנפילה הראשונה של קארין לא הרתיעה אותה והיא המשיכה לנסות ולעשות הצגות־של־דוגמנית על הקרח.

צמודה למעקה

שתיים נחשבות למומחיות של ממש. מנחת תצוגות־האופנה, דליה שפלן, היחידה מכל הדוגמניות שהיתה לה כנראה ילדות מאושרת, עם סקטים, נזכרה בימים של השכונה. נזכרה, והחליקה בקלות. גם לדורין טל, ילידת אמריקה, היה נסיון קודם. פעם בניו־יורק הרחוקה, במדיסון סקוואר, החליקה על קרח.

לעומתן, יהודית ארדיטי עדיין פוחדת. היא אמנם הגיעה במכנסיים נוחות, כפי שהורה דיטר המדריך, וקיבלה את הנעליים המיוחדות, שבסולייתן יש להבי־החלקה, אבל לא העזה לצאת אל המסלול. היא ממש נצמדה למעקה ואחזה בו עד שנפלה. כמוה גם הדוגמנית התמירה בתיה דיסנצ'יק, שחששה לצאת אל המסלול. רק כשחברותיה קראו „בואי, פחדנית!" החליטה להפגין החלקה והתחלקה. חניתה צלטנר שמרה היטב על הגוף שלה: „אסור שיקרה משהו לידיים ולרגליים שלי. אם הן תשברנה, אאבד את מקור הפרנסה שלי."

ביטול תוכניות

אמנם אחת היפות איבדה את מקור הפרנסה שלה, לפחות לכמה חודשים. שרית דמיר, הדוגמנית שהיתה מלכת יופי ושהצליחה להחליק „ממש כמו דוגמנית", עשתה תנועה אחת לא נכונה, שברה את

ריקוד קפוא רותי ירון, דוגמנית יפהפיה הנשואה לאיש צבא קבע, נהנית בזרועותיו של מדריך ההחלקה דיטר לנגר. היא היחידה שהצליחה ללכת על המישטח.

ן הדוגמניות בארץ, ה של הנעליים המיוחלקה על הקרח.

המיקצועית הדוגמנית דורין טל, ילידת אר־צות־הברית, וגם בעלת נסיון בהחלקה.

אסון האהבה

יעל בראונר

הרוצחת־המתאבדת הורישה את הונה לאהובה, בעלה של הנרצחת, ומענה במכתבה: „המטומטמת הפרידה בינינו!"

„בא נתקשר ליעל ונספר לה על המתנות שקניתו לגילי, היא בוודאי תשמח," הציע הפרקליט החיפאי עדי בראונר לאבי אשתו יעל, אלוף־מישנה (מיל') פינחס פינחסי. השיחה נערכה ביום הראשון השבוע, בדירתו של פינחסי בלונדון.

פינחסי הוא שליח הסוכנות היהודית לבירה הבריטית וחתנו, בעלה של בתו יעל, היה בביקור בלונדון. פינחסי הרים את השפורפרת וחייג למיספר חיפאי. בשני הגברים אחזה התרגשות קלה. הם ידעו כמה תשמח יעל על הצעצועים שקנה בעלה לבתם בת השנה, גילי.

האם אמו של עדי בראונר, אידה, (משמאל), אשר בגלל חששה התגלו שתי הגוויות. יעל כלתה היתה צריכה לבוא אליה לארוחת־צהריים, משבושה לבוא ולא היה מענה בטלפון מביתה, התקשרה האם לשכן שפרץ לדירה וגילה את מראה הזוועה.

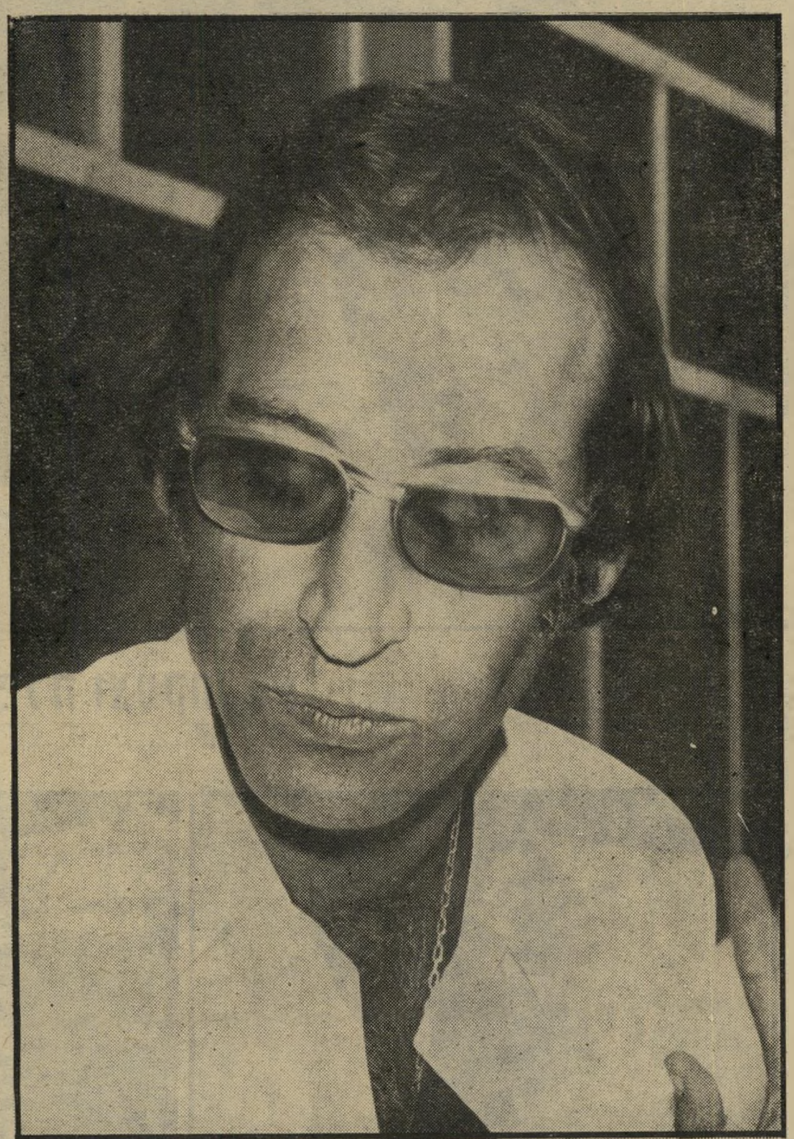

עדי בראונר

קול של גבר ענה מהעבר השני. פינחסי חשב כי טעה בחיוג, וברר אם טלפן למיספר הנכון. הגבר מן העבר השני זיהה את עצמו. „אני מפקד מישטרת חיפה, אברהם תורגמן," הסביר. כשפינחסי הזדהה כאביה של יעל, שאל הקצין: „אורלי עדי נמצא לידך?"

תורגמן מכיר את עדי מחיפה. היה לו קל יותר לבשר את בשורת־האיוב לבעל מאשר לאב. במרחק של מטר אחד בילבד מהטלפון שאותו אחז תורגמן בידו היו מוטלות שתי גוויות. האחת של האשה, יעל, השניה של ידידתו של עדי, שרית עינברי.

עדי בראונר ידוע היטב בחיפה. הצעיר בן ה־45 התפרסם כפרקליט המוכשר של מחוז חיפה, מי שהרשיע רבים, ביניהם עמוס ברנס, שהורשע על רצח רחל הלר. לפני שנים אחדות עזב בראונר את השירות הממשלתי ופתח משרד פרטי בחיפה. אולם לא רק ההצלחה המיקצועית הפכה את עדי, בעל הפנים המסוגפות והבלורית הדלילה, לדמות ידועה ומקובלת בעיר הכרמל. הוא נודע כבעל קסם אישי, חובב בילויים, נשים ומשקאות חריפים. לא היתה מסיבה ראויה לשמה שבה הוא לא שימש כוכב, שצעירות יפות נתלות על זרועו. לא היה אירוע חברתי שבו לא היה בראונר במרכז.

לפני כשנתיים נשא עדי לאשה נערה יפהפיה בעלת שיער בלונדי גולש, שהיתה צעירה ממנו ב־22 שנה. יעל פינחסי היתה אשתו השלישית של עדי. כעבור שנה נולדה לבני הזוג בתם, גילי, המבטיחה כבר עתה, כשהיא רק בת שנה, להיות יפה לא פחות מאמה.

מדי פעם היו מגיעים אל יעל סיפורים על מה שהיא כינתה „ההתפרפרויות של עדי". היא לא התייחסה אל הסיפורים ברצינות יתרה וחשבה כי הם דיווח מאוחר על אורח חייו, לפני שהיא נישאה לו. העתיד של יעל נראה מבטיח וורוד. היה

שרית עינברי

לה בעל שאותו העריצה, בת שאותה אהבה, דירה נאה וחברה תיקוות לעתיד.

לפני חודשים אחדים החל עדי לשקול אם לסגור את מישרד עורכי־הדין שלו בחיפה ולצאת לעולם העסקים הבינלאומי. הוא נסע כמה פעמים ללונדון, בדק את השוק בעזרת אביה של יעל. התוכנית לצאת לכמה שנים לחוץ־לארץ קסמה גם לו וגם ליעל.

שרית עינברי היתה ההיפך הגמור מיעל. היא היתה ידועה כיפהפיה שחורת שיער בעלת גוף חטוב. בעוד יעל היתה פתוחה וחברתית, היתה שרית יותר מופנמת, סגורה בתוך עצמה.

אקדח בתיק

שרית בת ה־27 סיימה השנה את לימודי הנדסת־בניין בטכניון ועמדה לקבל את התואר. כבת להורים אמידים, שלהם חנות ברחוב הרצל בחיפה, היתה לשרית דירה משלה, מכונית פיאט 127 וחשבון בנק ובן מאות אלפי לירות.

אולם לשרית חסר היה מה שהיא ראתה כעיקר — אהבה גדולה, כזו המתוארת בספרים הרבים שגדשו את ביתה. לפני כשנה וחצי, ביולי 1978, החליטה שרית כי אין עוד טעם בחיים ללא אהבה. היא ניסתה להתאבד בתליה בחדר האורחים בדירתה. ידיד, שבמיקרה הגיע לדירה, הזעיק את המישטרה ואת האמבולנס. שרית הועברה במהירות לבית־החולים רמב"ם, שם הרופאים הצליחו להציל.

מרמב"ם הועברה שרית להסתכלות בבית־החולים מזרע. כעבור כמה ימים החליטו רופאי בית־חולים זה שאין עוד טעם באישפוזה והיא שוחררה. כשחזרה לדירתה הבחינה כי המישטרה לקחה מהדירה חפצים שונים, בעיקבות חקירת נסיון ההתאבדות. חבריה של שרית הציעו לה לפנות לעורך־דין, כדי שידרוש את החפצים שנלקחו על־ידי חוקרי המישטרה.

היה מי שהוכיר באוזני שרית את שמו של עורך־הדין עדי בראונר. שרית ניגשה למישרדו. חודשיים אחר־כך היא סיפרה: „ברגע הראשון שראיתי אותו, ידעתי שאני מאוהבת בו."

העובדה שעדי היה נשוי טרי, מזה חצי שנה בילבד, ושאשתו המתינה לתינוקם, לא הפריעה לשרית.

ככל שהקשר התמשך כן גברו דרישתיה של שרית, והעמיקה תלותה בו. היא רצתה שעדי ינטוש את יעל וישא אותה לאשה. כדי להיות עימו היא התנדבה לעבוד כמזכירה במישרד שלו, למרות עומס הלימודים של השנה האחרונה בפקולטה להנדסה.

כאשר החלו להתגבש תוכניותיו של עדי, חרב עליה עולמה. מימושן של תוכניות אלה היה בעבורה סוף סיפור האהבה הגדולה שלה. ואת זאת היא לא היתה יכולה לשאת.

הנסיעה האחרונה של עדי ללונדון סימלה בעיניה את הסוף. היא ידעה שעדי נסע כדי „לסגור סופית" את העסקים, שאותם הוא תיכנן עם אביה של יעל באנגליה.

שרית לא הרגישה מרומה על־ידי עדי. עדי מעולם לא הבטיח לה מאומה ותמיד סיפר לה על אהבתו ליעל ועל כך שאין לו כוונה לעזבה ביום מן הימים. דאגתה היחידה היתה לגורלה שלה, והשינאה היחידה שקיננה בליבה הופנתה ליעל.

לפני כחצי שנה, באחת הפעמים שבהן היתה שרית בדיכאון, בגלל היעדר תיקווה לחיים משותפים עם עדי, היא החליטה להתאבד. היא כתבה צוואה שבה הורישה את כל רכושה לעורך־הדין עדי בראונר. הרכוש בן המיליונים כלל את דירתה של שרית ברחוב ברנר, ברמות־רמז בחיפה, את מכונית הפיאט 127 שלה ואת הכספים שחסכה בחשבון הבנק. איש אינו יודע מה הניא את שרית מלהתאבד אז.

ביום החמישי שעבר כתבה שרית שני מיכתבי־פרידה. האחד ללא נמען, שבו הסבירה את מניעי הרצח וההתאבדות. במילים פשוטות הסבירה כי היא אוהבת את עדי וכי בגלל יעל אין היא יכולה לחיות איתו.

המיכתב השני היה ארוך יותר ומפורט. הוא נועד לעדי ואליו צירפה שרית את הצוואה שלה. „אני יודעת שמה שאני עושה יכאיב לך מאד, אני לא רוצה להכאיב לך, אני מאד אוהבת אותך, אבל המטומטמת הקטנה הפרידה ביננו, כך שלא הייתה לי ברירה," כתבה שרית לי־אהובה.

נראה כי החלטתה של שרית היתה נחושה, אך היא ניסתה, בכל זאת, להעביר את רוע הגזירה, שעליה החליטה בעצמה. ביום החמישי בערב היא הופיעה בדירתה של יעל. יעל ושרית נפגשו קודם לכן — הצעירה הבלונדית בת ה־23 כאשת עורך־הדין והצעירה השחורה בת ה־28 כמזכירתו. איש אינו יודע אם יעל ידעה על הרומן של בעלה עם המזכירה. למרות שרבים בחיפה ידעו עליו, יעל מעולם לא דיברה על כך. ביום החמישי האחרון היא ידעה. שרית סיפרה לה.

עד שעות הלילה המאוחרות ניסתה שרית לשכנע את יעל שתוותר למענה על עדי. יעל הצעירה יותר התגלתה כבוגרת. היא הבינה את כאבה של שרית, ניסתה להרגיע אותה ולספר לה על רומנים אחרים, שבסיומם נראו כסוף העולם, אך כעבור שנים הם נראו כאפיזודה חולפת.

בשעה שתיים לפנות בוקר יצאה שרית כדי לשוב לביתה, אך לא הצליחה להתגניע את המכונית שלה. היא חזרה אל יעל. יעל השאירה את גילי עם כלב הדוברמן שלהם, צ'יקו, ונתנה לשרית טרמפ לביתה.

במוצאי השבת האחרונה, בשעה 9 בערב, חזרה שוב שרית לבית צרתה. בתיקה של שרית היה אקדח פי־בי, ברשיון. היא היתה לבושה מיכנסי ג'ינס הדוקים, ועל חולצתה מעיל־רוח כמו של טייסים. לרגליה היו נעלי התעמלות לבנות. שרית באה כנראה נחושה בהחלטתה, לבצע את זממה.

באותה שעה התארחה אצל יעל אחת מחברותיה. היא לא תיארה לעצמה שאלה הן שעותיה האחרונות של יעל. השלוש ישבו, פיטפטו, ריכלו ושיחקו במישחק הששבש. יעל הגישה להן קפה. ב־11 קמה החברה ללכת והשאירה את שרית בחברת יעל.

איש אינו יודע מה בדיוק אירע מאותו הרגע ועד לרצח ולהתאבדות. במיטבח היו ספלים רחוצים ובשניים מהם היתה אבקת נס־קפה וסוכר, כאילו עמדו למזוג לתוכם מים חמים ולהכין קפה נוסף. שתי הגוויות היו מוטלות במיסדרון, ליד טלפון התלוי. הרצח וההתאבדות בוצעו כנראה ב־2.30 אחר חצות.

יעל ושרית המשיכו בשיחתם שהופסקה יומיים קודם לכן. יעל שטפה את הכלים ושרית עמדה לידה. כאשר הורה השעון כי השעה 2.00 בלילה, קמה יעל להכין עוד קפה. נראה כי כאשר היתה יעל במיטבח גמלה ההחלטה בליבה של שרית לבצע את הרצח וההתאבדות בו במקום. היא שלפה את האקדח וגילתה ליעל מה בדעתה לעשות. יש להניח שיעל מיהרה אל הטלפון, להזעיק עזרה, אולם לא הספיקה. שרית כיוונה את האקדח לרקתה של יעל, כשהקנה נוגע ברקה, ולחצה על ההדק. בחמת זעם רוקנה אחר־כך שרית עוד ארבעה כדורים בראשה של יעל.

במיכתבה לעדי כתבה שרית: „אני מקווה שאספיק להתאבד לאחר שאפגע ביעל, מבלי שיתפסו אותי." יש להניח, שמיד אחרי שירתה ביעל, כיוונה את האקדח אל ראשה שלה. לשרית הספיק כדור אחד.

גילי בת השנה יללה במשך שעות ארוכות. צ'יקו יבב אף הוא. בשעות הצהריים של יום המחרת אמורה היתה יעל לבוא עם גילי לסבתא, אמו של עדי, לאכול ארוחת־צהריים. משבוששה לבוא, טילפנה הסבתא לדירתה. שעה ארוכה לא היתה תשובה, והסבתא החלה לחשוש. היא טלפנה לשכן, משה אבגר, וביקשה ממנו שיגש לדירה לראות „אם הכל בסדר."

אבגר שמע את הבכי של גילי ואת היללות של ציקו. הוא הבחין שקרה אסון. הוא פרץ מבעד לחלון ומצא את שתי הגוויות.

הגוויה והכלב

צ'יקו כלב הדוברמן של יעל ועדי בראונר, שהיה כלוא בדירה יחד עם שתי הגוויות, נפרד מגופתה של יעל המוצאת על־ידי שוטרים מהדירה. אל הגופה השניה, לא ניגש צ'יקו כלל.

הסקופ שלא היה

מיכה חריש
מי ממציא טיפורים

הספעמונים שלי מתחילים לצלצל בחוזקה כאשר אני מקבלת סיפור עסיסי על חברי־כנסת. במשך שבוע שלם שמרתי בתיק, בין השפתון לפודריה, את מה שחשבתי לאחד הסקופים הגדולים שלי.

תשאלו למה שמרתי אותו בתיק, ולא גיליתי אותו כבר בשבוע שעבר? אז בואו ואסביר לכם. עשיתי את זה כדי לבדוק חזור ובדוק את כל העניין, כדי להיות משוכנעת שהציפור הקטנה שלחשה לי את זה לא היתה ציפור השטן.

הסתבר שעשיתי בחוכמה שהמתנתי. לפי הסיפור שהגיע אלי והסעיר אותי, עמד ח"כ השקט, הצעיר והנחמד מגבעתיים, **מיכה חריש**, על סף גירושין. מיכה הוא אחד מחברי־הכנסת המישפחתיים ב־יותר, ואם הוא מתגרש, אז זה סוף העולם.

בדקתי ובדקתי והיום משוכנעת אני שלא רק שמיכה אינו מתגרש, אלא שה־אהבה בינו לבין אשתו עודנה פורחת, וזה כבר עניין של הרבה שנים.

אבל נדמה לי שאני יודעת מי מפיצה את השמועות האלה. כשאהיה בטוחה, אג־לה לכם מי זו ולמה היא עושה את זה. בינתיים, כל המזכירות שעבדו במערך נמצאות אצלי על הכוונה.

הלובי הטלוויזיוני

אם אתם חושבים שלובי זה עניין של קבוצות־לחץ של חברי־כנסת, או של חק־לאים, או של תעשיינים, עדיין לא שמעתם על הלובי שעושים כדי להפעיל לחץ על אחת היפהפיות של ירושלים, **רותי שימ־עוני**.

מילבד היותה יפה אמיתית, רותי היא מזכירתו של מנכ"ל רשות־השידור **יוסף** ("טומי") **לפיד**, גרושה ואם לילד, מבעל שהיה לה פעם באילת. בחודשים האח־רונים היא חברה כימעט־צמודה של איש טלוויזיה אחר, **רפי ריבנבאך**.

כאשר היא היתה רק בחזקת חברה הסכימו כל אותם שמחזרים אחריה ורוצים את טובתה, ואותם שמחזרים אחריה ולא רוצים את טובתה, ולכן חזרו כולם אל רפי. ולא סתם חוזרת, אלא כדי להינשא לו.

וכאן אנחנו חוזרים לסיפור של הלובי. לפתע התחילו כל מיני אנשים לערוך שיחות־נפש עם רותי ולהזמין אותה לארו־חות כדי לדבר — והכל כדי לשכנע אותה שלא להתחתן עם רפי.

אני, ואתם, וכולם, ממתינים עתה לר־אות מי יגבר: הלחץ האדיר של החברה או האהבה לאיש הטלוויזיה.

רותי שימעוני ורפי ריבנבאך
החברים מנסים לשכנע

חטיפה לשוויץ

הסיפור הזה חוזר על עצמו ובכל פעם צריך רק להחליף את השמות. מגיע לארץ גבר מקסים ומצליח וקוטף לכם, גברברי ישראל, מתחת לאף חתיכה ונעלם איתה בעולם הגדול.

לפני כחודשיים ביקר בישראל מנהל יחסי־הציבור של בית האופנה הצרפתי הום, **ניקול ואן־מום**.

בעת ביקורו בבוטיק מסויים בתל־אביב הוא פגש את **מזל בנימיני** בלונדית יפה בת 25 שמשמשת גם כדוגמנית־הבית של הבוטיק.

מזל בנימיני
יותר טוב בחוץ־לארץ

אחרי חיזור קצר, שכלל ארוחת־ערב, הזמין ניקול ואן־מום את מזל לארצו לבילוי חופשה של שלושה שבועות באחרי הסקי ומלונות הפאר של שווייץ. מזל חזרה אז מהטיול עייפה, מאושרת ומאוהבת.

בימים אלה נמצא שוב ניקול בארץ, אלא שהפעם לא לשם עסקים. הוא בא כדי להזמין את מזל לסיבוב שני לשווייץ, להכיר את הוריו. אני חושבת שהשלב הבא מוכר מאד.

מזל סיפרה לי שמצידה אין שום התנגדות להמיר את ישראל בשווייץ ושהעיקר שתהיה קרוב קרוב לניקול הזה.

רק בשוד שנה

אני מכירה איזה מיליון נשים בארץ שפותחות את הרדיו רק כדי לשמוע את קולו העמוק והדרמתי של **מיכאל** ("מייק") **חזר**, מספר על איזה שוד או על מירדף משטרתי. מייק הצליח לרכוש לעצמו קהל מעריצים, ובעיקר מעריצות, באמצעות קולו הרדיופוני.

מילבד היותו איש־רדיו חרוץ, מייק ה־מזוקן והקרח הוא אלמן, אב לבת יפהפיה ולשני בנים, המצליח לקיים בעזרת ילדיו בית לתפארת.

העניין הזה עומד להסתיים בקרוב. מייק פשוט מאוהב. הוא מנהל רומן סוער, הוו־כה בברכת ילדיו, עם **רות בוצ'קובסקי**, בירכימאית בת 37. מייק אמנם מודה שזו אהבה גדולה, אך נותן גם איזשהו צ'אנס לכל המעריצות עם הטרנזיסטורים: "אם תהיה חתונה, זה יהיה רק בעוד שנה."

מייק הוזר
אכזבה למאזינות

פטרוצ'ילי ממשיך לבנות

לפני כמה שבועות סיפרתי לכם איך האהבה הישראלית ניצחה את הכוכב מ־חוקלארץ. עתה אני לוקחת בחזרה את כל דברי ההלל והשבח שהמטרתי על דיילת אל־על היפהפיה **קטי קנדה**. מס־תבר כי הכוכב בכל זאת נוצץ יותר.

קטי קנדה
חופשה מ"אל־על"

אם אתם לא זוכרים במה המדובר, אז־כיר לכם. לבה של קטי, אחת הדיילות הוותיקות של אל־על, נחצה בין שניים: הצייר **שימעון אבישר**, זה שיושב הר־בה בחוצלארץ ושהחליט עתה לחזור למ־כורה, והשחקן האמריקאי **בארי ניומן**,

רחל מרחלת של כל השולם

הגילעדי של השבוע

אלכס גילעדי נשבע שזו חתונה, ואני האמנתי לו. **זהבה שוחט**, החתיכה המשגעת שאותה גילה גילעדי לפני כמה שבועות, נשבעה שזו חתונה, ואני האמנתי גם לה. למרות שידעתי שבין גילעדי אחד לשני היא עדיין ממשיכה להתגורר בדירה של החבר הקודם שלה. אבל אני חדלתי להאמין לאלכס בכל הנוגע לענייני נשים, ואני מציעה גם ליתר הנשים לנהוג כמוני.

לפני שבועיים נסע גילעדי למדריד, כדי לסקר את מישחק הכדורסל של מכבי תל־אביב. אחר כך המשיך לג'נבה, לאיזה קונגרס של שדרים. כל הענייו לקח שבוע וגילעדי נחת בארץ. בזרועותיה של זהבה היפהפיה? לא. לגמרי לא. הוא אפילו לא טרח לטלפן ולהודיע לה שחזר. וכשהיא היתה מטלפנת למחלקת הספורט של הטלוויזיה, ושואלתי מתי אלכס חוזר, היו אומרים לה שעוד לא כל כך יודעים אם ומתי הוא יחזור.

חשבתי שאולי הוא רוצה לנוח מהנסיעה

זהבה שוחט
השפתון הסגול

המפרכת ולאגור כוח בשביל זהבה, שהרי כל מי שמכיר אותה טוען שצריך הרבה כוח בשבילה. אבל הימים חלפו וגילעדי ללא זהבה. כשהוא יצא לטיול בן כמה ימים בשארם אל־שייח', ולא עם זהבה, הבנתי שזה הסוף.

הפעם החלטתי להבין את המכניזם של גילעדי בכל הנוגע לאהבות שלו. את הטלפון של החבר של זהבה אין לי, ובבית־חוריה, במושב חצב, אין טלפון. לכן לא הייתי יכולה לקבל הסברים מפיה. אז פניתי לסוס עצמו ושאלתי: „מדוע זה ככה?" השיב לי גילעדי בקול של כדורסל: „לא סבלתי את סימני השפתון הסגול שהיא השאירה לי על כל הסווטרים."

זה שישחק בטלוויזיה את פטרוצ'לי ושבנה כל הזמן את הבית שלו.

כשקטי היתה מגיעה לניו־יורק היא היתה מתקבלת שם בכבוד מלכים. הצעירה ילידת רומניה הרגישה בניו־יורק כמו מלכה. לימוזינה מפוארת הובילה אותה למיסעדות ולמועדוני־לילה הכי טובים, כשלידה, על המושב הרך של הלימוזינה, רוכב פטרוצ'לי, אביר חלומותיהן של צעירות רבות בישראל.

לפני כמה חודשים היא החליטה סופית: אבישר. עתה שוב החליטה סופית: ניומן. אבל במה שנוגע לניומן היא אמרה ועשתה. למרות חרב הפיטורין המאיימת עתה על כל מי שעושה פיפס באל־על, היא נטלה חופשה־ללא־תשלום לחצי שנה ועברה לניו־יורק.

אם חצי־שנה של נסיון לא תספיק, וקטי תופיע פיתאום במטוס של אל־על, שלא כנוסעת במחלקה הראשונה, אז אני באמת לא יודעת מה היא רוצה מהחיים.

נירמול או נישואין?

יש כאלה שהנירמול עושה להם טוב, ויש כאלה שהנירמול עושה להם בעיות — אני, כמובן, מתכוונת לנירמול היחסים עם מצריים.

שני מועמדים מתחרים על תפקיד הגיסה התרבותי בשגרירות ישראל בקאהיר, שניהם עובדי רשות־השידור. האחד הוא הכתב לענייני תברואה של הטלוויזיה, **ויקטור נחמיאס**, יליד אלכסנדריה ומי שיש לו הרבה חברים במצריים, והשני הוא הדוקטור הצעיר **אהרון ברנע**, איש הרדיו השולח מדי פעם את ידו גם אל הטלוויזיה.

אם ייבחר נחמיאס לא תהיה כלל בעיה. הוא פשוט יגיד לגברת נחמיאס לארוז את המיזוודות ואת הילדים — וכל המישפחה תרד מצריימה. הבעיות תתחלנה אם יחליט הד"ר **איי בן־אלישר** לבחור דווקא את ברנע.

כי לברנע אין אשה חוקית משלו והוא נמצא עתה בשיאו של רומן סוער עם העיתונאית **עמליה ארנמן**. כשאין לחצים, לא מוכרחים לדבר על חתונה, אבל כשהפיתוי הקאהירי מוצע, חייב אדם כברנע להחליט: פרידה מזו שאהבה נפשו או חופה וקידושין וכל השאר.

ד"ר אהרון ברנע ועמליה ארנמן
המיצרים יקבעו את החתונה

בין פרנסה לאנציקלופדיה

אני רוצה להגיד לכם, שמה שעושה האינפלציה לאנשים זה ממש בלתי־נסבל. לא האמנתי עד שראיתי במו עיני מה שקרה לצמד היפה שחי לו ממש כמו זוג יונים בדירה שכורה, צנועה וחמודה ברמת־אביב. לו קוראים **צוקי ציקר**, והוא אחד האחים בלהקת האחים והאחיות. לה קוראים **דנה עדי**, והיא ימאנית גיזית אמיתית. האהבה שבין השניים היא משהו שלא מן העולם הזה. רק תנו להם לשבת ככה מחובקים ולנגן על גיטרה בבית, והם מוותרים לכם על כל בילוי אחר.

אז אם כל כך טוב, למה כל כך רע? זה בדיוק מה שאני הולכת לספר לכם. הדירה של שני הידידים החמודים שלי הושכרה מקרובי מישפחה של דנה. ואתם יודעים איך זה כשיש עניינים עם המישפחה. רק נגמר חוזה השכירות, בתום השנה הראשונה, והוא, העלו להם את דמי השכירות מ־2000 לירות לחודש ל־6000. אתם יכולים לתאר לכם איזה שוק הם קיבלו. אבל זה לא נגמר כל כך פשוט. היה ריב גדול בתוך המישפחה, ובסוף הורידו להם את דמי השכירות ל־4000 לירות לחודש.

אלא מה? עכשיו יש מצב קשה בעיסקי השעשוע והבידור. אין הופעות ואין פרנסה לצוקי. אז הבחור יושב בבית וחושב איך לעשות עסקים ולהתעשר בקלות. ובינתיים הכיסים ריקים. הראש של דנה, לעומת זאת, הוא יותר באדמה. היא הבינה שהמצב חמור והחליטה לשאת בעצמה בעול הפרנסה. עתה היא מסתובבת מבית לבית ומוכרת ספרים ואנציקלופדיות בתשלומים. ותאמינו או לא, זה פשוט הולך לה. היא מביאה הביתה כסף טוב וממש מצילה את המצב.

מי שלא מרגיש כל כך נעים זה צוקי. הוא הרי הגבר בבית, אבל המצב קשח והבחור הוא אמן ואמנים לא יכולים למכור אנציקלופדיות.

צוקי ציקר ודנה עדי
מי יפרנס את המישפחה?

נשיקה בבית־משפט

השופט אלישע שינבוים רק חשב כי לפניו עוד מישפט גירושין. **סוזי הימן**, רעייתו של היהלומן **יצחק הימן** דרשה הרבה מאד כסף כדמי־מזונות. הסכומים שעלו בעת העדויות, סיפרו על מיליונים רבים של דולרים, וחפצי אמנות במיליונים נוספים. העובדה שבינתיים הפך היהלומן דלפון לא הפריעה לאשה לדרוש הרבה מאד מבעלה.

אולם הבעל לא טמן ידו בצלחת. כדי להקטין את דרישת אשתו הוא החליט לגלות את בגידותיה. האשה החמדנית נאלצה להודות בבית־המישפט על רומן שהיה לה עם **מורה הנהיגה** שלה: „לא שכבתי איתו, אבל נכון שהתנשקנו." היא סיפרה.

שינבוים הדתי רצה לדעת אם להתנשק זו בגידה. לעזרתו בא עורך־דינו החילוני של היימן, **מרדכי** („מוטי") **שורר**. „הרמב"ם" אמר," ציטט שורר, „מה מוליך על אשה שם רע? שראו אותם מתנשקים או מגפפים זה את זה".

הרמב"ם שיכנע את השופט. אז אם אתן רוצות לבגוד קצת בבעלים שלכם, לא עם מורה־הנהיגה ובלי נישוקים.

(המשך מעמוד 35)

שאין לה תקציב לדוד מים חמים, וכי על הילדים לרחוץ את ידיהם בחורף ב־מים שחוממו בקומקום. אולי יותר מכל תשובה שלילית אחרת, שאותה קיבל יוסף במהלך מאמציו לשיפור מצבם של הילדים האוטיסטים, פגעה בו זו יותר מכל.

על יוסף העיקה עוד שאלה, המעיקה על קרוביהם של הילדים האוטיסטים: מדוע זה קרה? הוא ניסה למצוא תשובות לשא־לות שהמדענים לא הצליחו להשיב עליהן עד היום.

לפי אחת התיאוריות הרפואיות, האו־טיסט הוא יצור חי, שחוויות הקיום ה־ראשונות והפרימיטיביות ביותר שלו, ב־שנת חייו הראשונה או אפילו ברגעי חייו הראשונים, היו קטסטרופליות. מהרגע שבו פקח התינוק את עיניו הוא קלט רק תחושות זוועה, הרגשות אימה וחרדה, עד שנסוג בהדרגה אל עולם מנותק משלו.

הרופאים טוענים, כי מיגוון הסיבות להתנהגות האוטיסטית רחב מכדי שאפשר יהיה להבין אותה בצורה חד־משמעית, מה גם שהאוטיסט עצמו אינו עוזר בפיענוח התנהגותו. המדענים חלוקים בדעתם אם מקור המחלה הוא תורשתי־אורגני, ביו־לוגי, או רק סביבתי־נפשי.

חנינה מטעם הנשיא

כ **שמועקה מצטברת** זו בליבו, המתין יוסף ברניצקי ליום השישי שעבר. הוא תיכנן את צעדיו בקפידה.

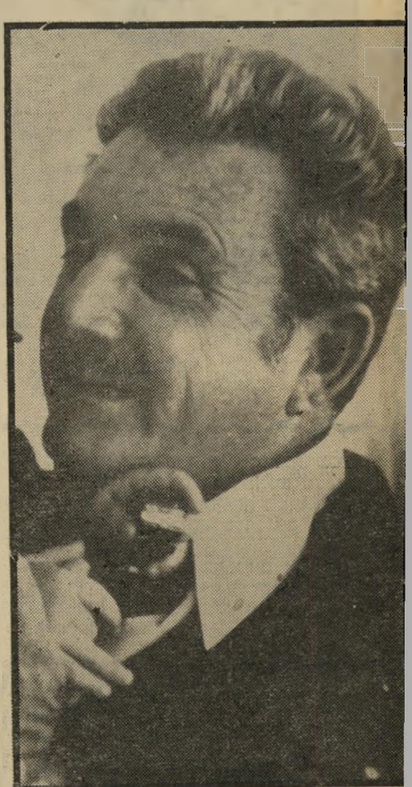

הסב יוסף ברניצקי הזדעזע מהכתבה על הילדה המפגרת בטלוויזיה. הוא לא רצה לראות את בתו ואת נכדו סובלים, ולא רצה לחיות בעולם ללא עופר, הנכד האהוב. לכן הרג את נכדו והתאבד.

התפרצויות הכאב והזעם שלו, בכל פעם שבקשותיו נדחו, הפאניקה שבה לקה כאשר ראה את הילדה המפגרת בשידור הטלוויזיה (ראה ראיון מיוחד עם ליאורה אביגדורי), היו נחלת התקופה שלפני ה־החלטה. יוסף ברניצקי החליט לגאול את עופר מהסבל ומן העולם המתנכר והסביר־בה האדישה, לגאול את בתו ליאורה מפח־די הזמן, המעמס הרב והצער למראה בנה האוטיסט, ולגאול את עצמו.

החוק בישראל, כמו במדינות אחרות, אינו מבדיל בין רצח־מתוך־רחמים לרצח אחר. בגרמניה התנהל לפני כמה שנים ויכוח ציבורי נרחב מאד בגין רופא שהו־דה בפה מלא, כי הרג חולים חשוכי־מרפא. הרופא הועמד לדין. שלא לפיר־סום מודים גם רופאים בארץ בהרג מתוך רחמים. יש העושים זאת בצורה דראס־טית, על־ידי מניעת טיפול מחולה חשוך־מרפא, ויש העושים זאת בצורה מתונה יותר, על־ידי מניעת טיפול סעודי ותשו־מת־לב.

בארץ אירעו כמה מיקרים של הריגה מתוך רחמים. המיקרה הידוע ביותר הוא של גיזלה כפרי, שהרגה את בנה המפ־גר רגי. כפרי הועמדה לדין, אולם ה־תביעה הבינה כי אין להאשים אותה ב־רצח־בכוונה־תחילה, סעיף־אישום שעליו אין לשופט שיקול דעת ביחס למידת העו־נש ושלפיו הוא חייב להטיל מאסר־עו־לם. התביעה האשימה אותה בהריגה, סעיף שבו יכול השופט לקבוע את מידת העונש. בית־המישפט הטיל על גיזלה כפ־רי שנת מאסר. נשיא המדינה חנן אותה אחרי ארבעה חודשים שבהם היתה כלואה.

שלווה של מוות

מ **יקרה אחר** של רצח־מתוך־רחמים, שהתפרסם לפני כמה שנים, היה של אם אשר הרגה את בנה בן ה־35 שלקה במחלה ממארת חשוכת־מרפא. הבן התייסר מכאבים והתחנן בפני אימו שתהרוג אותו. האם נענתה לתחינות הבן. היא הועמדה לדין, הואשמה בהריגה ונדונה לשנת מא־סר, עם המלצה לחנינה מטעם הנשיא.

כל הפרטים האלה לא עניינו את יוסף ברניצקי. הוא חשב רק על בתו ועל נכדו. מהרגע שבו החליט, היה שלם עם עצמו. תגובותיו היו מתוכננות היטב ומחשבותיו מרוכזות רק בעיין אחד. ה־כאב והצער שיגרום במעשיו לאשתו, אהובה, לשתי בנותיו, ליאורה ומלכה, ל־נכדיו וליתר בני משפחתו, התבטלו, לעו־מת הגאולה שחשב להביא לעופר ול־ליאורה.

ביום החמישי הוא נפרד מעולמו. הוא ישב בביתו וכתב סידרה של מיכתבים, שבהם הסביר את מעשיו. מילבד מיכתב לאשתו אהובה ולבתו ליאורה, כתב יוסף מיכתב לכל אחד מבני משפחתו, לפוע־ליה, לעורכת־הדין שלו ואפילו לשושי, הפקידה בבית־המלאכה שלו, שעבדה עי־מו שש שנים.

כאשר נכנסה אשתו לחדר ומצאה אי־תו כותב, הוא חדל לכתוב. עד שהגיע לבית־הספר של עופר, ביום הששי האח־רון, השלים את כתיבת המיכתבים.

השוטרים, המורגלים בתמונות זוועה של גוויות, לא יכלו שלא להזדעזע דווקא מהשלווה ומהחיוך שהיו נסוכים על פני הסב והנכד, כאשר נמצאו הגופות. למי שראה את הסב ונכדו מוטלים על השמי־כה בפארק הכרמל, היה ברור כי לפחות שניים היו מאושרים בצוותא ברגעיהם האחרונים: סבא יוסף ברניצקי והנכד עופר אביגדורי.

נשיקת הבן למרות שילדים אוטיסטים מנותקים ומרוחקים מסביבתם, קשה היה שלא להבחין ביחס המיוחד של עופר לאמו ליאורה. „הוא אהב אותי באופן מיוחד," סיפרה השבוע ליאורה והציגה את תמונת הנשיקה שלה ושל בנה.

הסב החבונן בכתבה בטלוויזיה על הילדה המפגרת ולא רצה שגורל נכדו יהיה דומה. לכן החליט להרוג אותו

במדינה

מיפלגות

של״י באש צולבת

ההצבעה לא פיימה את המחלוקת. היא רק הגבירה אותה

אם סברו חברי מועצת של״י כי הצבעתם תשים קץ ללבטים שעינו אותם במשך שנה שלמה, הם טעו.

שבוע ימים אחרי שמועצת־של״י החלי־טה, בהצבעה חשאית, וברוב של 66 נגד 56, כי מאיר פעיל לא יפגה את מקומו לסעדיה מרציאנו (העולם הזה 2212), נראה העניין כרחוק מסיומו.

שאלה של בגין. מעולם לא עמדה מיפלגה בישראל באש צולבת כה מרוכזת כפי שעמדה של״י השבוע. ההתקפות ניתכו עליה מימין ומשמאל, מלמעלה ומלמטה.

כאשר הציג אורי אבנרי בכנסת ב־קריאת־ביניים שאלה לשר־האוצר, פנה אליו מנחם בגין בחיוך: „גם אני רוצה לשאול אותך שאלה. מה עם הרוטציה בסיעת של״י?"

בערבי־ראיונות שבהם הופיעו ראשי של״י, וביניהם מאיר פעיל עצמו, הוצגה אותה שאלה שוב ושוב.

העיתונות תקפה את של״י בלי הרף, יום אחרי יום. חלק מן ההתקפות האלה היו התפרצויות פשוטות של שימחה־לאיד, מפי אנשי ארץ־ישראל השלמה ואויבי מחנה־השלום. לאלה היה זה שבוע של חג. אך גם ידידי של״י, שתמכו בה בעבר, המטירו עליה מאמרי ביקורת וזעם.

„זה יוסיף לייאוש!" גם תומכי הרו־טציה נדהמו נוכח עוצמת התגובה של הציבור. הם נוכחו לדעת כי הבעייה, ש־היתה עד כה פנים־תנועתית, חרגה לפתע מן התחום הצר של ענייני של״י, הפכה בעייה כללי־לאומית. העובדה שסעדיה מר־ציאנו הוא בן מישפחת עולי־מארוקו, וכי הפלג שלו בא משכונות־המצוקה, העניקה למחלוקת צביון שלא היה לו מלכתחילה.

אנשי של״י, שהצביעו נגד הרוטציה, לא עשו זאת ביגלל מוצאו של מרציאנו. אולם בדיעבד נסתבר להם כי כך מתפר־שים הדברים, וכי שום הסברה אינה מר־עילה כדי לשנות רושם זה.

„זה יוסיף לייאוש של בני עדות־המיזרח. הם יפנו עורף לכל המערכת הפוליטית בישראל, ותהיה לכך תוצאה הרת־אסון לגבי עצם קיום המישטר הדמוקרטי ב־ישראל," אמרה בנימה פסימית אחת ה־פעילות המרכזיות של של״י.

עירעור לוועידה. היתה בתגובה לפ־חות מחמאה אחת: כל המבקרים טענו כי ציפו ששל״י תצטיין ברמה מוסרית גבוהה בהרבה מזו המקובלת במיפלגות הישראליות.

„העיתונאים כותבים שיש לדרוש משל״י התנהגות אחרת מאשר ממיפלגה רגילה," העיר חבר מועצת־של״י, „אולם אותם ה־עיתונאים לא מצאו אי־פעם לנכון להגיד לציבור שיש לשל״י איכות מוסרית מיו־חדת."

פרשן פרלמנטרי, שלא הירבה עד כה להתניף לשל״י, קבע השבוע כי המצב פוגע ביעילות פעולתה של סיעת של״י, ורמז שיש לכך חשיבות רבה.

המצב גרם ללבטים, שהיו עדיין בעיצומם שבוע אחרי ההצבעה. היו שהצביעו בעד הרוטציה, אך שינו את דעתם למראה ההתפרעות האלימה של הפנתרים בישיבת המועצה, בהיודע תוצאות ההצבעה. לעו־מתם, היו שהצביעו נגד הרוטציה, אך ששינו את דעתם למראה התגובה הצי־בורית החריפה והכללית.

קבוצה של חברי־המועצה, בהנהגת חבר־ההנהלה חיים ברעם, כבר הודיעה כי תערער על ההחלטה לפני ועידת־התנועה, העומדת מעל למועצה. קבוצה אחרת הו־דיעה כי תיאבק בכל כוחה נגד שינוי ההחלטה, שנתקבלה בהצבעה חשאית ו־דמוקרטית.

קשה היה להינבא איך תסתיים המחלוקת. אך דבר אחד היה השבוע בטוח: היא רחוקה עדיין מסיומה, והיא מסכנת את עצם יכולתה של של״י למלא את תפקידה.

עכשיו כבר מותר לפרסם: העדויות במישפט בצלאל מיזרחי

נגד „הארץ" שנאסרו כדי להגן על העדים - שנרצחו בינתיים

הפרוטוקולים של הד"לים

השופטת במישפט בצלאל מיזרחי נגד „הארץ", שולמית וינשטיין, הוציאה לגבי חלק מהעדים במישפט, צו איסור שמותיהם ופרטים מזהים אחרים. כוונת הצו היתה להגן על אותם עדים.

לגבי שניים מהם אין טעם יותר בצו. שני עדים במישפט מיזרחי, „הארץ", דויד שולמן והרצ עוזר, נרצחו בשבועות האחרונים ותעלומת הרצחם מעסיקה את המדינה כולה. בעדויותיהם במישפט, אשר חלקים מהם מובאים כאן, ומעדות רואה החשבון ועורך־הדין של שולמן שחלקים ממנה מובאים גם הם ברשימה זו, צצים ועולים פרשות, השערות ושמות שהוכרו בחקירת שני מעשי הרצח.

עורכי־הדין של הצדדים היו שלמה ליבליך (של „הארץ") וגבריאל כהן (של בצלאל מיזרחי).

עד הגנה מיספר 48, הרצ עוזר.

עורך־דין ליבליך: אתה זוכר את הפרשה של מעצרו של פפה (מיכה רוקנשטיין) שנעצר כשניסה לסחוט מבצלאל מיזרחי)?

עוזר: זכור לי. גם אני הייתי חשוד. גם אני נעצרתי.

שופטת: אתה היית חשוד יחד עם פפה?

עוזר: כן. אותי עצרו ברחוב. חשוד.

ליבליך: אתה הייתי עצור כמה ימים, שוחררת ויצאת מהעניין. לא הוגש נגדך שום כתב־אישום, או כן?

עוזר: כן. הייתי חף מפשע.

ליבליך: אתה דיברת עם אבי ולנטין (כתב הארץ) בנושא זה?

עוזר: עם אבי ולנטין היה לי דיבור לא על זה. אז היו הצתות בעיתון הארץ במרס (החנות של דויד שולמן) ובמרס (חנות רהיטים) והוא היה מפרסם עלי כל מיני כתבות.

שופטת: אתה דיברת איתו בעניין של ההצתות?

עוזר: על העניין של ההצתות אמרתי לו: לך לשולמן ולך לבצלאל מיזרחי, תשאל אותם אולי הם עשו משהו בקשר לביטוח.

שופטת: אתה עזרת לו (לאבי ולנטין) עם ההצתות?

עוזר: הוא עזר לעצמו. מה אני יכול לעזור לו?

שופטת: אינפורמציה שתעזור לו, לא?

עוזר: הוא אז בא והתחיל לשאול שם לשכנים אם אני לוקח דמי חסות, בשביל מה ההצתות ובשביל מה כל זה, ושואל ככה. כל מיני כתבות הוא כתב עלי, זה הכל.

ליבליך: השיחה שהיתה לך עם אבי ולנטין...

עוזר: כן.

ליבליך: אתה מסרת לו את הקשרים שיש בקשר ליהלומים גנובים בין בצלאל מיזרחי ורחמים אהרוני?

עוזר: לא סיפרתי סיפור כזה. זה שקט וכזב ואתה משקר. שקרן ונבלה.

שופטת: אתה לא רוצה...

עוזר: הוא משקר.

שופטת: שאני אתן עליך צו של בזיון בית־מישפט. אז תדבר פה לא כמו בשוק, בסדר?

ליבליך: זה אתה אמרת (על בצלאל מיזרחי), אבל זה לא נכון?

עוזר: זה לא נכון.

ליבליך: אתה אמרת את זה משום שאתה חשבת שבצלאל...

שופטת: הוא כבר אמר.

ליבליך: לא, אתה אומר שכל מה שאמרת נגד בצלאל...

עוזר: נו כן.

שופטת: זה כיוון שרצית ללכלך אותו משום שהוא החשיד אותך בעניין של מרס?

עוזר: החשיד אותי בעניין של מרס (וכדי) לעזור למיכה רוקנשטיין.

שופטת: מי רצה לעזור למיכה רוקנשטיין?

עוזר: אני, אז ליכלכתי גם כן.

■ ■ ■

גבי כהן: אתה סיפרת לנו על איזה שהם חשדות שהוטחו כלפיך בקשר להצתות. אולי אתה תוכל להרחיב קצת את הדיבור, על איזה הצתות מדובר?

שופטת: הוא סיפר על זה.

עוזר: ורד והארץ.

כהן: עיתון הארץ. ורד. מה זה ורד?

עוזר: זה גם רהיטים.

כהן: ומרס, רהיטי מרס?

עוזר: כן.

כהן: אתה נחקרת במיקרים אלה?

עוזר: נחקרתי.

כהן: על־ידי מישטרת ישראל?

עוזר: כן.

כהן: וכמובן אתה הכחשת את הכל.

עוזר: אין לי יד בעניין.

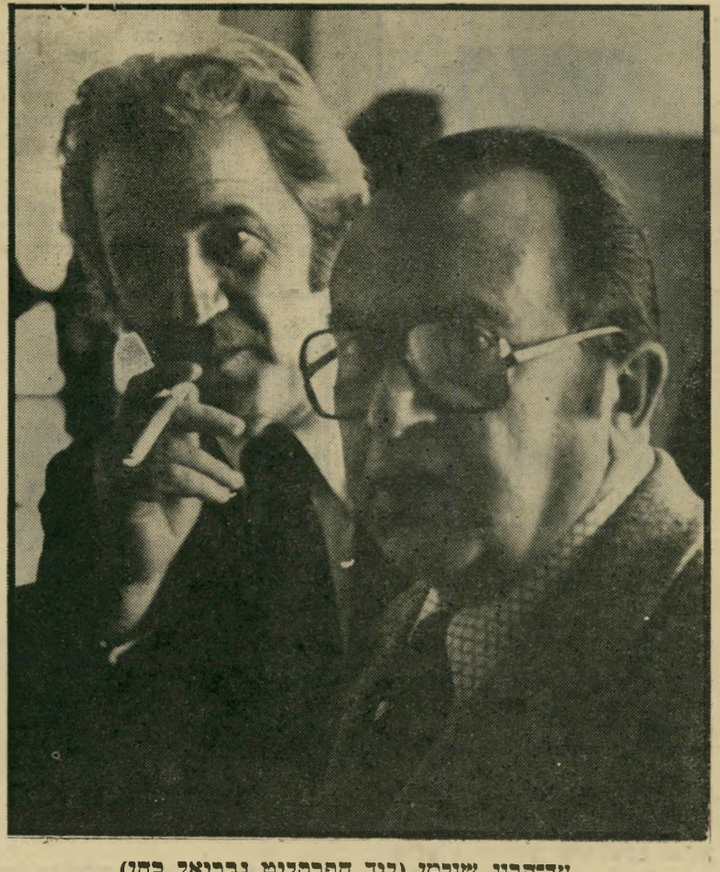

עד־הרוג שולמן (ליד חפרקליט גבריאל כהן)
בצלאל שותף ולא שותף

כהן: אתה שוחחת עם אבי ולנטין בקשר להצתות?

עוזר: כן.

כהן: מה אמרת לאבי ולנטין בעניין הזה?

עוזר: שאולי בצלאל ושולמן שרפו את רהיטי מרס.

כהן: אתה אמרת לאבי ולנטין שאולי שולמן ובצלאל שרפו את רהיטי מרס?

עוזר: כן.

כהן: כשאתה אומר שאמרת את זה לאבי ולנטין, על סמך מה אמרת דברים כאלה?

עוזר: שירד ממני ויפסיק לחקור בסביבה.

כהן: מתי הוא עלה עליך כדי שירד ממך?

עוזר: אחרי ההצתות.

כהן: פורסמו איזה שהן ידיעות?

עוזר: מה זאת אומרת?

כהן: איך הוא עלה עליך?

עוזר: איך הוא עלה? הוא בא וחקר כמה אנשים. אחד אחד הוא חקר.

כהן: ואז אתה אמרת תחקור את שולמן?

עוזר: ובצלאל.

שופטת: שולמן עוד קיים בכלל?

ליבליך: זה לא שולמן ישלם, זה שולמן אחר.

כהן: הוא הבעלים של רהיטי מרס. ההוא נעלם מהאופק.

אני רוצה פשוט להבין ממך. אתה אומר שאתה גר ליד רהיטי מרס. אתה ידעת שבצלאל או החברה שלו, כרגע לא משנה, היא הקבלן שבונה את המיבנה של רהיטי מרס, או שבנתה. מה פיתאום בצלאל מיזרחי קשור לרהיטי מרס?

עוזר: הוא בונה שם. זה השמועות של העיתונים. הוא שותף.

שופטת: אם הוא בונה, אז למה צריך לשרוף?

עוזר: שהוא שותף.

כהן: שמעת את השאלה של השופטת?

עוזר: כן היה שמה איזה שש שבע הצתות.

כהן: למה צריך לשרוף את זה?

עוזר: זה אולי הסתבך בחובות.

כהן: מי הסתבך בחובות?

עוזר: שולמן.

כהן: אז מה פיתאום בצלאל מיזרחי צריך לשרוף רכוש של שולמן?

עוזר: אני אז זרקתי, אמרתי לך.

כהן: מאחרי כל זריקה צריך להיות איזה שהוא היגיון. סתם אתה זרקת ואבי ולנטין „אוכל" כל דבר שאתה אומר לו?

עוזר: אכל הרבה.

■ ■ ■

עד תביעה מיספר 8, דויד שולמן.

עו"ד: מר שולמן, בבקשה.

שולמן: סליחה אולי אני אבקש ש־שמי...

שופטת: כן, בזה אתה בכלל לא אוריגינלי, אבל למה אתה מבקש את זה?

שולמן: כבוד השופט, זה גרם לי כבר נזקים.

שופטת: אני אגיד לך, על העסק שלך כבר כתבו הרבה, אז יכול להיות שאתה בכלל כן מעוניין.

שולמן: לא, אני הייתי מאד מבקש אם אפשר...

שופטת: טוב, קודם נשמע את הדברים אחר כך נחליט. מה השאלות?

עו"ד: מר שולמן, מדוע אינך רוצה שיפרסמו את שמך, מה קרה?

שולמן: זה גרם נזק לעסקים שלי.

עו"ד: איזה נזק?

שולמן: אני מנהל עסק רהיטים, ו־הרבה קליינטים, הרבה אנשים שקראו את זה בעיתונות, קשרו את זה לכל מיני עס־קים וזה גרם נזק.

עו"ד: שקראו בעיתונות עליך או על בית מרס?

שולמן: קראו על בית מרס, שיש לי שותפים וכך הלאה וכך הלאה וזה גרם נזק.

שופטת: אז יכול להיות, שאם אתה באת היום להזים את זה, לומר שזה לא נכון ורצוי שדווקא זה כן יתפרסם.

שולמן: אני בכל זאת הייתי מבקש.

עו"ד: השאלה שלי היתה, זה שאמרת עיתון, איזה עיתון כתב עליך דברים לא נכונים?

שולמן: אני זוכר בידיעות אחרונות ועוד בעיתון, שכתבו שיש לי שותפים וכך הלאה וכך הלאה, דברים שלא נכון.

שופטת: מה הם כתבו, איזה שותפים אין לך, מר בצלאל מזרחי הוא שותף שלך?

שולמן: לא.

שופטת: ומעולם לא היה?

שולמן: מעולם לא היה, ואין לי בדרך כלל שותפים הייתי אומר.

שופטת: אתה בעלים יחיד?

שולמן: אני עם המישפחה שלי.

שופטת: אתה עם המישפחה, אתם בעלי המניות?

שולמן: בעלים של כל המניות.

שופטת: כל המניות של בית מרס?

שולמן: כן.

שופטת: בקשר להצתות שהיו כמה פעמים אצלכם. האם הגיעו אליכם איזה ידיעות או מישהו פנה אליכם ואמר לכם

(המשך מעמוד 43)

שאם לא כך וכך או תהיה אצלכם שריפה?

שולמן: אף פעם לא היה אף אחד אצלי ולא איימו ולא ידוע לי מכל הדברים.

שופטת: אז השריפות פרצו באופן ספונטני?

שולמן: השריפות פרצו באופן ספונטני.

עו"ד: ידוע מחקירות...

שופטת: זה נראה קצת מוזר. שלוש פעמים באופן ספונטני פורצת שריפה.

שולמן: נכון, גם לי זה היה נראה מאד מוזר, אבל זה עובדה.

שופטת: אתה מאמין שזה ספונטני?

שולמן: זה עובדה.

עו"ד: אולי באמת בהמשך לשאלה הזאת, כשאתה אומר זו עובדה, על סמך מה אתה אומר את זה, היו חקירות בקשר לזה? מכבי־אש או מס־הכנסה?

שולמן: היו חקירות בקשר לחברת ביטוח, שממו גם כן, אם אני לא טועה, לקחו חברת חקירה פרטית והם היו אצלי, ואני הלכתי איתם וגם בקשר למישלמתי לו איזה 10 או 14 אלף פחות.

שופטת: תוך הסכמה הדדית?

שולמן: הסכמה הדדית. בבניין השני, התוספות של בצלאל היו הרבה יותר גבוהות, לא הסכמתי בשום פנים ואופן לשלם את זה, הגשתי תביעות שלי, הסכמנו למנות בורר.

עו"ד: מי היה הבורר?

שולמן: הבורר היה עורך־הדין שלי, ישראל בראון, לפי הסכמת שנינו. הוא פסק מה שהוא פסק, קיבלתי, שילמתי.

עו"ד: תאמר לי בבקשה, התחלת לאמר לנו על חילוקי דעות כספיים. פרט לזה, היו איזה שהם סכסוכים או חילוקי דעות אחרים ביניכם במהלך היחסים המיסחריים?

שולמן: אולי היה פרט בקשר לטיב הבניין פה ושם, אבל לא שום דבר רציני.

עו"ד: היחסים. אתה יכול להגדיר את היחסים כתקינים לחלוטין?

שולמן: כן.

עו"ד: האם אי פעם בצלאל מזרחי השמיע איזו שהיא לשון מאיימת עליך?

שולמן: לא. לא היה דבר כזה.

עו"ד: גמרנו עם בית מרס. הוא נבנה

שולמן: לא. אף פעם.

שופטת: הוא תמיד היה רק או קליינט או קבלן?

שולמן: או קבלן.

עו"ד: שותף סמוי או גלוי או באמצעות אחרים, הוא היה איתך שותף?

שולמן: לא. אף פעם בשום עסקים.

שופטת: האם היה מדובר על זה שבמקום, שבבניין השני גם הוא יעסוק בעסקים שלך?

שולמן: לא.

עו"ד: אני מראה לך את מוצג נ/79, המכונה במישפט זה נ/79 (מיסמך ה־13) ופה יש בעמוד ראשון, בראש פרק פירוט היעודים. יש פה דברים שנכתבו על מיסמך זה, ואני מקריא לך בקשר לבצלאל מזרחי את הקטע הבא ואני אבקש את התייחסותך. „שותפותו של בצלאל מזרחי בבית־מרס, באה לו לאחר סחיטה ממושכת של שולמן דויד בעל בית־מרס, כעת בתוכניתו לבנות מאחרי בית־מרס כלבו לדברי יבוא, אשר ישווקו בארץ לאחר שנגנבו באירופה. שותף בבית כלבו זה, הינו רחמים אהרוני."

שופטת: יש בכלל בית כלבו כזה

שופטת: לא. אבל זה ברור עכשיו מניין זה בא.

עו"ד: זה לא ברור לגמרי, אני תיכף אסביר למה, כבודה.

שולמן: לא דיברנו אף פעם על שותפות.

שופטת: אפשר לומר שאתם שותפים בבניין החדש, חלק יהיה שלך וחלק יהיה שלו. מבחינה זו אתם שותפים.

שולמן: אני הייתי מגדיר את זה שהוא קבלן שבונה. שותפות אני מבין שישנה התחשבנות של הוצאות והכנסות.

שופטת: הוא קבלן שבונה ונותן לך חלק מהתנועות.

שולמן: נכון.

■ ■ ■

שופטת: מה צריך להיות, מה אתה מתכונן לעשות שם במיבנה החדש?

שולמן: בית מיסחר, חנויות או למכירה או להשכרה.

עו"ד: של מה?

שולמן: של כל אחד מי שיקנה יכול לעשות מה שרוצה.

הרצל עוזר הציע ל„הארץ" לשאול את דויד שולמן ואת בצלאל מיזרחי על השריפות ושולמן סען „אני לא יודע מי שרף לי את העסק שלוש פעמים."

טרה. ומה שידוע, לי בכל זאת אף פעם לא ידוע שום סיבה.

עו"ד: מה היו תוצאות החקירה אתה יודע?

שולמן: לא.

עו"ד: לא מסרו לך אף פעם?

שולמן: לא.

■ ■ ■

עו"ד: מתי הכרת אותו לראשונה (את בצלאל מזרחי)?

שולמן: אני הכרתי אותו בראשונה, אם אני לא טועה, לפני 10 שנים, מתי שהוא התחיל לבנות את המלון באשקלון.

עו"ד: בערך שבע שנים, שנת 70'?

שולמן: שנת 70' או יותר מזה.

עו"ד: באיזה נסיבות הכרת אותו?

שולמן: אני בשנים האלה ריהטתי חלק גדול מאד מכל בתי־המלון בארץ. בריהוט מרומניה. אז בא גם אלי בצלאל שאני אריהט לו את המלון, שאני אספק לו רהיטים.

שופטת: רצה לקנות אצלך רהיטים בשביל המלון?

שולמן: קנה אצלי רהיטים בשביל המלון.

עו"ד: בכמה בתי־מלון?

שולמן: אני ריהטתי לו את המלון באשקלון, ואני ריהטתי לו את המלון באילת. זו היתה הכרות ראשונה ולאחר מכן היתה...

שופטת: לא הכרת אותו כשהוא נכנס אליך לחנות ואמר אני מבקש לרהט מלון, לא הכרת אותו לפני כן?

שולמן: לא. הוא בא אלי עם אדריכל שלו, עם התוכניות, כמו שבא כמו כל בעל בית־מלון.

עו"ד: אחר כך היה שלב שני, שבצלאל מזרחי עשה בשבילך עבודה, כבקשתך?

שולמן: כן.

עו"ד: מה היא?

שולמן: בצלאל מזרחי בנה לי את בניין מרס הקיים, וקודם כל אנחנו בנינו שלב הראשון החזית ואחרי שנתיים, או משהו כזה, בנינו את השלב השני.

עו"ד: מר שולמן, בכל מה שסיפרת לנו עד עכשיו, אספקת הרהיטים שלך לבתי־המלון, הבניה שלו בשני השלבים, היה ביניכם איזה שהם סכסוכים או חילוקי דעות או תביעות בין אחד לשני?

שולמן: סכסוכים בקשר לבתי־מלון לא היו, היו לנו חילוקי דעות בקשר לדברים הנוספים אשר בצלאל מזרחי דרש בתור קבלן על הבניין הראשון.

עו"ד: הוא הגיש לך חשבון בקשר לכך?

שולמן: הוא הגיש לי חשבון, אני התנגדתי לחשבון, הורדתי משהו ושילמתי.

שופטת: הוויכוחים היו על התוספות?

שולמן: אך ורק על התוספות.

עו"ד: איך נגמרו חילוקי הדעות בקשר לתוספות הללו?

שולמן: בראשון היה הפרשים בכמה אלפי לירות, אם אני לא טועה היה מדובר שאני הסכמתי פחות או יותר, נדמה לי שכל התביעות של מזרחי היה אז 80 או 84 אלף לירות, אם אני לא טועה, אני בשעה טובה, נפתח, העסקים מתנהלים. מתי חודש הקשר בינך לבין בצלאל בקשר לבנייה נוספת עבורך?

שולמן: המיגרש על־יד מרס.

עו"ד: על־יד בית־מרס?

שולמן: על־יד בית־מרס, שייך לנו...

עו"ד: לחברה שלכם?

שולמן: כן. היה לי קשר עם קבלנים אחרים...

עו"ד: שהתחילו לבנות?

שולמן: לא התחילו, היה לנו חוזה להתחלת בנייה, הם לא התחילו, לא עמדו בזמן אספקה.

עו"ד: החפירה נעשתה על־ידם?

שולמן: החפירה נעשתה על־ידם. לא התחילו לבנות. ביניתיים המחירים התחילו לעלות, בזה שאני הייתי צריך שמה להשקיע כסף גם בבנייה. בתוך שיחה עם בצלאל, אני לא זוכר אם אני הצעתי לו או הוא הציע לי, בתוך שיחה יצא שהוא מוכן לבנות את הבניין השני. אז שילמתי את הכסף בחזרה לקבלנים הראשונים

שופטת וינשטיין
שריפות ספונטניות?

שהיו, ומסרתי לבצלאל את הבניין הקיים.

שופטת: אבל לא היית קשור בחוזה עם הקבלן ההוא?

שולמן: כן, סיכמנו לבטל את החוזה.

שופטת: ושתמסור לו (לבצלאל מזרחי)?

שולמן: כן.

שופטת: מזרחי הסכים שהוא ישקיע?

שולמן: כן. את הכסף.

שופטת: זה לא עלה לך יותר בגלל זה?

שולמן: לא. אני חושב שזה יוצא בשבילי יותר טוב שאני לא צריך להשקיע.

שופטת: חוץ ממה שאתה סיפרת על ההזמנות שמר מזרחי עשה בשביל המלונות, לא היה לך עסקים שבו הוא היה שותף עיסקי שלך?

מאחרי בית־מרס?

שולמן: על זה מדובר שזה בבנייה, שזה בונים. זה בית מיסחרי.

שופטת: היום בונים בית מיסחרי מאחור?

שולמן: על ידינו. על־יד מרס. זה שלנו.

שופטת: בונים כלבו לרהיטים?

שולמן: לא. להשכרה או למכירה.

עו"ד־הרוג עוזר
אתה נבלה

שופטת: מי בונה אותו?

שולמן: בצלאל מזרחי איתי. הוא הקבלן.

שופטת: אז היום אתם כבר שותפים?

שולמן: אנחנו לא שותפים. הוא הקבלן. המיגרש הוא שלי, הוא מקים את הבניין, אני מקבל אחוזים שלי. לא בתור שותפות, בתור קבלן.

שופטת: אני רוצה להבין. הבניין הזה שהולך ונבנה, כאשר הוא ייגמר, למי הוא יהיה שייך?

שולמן: לי יהיה שייך איקס אחוזים ולבצלאל איקס אחוזים.

עו"ד: אבל גם לא נכון דבר נוסף ואנחנו תיכף נגיע לזה, כבודה.

מה שאומרים פה בקשר אליך וליחסים שלך עם בצלאל, אתה יכול לומר את זה שזה שקר מוחלט.

שולמן: שקר מוחלט.

שופטת: לפי בקשת העד, השם שלו יהיה חסוי והפרטים שיביאו לזהויו.

עו"ד: וגם התמונה, מפני שהוא אמר שצילמו אותו בחוץ.

שופטת: טוב.

עו"ד: מהקטע שהקראתי לך ממיסמך נ/79, אני ממשיך לשאול אותך. המלים האלה, „שותפותו של מזרחי בבית מרס," האם אי פעם אתם דיברתם ביניכם על אפשרות של הקמת שותפות?

שופטת: אתה לא מתכוון שם לעשות עסק משלך?

שולמן: על החלק שלי יכול להיות שאני אנדיל את רהיטי מרס.

שופטת: ומה הוא יעשה בעסק שלו אין שום הגבלה?

שולמן: אין שום הגבלה.

שופטת: יוכל להקים שם מה שהוא רוצה?

שולמן: כן.

שופטת: רק לא רהיטים אני מתארת לעצמי.

שולמן: גם זה.

שופטת: לא הגבלת אותו?

שולמן: יש מסביב כל כך הרבה חנויות רהיטים, אני לא חושב שיפריע לי עוד חנות. אין הגבלות.

עו"ד: אני רוצה לדעת, סיפרת לבית־המישפט בנושא ההצתות. אתה אמרת שידוע לך שעשו חקירות, מכבי־אש וחברת חקירות פרטית?

שולמן: נכון.

עו"ד: ידוע לך גם על זה שלאחרונה הוזכרו חשודים בקשר להצתות הללו?

שולמן: ההצתה הראשונה זה אני יודע בדיוק שזה היתה סיבה של גנבים שנכנסו בפנים לחפש כסף, השתמשו בגפרורים ומתי שיצאו דרך המרפדיה זה נדלק. זה גם כן התוצאה שאני שמעתי מכבי־אש.

השנייה זה היתה הצתה ברורה, השלישית היתה הצתה ללא שום ספק. ידוע לי שבזמן האחרון, אם אני לא טועה, מע"צ.

עו"ד: כנופיית מע"צ?

שולמן: כנופיית מע"צ הודו בזה ובשביל זה שהם באו עם המישטרה ועשו שיחזור איך נכנסו וכך הלאה וכך הלאה.

עו"ד: אצלך בבית־מרס עשו את השיחזור?

שולמן: אצלי בבית־מרס עשו את השיחזור לפני...

שופטת: הם סיפרו למה עשו את זה?

שולמן: בשביל להשמיד כל הכלכלה במדינת־ישראל.

שופטת: לפגוע בכלכלה?

שולמן: לפגוע בכלכלה במדינת־ישראל.

עו"ד: זה האידיאולוגיה המפורסמת שקראנו עליה.

שולמן: זה היה לפני שלושה חודשים אם אני לא טועה.

עו"ד: מר שולמן, אתה מסרת עדות או נחקרת במישטרה בקשר להצתות?

שולמן: (לא למיקרופון).

שופטת: לא כל מה שכתוב בעיתונות זה תורה מסיני?

■ ■ ■

עו"ד: בסביבה שלכם, ידוע לך על הצתות נוספות שהיה במהלך השנים הללו?

שולמן: כן.

עו"ד: איפה?

שולמן: מתי שהיתה השריפה במרס, אחרי יום אם אני לא טועה, או יומיים, היתה פה שריפה ברהיטי ורד. החנות השנייה ממרס. אחרי כמה ימים היה בעיתון הארץ.

תובע מיזרחי
מי הכיר את בצלאל?

עו"ד: מר שולמן, אתה נחקרת, או נשאלת או מסרת עדות במישטרה: א. בקשר להצתות, ב. בקשר לכל מה שהיה כתוב, מה שהקראתי לך ממיסמך ג/79 על בצלאל מזרחי, כלפיך או כלפי הפירמה שלך?

שולמן: אני נתתי עדות במישטרה והייתי קשור איתם בקשר לכל השריפות. בקשר לבצלאל מזרחי אף פעם לא שאלו אותי ולא היה שום הסכם ולא דיברו איתי על זה.

עו"ד: לא דיברו איתך על זה?

שולמן: לא.

עו"ד: אתה לא סיפרת לאנשים שו־נים שסוחטים אותך, אדון שולמן?

שולמן: לא.

עו"ד: אף פעם?

שולמן: אף פעם לא.

עו"ד: אתה לא ביקשת עזרת אנשים שונים שישפיעו על המישטרה שתטפל ותמצא את הסחטנים?

שולמן: כן, את ראש־העיר להט.

עו"ד: מה בדיוק ביקשת ממנו?

שולמן: ביקשתי ממנו כל עזרה בש־ביל שבצורה כזאת אני לא יכול להמשיך לעבוד.

שופטת: עזרה למה?

שולמן: עזרה שימצאו מי שהצית את זה. גם הייתה לי פגישה עם מפקד ה־מישטרה.

עו"ד: אתה לא ביקשת עזרה מסחט־נים שסוחטים אותך?

שולמן: ביקשתי עזרה נגד כל השרי־פות מה שקורים שם.

עו"ד: אדון שולמן, שאלה פשוטה. אנא, אני לא מדבר על השריפות, אני מדבר על המילה סחיטה. סחטנים, אתה אמרת?

שולמן: לא.

עו"ד: אף פעם לא אמרת שסוחטים אותך?

שולמן: לא.

עו"ד: כך אתה אומר?

שולמן: כך אני אומר.

עו"ד: אדון שולמן, אתה לא דיברת עם מר עופר המנוח ז"ל* ולא תרשומת.

שולמן: ישבתי עם מר עופר.

עו"ד: איך אתה יכול...

שופטת: רגע, נשמע, ומה אמרת לו?

שולמן: ישבתי עם מר להט וישבתי עם מר עופר וביקשתי למצוא מי עושה את השריפות, מה הסיבות וכך הלאה. ביקשתי מעופר, היה לנו כל מיני חשדות, היה פעם אחת במרס שוד מזויין, מצאו את הבן־אדם האשם, אז היה בדיוק מתי שהבן־אדם הזה השתחרר. חיפשנו עם מר עופר יחד, כל הסיבות למצוא מי מציית את מרס.

שופטת: זה היה הרצל עוזר או?

שולמן: כן.

עו"ד: הרצל עוזר לא בא אחר כך לסחוט אותך?

שולמן: לא. הרצל עוזר בא אלי פעם סיפרת שמע"צ הציתו באופן כללי, בתור נקמה מבחינות כלכליות. באותו עיתון שכל אחד קרא, היה כתוב שהם הציתו לפי הוראות, היו אצלם הזמנות להצתות, מדוע את זה אתה לא אומר?

שולמן: אני לא קראתי את זה.

עו"ד: אתה קראת עיתון, איזה עיתון אתה קורא?

שולמן: בדרך כלל מעריב.

עו"ד: אתה אומר שאתה לפי הדיווח של מעריב קראת רק את הנושא הזה. שזה היו הצתות בנושא כלכלי ללא כל נגיעה של הזמנות של הצתות.

שולמן: לא, זה אני לא קראתי.

עו"ד: כן, עשו אצלכם. מר שולמן, משנת 74'? ההצתה האחרונה היתה מתי אומר בשנת 74'?

שולמן: אם אני לא טועה, משהו כזה.

עו"ד: ומאז שקט גמור?

שולמן: שקט.

עו"ד: לא רק אצלך. שקט בכל גבעת הרצל נכון?

שולמן: אני חושב שכן. אני חושב, כבודו השופט, שמול מרס ומסביב, בנו עכשיו הרבה מאד בניינים, אני חושב ש־הבניינים שנבנו לא חוקיים.

שופטת: הבניינים נבנו באופן לא חוקי?

שולמן: כן. בשביל זה שלפי התוכ־ניות מה שישנם אצלי, שמה צריך להיות כביש. בנו את התנועות ופתחו חנויות לרהיטים, ככה שאני חושב שכל הסביבה היתה מעוניינת בשקט בסביבה. בדיוק מול מרס נפתחו ארבע חנויות רהיטים.

עו"ד: ולכן?

שולמן: ולכן כל הסביבה מעוניינת שיהיה שקט.

שופטת: אותם אנשים שבנו באופן לא חוקי, מעוניינים שיהיה שקט?

שולמן: כך אני חושב.

שופטת: אם מעוניינים שיהיה שקט. אז הם מסוגלים לגרום לזה שלא יהיו שריפות?

שולמן: אני חושב שיש משהו בזה כבודו שופט.

■ ■ ■

עד תביעה מס' 11 עו"ד ישראל ברון.

שופטת: אתה גם רואה־חשבון נדמה לי?

ברון: כן.

עו"ד: מר ברון אתה מכיר את מר בצלאל מזרחי?

ברון: כן אני מכיר אותו זה חמש או שש שנים.

שופטת: אתה ידעת על מיני חשדות כאלה שקיימים (אירועים וסחיטה).

ברון: לא.

עו"ד: אתה לא ידעת מכלום?

ברון: השמות, לא שם ולא אדם. אבל העובדה שיש שמועות, שיש שם נסיונות סחיטה והשריפות האלה נעשות... בצורה מפורשת, אבל, אני הבנתי שהיתה מחשבה שכאילו הרצל רצה להציע את עצמו כשומר־לילה. היה רוצה לקבל בש־ביל זה שכר. אבל שאמרתי את שמו אולי זהו האיש הוא אומר אני לא חושב, מפני שזה לא נלווה בשום אופן לכן לא כל כך קשרנו.

והוא אמר חושבי שיש בזה משהו. אתה יודע מזה משהו?

ברון: זה חדש בשבילי.

עו"ד: אתה יודע מי הם בעלי העס־קים האלו? ואם אני אומר לך שמישפחת שניר קשורה בזה. אתה יודע מי זה מישפחת שניר?

דויד שולמן טען בעדותו כי הרצל עוזר מעולם לא ניסה לסחוט אותו. עורך־דינו וידידו של שולמן, ישראל ברון העיד שהרצל עוזר הציע לשולמן „שרותי־שמירה"

אחת לדרוש ממני שהוא צריך חדר־שינה. אמרתי בבקשה, זה לא שייך לי, זה היה שייך אז לקיבוץ גבעת־ברנר. עליתי איתו למעלה, אמרתי בבקשה תמכרו לו ותתנו לו 10%. הוא אמר שאין לו כסף, אמרתי לו שאני מצפער, אם אין לך כסף אל תקנה.

עו"ד: הוא לא בא אליך ודרש ממך פיצויים, הרצל עוזר?

שולמן: לא. דבר יחיד מה שהוא דרש ממני זה...

עו"ד: זה סיפרת. חוץ מזה הוא לא דרש ממך כלום?

שולמן: לא.

עו"ד: ולא באו אליך ואמרו לך שאתה צריך לשלם תשלומים ואם לא אז ישרפו אותך כמו שישרפו את האחרים?

שולמן: לא.

עו"ד: בעיתונים היה כתוב שני דב־רים. שאנשי מע"צ אמרו, אותו איש מע"צ שדיבר עם האחרים, שהם פעלו לפי הו־ראות מישהו. הם הציתו לפי הוראות. זה היה כתוב בעיתונים. מדוע אתה כאן

שופטת: שמועות ששמעת?

ברון: לי לא. לי בעצמי זה נודע מהפירסום שהיה אחר כך בעיתון.

עו"ד: אחרי זה דיברת עוד פעם עם שולמן והוא הכחיש.

ברון: מה זאת אומרת הוא הכחיש, הוא אומר, תראה, סיפר על איש אחד שאמר, תראה אצלך קרו שריפות אנחנו יכולים לשמור, לשלם סכומים ואנחנו נשמור עליך. נעשה שמירה בלילות כי אנחנו גרים בסביבה.

עו"ד: האיש הזה עבריין נכון?

ברון: אבל לא איימו עליך שאם לא תשמור אז אנחנו...

עו"ד: והאיש הזה עבריין?

ברון: לא ידוע לי.

שופטת: הוא אמר לך את שמו של האיש הזה?

ברון: לא. הוא אמר לי הרצל.

שופטת: הרצל?

ברון: כן. אחרי שזה פורסם בעיתון ואני קראתי בעיתון שיש דבר כזה אז שוחחתי איתו.

שופטת: אז הוא אמר לך שהרצל בא אליו והוא אמר שהוא יכול לשמור?

ברון: לא יודע בדיוק, הוא אמר שיכול להיות, אני הבנתי, אני לא רוצה לומר כאן בצורה פסקנית שנאמרו המילים

עו"ד: זה סיפר לך שולמן, מתי, אם אתה יכול להיזכר?

ברון: אחרי שזה פורסם בעיתון.

■ ■ ■

עו"ד: מר ברון, כאשר העיד פה מר שולמן אני שאלתי אותו אם זה נכון שמאז 75', הוא אמר 74', אין יותר שרי־פות אז הוא אמר נכון. אז שאלתי אותו מדוע, מה קרה, אם אתה יכול להסביר מדוע אין יותר שריפות, אז הוא אמר שנכנסו באחרונה שם בשכנות בעלי עס־קים, כמה בעלי עסקים שפתחו שם עסקים והם מעוניינים שלא תהיינה יותר שרי־פות וזהו זה.

שופטת: לא. הוא אמר דבר אחר. קצת שונה. הוא אמר שבשנים האחרונות נפתחו שם כמה עסקים מתחרים והם נפתחו ללא רשיונות כי לפי התיכנון לא צריכים להיות שם כאלה, אבל מאז שזה קרה, מאז שנפתחו העסקים המתחרים האלה, אין שריפות. זה מה שאדון שולמן אמר. שאלה אם ידוע לך משהו בעניין?

ברון: לא ידוע לי על זה דבר. לא רואה את ההקשר.

עו"ד: אז השופטת שאלה אותו, בעלי חנויות יכולים לגרום שלא יהיו שריפות?

ברון: שניר יש שם, בהחלט אני יודע.

עו"ד: אתה מכיר אותם?

ברון: אני מכיר אבל הם קיימים שנים רבות, אני חושב שהם קיימים לפני מרס אם אינני טועה.

עו"ד: אבל את העסק מתי הם הקימו?

ברון: שנים רבות.

שופטת: עסק של רהיטים?

ברון: לא לא, עסק אחר בכלל.

שופטת: מוסך.

ברון: אני מאמין שהם שם נמצאים לפני מרס.

עו"ד: כן, ודאי, אבל את העסק...

ברון: אין להם עסק אחר.

עו"ד: אז איזה עסק פתחו בלי רשיון שם?

ברון: אין לי מושג. אני רק יודע שבסביבה יש עסק של רהיטים, יש כמה רהיטים. אחד מהם גם נשרף.

עו"ד: תודה רבה. יש לי רק בקשה. כדי לא לפגוע במישפחת שניר אבקש שהשם הזה יהיה חסוי כי באמת אין טעם שהשם הזה יכנס.

שופטת: לא. אני לא רואה שום פגיעה בזה. קיים עסק הרבה שנים, ולפני מרס אז מה?

עו"ד: טוב תודה רבה.

* הכוונה היא לא לשר אברהם עופר המנוח, אלא למי שהיה מפקד מחוז תל־אביב של המישטרה דויד עופר, יבדל לחיים ארוכים.

ראש השרותים החשאיים של פת"ח, שנחשד כראש „ספטמבר השחור"

מגלה פרטים מרתקים על הנעשה מאחרי הקלעים של אש"ף ומדינות ערב, בספר שיצא לאור בעברית בהסכמתו המפורשת של המחבר

רפול החמיץ את עראפאת

בחסות החשיכה חמקה מכונית פז'ו 504 מרובע לרובע, בבירת הלבנון למודת־הסבל, השרוייה כימעט תמיד בצל האלימות. חלונותיה היו מכוסים בווילונות, שנועדו להסתיר את זהותו של הנוסע. הלה התרווח במושב האחורי, בחברתם של שומרי־ראש, שהוצמדו אליו בעל כורחו. אמצעי־הביטחון הללו הכעיסו את הנוסע האלמוני. הוא חשב אותם לבלתי־יעילים לחל־טין. „כל אדם המוכן לשלם בחייו," נהג לאמר, „מסוגל לרצוח את מי שירצה."

כשהגיעה המכונית אל הכתובת היעודה, רכס ה־אלמוני את הז'קט המהוה שלו ויצא אל הרחוב החשוך. שומרי־הראש המתינו רגע קט, עד שחצה את מיפתן הבית. אחר כך הסיטו את הווילונות של הפז'ו — ונבלעו בחשיכה.

האלמוני ממוצע־הקומה, שחמק אל תוך הבית, נראה שמנמן אך מוצק. פניו עגולים ומלאים וגבותיו העבותות שחורות כפחם. שערו הדליל, המאפיר בצדעים, אין בו די כדי להסתיר את הקרחת. כינויו, הידוע ברבים, הוא אבו־איאד. שמו האמיתי, הידוע פחות, הוא צלאח חלף.

בבית פנימה המתין לו איש־שיחו, העיתונאי הידוע אריק רולו, כתב לה־מונד הפאריסאי. הלה, שנודע בעולם כמי שנכנס ויוצא בארמונות מלכים במיזרח־התיכון וכמי שנועד בקביעות עם נשיאים וראשי־ממש־לות ערביים, רכש לו ברבות השנים שם טוב גם בקרב ראשי הפידאיון הפלסטיניים. אמינותו וכנותו פתחו לפניו את סגור ליבם של אנשי־סוד פלסטיניים, ביניהם שתוארו באמצעי־התיקשורת כ„טרוריסטים מסוכנים" ו„רבי־מרצחים". העובדה שנולד במצריים, כבן למישפחה יהודית, לא רק שלא היוותה מיכשול בדרכו, אלא אף עזרה לא פעם.

רולו הפעיל רשם־קול ושאל שאלות. אבו־איאד השיב בשטף. „הוא ניחן בזיכרון נדיר," סיפר כעבור זמן רולו, „וגילה יכולת סיפור שאין דומה לה."

פלסטין קטנה

גישת־הלילה של רולו ואבו־איאד היתה אחת מני רבות. תמיד בחסות החשיכה. כל פעם בבית אחר בביירות. המארחים, שהיו בדרך כלל לא־פלסטינים אך אוהדים של הפידאיון, הקפידו גם הם על סודיות.

לבסוף שקד רולו על עריכת החומר המוקלט וה־תוצאה היתה מדהימה: סיפרו של אבו־איאד ללא מולדת נחטף בשנה שעברה בפאריס כלחמניות טריות. פוליטיקאים ועיתונאים, מרצים וסטודנטים, ביניהם גם אוהדי אש"ף וגם תומכים אדוקים בישראל, קראו בו בעניין.

היה זה הספר הראשון, ועד עתה היחידי, שבו חשף אחד ממנהיגיו הבכירים של אש"ף, שנמנה גם על קומץ המייסדים של פתח, את עולמו הפנימי, את לבטיו ואת השקפותיו. ומלבד זאת, היו בספר גילויים מדהי־מים על מנהיגי העולם הערבי ועל היחסים המורכבים שבין תפת"ח, בהנהגת יאסר ערפאת, לבין אירגוני־הסירוב, בהנהגת ג'ורג' חבש.

אבו־איאד, שהוקע בזמנו על־ידי המוסד הישראלי ועל־ידי הסי־איי־אי האמריקאי כאחראי על פעולות־הטרור הרצחניות ביותר של השנים האחרונות, מעיד על עצמו שכבר בפברואר 1974, חודשים ספורים אחרי תום מילחמת יום־הכיפורים, הסכין עם הרעיון להקים „פלסטין קטנה" לצידה של מדינת־ישראל. את ה־ריאליזם שלו הסביר באוזני רולו כך: „אין שום טעם להיות קשוח וטהור־עקרונות אם הדבר מביא אותך — כמו את חאג' אמין אל חוסייני — לסיים את חייך בגלות."

בישראל לא עורר הספר עניין כלשהו. אף לא בית־הוצאה אחד טרח להשיג את הזכות לתרגמו לעברית, מילבד מיפרש — הוצאה שאינה מיסחרית, ושאינה נחנית מתמיכה מוסדית כלשהי. אנשי מיפרש, שהוציאו עד כה רק שני ספרים *, התקשרו עם אריק רולו, ובאמצעותו עם אבו־איאד עצמו, כדי לקבל את הסכמתם להוצאה־לאור בעברית, בישראל. להפתעתם אישר ה־מנהיג הפלסטיני את הרעיון בהתלהבות. הוא אף הסכים שאת ההקדמה להוצאה העברית יכתוב האלוף במילו־אים מתתיהו („מתי") פלד, מבלי שהתחייב, כמובן, להסכים עם תוכנה. ואמנם, השבוע הופיעה המהדורה העברית של הספר ללא מולדת — שיחות עם אריק רולו על דוכני־הספרים.

הקורא הישראלי יוכל עתה להתוודע אל מי שידוע כעומד בראש הזרם הנוקשה בפת"ח. האיש, שהוא מן הבולטים שבחברי הוועד־המרכזי של פת"ח, ממלא באש"ף את תפקיד ראש השירותים החשאיים. בזמנו תואר בעיתונות העולמית כמפקד אירגון ספטמבר ה־שחור. מעיד עליו רולו בהקדמה לספר: „הוא לא תמך בשיחות החשאיות שהתקיימו בשנים 1976-1977 בפאריס בין נציג אש"ף, עיצאם סרטאווי, לבין אישים ישראליים, במייוחד אלוף מתי פלד, אריה אליאב ואורי אבנרי. יחד עם זאת הוא מצהיר בספר כי עקרונית אינו נגד משא־ומתן עם המדינה היהודית, ואף לא נגד הכרה הדדית של שני העמים."

* גברים בשמש, מאת ע'סאן כנפאני ולשון וחרות, מאת נועם חומסקי.

כך התחיל פת"ח

ב־1964 היה עדיין פת"ח אירגון מחתרת קטן־יחסית, שמנה קצת יותר מאלף לו־חמים־בכוח. מנהיגיו וראשיו, כולל יאסר ערפאת עצמו, לא היו ידועים ברבים. גם השם פת"ח לא היה מוכר.

ראשי האירגון התכנסו במרוצת 1964 כמה וכמה פעמים, כדי לדון בשאלה הגו־רלית, האם הגיעה העת לפתוח במאבק המזויין. הצמרת נחלקה לשני מחנות, ש־זכו לדברי אבו־איאד בכינויים „השפויים" ו„ההרפתקנים". אבו־איאד, כמוהו כער־פאת וכמארוך קדומי, נימנה על ההרפת־קנים.

מספר אבו־איאד:

המבוי הסתום שנקלענו אליו הביא או־תנו לקיים בדמשק, באוקטובר 1964, ישי־בה מורחבת, שנכח בה סגל המנהיגים של פת"ח בארצות הסמוכות לישראל, ובמ־ייוחד אותם שפעלו בגדה המערבית וב־עזה, שטחים שמהם היו אמורים הפידאיון לצאת לפשיטותיהם הראשונות. האסיפה נחלקה בדעותיה לפי אותה חלוקה כמו בכוויית, אך הדיונים הארוכים הובילו ה־פעם להסכמה כללית המאפשרת את תוכ־ניותיהם של „ההרפתקנים". כמה ימים לאחר מכן נקבע התאריך למיבצע הצבאי הראשון: 31 בדצמבר 1964.

באותו היום הוטל על קבוצות־קומנדו, שהוקמו בגדה המערבית, בעזה ובלבנון, לחצות בחשאי את הגבול הישראלי, כדי לבצע, במקומות שונים, התקפות נגד יע־דים צבאיים וכלכליים, ובעיקר לחבל ב־מיתקנים שנועדו להטות את מי הירדן. הקבוצה מעזה נעצרה כולה בידי כוחות־הביטחון המצריים, שבוע לפני הפעולה. אחרי ששני סוכנים נאצריים הצליחו לח־דור לתוכה. הסוד נשמר ביתר יעילות ב־גדה־המערבית ובלבנון. הפדאיון שיצאו משם הצליחו לבצע בהצלחה את משי־מותיהם — יחד כעשר התקפות.

הסערה

דם לא גרמו לאוייב אבידות קשות. ולא זו היתה מטרתנו העיקרית. רצי־נו קודם כל לבצע פעולה ראותנית, ש־יהיה בה כדי להדהים הן את הישראלים, שביקשנו להזכיר להם את נוכחותנו, הן את הפלסטינים, שרצינו לחזק בהם את הנכונות למאבק עצמאי, הן את המישט־רים הערביים, שקראנו עליהם תגר, והן את דעת־הקהל העולמית, שלא הכירה, או שהעמיד פנים שאינה מכירה את הגורל השמור לעמנו.

המיבצע של ה־31 בדצמבר 1964 הוכן בדקדקנות רבה במשך יותר מחודשיים. בין השאר, ניתנה לפידאיון הוראה מפו־

טירוני פת"ח

עליהם מספר אבו־איאד בסיפרו, הם ברובם הגדול צעירים בני מישפחות פליטים. מילבד אימונים צבאיים, זוכים הטירונים גם בחינוך רעיוני־פוליטי. בין הצעירים יש אף נערים (במרכז התמונה: נער בחולצת T לבנה) ולפעמים גם ילדים.

הצמרת הפלסטינית

את בחלקה בתמונה זו. אבו־איאד, מחבר הספר **באין מולדת**, שנמנה עם יאסר ערפאת על מייסדי פת"ח, נראה במרכז התמונה (ישב, **שלישי מימין**). שני מימין: נאיף חוואתמה, מנהיג **החזית הדמוקראטית לשיחרור פלסטין**, שלישי משמאל: ג'ורג' חבש, מנהיג **החזית העממית לשיחרור פלסטין**. אבו איאד חושף בסיפרו מעט מחילוקי הדעות השוררים בקרב המנהיגים הפלסטינים ומגלה, שגם בתוכני פת"ח עצמו ישנם הבדלי־גישות וחילוקי־דעות, ביחס לשאלות־מפתח. תיאורו סותר את הגישה הישראלית המקובלת.

הכוללת את נציגי הארגונים הפלסטינים השונים, שפת"ח הוא הגדול שביניהם, נר־רשת שלא לגרום בשום פנים לאובדן חיי־אדם בקרב האוכלוסיה האזרחית בישראל. זאת היתה דרכנו בתחילה. לדאבוגו, התגלותם של השילטונות הישראלים אילצה אותנו אחר־כך לחרוג מן הכלל שקבענו לעצמנו. פעולות־הנקם הישראליות גורמות בדרך כלל למיספר רב של קורבנות בקרב האזרחים הפלסטיניים — במיוחד כשחיל־האוויר הישראלי מפציץ בצורה פראית ועיוורת את מחנות־הפליטים — וטבעי שנשיב בדרך מתאימה, כדי להניא את האוייב מלהמשיך בטבח הפיסי־מפשע...

פשיטות הפידאיון יוחסו לאירגונים שמותיהם לא היו מוכרים לנו כלל. רק אחרי שידור הודעתנו הצבאית הראשונה, ב־1 בינואר 1965, שהיתה חתומה בשם אל־עאציפה („הסערה"), תפסו המנהיגים הציוניים את טיבה וממדיה של הפעולה. מאחר שלא ידענו מראש אם פעולתנו תצליח או לא, ולא רצינו להבאיש את שם פת"ח, בחרנו בשם אל־עאציפה כאמצעי־זהירות.

עד כאן דברי אבו־איאד.

אמצעי־התיקשורת הערביים נדהמו. אחרי כמה ימים של שתיקה החלו לתקוף את הפידאיון בלשון חריפה. המצרים ידעו לספר כי המדובר בקנאים שמקרב האחים המוסלמים, והיומון הפרו־נאצרי אל־אנוואר, שהופיע בביירות, דיווח לקוראיו כי המדובר בסוכנים של הסי־איי־אי. הסעודים, לעומת זאת, הניחו כי הפעולה בוצעה בשירות הקומוניזם הבינלאומי. הירדנים טענו, כי המדובר במהפכנים פאן־ערביים. כל מישטר ערבי צייר את פת"ח בדמות אוייביו ומתנגדיו השנואים ביותר.

הדובר

איך מונה יאסר ערפאת למנהיג הפת"ח?

מספר אבו־איאד:

הודיעין של פת"ח — ובו נמסר לי כי כמה בעיות אירגוניות, שניסינו לפתור אותן בדרך חברית. ואולם אחת מהן, שהיתה בלתי־צפויה, דרשה החלטה דחופה, והיה עלי להחליט בעצמי על הדרך שיש לנקוט מבלי להיוועץ בשאר חברי הוועד־המרכזי.

כשלושה שבועות אחרי קרב כראמה (כראמה בעברית: כבוד) קיבלתי דו"ח סודי — בתוקף תפקידי כראש שירותי־המודיעין של פת"ח — ובו נמסר לי כי אחד מחברינו מתכונן להכריז על עצמו כעל המפקד הראשי של אל־עאציפה, הזרוע הצבאית של פת"ח. צעד זה עלול היה ליצור משבר בתנועה ולזרוע מבוכה מסוכנת בדעת־הקהל, מה גם שהרכב הנהגת פת"ח היה עדיין בגדר סוד, וכל אחד יכול היה להעמיד פנים כאילו הוא חבר בה.

אותו נוכל אמור היה לשדר הצהרה בשעות הקרובות. מכיוון שנמצאתי אז בדמשק, ולא היה באפשרותי ליצור קשר עם יתר חברי בוועד־המרכזי, שנמצאו ברובם בקאהיר, בעמאן או בביירות, נקטתי יוזמה שתשיב את הסדר על כנו. העברתי איפוא לעיתונות, ב־15 באפריל 1968, הודעה שבה נאמר כי יאסר ערפאת נתמנה כדובר הפת"ח, ומכאן גם כדובר אל־עאציפה, והדגשתי שרק הוא מוסמך להתבטא בשם התנועה. מסרתי גם הצהרה קצרה בשם ערפאת — הודעה שחיברתי ללא ידיעתו — שבה הודיע כי הוא מקבל את התפקיד החדש שהוטל עליו, אך חוזר ומדגיש כי הנהלת הפת"ח תמשיך להיות קולקטיבית.

ערפאת שמע את החדשות ברדיו והופתע מאד. בהיותו אדם צנוע, מחה נגד מינויו באסיפה שהתקיימה זמן מה לאחר מכן בדמשק, והטעים כי אחרים היו ראויים יותר ממנו למישרה זו. אך כפי שחזיתי מראש, הסכימו כל יתר חברי ההנהגה עם בחירתי. ערפאת היה לא רק אחד מפעיליה הוותיקים ביותר של התנועה, אלא אף עורר כבוד והערכה בלב כולנו.

הפשיטה בביירות

ה פשיטה הישראלית בביירות, ב־10 באפריל 1973, זכתה בזמנו לכיסוי נרחב בעיתונות העולם ותוארה כמופת ודוגמה לפעולת־קומנדו נועזת. אולם רק עתה מגלה אבו־איאד, כי יאסר ערפאת עצמו נקלע אז לזירת הקרב, ואך כפסע היה בינו לבין המוות. סביר להניח, כי רק מטרים ספורים הפרידו באותו הלילה בין מפקד הקומנדו הישראלי וראש אש"ף, המיוחד היום בעולם כולו כמנהיג העם הפלסטיני.

מספר אבו־איאד:

כעשרה ימים לפני הפשיטה הישראלית, שקיפחה את חייהם של כמאל נאצר, יוסוף אל־נג'אר וכמאל עדואן, התאספנו, כמה חברים — כולל שלושת אלה ויאסר ערפאת — בדירתו של כמאל נאצר. השלושה, שעמדו לייהפך לחללי תנועת התנגדות, גרו באותו בניין: כמאל עדואן בקומה השניה, כמאל נאצר בקומה השלישית, ויוסוף אל־נג'אר בקומה השישית.

האם היתה לי אותו ערב תחושה מוקדמת לגבי מותם הטרגי? ייתכן מאד, כי כשהבחנתי עם בואי שאין במקום שום שומרי־ראש או סידורי־ביטחון כלשהם, אמרתי להם, חצי ברצינות וחצי בצחוק: „אתם באמת לא זהירים! בקרוב ינחת מסוק ישראלי במיגרש הריק שמול הבית שלכם ויחטוף את שלושתכם." ההערה התקבלה כבדיחה, אולם ערפאת חזר שוב אל הנושא ויעץ להם ברצינות רבה לדאוג קצת יותר לביטחונם. הם השיבו שאינם רוצים לגרום אי־נעימות לשכניהם על־ידי הצבת שמירה בולטת מדי על הבניין...

עד כאן סיפורו של אבו־איאד.

כעבור עשרה ימים התכנסה בביירות המועצה המרכזית של אש"ף.

עם תום הישיבות, בשעות הערב של ה־10 באפריל, הזמין עצמו אבו־איאד להתארח בביתו של כמאל נאצר. אולם במפתיע נתקל בסירוב מבודח. „אני מעדיף למות," אמר נאצר, „ולא לארח אותך בביתי!" התברר כי נאצר היה חייב להשלים באותו הלילה אלגיה לזכרו של משורר פלסטיני, שנפטר זמן מה קודם לכן. נאצר, שהיה בעצמו משורר — יליד בירזית ובן למישפחת נאצר, שהקימה את המוסד החינוכי שנודע ברבות הימים כמיכללת בירזית — חשש כי האירוח יפריע לו בעבודתו. סירובו הציל — כך הסתבר כעבור כמה שעות — את אבו־איאד ממוות בטוח.

שומרים בפתח

הם מראה מקובל בבסיסי הפידאיון ובמיפקדות האירגונים הפלסטינים בביירות. אבו־איאד היה מלווה בשומרי־ראש, כשהיה נוסע לפגישותיו החשאיות עם העיתונאי הצרפתי אריק רולו, לשם כתיבת סיפורו **באין מולדת**. השבוע הופיעה המהדורה העברית של הספר.

היהודים כאן!

אבו־איאד נפרד מנאצר והחליט לנצל את הערב כדי לפגוש את שלושת הפידאיון היחידים שנותרו בחיים אחרי ההתקפה שערך אירגון ספטמבר השחור בכפר האולימפי במינכן.

מספר אבו־איאד:

כשהגעתי למקום, הבחנתי ברחוב, סביב הבניין שבו נמצא מושב החזית הדמוקראטית לשיחרור פלסטין שבהנהגת נאיף חוואתמה, והנמצא כעשרה מטרים מן הבית בו מתגוררים שלושה הפידאיון, בהתרוצצות מוזרה של הכנה לקרב. חקרתי כמה לוחמים השייכים לחזית הדמוקראטית והם ענו לי שהם נמצאים בכוננות מחשש להתקפה מצד החזית העממית לשיחרור פלסטין שבהנהגת ג'ורג' חבש. התמלאתי כעס ואמרתי להם מה דעתי על התכתשות חסרת־טעם בין שני אירגונים של תנועת ההתנגדות, שהיו צריכים תחת זאת לרכז את כל מאמציהם למילחמה באויב המשותף.

רפול החמיץ את עראפאת

(המשך מעמוד 47)

באותו רגע לא ידעתי, כמובן, עד כמה יצדיקו המאורעות את טענתי. השעה היתה 9.30 בערב, ואיש לא העלה בדימיונו שאנשי הקומנדו הישראלי, ולא אלה של החזית העממית, הם שיתקפו שלוש שעות אחרי כן, את בניין החזית הדמוקראטית וישתלטו עליו. מתוך הזנחה של כללי הביטחון הבסיסיים ביותר, ריכזו אנשיו של חוואתמה בבניין אחד של תשע קומות את כל שירותי המינהל, הכספים והאברה שלהם, וכן חלק חשוב מן הארכיון.

שיחתי עם שלושת ניצולי מינכן הסיחה את דעתי מדאגותי המיידיות... הם, מציודם, הציפו אותי בשאלות על המצב הפוליטי. פתאום אני שומע יריות. אני מביט בשעון: 12.30 בלילה. אני מתרגז שוב, ומסביר לבניי־שיחי שבקרב המתנהל עתה לוחמים כנראה אנשיו של חבש נגד אנשיו של חוואתמה.

קולות הירי גוברים, והתפוצצויות עזות המתלוות אליהם מתחילות לעורר בי חשד. מטר פגזים נופל על בניין החזית הדמוקרטית, ואני אומר לעצמי שלא הגיוני, ובכלל לא יתכן, שהתוקפים משתמשים במרגמות. אני מתחיל להבין מה בדיוק קורה, ואז פורץ לדירה שוער הבית וקורא בקול חנוק: „היהודים! היהודים כאן!" הוא רועד בכל גופו ואינו מסוגל לומר שום דבר נוסף.

הנבואה שהשמעתי כמה ימים קודם, בלי להאמין בה יותר מדי, אכן התממשה. הישראלים נמצאים בפתח ביתנו, פשוטו כמשמעו. ואם הצליחו לאתר את מקום מושבה של החזית הדמוקראטית, האם אינם יודעים ששלושת אנשי הקומנדו של מינכן מתגוררים בבית הסמוך? שיאסר עראפאת מתגורר אף הוא במרחק כמה מטרים מבניין החזית הדמוקראטית?

עד כאן דברי אבו־איאד.

האם ידע כוח השיטה הישראלי על הימצאותו של ערפאת בשטח הקרב? האם עקבו סוכנים ישראלים אחרי אנשי ספטמבר השחור שחזרו ממינכן? או שמא היה זה מחדל מודיעיני?

לאבו־איאד ולשלושה בני־שיחו לא היה נשק מילבד אקדחים. הם יצאו מן הדירה וחיפשו מיקלט בחדר־המדרגות של הקומה הרביעית. ליתר ביטחון העלו את המעלית אל הקומה החמישית והוציאו אותה מכלל פעולה על־ידי פתיחת הדלת. כך התכוונו, לדבריו, לפגוש באנשי הקומנדו הישראלי במדרגות ולהגן על עצמם עד הכדור האחרון.

אלא שהפיצוצים וקולות הקרב משכו אותם החוצה. כשירדו לרחוב הספיקו לראות את הישראלים בנסיגתם. „אויבינו היו לבושים במדי הפדאיון, אך שוחחו ביניהם עברית." מספר אבו־איאד. (במקום אחר בספרו מגלה אבו־איאד כי אביו היה טיב לדבר עברית ואילו הוא „למד להסתדר בעברית", אודות לחנות המכולת של האב, ששכנה בפאתי שוק־הכרמל, על גבול תל־אביב־יפו).

עם שוך הקרב חצה אבו־איאד את הרחוב, ושם פעמיו אל ביתו של יאסר ערפאת, בבניין סמוך. „מצאתי אף אותו בריא ושלם." הוא מגלה. „הישראלים אמנם פלשו לבניין שבו התגורר, אך בלי ספק לא ידעו שהוא נמצא שם, שכן לא התעקשו למצוא אותו. נוסף על כך, שומרי־הראש שלו הסיבו מילחמה בחירוף־נפש. כמה פידאיון, שהיו עצורים בקומת הקרקע, בגלל עבירות קלות שביצעו, שוחררו וחומשו מיד עם תחילת ההתקפה והשתתפו בהדיפת החיילים הישראליים. ערפאת עקב אחרי הקרב מגג הבית ונתן משם הוראות ללוחמים."

כאשר ייפתח, ביום מן הימים, מו"מ בין ישראל לאש"ף, יוכלו מן הסתם מפקד כח הפשיטה הישראלי וראש אש"ף להעלות זיכרונות על מיפגש הדמים שבמהלכו כימעט נפגשו פנים־אל־פנים, כפי שעשו בשנתיים האחרונות מפקדים ישראלים ומצריים בעת שנפגשו.

„מאו טסה־טונג הצליח יותר ממוחמד"

בתחילת 1970 עשו ערפאת ואבו־איאד את דרכם לסין — בחשאי. ערפאת אף המיר לצורך זה את הכופייה והעקאל המסורתיים בכובע־לבד מפואר, ואת בגדיו הדמויי־המדים בחליפה מהודרת. אך לשווא. כשעלו השניים למטוס מצאו עצמם פנים־אל־פנים עם עבד אל־סאלם ג'לוד, האיש מס' 2 בצמרת השילטון בלוב. הלה הרכין ראשו במבוכה ואחרי ברכה חפוזה התעטף בשתיקה. גם הוא היה בדרכו למסע סודי בסין, הראשון אחרי המהפכה של מועמר אל־קד'אפי.

אורח החיים בסין, שהיה ספוג פוריטאניות חמורה, עורר את אבו־איאד לאמר לערפאת: „הנביא מוחמד לא היה מצליח בתחום זה יותר ממאו טסה־טונג!"

מספר אבו־איאד:

צ'ו־אן לאי, ראש ממשלת סין, ששוחחנו איתו שיחות ארוכות וידידותיות, שבה את ליבנו בתבונה החריפה, בדקותו ובתרבותו העשירה. השאלות שהציג לנו גילו לא רק את אהדתו הרבה לעם הפלסטיני ולמאבקו, אלא גם ידיעה מעמיקה ומקיפה בכל הקשור לבעיה הפלסטינית ולהקשריה האזוריים והבינלאומיים. זיכרונו המופלא איפשר לו להשוות את תשובותינו לתשובות שקיבל בעבר מאורחים פלסטיניים אחרים, ולהסיק מתוך כך את מסקנותיו הוא*.

הוא הבטיח לנו את תמיכתה המלאה של סין והזמין אותנו לפרט את צרכינו. הוא קבע לנו פגישה למחרת במישרד־ההגנה, ושם הודיע לנו שכל בקשותינו לסיוע צבאי ואזרחי אושרו.

ג'אנ: למען הציונות

מסין המשיכו שני מנהיגי פתח במטוס צבאי לוויאט־נאם. בנמל־התעופה של האנוי, בחדר־האוכל קטן, נקשרה השיחה הראשונה בין הפלסטינים לבין הוויאט־נאמים. היא נמשכה שלוש שעות, מבלי שייראה לה קץ. כשהביע אבו־איאד את פליאתו על המתנה המתמשכת בנמל, הסבירו המארחים, ללא מבוכה או התנצלות, כי השילטונות מחפשים עדיין בית כדי לשכן בו את האורחים, ומכונית — כדי שחסיעם. „במשך שהות של קרוב לשבועיים." מספרא בו־איאד, „עתיד הייתי לראות ברחובות העיר לא יותר מ־15 מכוניות פרטיות. נוכחתי לדעת, שמבחינות רבות היתה מצוקתם של הוויאט־נאמים גדולה מזו של הפלסטינים."

הגנרל ג'יאפ, המצביא המהולל של צפון־ויאט־נאם, הרשים את אורחיו בצניעותו ובעדינותו. את השיחה הראשונה עם שני הפלסטינים פתח בציטוט פסוק מהקוראן, האומר למעשה שהכוח הוא אמצעי חיוני בהתמודדות עם האויב. נראה שהכין את עצמו היטב למיפגש עם בני־שיחו הערבים, אך גם הזהירם מפני האשליות העלולות להיווצר ממושגים וסיסמות כמו „מלחמה עממית" או „הדברים שילטון נמצא בלועי־הרובה".

* הכוונה, כנראה, לנציגי ארגונים פלסטיניים אחרים, ביניהם ג'ורג' חבש.

אינם פשוטים עד כדי כך," אמר.

מספר אבו־איאד:

לא יכולתי שלא להעלות בדעתי את מילחמות המילים ששלטו בעולם הערבי, את אלף ואחת הסיסמות שהפצנו, מבלי שתהיה בידינו האפשרות להוציא אל הפועל אפילו אחת מהן, את התביעות המופרזות, הדמאגוגיות, שיכלו להרתיע אף את בעלי הרצון הטוב ביותר. המיפלגות והתנועות הפוליטיות הערביות, אמרתי בליבי, יכולות ללמוד רבות מן הצניעה, הענווה והריאליזם של המנהיגים הוויאט־נאמיים...

עראפאת הדיפלומט

משוחח עם אורחיו, בבניין נציגות אש"ף באנקרה, תורכיה, דקות ספורות אחרי שהסתיים טכס פתיחתה של הנציגות. התמונה צולמה על־ידי תיירת ישראלית, שנקלעה למקום לפני כמה חודשים. היא חזתה בטכס ואף נכנסה פנימה בלא שנעצרה.

מבלי להתייחס באופן ישיר לפת"ח או לאש"ף, פירסו לפנינו בני־שיחנו מן הלישכה הפוליטית באריכות את השלבים השונים במאבקו של העם הוויאט־נאמי, והסבירו מדוע היה עליהם להסכים לוויתורים שונים, לעיתים מהותיים, כגון חלוקת הארץ לשתי מדינות עצמאיות.

עד כאן דברי אבו־איאד.

בתום הביקור, כשקדו שני הצדדים על חיבורה של הצהרה משותפת, הבחין אבו־איאד, כי הוויאט־נאמים מתחמקים מלקבל את הצעותיו לגיוני ישראל והציונות. אחד מהם, חבר הלישכה הפוליטית, הסביר לו, שברצונם להשתמש ב־מונחים מתונים, ואפילו מעורפלים, כדי לא להכעיס את יהודי ארצות־הברית, שרבים מביניהם פעלו במיסגרת התנועה נגד המילחמה בוויאט־נאם.

מודה אבו־איאד: „שיבחתי את בן־שיחי על כנותו, ועוד יותר על זהירותו, והסכמתי מייד לגירסה הממותנת של ה־קטע הנוגע לישראל שהגישו לי. לשמחת זאת, ההודעה הצהירה על תמיכתה של וויאט־נאם בזכותו של העם הפלסטיני להגדרה עצמית. גם כאן הירהרתי, שיש לנו הרבה מה ללמוד מחברינו הוויאט־נאמים, שלא היססו להקריב את הספל — ובילבד שיישמר העיקר."

עבד־אל־נאצר: חיבוק חם

יומיים אחרי הקרב בכראמה, נאלץ המ־לך חוסיין להכריז: „כולנו פדאיון!"

ראשי פת"ח החליטו, כי השעה כשרה לכינון מגעים עם ראשי המדינות הערביות. קדומי ואבו־איאד ביקשו להתקבל לראיון אצל מוחמד חסנין הייכל, העורך הראשי של אל־אהרם.

„ברגע הראשון התרשמתי לרעה מאיש סודו רב־ההשפעה של נאצר," מספר אבו־איאד. „הוא היה לבוש בקפידה, סיגר עבה בין שפתיו, דיבר בביטחון מופרז ונראה שנקט כלפינו עמדת עליונות."

הייכל הציע לבני־שיחו לקחתם מייד לפגישה עם המזכיר הכללי של מיפלגת השילטון במצריים, עלי צברי, שהפך אחרי מותו של הראיס לירידי מסוכן של אנוור אל־סאדאת והושלך לכלא.

מספר אבו־איאד:

בדרך, בעודו נוהג בעצמו במכוניתו, הציג לנו הייכל לפתע שאלה מפתיעה: „אתם חמושים?" תשובתנו השלילית לא סיפקה אותו, שכן הוא שב והציג את השאלה. הבנו את דאגתו כאשר הגענו, להפתעתנו הרבה, לא אל מושב האיחוד הסוציאליסטי, אלא אל מישכנו של הנשיא נאצר. הייכל, חסיד התיאטרליות, אירגן לנו פגישה עם הנשיא המצרי.

נאצר קיבל אותנו, בדרך הערבית המקובלת, בחיבוק חם. כאשר התיישבנו, שאל בטון רציני לכאורה, בהצביעו על תיק המיסמכים שנשא פארוק קדומי: „האם זה נכון שאתם מחזיקים שם חומר־נפץ כדי להרוג אותי?" ומייד הוסיף: „אל תדאגו, אני מתבדח. לפני שעות אחדות קיבלתי מן המוחאבראת (השירות החשאי) דו"ח המזהיר אותי שאתם עומדים להתנקש בחיי. קרעתי את ההודעה חסרת־השחר לגזרים והתנגדתי להצעתו של הייכל לחפש בכליכם בכניסה למעוני."

המלך פייסל: גביר עשיר

אבו־איאד הגיע לראשונה בחייו לסעודיה ב־1952, כחבר מישלחת איגוד הסטודנטים הפלסטיניים. סעוד, מלך סעודיה, קיבלם אז בחמימות ואף שילשל לקופתם 30 אלף דולר למימון פעולות האיגוד. עתה שלט פייצל בממלכת־המידבר. הוא נפגש עם נציגי פת"ח כמה שעות אחרי שירדו מכבש המטוס.

מספר אבו־איאד:

המלך פייצל, שהחזיק אותי בשיחה יותר מארבע שעות, גילה אף הוא אהדה רבה כלפי התנועה הפלסטינית, אם כי הירבה להדגיש את מורת־רוחו מן היסודות השמאלניים והמארכסיסטיים ש„הוחדרו", לדבריו, אל בין הפדאיון. בהיותו אדם בעל דקות רבה, נמנע מלנקוב בשמות או לבקר מישטר ערבי זה או אחר. אך כלל הנראה, לא רחש שום אמון למישטר הסורי, שנשלט אז על־ידי צאלח ג'דיד, ואף נאצר לא היה חביב עליו.

פייצל סבור היה שאסור לנו להזדהות עם מישטר ערבי כלשהו, ועל כן הבטיח שסעודיה תעזור לנו בסודיות רבה ככל האפשר. „אין אנו מצפים מכם לא לשבחים ולא לביקורת," הדגיש. על פי הצעתי, הסכים להחיר את הקמתם של ועדות־תמיכה בארצו, שתפקידן יהיה לאסוף תרומות ולנכות עד 7% ממשכורותיהם של פלסטינים שהתגוררו בסעודיה — כספים שנועדו להזין את קיסת פת"ח.

במחווה של גביר עשיר הוסיף, כי הוא עצמו יתרום לתגובתנו סכום השווה ל־סך־כל הכספים שייאספו בדרך זו.

בקוש: עם של מטומטמים

ב־1967, כשלוב היתה עדיין ממלכה, באו נציגי פת"ח, אבו־איאד ומארוק קדומי, כדי לפגוש את המלך סנוסי הישיש. המלך היפנה את שני השליחים עלומי־השם אל ראש ממשלת לוב באותם ימים, עבד־אל־חמיד בקוש. הוא קיבל את שני הפלסטינים בעויינות גלויה.

„מרגע שנכנסנו למישרדו," מספר אבו־איאד, „ועוד לפני שהזמין אותנו לשבת, אמר לנו בגסות שאין לו אמון בנו ובת־נועתנו, שאינו מאמין ברציונות של ה־מהפכה שביקשנו לחולל, וכי מהפכה זו, מכל מקום, לא תוביל לשום דבר.

„הוא הוסיף: ‚אם למרות כל זאת הסכמתי לקבל אתכם היום, זה רק משום שאיני יכול לנהוג אחרת, מכיוון שאתם נהנים מאהדה עממית נרחבת. לצערי, הלובים הם עם של מטומטמים...'"

שני הפלסטינים נדהמו לשמע אוזניהם.

„עם של מטומטמים?" שאל אבו־איאד, ומבלי להמתין לתשובה עבר לטון של איומים: „טוב ויפה, אדוני ראש־הממשלה, אנחנו נצא מכאן ונפרסם בגלוי את דעתך המוזרה על בני עמך. אינני מוצא יותר כל טעם בניהול דו־שיח איתך!"

נרעש ונפחד הזמין ראש־הממשלה לובי את השניים להסב עימו לשתיית קפה והזמינם לפגישה נוספת.

מספר אבו־איאד: „עבד־אל־חמיד בקוש היה הפעם ידידותי וחם, והסכים ללא היסוס להעניק לנו כל מה שביקשנו. יצאנו את אל לוב כשבכיסנו כ־30 אלף דינר, סכום נכבד בהשוואה לנכסינו אז."

במדינה

אמנות

חבלנים אלמונים

הצייר רפי לביא סובל מהשחתת תמונותיו עלידי ישראלים בארץ ובחו"ל

רפי לביא, האמן המחנך, הפך זה מכבר לאחד מעמודי התווך של הציור הישראלי. ציוריו של רפי לביא, נחשבים בקרב המצויים בעולם האמנות למיושנים קימעה, בשל היותם מציוריים בסיגנון של שנות ה־60'. הם אמנם שוכנים כבוד במוסיאונים, אך עובדה זו אין בה כדי לחסנו בפני אלימות הקהל הישראלי.

בערב של שאלות־תשובות, שנערך בשבוע שעבר במוסיאון תל־אביב, התוודה רפי לביא בפני הקהל, שהדבר הכואב לו יותר מכל, כאמן מודרני — הן החבלות של הצופים ומבקרי התערוכות בציוריו. מסתבר, שהצופים שאינם מבינים כל כך מה רוצה רפי להביע בשירבוטי העיפרון שלו על הבד, שהם תוספת לכתמי הצבע ומירקם שכבות הצבע המעודנות, חושבים שיהא זה מן החוכמה להוסיף קישקושים בעיפרון, בעט או אפילו בשפתון על הציורים שלו.

„לו לפחות לא היו מציירים בשפתון," אומר רפי, „כי השפתון לא יורד מהציור, למרות כל מאמצי המשחזר ציורים פגועים."

אין זו הפעם הראשונה שבה פוגע הקהל הישראלי בציוריו של רפי לביא. כבר בסוף שנות ה־60', כשלביא השתתף בביאנלה בפאריס, חזרו ציוריו משם עם „תוספות" של קללות, ניאוצים וקישקושים. כולם — בעברית!

„אין לדרוש מאדם שלא למד מעודו תולדות האמנות, שיבין באמנות," טוען רפי לביא. „כשם שאין לדרוש מאדם שלא למד מחשבים — לדעת להפעיל או לפרש את האינפורמציה שפולט מחשב."

הוא מבקש מהקהל הרחב רק דבר אחד: „אנא, אל תשחיתו דברי אמנות, גם אם אינכם מבינים או אוהבים אותם."

רפואה

מגנט תחת מחט

הגיעה לישראל התשובה היפאנית לרפואת המחטים הסינית, פלסטר־מגנטי לטיפול אישי

היפאנים התקנאו בסינים, והחליטו להמציא רפואת־מחטים משלהם. לא עוד רוספא שיחפש את הנקודות המיוחדות לכל כאב וכאב, לא עוד מחטים דוקרות ומפחידות. היפאנים בדרכם המתוחכמת החליפו את המחטים בנקודות קטנות של מגנט קרמי, המונחות על פלסטר עגול.

המגנט עשוי מכמה מתכות אל־חלד, זכוחו המגנטי חזק פי 500 מזה של מגנט רגיל. הוא גורם לתנופת היונים בדם, ומזרז את מערכת־העצבים המקומית ואת מחזור־הדם. וזאת, כדברי היפאנים, „בדיוק מופתי," כשהוא „שומר את המשתמש בו בבריאות שלמה".

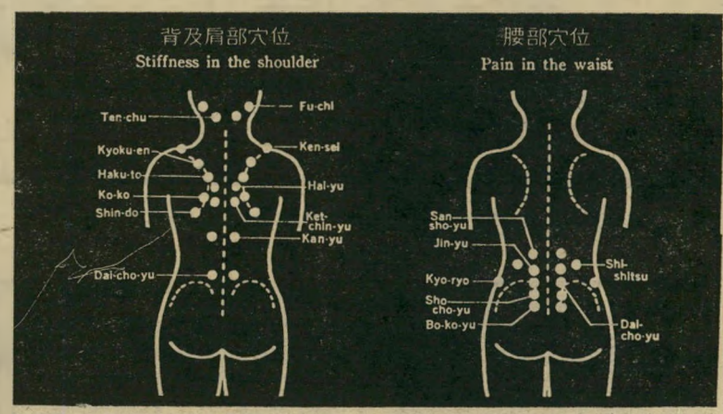

תרשים יפאני של מרכזי העצבים
בדיוק מופתי

היפאנית. ולישראלים בשורה: הפלסטרים הגיעו ויימכרו בבתי־המרקחת במחיר השווה לכל כאב.

מישטרה

בגלל גרגיר אורז

חשודה בעיסוק בזנות, הסתבכה בבית המעצר בתקיפת שוטרת, אך שוחררה ממעצרה

האורז שהוגש לעצירות בבית המעצר לא היה מבושל כדבעי. רובן של העצירות, פרוצות שנאספו אותו לילה בניידת המישטרה בכבישי החוף החלו בצעקות. הן צרחו, טרקו כפות בצלחות, וזרקו צלחות מעל השולחן. היתה מהומה אדירה ורעש מחריד.

השוטרות הממונות על הסדר בית המעצר ירדו מיד לחדר האוכל כדי להשתיק את העצירות המשתוללות. כל הנשים נאספו בהמון גועש והועלו יחדיו אל חדרי המעצר בקומה העליונה.

רחל זריהן, 24, דווקא אכלה את האורז. היא נעצרה באותו ערב, ומכיוון שלא הספיקה לאכול בבית, והיתה עסוקה בכביש מאז שעות הצהריים היתה רעבה מאוד. כאשר רעבים אוכלים גם אורז בלתי מבורשל. אך השוטרות לא היפלו ביניה לבין חברותיה וגררו גם אותה לחדר המעצר. משום מה היתה רחל אחרונה בשורת הנשים שנדחפו לקומה העליונה. השוטרת דחפה אותה קדימה וטרקה את דלת הברזל הכבדה כדי לסגרה אחרי עדר העצירות.

בתוך הסדק שבין הדלת הכבדה והמשקוף נשארו לדגע אצבעותיה של השוטרת. הדלת

(המשך בעמוד 54)

ערבי צעירים במועדון 5 לתרבות חדשה
רח' הס 5, תל־אביב.
טל' 297263

יום שלישי 5.2.80
דיון פתוח
על המתרחש באפגניסתאן
בהנחיית:
ליאון זהבי

המועדון פתוח בימי ג'
התוכניות מתחילות ב־9 בערב
המועדון פתוח משעה 8.30 בערב.

תן טרמפ לחייל

עשה למענך!
היה איכפתניק ולא פלגמטניק
פעל לשיפור איכות החיים שלך
ע"י דוגמא אישית בנימוס, התחשבות
בזולת, שמירה על הנקיון, סבלנות ועוד...
נשמח לשמוע ממך
אזרחים למען איכות חיים ת.ד. 1097 גבעתיים

זכור! פעם תזדקק לטכנונים שלנו.
שירות מיוחד לחילוץ ולפתיחת
דלתות נעולות במכוניות ובדירות
— שירות יום ולילה —
„ביטחון" — דיזנגוף 172, ת"א.
טל: יום — 03-232059, 03-244779.
לילה — 03-266591, 03-659736.

קולנוע

סרטים

סרט שמח

בשפה מיקצועית, נוהגים לכנות סרט כמו תרגילים בהתבגרות בכינוי „ישנוני". לא מפני שהוא מרדים את הצופים, חס ושלום, אלא ההיפך. „ישנוני" הוא סרט בתקציב קטן, עם שחקנים אלמונים למחצה, עם במאי שאינו נחשב כוכב בזכות עצמו, סרט שאיש איננו מקווה ממנו ליותר מכיסוי ההוצאות ומילוי פקקים, בין הצגת לחיט אחד למישנהו. הסרט מוצא לשוק ללא מאמץ פירסומי גדול, במיספר מועט של עותקים והכל כבר מפנים מבטם אל הסרט הבא. כאשר מישהו (במיקרה של תרגילים בהתבגרות היתה זו הביקורת) רואה את הסרט, מתפעל ממנו, מפיץ את שמו בכל רחבי הארץ, והסרט הקטן והרדום, לכאורה, הופך שיחת היום והצלחה מפתיעה. משהו נוסח הסיפור על הברווזון המכוער שהתבונן במראה וגילה שהוא ברבור.

מי שינסה למצוא את המרכיבים המיסתריים או את סיבות ההצלחה של תרגילים בהתבגרות לפי אמות־המידה המקובלות של תעשיית הקולנוע, יעמול לשווא. ארבעת השחקנים הראשיים אולי אינם טירונים, אבל קשה להניח שמישהו יקנה כרטיס רק כדי לראות את דניס קריסטופר, מפני שהיה אחי הכלה בחתונה של אלטמן, או את דניס קואיד, מפני שהיה אחיו של החייל האסיר בפרט האחרון או משום שהופיע בכמה סירטי טלוויזיה. כל תהילתו של ג'קי ארל הילי היא שנמנה בשעתו על כנופיית הילדים משחקי הבייסבול בסידרת סרטים על קבוצת הדובים החדשים, ונסיונו הקודם של דניאל שטרן הוא כולו על הבמה.

מירוץ אופניים. במאי הסרט ידוע יותר, אבל קשה להניח ששמו הוא זה שימשוך המונים לקולנוע. פיטר ייטס בייים אומנם את בוליט, אלא שזאת היתה הצלחתו האמיתית היחידה בשורה שלמה של סרטים שלא הצליחו עד הסוף, או שהיו סתם מבצעים מיסחריים. אשר לתסריטאי, יוגוסלבי בן 35 בשם סטיב טזיץ', הוא אומנם כתב מחזות שהוצגו בניו־יורק (אחד מהם בבימויו של ייטס) אבל למסך הגדול טרם זכה לעבוד.

וגרוע מכל, זהו אחד מאותם סרטים שכאשר מנסים לסכם אותם בכמה מישפטים, מתקבל מיד רושם עלוב ומוכר מדי. „חרדה ירדה עלי כאשר חשבתי שמראייני טלוויזיה יבקשו ממני שאספר את הסרט בעשרים מילים או פחות," מספר היום פיטר ייטס. „וכי מה הייתי צריך לומר להם: זה מעשה בארבעה נערים שגמרו את הגימנסיה, אין להם מה לעשות בעיירת מולדתם הקטנה, ואחד מהם משכנע את עצמו שהוא איטלקי, ויש שם מירוץ אופניים מרתק... זה באמת נשמע לא טוב."

זה אכן נשמע לא טוב. כי תרגילים בהתבגרות הוא אחד מאותם סרטים ששום דבר בעל חשיבות היסטורית לא קורה בהם. מדובר בו באנשים רגילים, בעיירת־שדה רגילה, ליד אוניברסיטה רגילה, וכל מעלתו היא בכך שהוא יורד לעומק חוויותיהם של אנשים קטנים אלה, ומצליח להראות כיצד אירועים שאינם הרי־אסון או גורליים, יכולים להיראות חשובים מאין כמותם בעיניהם.

תרגיל בהתלהבות. מבקרי הקולנוע של ניו־יורק ולוס־אנג'לס התפעלו והיללו, והמבקרים שבין שני החופים, יצאו ממש מדעתם מרוב התלהבות, ובסוף 1979 הם העדיפו את תרגילים בהתבגרות ואת התסריטאי סטיב טזיץ' על סירטי יוקרה כמו אפוקליפסה עכשיו וקרמר נגד קרמר. המחמאות לא נעצרו בגבולות. באנגליה, ארץ מולדתו של ייטס, מצביעים עליו בגאווה כעל „הבמאי הבריטי הראשון שהצליח בארצות־הברית, מאז אלפרד היצקוק". „מעניין אם אצטרך לחכות עד שאהיה בגילו כדי שיעניקו גם לי תואר אבירות," מתלוצץ ייטס. בצרפת, לעומת זאת, הכתירו אותו כ„פרנסואה טריפו של המערב התיכון בארצות־הברית", תיאור שמתבקש מאליו מאחר שבסרט זה נוהג ייטס בדיוק כמו טריפו, ועוסק בלבטי ההתבגרות של צעירים אלמוניים בסביבה אלמונית, להבדיל ממרבית הסרטים המדברים על גיבורים נפלאים בסביבות מופלאות.

ההבדל, שהוא אולי המהותי ביותר בין ייטס וטריפו, הוא ביחס האישי אל הסיפור. טריפו דולה בדרך־כלל את השראתו מנסיונות הילדות שלו, ואילו ייטס סומך בימקרה זה על חוויותיו המוקדמות של התסריטאי טזיץ'. סטיב טזיץ' נולד ביוגוסלביה, אבל הגיע לארצות־הברית בגיל 13, הוא למד באוניברסיטת אינדיאנה בעיר בלומינגטון. (שם מתרחש הסרט), והיה לו חבר שהיה משוכנע כי דם איטלקי זורם בעורקיו, כמו אחד מארבעת הנערים בסרט, והוא השתתף בתחרויות רכיבה על אופניים. עד כדי כך היה מכור לספורט זה, שכאשר צילם ייטס את מירוץ־השדה לסרט לא היה אחד הרוכבים, אלא התסריטאי עצמו.

בחזרה לשפיות. לגבי הקולנוע האמריקאי, סרט כמו תרגילים בהתבגרות הוא חזרה לשפיות ולמציאות מסויימת, שממנה נהגו אולפני הסרטים להתעלם בזמן האחרון. אם נדמו בכלל לעיירות־שדה, בשנים האחרונות, היה זה בעיקר כדי להטיל עליהן אימה ופחד, כמו בקיל המסיכות. לעומת זאת, הכרך הגדול הופיע שוב ושוב, מפחיד ומאיים יותר, מין שטח פורענות פרוץ לכל, רקע לאפוסים של אלימות צרופה כמו חבורת הלוחמים למשל, שבהם בני־הנעורים הם חיות מסוכנות המחסלות זו את זו לפי פולחנים קבועים מראש.

תרגילים בהתבגרות מחזיר את הגלגל אחורנית. זאת שוב אותה אמריקה המאמינה עדיין שאין דבר העומד בפני הרצון, שההמון מורכב מפרטים, ושכל פרט יכול להשפיע על ההמון; אמריקה שבה הניים יכולים להביס את העשירים, שבה מכבדים את עבודת־הכפיים לא פחות מאשר את עבודת הראש; אמריקה שיש בה מקום למיגוון אינסופי של דמויות, אנשים וצורות חיים, ולכולם יש טעם וזכות־קיום.

ביקורת כאוניברסיטה. המעלה הגדולה ביותר של הסרט, היא, אולי, ה־

שחקנית רובין דאגלס ב„תרגילים בהתבגרות"
קאתרין — יפהפיית הקאמפוס

דניס כריסטופר
דייב רוצה להיות איטלקי

דניס קואיד | דניאל שטרן | ג'ק ארל הילי

החברים: מייק סיריל ומוצ'ו — דמות של אמריקה המאמינה שאין דבר העומד בפני הרצון

ברברה באך וסוף דוזי — החוויה („בתרגילים בהתבגרות")
המחמאות לא נעצרו בגבולות

אהבה שבה הוא מתבונן בכל הדמויות הללו, אם הן נוהגות כשורה ואם לאו. (גם זה מזכיר את פרנסואה טריפו).

גיבור הסרט צריך, אולי, להיות אותו דייב, נער אדמוני שאוכל ספאגטי, מקשיב לקארוזו וקורא לאביו „פאפא" מפני שהוא רוצה להיות איטלקי. אבל שלושת חבריו — מייק, הספורטאי המצטיין שמתקשה להסתדר מחוץ למיגרש הספורט, סיריל, שמתחבט אם להמשיך בלימודיו אחרי שלא קיבל מילגה ככדורסלן, ומוצ'ר קטן הקומה, הראשון מבין הארבעה שנוטל על עצמו אחראיות ונושא לעצמו אשה — כל אלה חשובים ומעוצבים לא פחות. כמוהו גם הוריו של דייב (פול דולי וברברה בארי), וקאתרין יפהפיית הקאמפוס ששובה את ליבו של דייב וכל תושבי בלומינגטון והסטודנטים של אוניברסיטת אינדיאנה, החולפים לפני המצלמה. אם אפשר בכלל לדבר על נבלים בסרט כזה — והם אינם נבלים באמת — הרי אלה הם הסטודנטים, או לפחות חלקם. סנובים בהתהוותם שמשוכנעים כי הם טובים יותר מבני המקום, שלא התקבלו ללימודים.

במאי פיטר יימס
כמו היצ'קוק וכמו טריפו

אין פלא שהביקורת השלילית היחידה שהתפרסמה על הסרט, הופיעה בבטאון הסטודנטים של אוניברסיטת אינדיאנה.

מאז סירטו הראשון חופשת קיץ (עם קליף ריצ'רד) לא עבד יימס עם בני־עשרה, ובחרגי המיקצוע נחשב דווקא כמומחה לסירטי פעילות. „אחרי התהום הרגשתי צורך לעשות משהו שונה לחלוטין," הוא אומר, ומשהו שונה זה היה התסריט שעליו עבד מזה חמש שנים ויותר עם סוזין. היום הוא מגדיר את הסרט כ„סרט שמח", ובאופן יוצא מן הכלל מאשרות ההכנסות בקופה והביקורת בעיתונים, את ההגדרה. תמימות־דעים נדירה למדי.

תדריך

חובה לראות:

תל־אביב — תוף הפח, עולם ללא צל, נישואיה של מריה בראון, שיער, הנער.

ירושלים — שיער, תוף הפח.

תל־אביב

★★★★ **שיער** (שחף, ארצות־הברית) — מחזמר המחאה של שנות הששים הופך חוויה כלל־אנושית מרשימה בידיו של הבמאי הצ'כי מילוש פורמן, שמעדיף להתבונן בבני־אדם תחת סיסמות.

★★★★ **הנער** (תכלת, ארצות־הברית) — קרוב ל־60 שנה חלפו מאז עשה צ'אפלין סרט זה, ועדיין קשה להעלות על הדעת שילוב מוצלח יותר של הומור ופאתוס, של המצאות קולנועיות גאוניות ושל נשמה ללא מצרים. מומלץ מאד.

★★★ **תוף הפח** (בן־יהודה, גרמניה) — עיבוד קולנועי לסיפורו המפורסם של גינתר גראס על ילד שמסרב לגדול כמחאה נגד העולם הסובב אותו. הסרט מטיב להציג את הסציניות שדלה מן הרומן, ומצדיק בהחלט קריאה חוזרת בו.

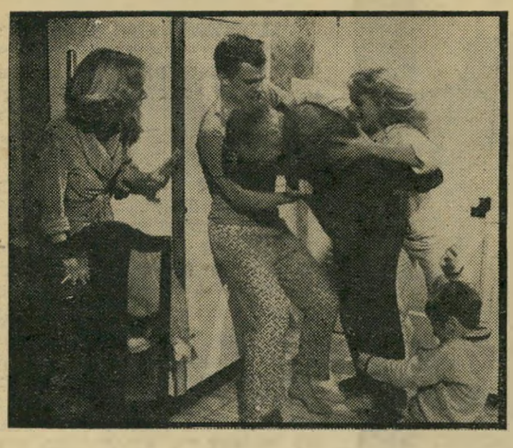

פולחן הניצחון

טייס שב הביתה (פאר, תל־אביב, ארצות־הברית) — אפשר לראות בסרט הזה המשך רעיוני של צייד הצבאים. נראה שלוי ג'ון קארלינו, שעיבד כאן סיפור של פט קונרוי, שואף להגיע למסקנה דומה: הגבורה, הניצחון בכל מחיר, הגבריות המתנשאת, הם ערכים שזמנם חלף ועבר.

הפעם, מובאת מסקנה זו במיסגרת סיפור על גיבור שכזה, טייס בין שתי מילחמות, אחרי קוריאה ולפני ויאטנאם. את גבורתו הוא יכול להוכיח בתרגילי־טיסה נועזים, במעשי קונדס מחוספסים ובהטלת מישמעת צבאית בבית. אשתו וילדיו הם פקודיו, בדיוק כפי שהוא עצמו פקוד של ממונים עליו, וגם אם יש רגשות במערכת־היחסים בין מפקד לפקודיו, אסור להניח לרגשות אלה להשפיע על החלטות והתנהגות נאותה.

כשנוספים לדמות זו הרקע של העיירה הדרומית, ביופורט, עם הבריונים המתעללים בנער כושי שאמו משרתת בבית איש־הצבא, וקרב היוקרה על מיגרש הכדורסל, שבו מעורב בנו של האיש, נרקם סיפור מלא וגדוש ריגעי מתח והתנגשויות אישיות לרוב.

קארלינו מעביר את המסר שלו בצורה מעניינת, לא מעט בזכות צוות שחקנים משובח, בראשותם של רוברט דובאל (הקצין), בלית דאנר (רעייתו) ומייקל או'קיף (בנו הבכור). עם זאת, עבודתו מוזרה למדי, כאשר סצנות בעלות עוצמה של ממש, מרגשות ומרתקות, משולבות עם סצנות שיגרתיות גסות למדי שכמותן נראו כבר בסרטים קודמים. אולם זהו פגם מישני יחסית בעבודה שהיא בסך הכל ראויה בהחלט לשבח.

דובאל דאונר ואו'קיף — הפרת מישמעת

מילחמות הזמנים

זה קרה... מחר (מקסים, תל־אביב, ארצות־הברית) — השם הזה שימש פעם את רנה קלר, בסרט שעשה בארצות־הברית על עיתונאי הניחן בכישרון מוזר: הוא יודע מראש מה תהיינה הכותרות של יום המחר.

גם סירטו החדש של ניקולאס מאיר מאפשר לאדם לראות את המחר, אבל במיסגרת שונה לחלוטין מזו של קלר. מאיר, שהחל דווקא כסופר, וכמה מן הפארודיות שלו על שרלוק הולמס כמעט גנבו את ההצגה מקונן דויל (אחת אף היתה לסרט), בחר בעבודת הבימוי הראשונה שלו, לטפל בדמות היסטורית אחרת, ה.ג. וולס, האיש שנחשב בעיני רבים כאבי ספרות המדע־הבדיוני. מול וולס מציב מאיר את ג'ק המרטש, אותה דמות אגדית שהטילה אימתה על פרוצות לונדון, בסוף המאה הקודמת ורצח אותן בלילות, מבלי שזהותו נתגלתה אי־פעם.

ובכן, לפי גירסת מאיר, חושף וולס את זהותו של הרוצח, השייך לחוג ידידיו, וברגע שהוא עומד לפני הבאתו לדין, גונב החשוד את מכונת־הזמן של הסופר־המדען, ומפליג עימה אל סוף שנות השבעים של המאה שלנו. הסופר קופץ גם הוא אל מכונת־הזמן ודולק אחר הנמלט, וכך מתפתח מירדף פלילי אחר רוצח, ברחובות כרך מודרני של היום, בלקולם מקדאול: עקיצות פוליטיות

כאשר שתי הדמויות הראשיות, שייכות למאה הקודמת. לתמונה נכנסת גם פקידת־בנק חיננית, שהיא מאד מעוגנת בתקופה, ומיאר מפתח את הנתונים הללו בתערובת של הומור, אימים, עקיצות פוליטיות וחברתיות, והרבה מאד פעילות.

פירסונות מעופפת

שדה תעופה 1980 (חן, תל־אביב, ארצות־הברית) — סרטים כמו זה אפשר כנראה ליצר בשיטת הסרט הנע. כל שנה ומודל חדש של מטוס, כל שנה ואוסף כוכבים חדש, כל שנה וסיפור פחות אמין מקודמו. הפעם מדובר במטוס קונקורד, באלן דלון, סוזאן בלייקלי, סילביה קריסטל (שאיננה מתפשטת), אדי אלברט, ביבי אנדרסון, ועוד רבים אחרים. (הכמות במיקרה זה היא מרכיב ראשון במעלה.) הסיפור קשור ביצרן נשק מנוול שרוצה להפיל קונקורד בטיסת בכורה מוושינגטון לאולימפיאדת מוסקווה (הסרט נעשה לפני ששחשו לקיומה) דרך פאריס. היצרן מתנכל למטוס, מפני שבידי אדם שטס בו, נמצאים מיסמכים מרשיעים. הוא יכול היה לפתור את בעייתו בצורה הרבה יותר פשוטה, באלף דרכים אחרות, אבל אז לא היה מה להראות בשדה התעופה 1980.

מה שבעצם רואים בו הוא תשדיר־שיורות למטוס הקונקורד, שבעיקבות ביצועיו בסרט זה, ראוי בהחלט להחליף את האפ־15. הוא נמלט מטילים משוכללים, הוא מעריס על מטוס־קרב קטן וחמוש היטב עד כדי כך שאותו מטוס מסיים את התנכלויותיו על קרקעית הים, הוא מסוגל לטוס כמעט בלי מנועים, ולנחות על מידרון האלפים, אם הוא מכוסה בשלג.

אם כל זה לא נראה כל כך מתקבל על הדעת, זה לא כל־כך חשוב. הסרט נעשה כנראה מראש, במחשבה שהוא יגיע במהירות למירקעי הטלוויזיה. אפשר להבחין היטב, בין אפיזודה אחת לשנייה, במקומות שבהם יכניסו פעם פירסומת, ומי שיתלונן על כך שהסיפור כאילו נגמר באמצע הסרט ואחר כך מתחיל שוב, שיבין כי בעצם, זחו המקום שבו ייפסק הפרק הראשון של הדרמה, וצופי תמירקע יצטרכו לחכות לשבוע הבא כדי לראות את ההמשך.

בילי וילדר אמר בלעג ש„ימשיכו לעשות סרטים על שדה התעופה, עד שילמדו איך לעשות אותם". הצרה היא שקשה להבחין בתוצאות הלימוד. עובדה: הטוב בין כל הסרטים הללו, היה דווקא הראשון, לפני 10 שנים.

פחד בקונקורד: במקום אפ 15

הרדיו שבר את האמברגו

הריב בין הרדיו לבין הדובר החדש של המישטרה, העיתונאי לשעבר **אריה ארד**, נמשך.

בשבוע שעבר הוזמן כתב הרדיו לענייני מישטרה, **שמואל טל**, להשתתף בסיור עיתונאים בסיני, כדי לסקר את מיבצע חד־עיין של המישטרה לגילוי מכוניות מרצדס גנובות במרחבי סיני. טל, כיתר העיתונאים, הוזהר קודם לכן, כי פירסום הכתבה או הידיעה יותר רק החל ביום הששי אחרי־הצהריים, משום של־טענת ארד: „רק אז יסתיים המיבצע."

אולם לטל מקורות משלו בתוך המישטרה. הוא גילה כי המיבצע יסתיים כבר ביום החמישי בצהריים, וכי כוונת האיסור של ארד היא לשמור שוב את הסקופ להשבוע — יומן אירועים של הטלוויזיה. במהלך הסיור החליט טל שבאיסור כזה אין להתחשב. כאשר הגיעו העיתונאים לנאות סיני, מיהר טל לטלפון ודיווח למערכת שלו על שש מכוניות מרצדס גנובות שהתגלו באותו היום בחולות סיני. שלושה קציני מישטרה, ביניהם מפקח **ריבקה וינטרוב**, העוזרת האישית של ארד, מיהרו לנתק את שיחת הטלפון, אולם הידיעה כבר הועברה ושודרה באותו היום.

ארד, ששהה באותה עת במישרדו, במטה הארצי בירושלים, לפי מדיניותו שלא לצאת לשטח אלא אם כן המפכ"ל שלו, רב־ניצב **הרצל שפיר**, יוצא אף הוא לשטח, מיהר להתלונן על הכתב אצל מנהל הרדיו **גידעון לב־ארי**. מה רבה היתה תמיהתו של ארד כאשר קיבל „שטיפה" הגונה מלב־ארי על סיגנון הדוברות שלו. לב־ארי הזהיר את ארד, שאם ימשיך במדיניות כזו של דוברות, יגבר חרם הרדיו על המישטרה ועל המפכ"ל החדש.

מראיין לונדון
תמורה לחלוטרה

העיתון הפרטי של הדובר

דובר רשות־השידור, **משה עמירב**, הנמצא עתה בטיול בהודו, שיארך חודש, מפיק מדי יום ביומו את לקט קטעי העיתונות. בלקט מופיעות ידיעות וכתבות שנכתבו על רשות־השידור באותו היום בעיתונים, והוא מופץ בין עובדים בכירים ברשות ובין עיתונאים המסקרים את נושאי רשות־השידור.

ייצורו של הלקט מסתכם ב־250 אלף לירות לחודש. וזאת בעת שברשות חוסכים בכסף ומצמצמים את שירותי הדוברות.

אולם מי שחושב שהלקט אכן משקף את הנכתב בעיתונות על רשות־השידור אינו אלא טועה. עמירב, הפועל לפי הוראות המנכ"ל, **יוסף** („טומי") **לפיד**, עורך את קטעי העיתונות כך שלא תופיע בהם כל ביקורת על המנכ"ל או על הוועד־המנהל. ידיעות או כתבות ביקורתיות, שמהן יוכלו קוראי הלקט, עובדי הרשות, להפיק לקחים, נגנזות. הלקט גדוש בסקירת תוכניות ובקומוניקטים של הדובר.

תעשיה ושמה לונדון

למרות ש**ירון לונדון** הפסיק להנחות את עלי כותרת הוא נחשב עדיין עובד רשות־השידור ומקבל משכורת. אך הוא אינו עושה מאומה וכימעט שאינו מגיע לבניין הטלוויזיה.

לונדון עסוק מאוד. המוניטין הרב שבו זכה בעלי כותרת הפך אותו למראיין מבוקש ביותר בערבי־ראיונות פרטיים. שלוש או ארבע פעמים בשבוע מופיע לונדון כמנחה בערבי־ראיונות, תמורתם הוא מקבל שכר של אלפי לירות לערב. לאחרונה חתם לונדון על חוזה עם צוותא, לפיו הוא מכין ערבי־ראיונות למועדוני צוותא בכל רחבי הארץ.

לונדון אינו מספיק לארגן את ערבי־הראיונות הרבים שלו בכוחות עצמו. לשם כך הוא שכר את שרותיה של העיתונאית **טלי זיגלר** ומשלם לה משכורת מלאה.

הכנסתו של לונדון מערבי־ראיונות פרטיים עולה כמה מונים על משכורתו מהטלוויזיה, אולם על הכנת ערבי־ראיונות אלה הוא משקיע מאמץ רב.

ההתפטרות עברה בשקט

למגינת ליבה של מראיינת הרדיו **עירה פאר**, עברה ההתפטרות שלה מהתוכנית זה איכפת לי ללא סערה מיוחדת.

פאר התבקשה על־ידי מנהל הרדיו, **גידעון לב־ארי**, לקבל את תגובות ה־

דובר עמירב
רבע מיליון לפירסומת עצמית

אנשים המותקפים בתוכניות שלה. היא סרבה, טענה שלב־ארי מטיל עליה צנזורה־מטעם והודיעה בפעם המי־יודע־כמה כי היא מתפטרת. שלא כמו בפעמים הקודמות, לא נבהל לב־ארי מההתפטרות של פאר וקיבל אותה. מנהלי הרדיו הקודמים חששו מפאר, הידועה כבעלת לשון חזק בקרב העיתונאים של העיתונות הכתובה, המעריכים מאוד את עבודתה.

פאר רואה בהתפטרותה פרשה של פיטורין לשם סתימת־פה. בשידור האחרון של זה איכפת לי השתמשה במילים של **יצחק רועה**, כאשר זה הגיש את התוכנית האחרונה של כימעט חצות. אולם רק מעטים הבינו את „המסר" של פאר, ורק חלקם התייחס אליו.

נסיונותיה של פאר להתקבל לעבודה בטלוויזיה עלו בתוהו, עוד לפני בחינות המסך, על־ידי מנכ"ל הרשות **יוסף** („טומי") **לפיד**.

מבחני בד

קריין כימעט חצות וכל־בו־טק, **דניאל** („דני") **פאר**, עומד לצאת בקרוב לכמה חודשים לארצות־הברית. מערכת החדשות מחפשת עתה קריין אחר תחתיו.

למרות ש**מנשה רז** מגיש לאחרונה חדשות מאוחרות במוצאי־שבת, החליט **חיים יבין** שלא להפקיד בידיו את כימעט חצות והוא מחפש קריינים אחרים.

שלושה עברו בשבוע שעבר מיבחני בד למטרה זו. העורך **ישראל סגל** ושני הכתבים **מיכאל קרפין** ו**אליעזר** („גיזר") **יערי**. היחידי שהצליח במיבחנים היה סגל.

מראיינת־לשעבר פאר
בלי התרגשות

מילחמת לפיד במפד"ל

זוה נתן את ברכתו למינוי של עבאדי, שהוא חבר מיפלגת־העבודה. אילו היה לפיד שומר על פרטי השיחה עם פרס בסוד, היה עבאדי יכול להיות כבר היום מנהל הטלוויזיה, אולם לפיד פיטפט ופרטי השיחה עם פרס נודעו לחבר הוועד המנהל מטעם המפד"ל, עורך־הדין **מיכה ינון**.

כדי לבחור את עבאדי די במיכרז פנימי, מפני שעבאדי הוא עובד רשות־השידור. כדי שמרגלית יזכה בתפקיד מנהל הטלוויזיה עליו לעבור מיכרז פנימי־חיצוני. ינון גייס לעזרתו של מרגלית את חבר הוועד־המנהל עורך־הדין **אהרון פאפו**, ושניהם הגישו ערר להמר על ההחלטה לערוך את המיכרז הפנימי.

אין ספק שהמר יקבל את הערר שלהם, כיוון שהוא תומך במיכרז פנימי־חיצוני. היחידי התומך בוועד־המנהל בלפיד הוא יושב־ראש הוועד, הפרופסור **ראובן ירון**. כל היתר מתנגדים לו. אולם גם אם יכריע המר לטובת המיכרז הפנימי־חיצוני צפוייה התנגדות מצד ועד־העובדים. העובדים דורשים מיכרז פנימי תחילה, ורק אם לא יימצא בו מועמד מתאים הם מסכימים למיכרז חיצוני. ללא תמיכת העובדים במיכרז, אי אפשר יהיה לערוך אותו.

אם לא יימצא פיתרון חדש, דבר שאינו נראה בינתיים כריאלי, ימשיך לפיד לנהל את הטלוויזיה, והטלוויזיה תמשיך להיות מנוהלת ללא מנהל. אפשרות אחרת: לפיד יימנה ממלא־מקום למנהל הטלוויזיה, דבר שאותו הוא יכול לעשות ללא מיכרז. במיקרה כזה ייבחר **יצחק שימעוני**, המועמד הכימעט־ניצחי לכל תפקיד שמתפנה בטלוויזיה.

אולם גם צחי לקה במחלת הפטפטת. עוד לפני שמונה כממלא־מקום כבר הודיע, כי כאשר ייבחר יתערב בענייני חדשות. הודעה זו של צחי קוממה נגדו את אנשי מערכת החדשות. אלה כבר הודיעו, שלא תהיה לו דריסת רגל במערכת שלהם.

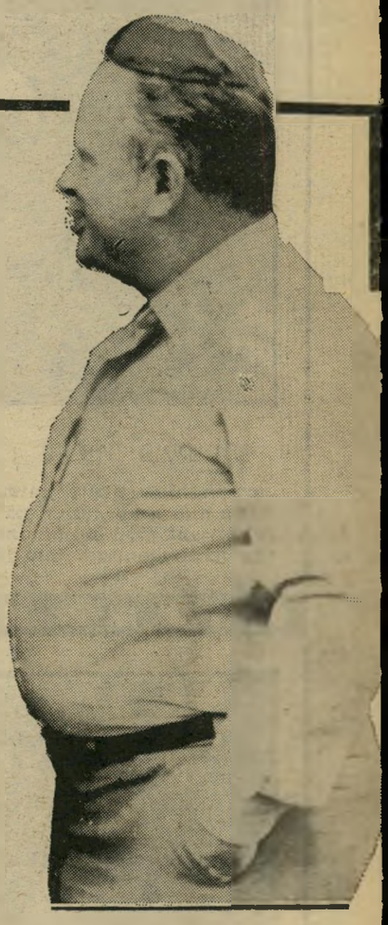

מנכ"ל לפיד
עוד שנה

המילכוד שאליו הכניסה עצמה רשות־השידור בפרשת המיכרז לתפקיד מנהל הטלוויזיה עלול לגרום לכך, שממלא־מקום מנכ"ל רשות־השידור, **יוסף** („טומי") **לפיד**, ימשיך להכהן בתפקיד זה עוד חצי שנה או אפילו שנה תמימה.

לפיד רוצה בסגנו, **שלמה עבאדי**, כמנהל הטלוויזיה. הוא הציג את מועמדותו של עבאדי, כנגד מועמדותו של כתב הארץ **דן מרגלית**, שהוא המומלץ של השר הממונה על רשות־השידור, איש המפד"ל **זבולון המר**.

עבאדי יכול היה לזכות ברוב בוועד המנהל של רשות־השידור, אילו היה לפיד שותק. אולם לפיד קיים שיחה עם יושב־ראש מיפלגת העבודה, **שימעון פרס**,

יום רביעי

30. 1

● **מגזין לנוער (6.32).** סידרה חדשה על אתרים ביש־ראל מוגשת בצורת חידון. ה־פרק הראשון של הסידרה יוקדן הערב. עוד בתוכנית, על עבודת נערות ערביות בבית־חרושת לייצור טלוויזיות בארץ. את התוכנית תסיים כתבה על אירבהים נובאני מהכפר אלמנר הכותב שירה.

● **על אדונים ומשר־תים (8.00).** תחילת הסידרה

אדונים ומשרתים
יום רביעי, שעה 8.00

החמישית והאחרונה של על אדונים ומשרתים המסקרת את תולדות מישפחת בלאמי בשנות העשרים של המאה. ריצ׳ארד בלאמי יוצא עם רעייתו החד־שה, וירג׳יניה, לירח־דבש ב־פאריס. אדוארד ודייזי אינם עובדים עוד בבית בלאמי והם מצפים לתינוק. אדוארד מצא לו מישרה צנועה, אך החליט לשפר את מעמדו עד שייוולד הילד. במקומם מגיעים לבית בלאמי שני משרתים חדשים: לילי הגאה ופרדריק נורטון, שהיה חייל של ג׳יימס בזמן המילחמה. ג׳יימס עצמו עוד לא התאושש מהמילחמה וממו־תה של הייזל, והוא מבלה את רוב עיתותיו בחדר, בהאזנה לתקליטי ג׳אז. ג׳ורג׳יה שבה לבילויים שלה ומתמכרת כולה לחיי הלילה של לונדון. האד־סון וגברת בריג׳ס מחליטים לחפש מקום עבודה אחר. ג׳יי־מס מבקש מאביו להמשיך לגור בבית, אך ריצ׳ארד קובע כי על מקום המגורים תחליט וירג׳יניה. בטלוויזיה ממתינים עתה לקבלת מידע מלונדון, אם מכו־נים ביניתיים המשך נוסף של על אדונים ומשרתים או שבעוד 15 שבועות תרד תוכנית זו מ־המסך הקטן.

● **נקודת חן (8.50).** אורי דביר וצוות הצילום מבק־רים ביער צ׳רצ׳יל לכבוד שבוע החורש והיער.

● **בני מובים לאן? (10.05).** סרט שעשה מהפכה של ממש בדרכי ההתנהגות של הנוער, גם בארץ, בתחילת שנות הששים. סירטו המצוויין של מארסל קארנה על הווי הנוער הצרפתי באותה תקופה עם פסקאל פטי, ד׳אן שרייה ולורן טרצ׳יף.

יום חמישי

31. 1

● **אילנות (5.30, שי־דור צבע).** תוכנית מיוחדת

צומת יאיר: פוזט
יום חמישי, שעה 9.35

לילדים לכבוד ט״ו בשבט, שבה יספרו הפרופסור יואב וייזל מאוניברסיטת תל־אביב ועזריה אלון על עצים וצמחים בעבר ובהווה. לכבוד תוכנית זו הורכבה רביעיית זמר מייר־חדת המורכבת מדפנה ערמוני, אפי בן־ישראל, אריק סיני ומוטי דיכנר.

● **סיפורי חליל (6.32).** גורי, תלמיד תיכון, מזדמן ב־מיקרה לחנותו של חליל בחי־פושיו אחר כדורו האבוד ומה שקורה בחנות כובש את ליבו והוא מחליט לעבוד בה, גם כדי לזכות בדמי־כיס. למרות הפיר־סום הרב שבו זכתה תוכנית זו נראה כי האחראית לה, אורית חוג, נכשלה. התגובות על ה־תוכנית, גם מפי הילדים ה־ערביים וגם מפי הילדים היהו־דים, פושרות, אולם מאחר ו־צולמו כבר יותר מ־20 פרקים של סיפורי חליל, אין סיכוי שהצופים יצליחו להוריד את התוכנית.

● **סיפורי כסף (8.00, שידור בצבע).** סידרה חדשה המשחזרת מסעות מפורסמים בהיסטוריה שתשודר החל מה־ערב אחת לשבועיים. הפרק של הערב מוקדש לרואלד אמונד־סן, נורווגי שכבש את הקוטב הדרומי. כאשר שמע אמונדסן כי הבריטי רוברט פלקון סקוט יוצא לקוטב, החליט להשיגו. אמנדסן הגיע לקוטב ב־14 בדצמבר 1911 וסקוט רק ב־18 בינואר 1912, במסע שהסתיים לגבי סקוט במוות. יאן רודג׳ר שכתב את התסריט לפרק זה הסתמך בו על קטעי יומנים שלא התפרסמו עד כה. בעזרת יומנים אלה הצליח אודג׳ר להמחיז את המריבה בין אמונד־סן לבין חבר אחר של המישי־לחת שלו, פרדריק הילמאר יוהנסן זמן קצר לפני היציאה לקוטב. כן פגש רודג׳ר את יורגן סטורבוד, היחידי מחברי המישלחת הנמצא עדיין בחיים.

● **צומת יאיר (9.35, שידור בצבע).** כאשר סללו את כביש אילת—אופירה, מיד אחרי מילחמת ששת־הימים, ה־גיע אדם קטוע שתי רגליים לצומת נביעות והקים במקום תחנת־דלק. הבדואים בסביבה היו בטוחים שזו הרפתקה חול־פת, אבל אילו היו מכירים את צבי סווט ואת אשתו רות, היו יודעים כבר אז שסווט ישאר במקום גם אחרי שצה״ל יסוג ממנו. סיפור חייו של סווט הוא סיפור של מילחמה נגד גורל איוב. ההתנקשות בחיי הלורד מוין, הברחת האשה רות מווינה, פציעה קשה ב־קומנדו הבריטי, נישואי צבי ורות, שוד בנק על־ידי לח״י, נפילת הבן יאיר שעל שמו נקראה הנקודה מול נביעות, והקמת כפר־הנופש במקום, כא־שר ברור כי הוא יוחזר למצרים.

● **כדורסל (10.20).** שידור ישיר של המחצית ה־שנייה במישחק הכדורסל בין מכבי תל־אביב לבין דן־בוס מהולנד.

● **בועות (11.00).** יוניס בורחת עם דאן׳ לחוות סבתו שבצפון ניו־יורק. צ׳סטר עדיין משולל זיכרון ויום אחד הוא פשוט נעלם. בני המישפחה מחפשים אותו ללא הצלחה. סאלי ממשיכה לחזר אחר ברט, ומרי ממשיכה לחשוד ברומן של בעלה. קורין מבקרת אצל גינקולוגית וזוכה בבשורה לא נעימה. דני ואיילין מאושרים, אך הגורל מתנכל להם שוב.

יום ששי

1. 2

● **אני רוצה פיתרון (6.02).** אחרי 20 שנות נישוי־אין מבקשת אשה, שאותה מגלמת פאתן חמארה, גט מב־עלה, השחקן רושדי אבדה, אך הוא מסרב והיא פותחת במאבק שאינו כל כך רגיל בעולם המוסלמי. זו תמצית הסרט הערבי, תוצרת מצריים, של הערב.

● **שיגעון של מסיבה (9.20).** תוכנית טלוויזיה עם להקת הכל עובר חביבי בכיכובה של שלומית אהרון המופיעה עם יובל דור, עמי מנדלמן, וקיקי רוטשטיין. לתוכנית־הבי־דור הזו יש גם עלילה. הלהקה נקלעת למסיבה בסגנון של שנות ה־50 ומשמיעה להיטים

מחיר העוצמה: גרי
שבת, שעה 10.10

מאותה התקופה. תשתתף בתוכ־נית גם להקת ריקוד גדולה.

● **חברים (10.10).** עיבוד טלוויזיוני למחזהו ה־מפורסם של צ׳ארלס המפריס על חברות בין שניים, הנפגעת כתוצאה מנישואי חברים. מש־תתפים לסלי דנלופ, ניקולס קליי ופיטר דנייר.

● **קווינסי (11.00).** תפוח אכול למחצה הוא הרמז היחידי של קווינסי לגילוי ילד חטוף הקבור חיים עם מלאי חמצן שיספיק לו ליממה. חוטף הילד נהרג בתאונה, אולם מס־תבר כי היתה לו שותפה שאותה מנסים קווינסי ואבי הילד, שאותו מגלם שחקן־הטלוויזיה הידוע קרייג סטיבנס, לגלות, כדי להציל את חיי הילד.

● **בין ששי לשבת (רדיו, רשת ב׳, 11.00).** ראיון אישי מקיף של מי ש־היה מנכ״ל רשות־השידור, יצ־חק ליבני, עם עורך העולם הזה ח״כ אורי אבנרי. אבנרי מספר בראיון על הרקע העקרוני ל־עמדותיו הפוליטיות, תוך בש־לה האם הפוליטיקה חייבת להיות מוסרית. שאלות אחרות המועלות בראיון: האם אבנרי סוליסט שבנוי מטבעו למיפלגה קטנה בילבד? ומה מתרחש מאחרי הקלעים של עבודת העולם הזה? האם יש לו חב־רים אמיתיים? מה יחסו לבית, לכלבים ולחתולים? מה עושה לו הגיל? מדוע יחס האנשים אליו הוא כה קיצוני ואיך הוא רואה עצמו בעוד עשר שנים? את התחקיר ערכה רותי בן־גל והמפיקה היא עליזה דיסטניק.

שבת

2. 2

● **חידושים והמצאות (6.30).** את מקום הנול ה־מסורתי תופס נול אוויר שבו מפרידים זרמי אוויר דחוס בין החוטים, ומאפשרים לארוג ב־מהירות העולה פי חמש על מהירות הנול הרגיל. הפרק השני מוקדש למכונת־כתיבה במהדורת־כיס שבה רק ששה מקשים וצופן מייוחד המאפשר להדפיס בה כמו במכונה רגילה. הפרק הישראלי של התוכנית מביא כתבה על כליה מלאכו־תית מייוחדת במינה.

● **בצאת השבת (8.00).** בתו של הסופר יהודה בורלא, עופרה בורלא־אדר מנחה תוכ־נית מוסיקה דתית המוקדשת לט״ו בשבט. אם תצליח עופרה בורלא־אדר בהנחיית התוכנית, היא תהפוך למנחה קבועה של תוכניות הדת, לצידם של מר־דכי („מוטקה") פרימן והרב בנימין צביאלי.

● **מחיר העוצמה (10.05).** הפרק השני והאחרון של מיני־סידרה זו מתאר את המחיר שמשלם מנהיג הפועי־לים טומי ואנדה עבור שאפת־נותו. הפרק מסתיים במישפטו של ואנדה ובגזר הדין שלו.

יום ראשון

3. 2

● **נגד הרוח (10.00).** המרד פורץ והמורדים בורחים מקאסל־היל. הם מתפזרים בין התושבים ומחפשים נשק ותמי־כה. דיני מבקש מג׳ונתן להצ־טרף, אך זה מסרב. תוכניות המורדים אינם מתגשמות, וה־ידיעות על בגידות בשורותיהם

מסך גדול: דיוק
יום שני, שעה 8.30

מתפשטות. תוך פחות מיממה מסתיים המרד הגדול.

● **המלאכים של צ׳ר־לי (10.50).** הופעת אורח של פארה פוסט מייג׳ור, המלאכית הבלונדית המקורית תציל אולי את הסידרה שהפכה אחת ה־משעממות ביותר בטלוויזיה. תחת הכותרת ג׳יל שובי הביתה, חוזרת פארה לתוכנית.

יום שני

4. 2

● **מורשה (8.00).** משה קרונה, חבר הנהלת ה־סוכנות מספר על בעיות חינוך בגולה, ד״ר פנחס פלאי מספר על אוניברסיטת נוטרדאם ב־אינדיאנה וברוך נחשון מקריית־ארבע מתלונן על המוסיאונים שאינם מקבלים ציירים דתיים.

● **מסך גדול: מסך קטן (8.30).** ניסיס דיין מביא ב־תוכנית של הערב קטעים מסרי־טיו של ברטולי־צ׳י, 1900, הקונ־פורמיסט ולה־לונה וכן קטעים מסרטיו של פול שריידר, נהג

אמא ברחה
יום שלישי, שעה 11.15

מונית, אנשי הצווארון הכחול וקטע מתוך הסרט הצרפתי מולייר.

● **המיקצועניים (10.40).** גופתה של פרוצה מתגלה בנהר התמזה זמן קצר אחרי שהיא ניסתה ליצור קשר עם דוייל. בביתה של הפרוצה נמצא ספר־טלפונים ובו מיספר־הטלפון ה־פרטי של ראש־הממשלה. הפר־שה מתפתחת לפרשת סחיטה שבה מעורבים הפרוצה, סוכן של הק״ג״ב ואחד משרי ממשלת הצללים של אנגליה.

יום שלישי

5. 2

● **חמף פתח (9.30).** הארכיאולוגית רבקה גונן מת־ארת את התפתחות הכתב ה־עברי מימי קדם.

● **הכלי הוא הקול (10.30).** תוכנית על מוסי־קאים מארחת הערב את הזמרת מירה זכאי, מצו סופראן המס־פרת את תולדות חייה ושרה מתוך אורפאוס ואורדסה של גלוק ומתוך מחרוזת שירים ליום קיץ של ברליוז. כן מתארח בתוכנית הפסנתרן יונתן ז׳אק.

● **סרט ישראלי קצר (11.15).** הערב שני סרטים, למי שלא צופה בירדן. הלילה שבו אמא ברחה מהבית של ברוך עתיר בהשתתפות מרים זוהר ונחום בוכמן והאורח של עמיר נוי.

במדינה

(המשך מעמוד 49)

הכבדה שברה את האצבעות והשוטרת נזקקה לגבס וסד. רחל, אשר היתה האחרונה בשורת הנשים הואשמה כי היא אשר תכננה את הטריקה ושבירת אצבעותיה של השוטרת. לכן ביקשו משופט המעצרים כי יעצור את רחל למשך 10 ימים, באשמת תקיפת שוטרת. השופט נעתר, ועצר את רחל לתקופה המבוקשת.

שבר בלי זדון. כאן נכנס לתמונה סניגורה של רחל, עורך־הדין דרור מקרין. הוא הגיש ערר לשופט המחוזי שמואל קוארט, וטען כי אין כל אפשרות ליחס כוונת זדון ותכנון מדויק כזה לפריצה השמנמונת. לדבריו היתה זו רק יד המקרה אשר גרמה לרחל להיות קרובה לדלת הברזל. אולם ברור כי היא לא יכלה לתכנן את שבריר השניה שבו יהיו אצבעותיה של השוטרת בסדק, כדי לסגור עליהן את הדלת. לשם כך צריך תחכום ונסיון שאין לפרוצה הצעירה.

השופט קיבל את גירסתו של הסניגור, ושיחרר את רחל בערובה של 5000 לירות. עד אז תוכל המשטרה לעצור אותה מפעם לפעם באשמת שוטטות למשך 48 שעות, כפי שהיא נוהגת עד היום כלפי פרוצות וזונות רחוב. אך כדי להשיג מעצר מבית־המשפט יש צורך בהוכחות בעלות משקל רב יותר.

ההובי של השוטרת

חאם היה גורלו של האסיר טוב יותר אילו לא היתה במישטרה חובבת טביעות־אצבעות?

לעבדאללה ג'בלי יש טביעת אגודל ימין יוצאת־דופן. קוויה אינם נוטים, כרגיל, ימינה, אלא שמאלה. אם הדבר יביא לו תועלת אם לאו, יתברר רק בסוף השבוע.

בשנת 1972 נפרץ בית־מרקחת ברחוב הרבי ממזריטש ביפו, ונגנבו ממנו כדורי פרודורמול. על אחת הצנצנות נמצאה טביעת אגודל, שלא היתה שייכת לעובדי בית־המרקחת. המישטרה ניסתה לזהות את הטביעה, והישוותה אותה עם הטביעות שהיו בידה, אך זו לא זוהתה.

בשנת 1976 עבדה במחלקת זיהוי פלילי של המישטרה עובדת חובבת טביעות־אצבע בשם עלמה ישעיהו. כאשר חיטטה בארכיון, שסודר בינתיים, נתקלה בטביעת־אצבע יוצאת־דופן, ונזכרה שפעם חיפשו טביעה בעלת תכונות מוזרות דומות. וכך, שנים רבות אחרי הפריצה, זיהתה המישטרה את הטביעות כטביעותיו של ג'בלי. אחרי שהיו בטוחים לפי 29 נקודות דמיון כי הטביעות זהות, נטלו מג'בלי מעתק נוסף של כף ידו וטביעות אצבעותיו, ווידאו שאכן זה האיש.

סגן־ניצב דן שטרן הופיע לפני בית־המישפט המחוזי בתל־אביב, והעיד לפני השופט דוד ולך כיצד הגיע תיק עתיק כזה לדיון. „היינו בפני בית־המישפט העליון, וישאלנו את הנשיא יואל זוסמן מה לעשות בתיקים ישנים. והוא אמר: 'אתם מישטרה מלאו את חובתכם, והתביעה חתליט אם להגיש תביעות אם לאו'."

כל אחד וטעמו. המישטרה סיימה את חקירת תיק הפריצה של 1972 בשנת 1978, והוגשה תביעה פלילית נגד ג'בלי. בזמן שהוגשה התביעה החדשה היה כבר ג'בלי אסיר. הוא נידון בתיק פלילי אחר על מכירת סמים לערבי תושב יפו, המוכר גם הוא היטב למישטרה, עבד טוואשי.

על עבירת הסמים נידון ג'בלי לשנתיים וחצי מאסר, והוא מרצה אותן בבית־הסוהר דמון. בגלל עניין בית־המרקחת אין שלטונות בית־הסוהר מאפשרים לו ליהנות מזכויות החופשה, ולכן גלחם סניגורו, נחמן גולדברג, בחירוף נפש בטביעת האצבע המאוחרת.

הסניגור בירר כי בידי המישטרה היתה טביעת אצבעו של האסיר כבר משנת 1970. מדוע אם כן לא הצליחה המישטרה לזהות את הטביעה ב־1972, כאשר בוצע השוד? על כך לא היתה בידי מומחה המישטרה תשובה. יתכן שזו רשלנות, יתכן שהארכיון בשנת 1972 לא היה כל כך מסודר כמו היום. הסניגור הציג את הטביעה לפני השופט, ושאל אותו: „האין זוהי הטביעה שהדליקה אור אדום במוחה של המומחית? האם היא כל־כך יוצאת־דופן?" השופט ולך הציץ בטביעה ואמר: „כל אחד וטעמו שלו, היא כנראה חובבת טביעות, וזה זהובי שלה."

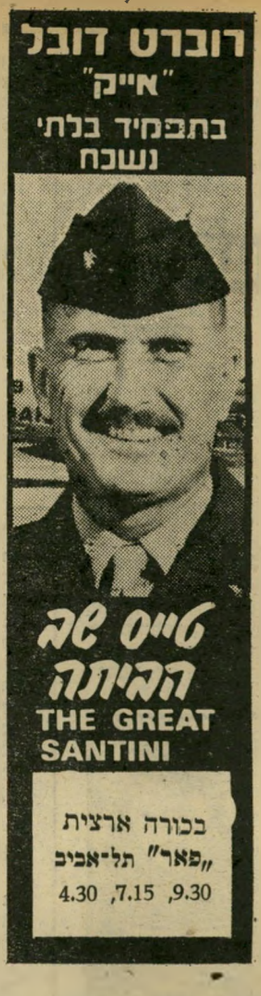

מבקר ההסתדרות מאשר את מימצאי „העולם הזה": חברה הסתדרותית נתנה לאחד מעובדיה מתנה בשווי של 12 מיליון ל"י!

המוכר, המקבל והאישור

מנכ"ל הסנה (מימין), איתן אבניאון, אשר ועדת הביקורת של ההסתדרות אישרה כי העניק שלא כדין במתנה חברת ביטוח למנכ"ל חברת שימשון, דניאל ויינמן, שהיא חברת בת של הסנה. בתמונה למטה קטע ממכתבה של עוזרת פרקליט המדינה דניאלה גורני בקשר לפרשה.

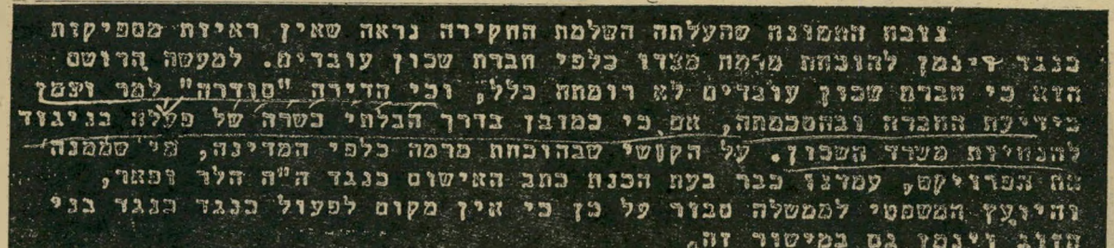

צובת המסונה שהעלתה השלמת החקירה נראה שאין ראיות מספיקות כנגד ויינמן להוכחת מרמת מצדו כלפי חברת שכון עובדים. למעשה הרושם הזה כי חברת שכון עובדים לא רומתה כלל, וכי הדירה "סודרה" למר ויינמן בידיעת החברה ובהסכמתה, אם כי כמובן בדרך הבלתי כשרה של פעולה בניגוד להנחיות מישרד השיכון. על הקושי שבהוכחת מרמה כלפי המדינה, עמדנו כבר בעת הכנת כתב האישום כנגד ה"ה הלר ופאר, והיועץ המישפטי לממשלה סבור, על כן, כי אין מקום לפעול כנגד בני הזוג ויינמן גם במישור זה.

ההסתדרות נתנה מתנה

חבר־הכנסת מאיר כהן היה פעיל מאד לאחרונה. המיכתבים שכתב למס־הכנסת, לתת־ניצב בנימין זיגל ממישטרת־ישראל ולאחרים, גרמו לפתיחתה של חקירה מקיפה בעיסקה שבוטלה בין מנכ"ל חברת הביטוח שימשון (חברה בת של הסנה), לבין החברה שהוא מנהלה הכללי. המנכ"ל שחתם על עיסקה עם עצמו הוא דניאל ויינמן, והעיסקה התמוהה (העולם הזה 2199) גרמה גם לחקירה של מבקר ההסתדרות, שלמה שטנגר. מימצאי החקירה נגנזו ולא פורסמו עד היום.

העיסקה האחרונה שנערכה בין מנכ"ל שימשון לחברת הסנה נחתמה בספטמבר 1979. על פי עיסקה זו התחייבה הסנה לגרום לכך שחברה בת שלה, בשם אשל, תמכור 800 אלף מניות תמורת 4 מיליון לירות לחברה בשם דני מיפעלים כלכליים, שבבעלות דניאל ויינמן. דני מיפעלים כלכליים העבירה את המניות לחברה אחרת של ויינמן, בשם ויינמן שירותים, וזו מכרה את המניות לקבוצה של סוכני־ביטוח תמורת 16 מיליון לירות. הסנה פשוט נתנה לוויינמן להרוויח 12 מיליון לירות במכה אחת.

חבר־הכנסת כהן טוען, כי הוא מתקשה להאמין שעיסקה כזו נעשתה בתום־לב. הוא תובע לקיים חקירה מישטרתית וחקירה של מס־הכנסה, וואת אחרי שלדעתו מבקר ההסתדרות טישטש את הפרשה והצניע אותה.

אולם גם בדו"ח מבקר ההסתדרות ישנן מסקנות חריפות במייוחד נגד חברת הסנה ומנהלה איתן אבניאן ונגד העיסקה כולה.

כותב מבקר ההסתדרות:

מאז שנתקבלה ב־6.8.1979 ההחלטה העקרונית על נכונות הסנה למכור חלק ממניות אשל לסוכנים, לא התקיימה ישיבת מועצת־המנהלים עד לישיבתה המייוחדת, שכונסה ב־16.10.1979 — ימים אחדים אחרי פירסום פרטי העיסקה בעיתונות. ביום 25.9.1979 נחתם הסכם בין הסנה לבין דני — מיפעלים כלכליים בע"מ, מבלי שהסכם זה או פרטיו העיקריים הובאו לדיון ולאישור מועצת המנהלים.

רק בישיבה המייוחדת מיום 16.10.1979, שלושה שבועות אחרי החתימה, הובאו פרטי ההסכם לידיעתה של מועצת המנהלים, למרות שחברת דני — מיפעלים כלכליים בע"מ החלה כבר למכור את מניותיה שבסיסן במניות חברת אשל.

תמוה בעינינו שמועצת־המנהלים, בישיבתה מיום 16.10.1979, „רשמה לפניה כי המנכ"ל פעל כנושא בהתאם להחלטתה", כאשר בהחלטה המקורית נאמר שה„נושא יובא לאישור סופי של מועצת־המנהלים", היינו, שההסכם יכול להיחתם רק אחרי האישור של מועצת־המנהלים.

מועצת המנהלים היתה מוטיבה לא להחליט כל החלטה בנידון, לאחר שנמסרה לה הודעת מזכיר חברת העובדים, על הקפאת כל פעולה, והחלטת מבקר ההסתדרות על תחילת בדיקת העיסקה.

על פי התקנות של הסנה וכמתחייב מהמניה המייוחדת שבידי חברת־העובדים, היתה החברה צריכה לפנות בכתב לחברת־העובדים, כדי לקבל את אישורה למכירת מניות של חברת אשל בטרם שחתמה סופית על ההסכם ולפני הפעלת העיסקה עם חברת דני — מיפעלים כלכליים בע"מ.

הדבר לא נעשה אף־על־פי שהביקורת, שנערכה בשנת 1978, העלתה שהחברה לא הקפידה על קיום הוראה זו ותבעה מההנהלה לא לעשות פעולה החייבת אישורה של חברת־העובדים, אלא אחרי קבלת אישורה בכתב.

קיים עירבוב תחומים בין דני ויינמן — עובד בכיר בקבוצת הסנה, לבין דני ויינמן — בעל־עסקים אחרים בענף הביטוח ומבצע את העיסקה הנדונה באמצעות אחת מחברותיו.

אף אם עירבוב זה הינו תופעה מוגבלת בזמן או מותנית בהגבלות מסויימות, יש לשלול אותה מכל וכל.

בבירורים שקיימנו עם איתן אבניאון ועם אריאל רנד, הצענו לפעול להתרת ההסכם בין הסנה לבין דני — מיפעלים כלכליים בע"מ, מאחר שלא קויימו תנאים מוקדמים לחתימת הסכם עם חברה פרטית. ואמנם במיכתבו מיום 28 לח"ז אל יו"ר מועצת־המנהלים הודיע אבניאון שההסכם בוטל.

דיווחים לא־כשרים

אחרי הגשת דו"ח הביקורת הודיעה חברת הסנה כי ויינמן יחדל לכהן כמנכ"ל שימשון בתחילת פברואר. תחתיו יתמנה כנראה יעקוב פחטר, כיום מנכ"ל בנק קונטיינטל. תפקידו יהיה קשה, כיוון שוויינמן הצליח לצבור הפסדים של מיליוני לירות בשנתיים שבהן ניהל את שימשון.

אולם חברת־העובדים נמנעת, משום מה, מהסקת מסקנות מהפרת החלטת מועצת־המנהלים על־ידי הנהלת הסנה, כפי שקבע במפורש מבקר ההסתדרות.

לא היתה זו הפעם הראשונה שדניאל ויינמן מסבך חברה הסתדרותית. ויינמן פעיל במיפלגת־העבודה בסניף גבעתיים, נמנה על התומכים והמסייעים לחברי־הכנסת מיכה חריש ועדי אמוראי. בשנת 1977 פתחה המישטרה בחקירת תלונה, שוויינמן קיבל במירמה דירת זוגות־צעירים משיכון עובדים. לאחר זמן פירסם ויינמן בראש חוצות, כי התיק שהוגש לפרקליטות נסגר וההליכים עוכבו. ולכן אין מניעה שימשיך לכהן כמנכ"ל חברה הסתדרותית. אולם מסקנות פרקליטות המדינה כפי שהובאו במיכתבה של דניאלה גורני, עוזרת ראשית לפרקליט המדינה, לפרקליט מחוז תל־אביב, קובעות דברים אחרים לגמרי. כותבת גורני: „נוכח התמונה שהעלתה השלמת החקירה, נראה שאין ראיות מספיקות כנגד ויינמן, להוכחת מירמה מצידו כלפי חברת שיכון עובדים. למעשה הרושם הוא כי חברת שיכון עובדים לא רומתה כלל, וכי הדירה 'סודרה' למר ויינמן בידיעת החברה ובהסכמתה, אם כי, כמובן, בדרך הבלתי־כשרה של פעולה בניגוד להנחיות מישרד־השיכון. על הקושי שבהוכחת מירמה כלפי המדינה, עמדנו כבר בעת הכנת כתב־האישום כנגד ה"ה הלר ופאר, והיועץ המישפטי לממשלה סבור, על כן, כי אין מקום לפעול כנגד בני הזוג ויינמן גם במישור זה."

מיסמך הפרקליטות מלמד, כי הדירה סודרה לוויינמן בדרך בלתי־כשרה. הפרקליטות טוענת כי היתה קונוניה בין ויינמן לחברת שיכון עובדים, בהשתתפות ראשי שיכון עובדים, להפיק רווח בלתי־כשר לוויינמן. דבר דומה אירע עתה בקונוניה שבין ויינמן לראשי הסנה, להפקת רווח של 12 מיליון לירות לוויינמן.

כל פרשת עברו של ויינמן מעוררת שאלות. אם גם הפעם ישתיקו את הקונוניה שבינו לבין הסנה, אות הוא כי פרשות ידלין, רכטר, ועיסקת הפרדסים לא הותירו כל רושם בבית הוועד־הפועל.

יגאל לביב ■

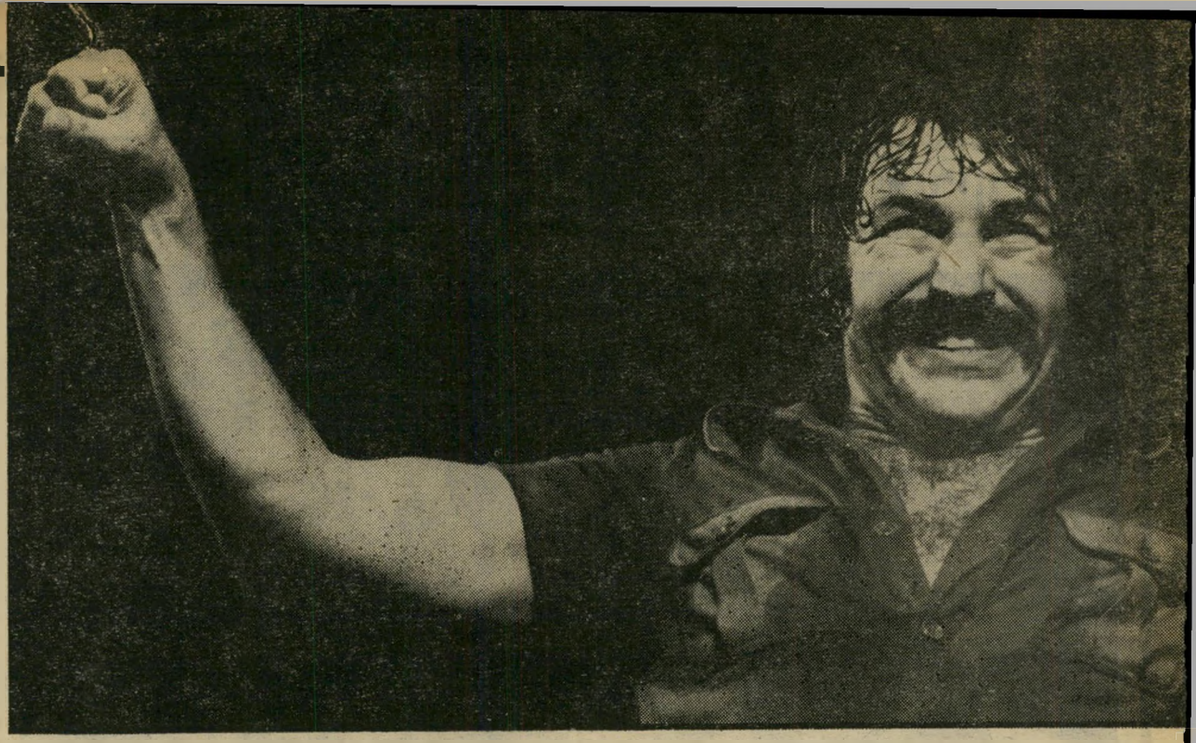

ג'וקי וההקטינה

השופט דוד וקך שלח את פקיד־העזר להכניס לאולם את שלוש ה־עדות. הקהל כולו היה מסוקרן לראותן. לאט לאט ירדו שלוש נשים צעירות במד־רגות האולם. אחת ג'ינג'ית מתולתלת וחדת תווים, אלה סלע בת ה־22, השנייה קטנת קומה, בעלת פנים מתוקות ואף סו־לד, בברלי („בב") בנד, בת 22 והשלישית בעלת שיער ארוך בו פסים בלונדיים, ו־תווי־פנים כבדים. זו היתה המתלוננת ששמה נאסר לפירסום. לילי* היא כיום בת 18 וחצי, ובשנת 1976 כשהיתה רק בת 14 וחצי, קיים עימה, לדבריה, שחקן־רקדן סנטומימאי, ג'וקי ארקין, יחסי מין.

ג'וקי עצמו ישב שליו על ספסל־הנא־שמים. סניגורו צבי לידסקי הודה כי שולחו קיים יחסי־מין עם לילי כפי שנט־ען, אלא שהוא לא ידע כלל כי היא קטי־נה. לכן ביקש מבית־המישפט לשמוע כ־עדה ראשונה במישפט, את אדל זוהר, בת ה־27, שהיתה גם היא, כמו לילי, חברה בלהקת המחול של ג'וקי.

אולם המישפט היה מלא מפה לפה. אנשי פרקליטות וסקרנים אחרים באו לשמוע את המישפט הסנסציוני, שגיבורו הוא איש בוהמה ידוע מזה שנים רבות. ג'וקי יליד תל־אביב הוא כיום בן 47. זה שנים רבות שהוא רקדן ופנטומימאי ידוע בארץ.

ההרמון המרקד

בשנות השישים נשא ג'וקי נערה אמריקאית ונסע עימה לארצות־הברית. שם הופיע על בימות ברודווי. אחרי ש־התגרש מאשתו והשאיר אותה ואת בנם באמריקה, חזר לארץ, לעיסוקיו הרגילים, ריקוד, פנטומימה וחיזור אחרי נערות.

בכל שלושת השטחים הצליח הבחור ה־שאפתן, שתמיד משך אליו נשים כפר־פרים. בשנת 1975 הקים להקת פנטומימה שנקראה מי מפחד מפנטומימה. הלהקה היתה מורכבת מכמה בנות מוכשרות ו־ג'וקי עצמו, והיא הופיעה יותר מ־500 פעם ברחבי המדינה. אחרי שסיימה את הופעותיה, הכין ג'וקי מופע חדש. הוא הרכיב להקת ריקוד מעשר בנות שלמדו בבית־ספרו, וקרא לה בנות הג'אז.

ההרמון המרקד, כפי שכונתה להקת ה־ריקוד של ג'וקי ארקין, היתה מורכבת מעשר נערות צעירות ויפות. הגילים נעו בין 14 וחצי עד ל־25, גילה של המבוגרת ביותר בין הבנות. אדל זוהר הרגישה את עצמה כ„אמא" של הבנות. היא היתה ה־בוגרת ביניהן והיחידה שהיתה נשואה. שנה אחרי קום הלהקה נכנסה אדל להריון ו־הפסיקה את הופעותיה במסגרת הלהקה. אך בגלל גילה היו הנערות מרבות להת־אסף סביבה בשעת ההפסקות ולהתייעץ עימה.

אדל, ששפת אמה אנגלית, נהגה לדבר עם הבנות בעברית מגומגמת והן נהגו לענות לה באנגלית קלוקלת. רק בברלי, וכך, לפני כשלוש שנים, התפוצצה שע־ששפת אמה אנגלית גם כן, הפכה חברה קרובה של אדל.

אדל סיפרה כי לילי לא היתה בידידות קרובה עמה. כל מגעיהן היו במיסגרת להקת־המחול ובית־הספר בלבד. אחרי ש־הפסיקה ללמוד בבית־הספר פגשה אותה אדל מיספר פעמים ברחוב אך לילי לא ברכה אותה אפילו לשלום וחלפה על פניה.

רוב בנות הלהקה היו תלמידות תיכון, אולם אחת מהן, לילי, היתה אז תלמידת בית־ספר יסודי. למרות שלג'וקי היתה חברה צמודה בין בנות הלהקה, בברלי הדרום־אפריקאית, שאף היא הוזמנה להעיד לגילה, אך לילי לא דיברה על לימודים ועל בית־ספר, ואף פעם לא הופיעה בחיל־בושת אחידה. מאחר שהבנות האחרות היו, מרביתן, בגילאי 17—18 חשבה אדל שגם המתלוננת היא בגיל צבא או אפילו אחריו.

התנהגותה של לילי היתה חופשית מאד. כאשר הופיעו בהיכל־התרבות, בערב מיו־חד שערך אייבי נתן, התלבשו הנערות בחדר הלבשה גדול ופתוח. רוב הבנות היו מחליפות בגדים בצינעה, או מבקשות שמישהי תשמור ותחזיר אותן אם יבוא גבר, אבל אדל זוכרת כי לילי עמדה לנוכח המראה, כשפלג גופה העליון עירום. ו־כאשר ראתה את ארקין נכנס לחדר, הניפה

לדעתו היא היתה

במישפט, לא משך את ידו גם מהאחרות. רוריה גדולה כאשר אמה של הקטינה ואחיה גילו את יחסיהם. הוגשה תלונה למישטרה, וכיוון שהנערה היתה צעירה מגיל 16, הוגשה תביעה פלילית נגד ג'וקי ארקין, באשמת בעילת קטינה.

רק בימים אלה התביעה להתברר בבית־המישפט המחוזי בתל־אביב. אולם היא לא התחילה ככל תביעה רגילה. במחוזה דרמתי מיוחד, ביקש הסניגור להתחיל את המישפט בעדת־הגנה דווקא. שלא כרגיל, ביקש לשמוע אותה לפני כל עדי התביעה. הסיבה לבקשה המיוחדת היתה כי הרקדנית אדל זוהר, היא כיום חברת קיבוץ מרוחק, ואם לשני ילדים קטנים, ויהיה לה קשה לבוא לבית־המיש־פט פעם נוספת. השופט ולך נעתר ל־בקשה, והסקרנים בקהל כרו אוזניהם כדי שלא להפסיד אף מילה.

החתיכה של הבמאי

אדל סיפרה כי היתה מורה בבית־הספר למחול של ג'וקי וחברה ב־להקה, יחד עם לילי, במשך שנתיים בערך. הן היו נפגשות בחזרות ובהפסקות. מפעם לפעם היו כל הבנות יושבות יחדיו, וכדי להפיג את מתח החזרות וההופעות היו מתבדחות ומפטפטות „פטפוטי נשים". הן היו מדברות הרבה על גברים, ועל יחסי נשים־גברים. כולן התבטאו בחופשיות רבה וניכר היה כי לכולן היה ניסיון מיני.

לשאלות הסניגור ציינה אדל שלא ראתה שום דבר מיוחד בלילי. היא היתה מפותחת בגופה כמו כל האחרות בלהקה. וגם בדיבורה לא היתה שונה מהן. ברור היה לאדל כי לילי היא בת גילן של ה־אחרות. מעולם לא שאלה אותה במפורש

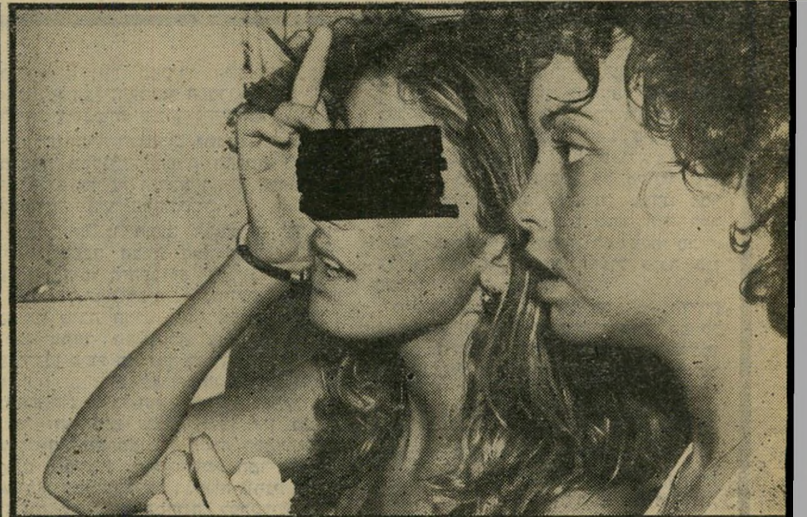

החברה והקטינה

ארקין. לילי המתלוננת היתה חברת הלהקה והיתה בידידות גם עימה. בברלי („בב") בנד המתולתלת היתה אז חברתו המוצהרת של ג'וקי

ג'וקי וההחברה

בברלי שהיתה אז בת 18, למרות הצהרותיו כי אינו מתעסק עם בנות הלהקה וכי יש לו חברה קבועה, התברר כי קיים יחסים גם עם לילי, אשר היתה אז בת 14 וחצי בלבד.

בוגרת - אך בעצם היא היתה תלמידה בכיתה ח' של בית־ספר יסודי

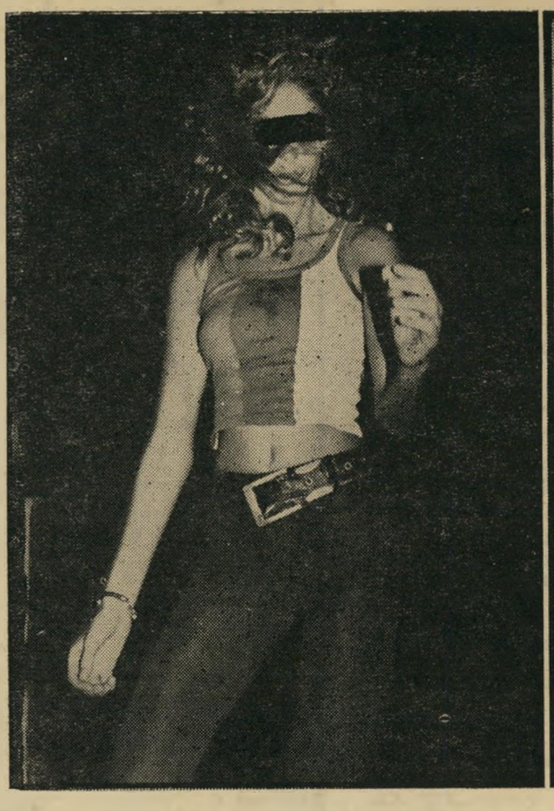

המחלוננת הסוערת

העולם הזה משנת 1975, לילי המתלוננת. היא הציגה את עצמה כך תוארה בכתבה שנכתבה בגילון בפני הכתבת והצלם כבת 17, וכך נכתב בכתבה. דף זה הוגש על־ידי הסניגור לבית־המישפט כראיה על כך שהיא נראתה והציגה את עצמה כנערה בוגרת. לכן טעה גם ג'וקי בכנות בגילה.

וכיתרת זו הביא הסניגור את הכתבה כמוצג. ברצונו היה להראות כי הקטינה הציגה את עצמה או גם בפני כתבת העולם הזה כבת 17, ואיש לא חשד כי היא משקרת. אם יכלה להטעות אחרים יכלה גם להטעות את הרקדן, שהניח לפי מראיה ולפי התנהגותה שהיא נערה בוגרת ולא קטינה.

ניסיון חיים

דתובעת שרה ספיר־חן חקרה גם היא את העדה. למרות שאדל נמצאה בישראל כבר שנים רבות היא עדיין מתקשה בעברית, ועדותה ניתנה באנגלית. לשאלות התובעת חזרה העדה וסיפרה כי נראה היה לה כי לקטינה היה ניסיון חיים וניסיון מיני. היא היתה מדברת על גברים, „על מה טוב לעשות איתם ואיך לעשות, אבל לא דיברה על גבר מסויים".

במישפט טרם הגיע תורו של הנאשם להעיד, אבל בכתבה הישנה בהעולם הזה סיפר ג'וקי קצת מפילוסופיית החיים שלו. „האשה היא פשוט דבר נפלא שהאלוהים המציא. האשה היא כמו ההרים, כמו הים, כמו האש, כמו מזג האוויר, נפלא. אני אוהב נשים ואני אוהב להראות שאני אוהב אותן. אני עושה את זה בשדה הפתוח, לא מסתיר, לעומת אנשים אחרים שאני מכיר שעושים הכל בסתר. מה שגורם לכל העסק להיראות מלוכלך."

ועוד אמר או הרקדן: „למרות מה שאומרים עלי, הבנות אצלי הן דבר קדוש. אני מגונן עליה, שומר עליהן מפני התקפות של מעריצים, אני יודע שזה נראה כאילו ג'וקי ארקין מתעסק עם הבנות של הלהקה, אבל זה בפירוש לא נכון... אני משתדל לשמור על מתח נמוך ביני לבין הבנות, ועושה הכל כדי שהן לא תתאהבנה בי. ...לי עצמי יש חברה בלהקה, בברלי בנד, בת השמונה־עשרה."

אילו היה ארקין מקיים את מה שסיפר אז, היה אולי מונע את התביעה הנוכחית.

אילנה אלון

ידה בתנועת זילזול, כאומרת: „לא חשוב", והמשיכה לעמוד עירומה מול הראי. גם בהסקות בחזרות היתה לילי מסתובבת רוב הזמן בתחתונים בלבד.

אדל זכרה פגישה אחת בין ג'וקי לבין אמה של הקטינה. היה זה בבית־החייל, אחרי אחת ההופעות. כל הבנות ועימן ג'וקי עזבו את האולם, ובדרכם החוצה פגשו את אמה של לילי. היא אמרה שלום נימוסי למורה, וחייכה. אדל ידעה שזו אמה של לילי מפני שהבנות העירו את תשומת ליבה כי ללילי דקת־הגיזרה יש אם עבת־בשר ומגושמת.

מראה שיכול להטעות

במהלך עדותה הגיש הסניגור לבית־המישפט סידרה של תמונות. חלקן תמונות של הנערות בלהקה במועד שבו קרו הדברים המפורטים בכתב־האישום. השופט הביט ארוכות בנערות הלבושות ביגדי ריקוד, וציין כי המתלוננת נראית באחת התמונות כבת 18, ובאחרת כבת 19.

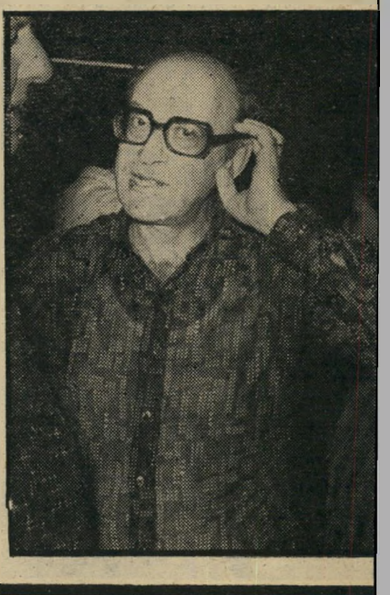

השופט והעדות

השופט דויד ולך (**בתמונה מימין**) וכל יושבי האולם היו סקרנים לחזות במתלוננת ובעדות. כאשר נדחה המישפט עד הוגש לבית־המישפט דף מתוך גיליון העולם הזה מיום 19.11.75. הדף מתוך הכתבה ששמה: „יש להן ג'וקי בראש", שעסקה בלהקת בנות הג'אז וברקדן מנהל־הלהקה.

באחת התמונות נראית בברלי, שאיתה אז בת 18, והכותרת היא: „החתיכה של הבמאי". תחת אחת מתמונות כל בנות הלהקה מצויין: „ההרמון המרקד". נערה אחת בשיער בלונדי מתנופף ובמיכנסי ג'ינס הדוקים מכונה: „הסוערת, לילי, בת 17 ורקדנית חדשה בלהקה..." בגלל תמונה קרא השופט לנערות לאולם. קיצונית מימין: אלה סלע, עדת תביעה. קיצונית משמאל: אדל זוהר, שהעידה כבר כעדת הגנה. יושבת מימין בברלי בנד, גם היא עדת תביעה צפוייה.

פרובוקציה? סילוף? חופשה

חומייני בא

ב הפתעה, הגיעה כל הודעה מוקדמת, הגיעה רוחו של האייתולה הקנאי, השולט באירן, לכפר אום־אל־פחם, שבמשולש.

„חומייני! חומייני!" צעקו ההמונים הלא משולהבים. זה קרה לפני שבועיים, ביום השבת. בעת מישחק כדורגל בין הקבוצה המקומית והפועל רעננה, הודחק אחד השחקנים המקומיים. במיגרש התלקחה התפרעות המונית. כוחות המישטרה ומישמר הגבול התערבו ועצרו עשרות אזרחים ערביים מתושבי הכפר, שהוא אחד הכפרים הערביים הגדולים במדינת־ישראל. רוב העצורים היו מגודלי־זקן. מסתבר שתוך שעת גידול הזקנים במיגזר הערבי התחילה להדאיג את שירותי־הביטחון. שמועות עקשניות טענו, כי בעלי הזקנים משתייכים לגוף של האחים־המוסלמים בארץ.

האחים־המוסלמים היא תנועה שקמה ב־מצריים במחצית השניה של שנות ה־30', על רקע זרמי תחייה באיסלאם. בשנות ה־40' הפכה זו לבכירה ולחשובה שבתנועות־המחאה האיסלאמית, והטיפה להדיפת התנועות המיסיונריות והאתאיסטיות ולביעור סמלי המערב, שחדרו לתרבות הערבית. האחים־המוסלמים דגלו בהחייאת המורשה התרבותית הערבית ובמאבק לאומי נגד השילטון המערבי הזר. בתקופת עבד־אל־נאצר גינתה אותם התעמולה המצרית.

עבד־אל־נאצר עצמו ציווה לתלות את ראשי האחים, אחרי נסיון התנקשות בחייו. ימים מעטים לפני תלייתם של נאשמי העסק־ביש. האחים נחשבים היום לתנועה ימנית קיצונית, ריאקציונית.

„איננו מפלגתיים," טענו בעלי הזקנים מאום־אל־פחם. הם סירבו בתוקף להיקרא „תנועה" או „כת". „כבר קראו לנו חרמיניסטים, שייחים ודתיים," אמר אחד מהם „עכשיו מזהים אותנו עם האחים־המוסלמים או שקוראים לנו צעירים־מוסלמים. אין לנו למעשה שום קשר עם התנועה הזאת, אבל בקוראן כתוב כי כל המוסלמים הם אחים, אז אנחנו מוסלמים ואנחנו אחים, וברור שאנו צעירים כי זקנים אינם חוזרים בתשובה. הם כבר דתיים במילא."

כבוד בחברה

ב אום־אל־פחם יש 25 אלף תושבים. כאלף מתוכם חזרו בתשובה. לדברי כמה מהם מקיפה החזרה־בתשובה כמה אלפים במיגזר הערבי והיא התחילה לפני שמונה שנים. בשנה האחרונה היא התחזקה.

מיהם באמת מגודלי הזקן?

תוופיק מוהנה היה אלכוהוליסט. הוא עמד להיכנס לבית־חולים, לטיפול גמילה. סולימאן מחאג'נה עסק בסמים, בזנות ובהימורים. כאשר מת חברו הטוב חל המיפנה בחייו. יוסוף ג'ברין הפקיר את אשתו ואת שבעת ילדיו, ושיחק קלפים מהבוקר עד הערב. בריאותו הורעה והוא הגיע אל סף יאוש. חג' חוסיין ישב 12 שנה בבתי־סוהר על עבירות פליליות שונות. לפתע חל בו שינוי.

תוופיק, סולימאן, יוסוף וחג' חוסיין נמנים היום על החוזרים־בתשובה. סימן ההיכר של חלקם: זקן עבות, לבוש מסורתי וכיסוי־ראש.

על פניו של מחאג'נה בן ה־31, ניכר עברו. תווי הפנים קשוחים, מתחת עיניו קמטי־זעם קטנים. הוא נשוי ואב לחמישה, עובד בבניין. „הייתי עולם־תחתון," גילה בערבית סיפרותית רהוטה. „התעסקתי בכל הדברים האסורים באיסלאם. כולם פחדו ממני. קראו לי אבן־עלי. בכל זאת, לפעמים, כשהייתי מרים כוס ויסקי, הייתי נזכר שזה אסור באיסלאם, אבל החבר'ה היו אומרים שאני לא גבר אם אני לא שותה.

„יום אחד מת חברי הטוב בתאונה. זה קרה לפני שמונה שנים. זה נתן לי מכה חזקה. התחלתי לחשוב על המוות ועל העולם הבא ועל הגיהינום. בלבי התחיל מאבק בין הטוב והרע. התחלתי לקרוא בקוראן, ואז הכרתי את אללה. קראתי גם לחברי העבריינים לחזור־בתשובה. רבים נענו לקריאה, כי באיסלאם יש שלווה ואמונה לכל אדם על פני האדמה.

„אני הכי ותיק בחזרה־בתשובה בכפר. היום אני מבלה את היום, כמותם, בתפילה, בקריאה בקוראן ובהלכה המוסלמית, ואני מגודל זקן. אבי התנגד לכך בהתחלה, כי לא היה רגיל לראות צעיר עם זקן, אבל לא שמתי לב והלכתי בדרך שאני מאמין בה.

„עכשיו, כשאני קרוב לאללה, אני מרגיש מנוחה. נאמר כבר בקוראן: 'המכובד שביניכם הוא הקרוב ביותר לאל.' לפני כן פחדו ממני. עכשיו יש לי כבוד בחברה."

המכור לאלכוהול

יוסוף ג'ברין נראה כסגפן בג'אלביה ארוכה, עם כפייה לראשו וזקן מסולסל המעטר את פניו. הוא בן 34, נשוי ואב לשבעה. עובד כפועל בניין. סיפר ג'ברין: „היו לי יסורי מצפון שאני יושב כל היום בקפה, שותה משקאות חריפים ומשחק קלפים. לא היה איכפת לי מהמישפחה, אבל ניסיתי לצאת מזה. זה היה קשה, עד שהגעתי לאיסלאם."

הדתיים החדשים התביישו בתחילה לגלות את דבר המיפנה בחייהם לחבריהם. הם היו מתפללים בבית, לא העזו לגשת למיסגד, שנחשב למקום של הזקנים. ג'ברין החליט לבסוף להעז והלך עם אביו לתפילת היום השישי במיסגד.

„האיסלאם הופך את הגבר תוך שנייה, מקיצוניות אחת לשנייה," הסביר חג' חוסיין, שמבט כנוע ניבט מעיניו. „הייתי עם האף למעלה. כל הזמן הייתי שיכור. לפני שחזרתי בתשובה לא ידעתי מה אסור ומה מותר. ישבתי מספיק שנים בבתי־סוהר כדי ללמוד שהאיסלאם הוא הפיתרון. הדת לימדה אותי איך להתלבש ולאכול, איך לברך לשלום. לפניכן הייתי כמו בהמה שמדברת, אבל עכשיו אני יודע איך לחנך את הילדים, איך להתנהג עם האשה, ולהיות נקי וטהור ולכבד את ההורים. ויתרתי על הגאווה. ויתרתי על הפגנות־הכוח. אומץ הלב מתבטא אצלי היום בעבודת־כפיים לפרנסת מישפחתי."

השוטר־לשעבר תוופיק מוהנה בן ה־41 נהנה לדבר בשם החוזרים־בתשובה המוסלמים. לפני שנתיים היה הצעיר האמוני מכור לאלכוהול. „כל בתי־החולים של 'העולם הנאור' לא היו גומלים אותי," הכריז. „הפסקתי לשתות ברגע שחזרתי בתשובה. האמנתי כי אללה אוסר לשתות

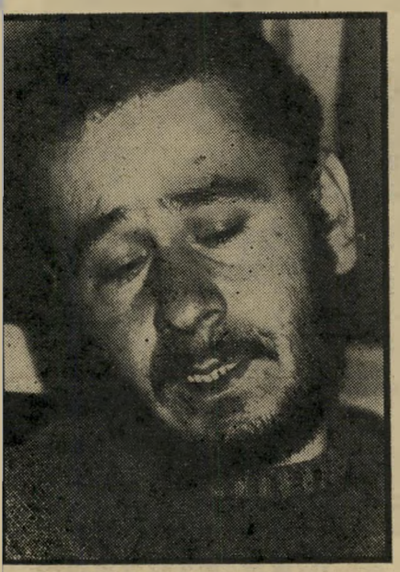

אלכוהוליסט ללא תקנה היה תוופיק מוהנה, המשמש היום דוברם של הצעירים.

סמים זנות והימורים היו עיסוקיו של סולימאן מחאג'נה. לפני שמונה שנים החליט לחזור בתשובה.

...תית? התקוממות פוליטית?

לאום-אל-פחם

— והפסקתי. מי שאוחז בדת בצורה הנכונה כל אורח חייו משתנה לטובה. היום אנחנו מאוחדים על־ידי אללה, הקוראן והנביא מוחמד, ועזבנו את ביזבוז הזמן מאחורינו."

תוופיק הוא היום מנהל־חשבונות. לדברי אביו, מוחמד, הוא הדתי ביותר מבין תריסר אחיו, אפילו יותר מהאב. "אני כימעט שלא מסתובב בבתי־קפה," אמר, "אני מקדיש את הזמן לתפילה ולעבודה, כי בקוראן כתוב שיש לשמור על הפרנסה. אני קורא רק ספרי־דת, פילוסופיה ופסיכולוגיה. רימאנים הפסקתי לקרוא בכלל."

חרם על הכדורגל

תוופיק ממורמר. "אני רוצה לשאול את השילטונות: למה לא התעניינתם בנו כשהיינו מפסידים את כל כספנו במשקאות חריפים ומישחקי־קלפים? למה אז לא קיימתם דיונים בכנסת כיצד לעזור לנו? מדוע אתם מתעוררים היום, כשאנחנו חוזרים אל הדת ומקיימים את מיצוות האיסלאם? למה אתם מצלמים אותנו כשאנחנו מתפללים? מה קרה? פתאום אנחנו מפחידים? אני יכול להבין שמוסלמי אחד יכול להפחיד את כל העולם, כי אם אללה הוא הכוח הרציני והחזק בעולם והוא עומד לצידי, אז למה שלא אפחיד?"

הוא ביקש להסביר את סיבת החזרה־בתשובה: "פעם למדתי קרימינולוגיה. למדנו על חוקר איטלקי בשם למברוזו, שקבע כי כל אדם או תופעה מגיעים לשיא ומתפרקים. כשתופעה מתפרקת היא אינה הולכת לאיבוד, אלא חוזרת למקור שממנו נבעה, וזה מה שקרה איתנו. הגענו עד לשיא ההתדרדרות. רבים מאיתנו השתמשו בסמים ובמשקאות חריפים, חלק היו עברייניים בכל סוגי העבירות. בחברה הערבית זנות, קלפים ויין הם שיא ההתדרדרות. הגענו למבוי סתום. בעזרת הקוראן הצלחנו להיות טובים יותר."

לדעתם של כמה מהחוזרים־בתשובה, מתנכלים להם השילטונות בגלל הדלפות מכוונות של תנועת בני־הכפר ושל המיפלגה הקומוניסטית. אלה חוששים כי עם כל חוזר־בתשובה יקטן כוחם הפוליטי, שכן החוזרים־בתשובה מכריזים על עצמם כאנטי־מיפלגתיים.

"ביקשו מאיתנו להשתתף בהפגנות ובהתקהלויות ולהזדהות עם הפוליטיקאים בכפר," אמר אחד המזוקנים. "שנאו אותנו כשסירבנו, אבל אנו, כמוסלמים אדוקים, נמנעים מהתפרעויות ומניבול־פה. עכשיו אנחנו נמצאים בקונפליקט. החילוניים, מצד אחד, מאשימים אותנו בשיתוף פעולה עם השילטונות, ואילו השילטונות, מהצד השני, עוצרים אותנו על מעשים שלא ביצענו."

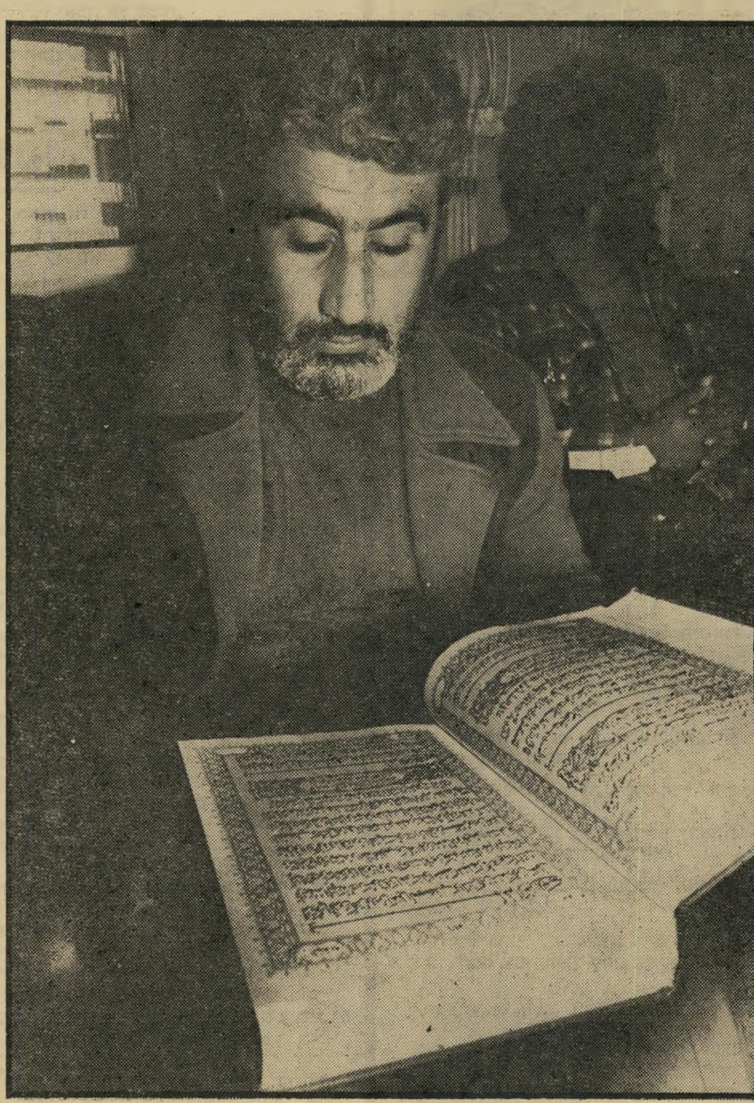

מחכה לשמיים שעליו רקומים המקומות הקדושים לאיסלאם, הכעבה במכה ומיסגד אל־אקצה בירושלים, קורא חוזר־בתשובה בקוראן. לימינו יושב מג'יד מחאג'נה. לפני שחזר בתשובה לא ידע מג'יד מחאג'נה קרוא וכתוב. "בעזרת אללה למדתי," אמר.

תוופיק מוהנה היה מהראשונים שנעצרו בהתפרעות הכדורגל. זה קרה בשבת בלילה, זמן קצר אחרי שוך המהומות בכפר. "התעוררתי אחרי חצות מקול דפיקות חזקות בדלת," סיפר. "המישטרה הודיעה לי שאני עצור. הוברר לי שזה על רקע המהומות בכפר. הם לא טרחו לברר, כי באותו היום לא הייתי בכלל בכפר. מאז שחזרתי בתשובה אינני הולך עוד למיגרש הכדורגל. כמה מחברי אינם יודעים אפילו היכן המיגרש. אינני יודע מי צעק חומייני בזמן המישחק, אבל בוודאי שאלה לא היו דתיים. אולי זה היה מישהו שרצה לשלהב את הרוחות. מפליא אותי איך הכינו במקום כוח כזה גדול של מישמר־הגבול, שוטרים וקומנדוקרים, כאילו שהכל היה מבויים.

"כשעצרו אותי הביאו עוד ארבעים צעירים. כולם בעלי זקנים. כך הם בחרו את מי לעצור — לפי הזקן. שמו אותנו במקום ריכוז בכפר. עמדנו שלוש שעות בלילה, ברוח ובקור. אחר־כך פיזרו אותנו בתחנות־מישטרה במשולש. חלק מהשוטרים התבטא בגסות. כשוטר לשעבר הזדעזעתי. אחד השוטרים פנה אל חבר דתי שחבש כיפה לבנה ואמר: 'זה שייח' זה? טפו!" וירק.

"אני חושב שגם המעצרים היו מבוימים. נאמר לי במפורש על־ידי איש־מודיעין במישטרת עירון, כי הם חשבו שאנחנו מתנועת האחים־המוסלמים. מי־שהו רצה, כנראה, לעבוד עלינו בשיטת הפרד־ומשול. הוא רק שכח שמועאוויה, הכליף הראשון של שושלת בני אומייה, היה בין הראשונים שהשתמשו בשיטה הזאת. נפוליאון העתיק את זה ממנו, ועכשיו גם המישטרה בארץ. מה הם רוצים מאיתנו? הם טוענים שאנחנו קבוצה, כי אנחנו הולכים ביחד למיסגד. אז זה מה שעושה אותנו תנועה? אולי הם יסבירו איך בכפר שיש בו חמישה מיסגדים ואלף צעירים מאמינים לא יקרה שילכו בזוגות להתפלל?"

בדרך אל הגיהינום

עז חג' חוסיין: "אין לנו שינאה לאף אחד. יש לנו לב טוב, לב לבן. אללה ברא לנו לב אחד, אי אפשר לחתוך אותו לשניים. אז אותנו שמים על הכוונת?

"אני מכיר את הדת החדשה של הגורו מהראג'. כשחיפשתי את דרכי עברתי אצלו. ישבתי רק פעם אחת וכלום לא נכנס לי לראש. זו לא היתה האמת. אז הלכתי ובחרתי לי דרך בחיים, ובאים ועוצרים אותי. מה קרה? אסור לי להיות מוסלמי? אסור לי להתפלל? למה רודפים אותנו, כאילו שאנו פושעים, בעוד שבפושעים העיקריים הם לא מטפלים?"

החוזרים־בתשובה טוענים כי הם מרחמים על הלא־דתיים, בידעם שסוף האחרונים בגיהינום. "כשלא־מאמין מת, אנו עצובים, כי אנו יודעים את גורלו," אמר חג' חוסיין בהתרגשות. "כשדתי מת אנחנו יודעים שאינשאללה, ניפגש כולנו בגן־עדן, אבל החילוני גמר את הקאריירה שלו באש הגיהינום. הוא כמו נר — נדלק ונגמר, ובסוף יש מי ששומע אותו, מעמיד אותו לדין ושוקל את מעשיו הטובים והרעים. שם יש לאללה פיקדון ונקווה, אם ירצה השם, שלכל אדם יהיה מקום בגן־עדן.

"אבל יש אנשים בורים. הם צוחקים ושואלים למה יש לי זקן. מה יש? אם הזקן מדגדג אותי או מפריע לי זו הבעייה שלי. ואני מסביר הכל בטוב, ולא באלימות. שהזקן מבדיל את הגבר מהאשה. במסורת שלנו יש סיפור על שני מוסלמים שבאו לבקר את הנביא מוחמד. הוא לא היה בבית. באו פעם שנייה ושלישית ואז אמרה להם אשתו 'אני נשבעת לכם במי שעשה את כל הגברים יפים, עם

(המשך בעמוד 60)

קלפים

מהבוקר עד הערב שיחק יוסוף ג'ברין. הוא הזניח את אשתו ואת שבעת ילדיו, וישב בבית־הקפה. השינוי שחל בו היה מדהים — הוא חדל לשתות ולשחק קלפים, מצא עבודה, הפך להיות דתי וגידל זקן.

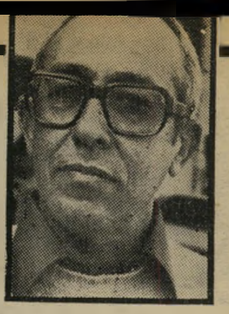

יעקב שרת / איש ממאדים

עוד רגע היסטורי

הם התכנסו יחדיו, וראש־הממשלה בא כאשר הבטיח, ועימו כמה וכמה בני פמליה, וחטלווזיה טילווזה (אחי ורעי בני־עבר, אם אפשר לנרמל, למה לא לטלווז ?), והעם ראו ושמעו את הקולות באירוע ההיסטורי של הגשת עצומת רמת־הגולן היא חלק בלתי־נפרד של ישראל, וראש־הממשלה נאם, ובין השאר אמר: „זהו רגע היסטורי !"

מה זאת אומרת היסטורי ? עוף לא צייץ. ציפור לא פרחה. העולם כולו עצר והחמיץ סיבוב ! הגיעו בעצמכם ! כך־וכך יחודים, אזרחי מדינת־ישראל, קבעו מרצונם החופשי כי חבל־ארץ מסויים, שנכבש מידי ארץ שכנה במילחמה בשנת 1967 — להוציא כמה נתחים שכבר הוחזרו משום־מה לאותה ארץ מסויימת — שייכים לכובש ולא לבעלים החוקיים, הטוענים לבעלות היום כאתמול, ונתמכים בכך על־ידי כל אומה ולשון. האם גילוי נפלא שכזה של תבונה לאומית והעזה מדינית בימים טרופים אלה אינו ראוי לרגע היסטורי מפי ראש־הממשלה, אמן חלוקת הרגעים ההיסטוריים ?

אודה ואתוודה, כשאני מסייר בגולן מתקשרים במוחי גם הירהורי־עבירה אימפריאליסטיים נוסח: „לעזאזל, מה הסורים האלה צריכים את השממה הזאת ?"

מה לעשות, השוטים האלה פשוט לא מוותרים, לא פחות מהמצרים שלא ויתרו על שעל אחד של סיני. ואם כך, השאלה מתמצה בסופה למיבחן הכוח (על מוסר נדבר פעם אחרת): יהיה לנו כוח, הגולן יהיה בידינו. לא יהיה — הוא יוחזר כסיני. אז יש לנו או אין לנו כוח ? אינני יודע. אבל מה שאני יודע הוא שאין שום חפיפה בין נכונות לחתום על עצומה ובין נכונות להילחם ולשפוך דם על מימושה.

אבל מי מדבר על דם ? נדבר על דבר זול הרבה יותר: כסף. היש באוצרנו כסף למימוש רמת־הגולן־היא־חלק־בלתי־נפרד־של־ישראל ? מה, אני שומע צילצול מעות ? רישרוש שטרות ? הבו כסף, יהודים, הבו מאשר ידבכם לבכם, מאשר ירוקן כיסכם, מאשר תהדק חגורתכם — איספו, קבצו, שנוררו, חימסו — והשקיעו עוד חיום בגליל הגויים, כי עד שתספחו קיסם תאבדו קורה.

הקוף הפוטנציאלי

עוד לפני שהמחשב־דור־שלישי איפשר לעשות זאת בן־שניה, ישבו מלומדים דגולים שיבעה ימים ושיבעה לילות, חישבו היטב לפי כל חוקי ההסתברות, והעלו, כי יש סיכוי מסויים של אחד לכך־וכך ספרות מסויימות, שקוף אשר יושב אל שולחן, ותונח לפניו מכונת־כתיבה, ואצבעותיו יונחו על מערכת קלידיה, יתקתק וילך את כל כרכי „מילחמה ושלום" בלי לחסר קוצו של טולסטוי. אמרתי סיכוי מסויים. לא אמרתי סיכוי סביר. אבל סיכוי הוא סיכוי.

הסיכוי הפוטנציאלי הזה קסם, ככל הנראה, למעצבי „ידיעות אחרונות", אשר בתחרות־האיתנים שלהם עם „מעריב" על נפש הקורא הפוטנציאלי, וביחוד על נפש הקורא הצעיר הפוטנציאלי (אגב, בוודאי שמתם לב, שהמלים „בחור" ו„בחורה" נעלמו מן השפה העברית ופינו מקומן ל„צעיר" ו„צעירה", עד שהיום להגיד על מישהי „בחורה" נשמע קצת מרשיע, לא עלינו; כל עיתונאינו באשר הם, לרבות „מעריב" ו„ידיעות", מתנבאים אך ורק בסיגנון „צעיר", והגיעו דברים עד כדי כך, שלא אחת אתה קורא על מעשה באחד „צעיר בן 28", להודיעך כי אכן צעיר הוא), אבל לנושא !

ובכן, כפי שאמרתי, במאבק על הקורא הצעיר הפוטנציאלי השיג „ידיעות" שיא חדש, שאפשר לקרוא לו „כיבוש הקוף הפוטנציאלי".

די במתיחה. כוונתי למה שקרה בשבוע שעבר בשבועון החדש „ראש בראש" של „ידיעות", שבתור עיתונאי פוטנציאלי עיניתי בו עיין היטב, ומה גיליתי שם אם לא את נסיון ההסתברות המפורסם של הפקת „מילחמה ושלום" ?

לא, חלילה בקוף. לא ולא. התלבשו שם מי שהתלבשו על יעלת־חן העונה לשם חלי גולדנברג, הושיבוה אל שולחן, הניחו לפניה מכונת־כתיבה ואמרו לה: חלי, את רואה את הקונפייטר הזה ? זה מכונת־כתיבה. את רואה פה, לפנים, חמש שורות של קלידים ? הם כוללים את כל אותיות האלף־בית ואת כל הספרות ועוד כמה סימנים, וכל מה שאת צריכה לעשות זה להקיש עליהם.

המחשב של הקוף, סליחה, הקורא הפוטנציאלי שלנו, כבר העלה שכל מה שתכתבי יהיה טוב בשבילו, ומה שטוב בשבילו טוב בשבילנו !

חלי היא בחורה טובה (צעירה בת 25 „וקצת"), חלי היא בחורה יפה, חלי היא דוגמנית (צמרת ?), חלי היא בחורה ישרה. „אז מה פלא שכימעט התעלפתי," היא מתוודה לפנינו בכוח מגע כף־ידה האלוהית עם הקלידים. אבל, כפי שהמוש־כים בחוטיה היפים ידעו מראש, רק כימעט. היא התאוששה. וכעבור עוד כמה פסוקים על בעיות קיומיות מכבשונו של הצעיר הפוטנציאלי, יצא לה מין פסוקון חמודון, פוטנציאלי שכזה: „ושנמאס (חלי, אנא יפתי, לעולם אל תגידי ואל תכתבי „וש"! זה מצלצל נורא! זה צורם להחריד! בכל פעם שיתחשק לך להגיד או לכתוב „וש", תגידי רק „ו", ותיווכחי שדי בכך), אבל לנושא, לנושא !

ובכן, כך כתבה חלי באותו פסוק פוטנציאלי: „ושנמאס לך שמתייחסים אליך כמו לזיון פוטנ־ציאלי" (ופה, עבד לעברית שכמותי, לא „אתקן" ל„זיון־בכוח").

אני מוכרח לנשום עמוק, ולכן אני פותח בפיסקה חדשה. אתם שמעתם מה שחלי אמרה ? אתם יורדים לסוף הגילוי המדהים הזה ? הלא זאת פשוט מהפכה ! ! ! בחורה ישראלית — מתבקש להוסיף „גזעית" — קמה ומכריזה בריש גלי: הלאה הזיון הפוטנציאלי ! מקץ כמה וכמה שנים — המיספר הוא עניין לניחוש — קמה בחורה, שכל פרנסתה על השכרת גופה לסוחרי־אריג; כלומר, שכל פרנסתה על היותה פיתיון, אמצעי גירוי וקינאה ללובשות־פוטנציאליות של מלבוש למינהו; כלומר בן־אדם שמתלבש לפי פקודה, וצועד לפי פקודה, ומחייך לפי פקודה, ומצטלם לפי פקודה כמו איזה אוטומאט — כן, באוטומאט הזה יש גם חריץ שכסף רב משתלשל לתוכו; כלומר מין עבד, יותר נכון שיפחה מאולפת, מטופחת, מפורכסת, שמשרתת אינטרסים מיסחריים חובקי־זרועות־עולם בתשלום שמן, הכולל גם את כבוד האדם באשר הוא אדם, ובמיקרה מסויים זה גם את כבוד האשה באשר היא אשה — ובכן, קמה הבחורה הזאת ואומרת לא עוד !

לא, לא „לא־עוד" להשכרת הגוף והפרצוף והחיוך והנש־יות. זה לא, עד כדי־כך לא השתגענו במחלקת שיווין האשה, אבל לא עוד זיון פוטנציאלי, שמעתם, חברה'ס ? (סילחו לי, להתיימר בצעירות (52) איני יכול, אז באמת הצעירים שלנו אומרים „חברה'ס" ? אוי לאוזניים שכך שומעות !) אבל לנושא, לנושא !

הזיון הפוטנציאלי מת. נגמר. זה נמאס! מעכשיו או זיון זיוני או פוטנציאל פוטנציאלי, ותשכחו מהעניין הפוטנ־ציאלי ההוא. זהו זה, חברה'ס, ואיך אחרי סוף הזיון הפוטנ־ציאלי היא „נתקעה", ואף מלה לא התחברה לה למרות חוקי ההסתברות, והתחילה לבכות או כימעט לבכות מרוב יאוש, עד שהגיעה סוף־סוף לת'ראות בשבוע הבא, תוכלו לקרוא בעצמכם, פוטנציאליים שלי, איש איש כיד הפוטנציאל אשר חננו אלוהים, ונאמר אמן.

עוד יושר

ועשיתי על הסופדים / הנפרדים מבסיס רפידים:
יהודים ! אל ספוד לעץ ואבן, אל בכות,
אל קינים והגה, אל הי ואנחות,
כי יש לעם תיקווה ואם תרצו — יש גם תוכנית,
ובהתגשמה מדי עשור ישוב: „חזרנו רפידים אליך
בשלישית / בחמשית / או בשמינית !"

פסוקו

„יש דבר שיאמר: ראה זה — חדש הוא !' ? כבר היה לעולמים אשר מלפנינו !" (קוהלת, א', 10).

אמר רבי פסוקא ברבי פסיקא: אותו פסוק משל קוהלת החכם באדם הוא, ותלי־תלים של הלכות יכולני לתלות בו, אפס כי לא בחוכמה ולא בבינה עסקינן היום, אלא בדעת.

קיבלתי מאבי רבי משה בן־יעקב ע"ה, שקפדן גדול בלשון עברי היה, שאין לך משלשה גדולה ממכשלות שכושל בהם מתרגם שעה שהוא נתקל בפסוק או בניב שבראה העברית הקדושה בריאה ראשונה, ותורגם ללשונותיהם, וחוזר ומתרגמו לעברית ! וחרי הדבר דומה לקוף בן תוכי !

ומעשה שהיה והייתי נוסע באוטובוס ונתעכב בדרך כמו שעה־שעתיים ביגלל טיפה אחת של גשם, ולא הנחתי לאותו אמן שילד תמס, שהרי אין לך דבר שאינו חזיר כזמן, והוצאתי מצקלוני כתב־עת מעשה חושב שקורין „זמנים רבעון להיסטו־ריה".

עם שאני פותח את כתב־העת ובודק מי המו"ל (אוניבר־סיטת ת"א וזב"ם) ומי העורך (עדית זרטל) וכל הנוסעים סביב שתים עלי להציץ בחיבורו, ומה גם ששעתם פנוייה, שהרי אין מינהג הקריאה באוטובוס רווח במקומותינו, ואילו הייתי שר של חינוך הייתי עושה מודעות הרבה ללמד בני־ישראל להיות עם קורא ספר באוטובוס, ובלבד שלא ישתכח מהם מקום רידתם, ובכן, מה קורא אני שם אחר־כך ? קורא אני חיבור שקורין מסה, שכתב בשעתו יהודי מחכמי ההיס־טוריה ולואיס ניימיר שמו, ואותו חכם דגול שלידתו במיזרח־אירופה הלך אצל לונדון ולימד את האנגלים פרק בתולדו־תיהם, עד שנימנו וגמרו ועשאוהו „סר", ולימים כתב מסה חשובה שקורין „היסטוריה", והיא המסה שקראתי בלבוש עברי באוטובוס, ונהניתי גם נהניתי מן התרגום, שיכול בעליו להשתבח בו, שכן אין לך עונש אכזרי למתרגם מקריאת דבריו בדפוס, שכבר אי־אפשר לו לתיקון, וכל מה שיחזור ויערוך את עצמו, ויערכו אחרים אותו, גזירה היא שלימים ישיג המתרגם, ולעתים אף הקוראה קריאה של ממש, שהיה אפשר להיטיב קלוע במלאכת התרגום, ואין מנחם אלא במהדורה הבאה, אלא שלא תמיד זוכה לראות אור עולם; ובכן, קורא הייתי באותה מסה מבריקה, ומהרהר ביני לביני אילו אותו חכם לואיס ניימיר היה כותבה היום, מה היה גורע ומה היה מוסיף, עד שנחה עיני על ציטוט שציטט אותו ניימיר גופו אי־משם, לרמז שמבני־ברית הוא, והביאו המתרגם במרכ־אות כפולות לאות וסימן, והריהו לעיניכם: „היש דבר שעליו יאמרו אנשים, ראה, חדש הואז כבר היה כמותו בדורות שקדמו לנו".

צאו וראו כמה יגיעות נתייגע המתרגם, ושמו בישראל אמיר אורן, בלשונו של ניימיר, שלשון תלמיד־חכם היא, ושרה ואף יכול, עד שחלשה דעתו מול אותו פסוק בקוהלת, פרק א' פסוק י', וכבר נאמר שגיאות מי יבין, ומה שהיה הוא שיהיה, ומי יתן ולא תוסיפו דאבה עוד.

מייד תשמעו את החדשות.

חומייני בא

(המשך מעמוד 59)

זקנים, שהנביא איננו בבית'. היא נשבעה, כמובן, באללה.

„אני לא תרשב שהכי חשוב בחיים זה להתבשם וללכת עם בחורות, כי אני דבק באללה. נכון שקשה לוותר על דברים מסו־יימים, אבל ויתור על דברים הוא חלק מהג'יהאד. ג'יהאד הוא לא רק מילחמת־חורמה. יש 13 סוגי ג'יהאד, כמו תפילה, קיום־מיצוות, כיבוש היצר ולמידת הקוראן. הג'יהאד כמילחמת־חורמה הוא הסוג ה־אחרון, הכי קטן, שחלה עליו חובת רק במדינה מוסלמית."

תכלית החיים

הוסיף תוופיק: „אנחנו מכבדים את היהודים. את כל העמים. את חומייני אנו מכבדים כמנהיג דתי, כי מיצוות אללה היא לכבד איש־דת שמקיים את מיצוות ההלכה. אבל איננו מאמינים בחיקוי דמר־יות ואישים. זה לא על פי הדת. אנחנו מכבדים גם את משה רבנו ובתפילה אנו מברכים את אברהם אבינו, ומאמינים ב־25 נביאים ש־21 מהם יהודים. טוב לי לחיות בחברה מוסלמית אבל אינני זקוק למדינה מוסלמית. אני יכול לקיים את מיצוות הדת גם בכפר שלי, וזה לא צריך להפריע לשילטון או לממשלה.

בהמה כך ראה את עצמו חג' חו־סיין בעתו, לפני שהוא חזר בתשובה. הוא ישב 12 שנה בבתי־סוהר.

„האיסלאם הוא תכלית החיים," סיכם תוופיק. וכדי להדגיש את דבריו סיפר סיפור מן המסורת המוסלמית. אחד שאל את חברו: „מה יהיה אם לא אקיים את מיצוות הדת ?"

אמר המאמין: „אל תקיים אבל הישאר באדמת האל."

שאל הכופר: „הלא אללה ברא את הכל. אז איך לא אהיה באדמתו ?"

ענה המאמין: „אם כך, הסתתר לפחות מעיניו כשאתה חוטא."

היקשה הכופר: „אללה רואה הכל, איך אסתתר מפניו ?"

ענה המאמין: „כשיבוא מלאך המוות להוציא את נשמתך, התנגד לו !"

התפלא הכופר: „איך אתנגד ? הוא לא יסכים."

„אז כשיבואו המלאכים, ביום־הדין, לקחתך לגיהינום התנגד להם," הציע המא־מין.

„לא אוכל להתנגד," נבהל הכופר.

„אם כך," הסביר החבר המאמין, „אם אתה חי באדמת האל ואינך יכול להסתתר מעיניו, ואינך יכול למנוע ממלאך המוות ומהמלאכים לקחתך לגיהינום, איך אתה רוצה שלא לקיים את מיצוות הדת ?" וזה שכנע את הספקן — שהתאסלם.

מבית החולים בניו יורק, בו עמדה אשתי לפני נתוח דחוף, צלצלתי לציפי אורלב מבנק לאומי ברחובות.
הייתי זקוק לכסף.
למחרת הגיעו אלי - 5000 דולר.

מדברי לקוח*

ציפי אורלב פקידת מטבע זר, סניף „בילו", הרצל 145, רחובות.

*מטעמי סודיות אין שמו של הלקוח מוזכר.

בנק לאומי הבנק שלי.

בנק לאומי

מהמחיר
בתשלומים
ללא רבית
ללא הצמדה

1 2 3

המבצע ימשך עד 15.2.80

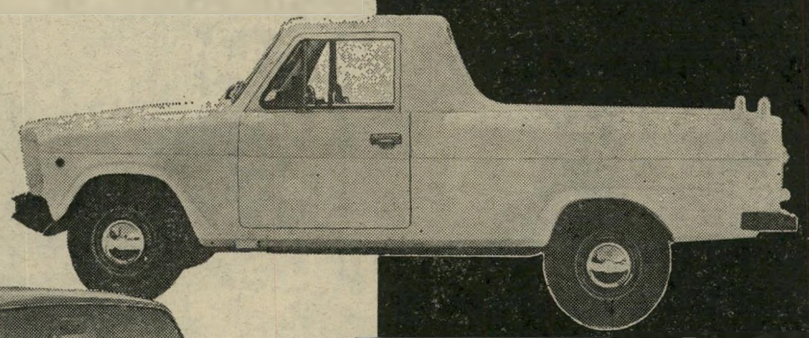

מחיר בתקופת המבצע
330,000

מחיר בתקופת המבצע
375,000

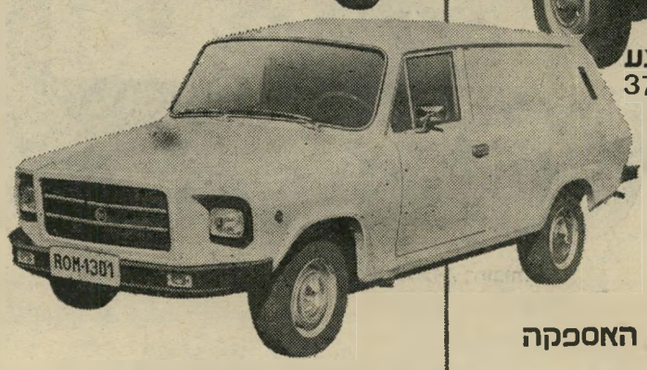

מחיר בתקופת המבצע
375,000

עזיא

רום כרמל מפתיעה שוב
במבצע חסר תקדים
בשיווק מכוניות.
אתה משלם שני שליש מהמחיר
ומקבל את המכונית.
את היתרה אתה משלם
בתשלומים חודשיים נוחים
ללא רבית, ללא הצמדה.

פנה עוד היום
לאחת מסוכנויות רום כרמל
לקבלת פרטים נוספים.

★ הבטחת מחיר
מיום ההזמנה ליום האספקה

★ פטור מהפקדת 10%
מערך היבוא

★ אחריות לשנה או ל-15,000 ק"מ.

המחירים כוללים מע"מ על הכביש. לא כולל אגרת רישוי.

רום כרמל תעשיות טירת כרמל

המפעל: רום כרמל תעשיות טירת כרמל, ת.ד. 444 חיפה, טל' 04-570261-6 • **סוכנות מרכזית: תל-אביב,** בית רום כרמל, רח' תוצרת הארץ 12, טל' 03-253849, 03-252381 03-219559 • **סוכנויות מכירה: תל-אביב,** כ.ק.ב. בע"מ, טל' 03-823449 • **נתניה:** מוסך אמיתי, טל' 053-39942 • **רמלה** :מוסך אהרון, טל' 054-29407 • **חיפה:** כוכב שביט, טל' 04-532957 ; מוסך אחים אחראי, טל' 04-721416 • **ירושלים:** פרוגרס, טל' 02-283362 • **באר-שבע:** ש.ר.ד. אזור התעשיה, טל' 057-77166 • **קרית-מלאכי:** מכון ישראל, אזור התעשיה, טל' 055-82124 • **עפולה:** רכב העמק, טל' 065-22666 •

נמר של עיר

„ממעגל הנעורים" דרך „אחרית השעשועים" ועד ל„פריסת הפרסים" ✶ מבול השירה ✶ בוחנת הכליות של דויד שחר ✶ העיניים של המדינה: 1933

פרסים

שטוק

מי שחשב אי־פעם שיש גבול לטימטום, לא חשב מן הסתם על תככי הספרות בישראל. תככים אלה מהווים הוכחה ניצחת שאין גבול לטימטום.

בשבוע הבא יגיע הטימטום בספרות הישראלית לשיא חדש. דמותו של השיא החדש תתגמד במהלך טכס הענקת פרס בריאליק.

כידוע, מוענקים מדי שנה שני פרסי בריאליק. האחד לחוכמת־ישראל, והשני לספרות יפה. הפרס לחוכמת־ישראל לשנה זו יוענק לחוקר הספרות **דן מירון**, בעוד שהפרס לספרות יפה לא יוענק לסופרים **כעמוס עוז, יצחק בן־נר, פנחס שדה, יהושע בר־יוסף** ואחרים, שהסביעו חותם של ממש על הספרות בישראל.

פרס בריאליק לספרות יפה לשנה זו יוענק ל...ליצן! לפרופסור **דוב סדן**.

מאחר ופרופסור סדן תרם אי־פה אי־שם תרומה כלשהי, במיסגרת המישבצת של חוכמת־ישראל, הרי שחבר־השופטים שהעניק לו את הפרס לספרות יפה חטא חטא חמור לספרות היפה, לפרס בריאליק וגם לדוב סדן עצמו.

מי שיטרח לחפש במדף הספרות היפה את ספריו של סדן, הרי שלא יימצא דבר. ספריו מפוזרים לצערות במדפי הפולקלור, הביקורת, ההגיגים והרכילות הספרותית ובעברית ובאידיש.

דוב סדן הסופר מסתתר במדפי הסי־

דוב סדן (שטוק)
לא אידיש, לא פולנית ולא עברית

פורת תחת שם הולדתו: **דוב שטוק**.
חתן פרס בריאליק לספרות יפה חיבר שני ספרים של סיפורת, ושניהם ראו־אור בשנת 1946 — ממעגל הנעורים ואחרית השעשועים*. שניהם לא זכו להרשים בעת הופעתם או להרעיד את סיפי הספרות העברית, והם אפילו לא זכו לפרסי נורדאו, שמלצר, פינקלשטיין, בסרביה וליטא. הם פשוט נעלמו ונמוגו.

רק חוק הפירמידה של הספרות הישראלית הצעיד אט אט את דוב סדן/שטוק במעלה הפירמידה, עד לקודקוד הפיסגה של קבלת פרס בריאליק לספרות יפה, בשבוע הבא.

כמו נביא של ספרות ופריסת פרסים, מביא סדן/שטוק לממעגל הנעורים שלו מוטו הלקוח מאבי הפרס, ח.נ. ביאליק, האומר: „— — **ועיני תגשש להה, בין השיטין / ומחפשה דום בין תגי האותיות, / והשתדל תפוס משם את עקבות נפשי / ומצויא נתיב ראשוני פרוריה / ממקום מגלדתה ובית חייתה**" מסתבר, ש־שלושים שנות גישוש בין השיטין, וחיפוש דום בין תגי האותיות... הביאו לסדן/שטוק את הפרס הנכסף.

בניגוד לעברית של **ש"י עגנון**, שתעמוד לנצח, הרי שהפרוזה אותה שירבט דוב סדן, לא עלה בידה לעמוד מאז שנת 1946 ועד היום. ובדיחות ספלות למדי, כמו: „**עד שבא רחם של עזות באותו זוג משונה, שהבעל לא זכה לחתי־מת זקן ואשתו זכתה לשפם משופע ונקי־ראי משום מה כתולת־אשה, והתחילו מדברים בתקיפות, בפאלצט גבוה ובגי־מנית נמלצת...**" אין בכוחן להצחיק אפילו סדר קשיש מהתקופה ההיא.

יצירת הפרוזה של דוב סדן/שטוק היא התגלמות של הארכאיות הסיפורית, זו אינה אידיש, לא פולנית וגם לא עברית, לא עגנון לעניים, לא הזז לעיוורים — אולי אדם מיצקביץ לבורים, הנחבאים עד עצם היום הזה ביערות פולין.

גם בקובץ השני, אחרית השעשועים, מנסה סדן/שטוק להפיח מוות בגורם רב־החיות של הגימנסיה המרכז־אירופית, הוא רוצחו נפש. הוא עושה זאת כמו צרפן קדוש, העובר מפרח לפרח לשוני, וטל את אבקניהם ותחת דבש רודה אותם לחומץ מפוגל.

שני הקבצים הספרותיים של סדן עמוסים בלשון סינתטית, והתיאורים של הנימנזיסט האומלל, הקורא וקורא את מין ואופי של **אוטו וינינגר**, אינם עוברים את מתח האמינות.

כאן אולי המקום להזכיר, שקיים דוב סדן, ולא דוב שטוק, איש הפולקלור, מי שליקט את קערת השקדים וקערת האגוזים, מי שאסף סיפוריהם של סופרים באידיש ובעברית, מי שליווה את התפתחותה של הספרות העברית **בארץ־ישראל**, מי שיש בו מעט מחוכמת־ישראל, והיה ראוי לקבל, אולי, פרס לחוכמת ישראל.

אבל פרס בריאליק לספרות?

דוב סדן/שטוק של פרס בריאליק לספרות לא יותיר רושם, ולו אף הקטן ביותר, בספרות העברית והישראלית. חבל רק, שבעצם קבלתו את הפרס הוא מונע את הענקתו לסופרים יוצרים של ממש.

שעתו הגדולה של דוב סדן, שתרים אותו מהנומך הספרותי, יכולה להיות בשבוע הבא, אם יסרב לקבל את הפרס, בטענה שאינו ראוי לו.

במעשה כזה יותיר סדן את שמו במקום מכובד שבמכובדים. למעשה שכזה יש צורך בגבהות רוח ובעוצמה של נשמה.

כתבי־עת

שחרמן

עולם הספרות של ירושלים מתמוגג מזה כמה חודשים מפרשיה תמוהה, שבין סופר הפולקלור הירושלמי **דויד שחר** לבין אחת מהמוזות שלו... כך היתה נפשתה, מן הסתם, רשימה על סופר זה במדור רחל המרחלת.

מאחר ומדור זה עוסק באותיות ולא באותות, הרי שכל מה שנותר הוא להביא כמה קטעי ביקורת, אותם חיברה הגב' **שרה כ"ץ** ברשימתה דיאגנוזה של סופר ש„בגד במשא הנפש" שלו **ברשימה** זו היא מדגישה כמה מהצדדים הפולקלוריסטיים של סופר הפולקלור הירושלמי דויד שחר. רשימתה המאורכת־כועסת של הגב' כ"ץ הפיחה רוח בדפיו העבשים של ריבעון סופרי ירושלים, שאיש אינו קורא בו, או לא קרא בו לפחות עד לפירסום רשימתה של הגב' כ"ץ.

כותבת כ"ץ: „**כמה מתכאבת חולשתיו ומגרעותיו של ספר זה, וכמה היא מקומם ופתע כל כך בקורא ובחרשו האם־תימי (והאתי) עד כדי צרימה גמה, ומביא אותי, קוראת ומבקרת, פרשנית וחוקרת, שהקריבה כל כך את יצירותיו וכתיבתו האמנותית, ועפקה כה רבות, להצטרף הפעם ללא היסוס, אל קולות הנזיפה...**" ואכן, מתמרמרת עד למאד הגב' כ"ץ מ־„כנפי דמיונו הפרועים" של שחר, והיא כואבת בביקורתה: „**חנה, מיר פנגישת היכרות ראשונה וקצרה זו, ובאמצע חדר**

---

* דוב שטוק — **ממעגל הנעורים**; הוצאת עם עובד; 262 עמודים (כריכה קשה).
דוב שטוק — **אחרית השעשועים**; הוצאת הקיבוץ המאוחד; 106 עמודים (כריכה רכה).

סיקורת

שירשורשיר

●● את שנות השמונים של השירה העברית חנך מבול של ספרי שירה. אם להתעלם מאותם ספרים ואותם מפרסמים כ**איתמר יעוז־קסט ומריצה ריסמן** בהוצאת עקד, בעבור שלמונים, הרי שמבול ספרי־שירה זה מפחיד ●● **אסף בן־מנחם** הוא צייר ירושלמי לא־נודע, שבשעות הפנאי מחבר שירים לא־נודעים, אותם קיבץ בקובץ לשכון בערפל. כצייר ומשורר ירושלמי הרי שבן־מנחם חי בעולם שבו „מתוך עלטה מסוהרת / קורא הזאב..." ושאר בעלי־חיים, שאינם מותירים רישום או רושם כלשהם. בגב האסופה כתוב, כי „סיפרו הראשון אוריזולוס יצא לאור ב־1973 וזכה בהערכתם של מבקרים חשובים..." כמה חבל, שהמו"ל חסך על נייר העטיפה את סימני־הדפוס של אותם „מבקרים חשובים", כמקובל. הספר ראה אור בהוצאת ספרית פועלים ●● באותה הוצאת ספרים ראה אור ספרו של **חנינא פורת**, שעליו כתב המו"ל: „חנינה פורת בן עין־החורש ומשנת 1963 חבר בקיבוץ להב, אשר בנגב הצפוני. בשיריו נסיונות למגע בין כאן לשם, בין או לעכשיו על רקע הנוף החשוף ואירועי־קיום ושליחות של בני דורו..." המגע בין כאן לשם, מצוי בספר מישורים לבנים, בתדריכים שיריים כמו: „**ברזם של 70 אלף רגל / חגור בטבור אל העם הלכוד / בכמעט אכזי צלב / נימע עיתים שכבלו / בין כוח הכובד / לאי הרצון להגיע...**" באמת, מי צריך את זה, חוץ מבית־הדפוס? ●● שני הספרים שסוקרו עד כה, וספרו של **פינחס פראי** אילן מהופך בשמים, ראו אור בסידרה עליה כותבת ההוצאה: „סידרת ספרים בעריכת **עזריאל אוכמני** ז"ל..." סידרה אשר ההזנחה צווחת ממנה. אם כי מן הראוי לציין, שהמרחק בין תהום שירתו של פלאי לשירת קודמיו הוא כמרחק שבין ביאליק לאחרון משוררי דורו. שיריו של פלאי אינם ראויים לפירסום בעלון־קיר של כיתה שישית בבית־ספר תיכון, כמו בית־השיר הראשון בקובץ: „**את שמך טרם ידעתי / אבל זאת ידעתי / גם ידעתי / מהרגע הראשון / ומעל לכל ספק / יום יבוא ואבתיב לך / שיר...**" ולא ידעה השירה העברית כי בא משורר שכזה אל קירבה ●● משובח ליד משוררים אלה הוא המשורר **שימעון צמרת**, שספרו מרה שחורה מעיד על כך. שהוא בעל סיגנון ושיטה משלו בשירה הישראלית, שיריו של צמרת עשויים בשורות ארוכות, כמו: „**האצבע שתפצע ממחט תתיז לחולצת סרוגי־בי חוקים, הכתמים שיישארו אחרי הדם והכשר...**" או: „**המסיכה המיובשת רחיטים תמית את הקצוות במיתות שכלול מחוכמות הרחק מהמיתרים שבחדר...**" אין ספק שצמרת הוא בעל ייחוד בנוף השירי, משורר הראוי לעיון. חבל שהקובץ אינו ערוך ומתומצת יותר. הוא ראה אור בהוצאת הקיבוץ המאוחד ●● **רון אדלר** הוא דמות טראגית, התאבד בגיל 19. קובץ שיריו הראשון בשם כל הכאבים עורר התעניינות רבה וביקורות נלהבות, והוא אף נמכר בחמש מהדורות, ובצדק. טעה מי שביקש לחזור על ההצלחה של בשם כל הכאבים, זה שאסף את הספיח והסחיש משירת רון אדלר, וקיבצם לקובץ ממחר אקטוף ענן שראה אור השבוע בהוצאת ספרית פועלים. מי שעשה זאת חטא לשירה העברית, ויותר מזה, לרון אדלר המנוח, שהדהים בקובץ הראשון והפך לרגיל בקובץ השני ●● תופעה סוציולוגית תרבותית מוזרה היא תופעת המשוררים בני־המיעוטים הכותבים שירה בעברית. **כבהא מוחמד** פירסם קובץ תחת הכותרת קץ, ובו שורות כמו: „**את רוחי אמרר בכבי / עד שדמעותי בקעו, / אילו את הקמצנים אשאל / מתן ממני לא ימצעו / אילו את אדון העולם / אשאל למען בכיי...**" שורות, שהינם גיבוב של מילים ורגשות, שלא עברו את תהליך הגיבוש השירי, שיש בכוחו להפכם לשירה של ממש. שירים כמו השיר בוגדת בו כותב כבהא מוחמד: „**עת לי נודע; זולתי אהובך / חנית כלבי / פגעה / כפרתי ביד הגורל / אשר זולתי הגרילה / לך / ארורה, ארורה, / מרמה!!! / כפיה / בגידה!!! / מגין לך?!...**" הרי שגם הכוח המבקר שלי לא עמד עוד למקרא המלל הזה. הקובץ ראה אור בטרקלין ●● אין ספק ש**אנטון שמאס** הפך לנכס צאן ברזל של השירה העברית. ניסח זאת באוזני מבקר, שחרד לעצמו ואמר: „אם לא אכתוב טובות על שמאס, **הוא לא יתרגם את המשוררים שלי לערבית...**". בימים אלה פירסם שמאס קובץ שני בעברית, תחת הכותרת שטח הפקר. אודה שאת קובץ שיריו הראשון של שמאס חיבבתי, מאחר והיתה בו רעננות ולא היה נקי מיומרות. סתם ספר שירה בינוני, של כאב וכל השאר. אבל קובץ זה עורר בי גועל־נפש. הוא עמוס ביומרות מוגזמות. ניסיונות של עיסוק שירי בסלנגים ילדותיים עבריים, כמו לטוב ו/או שיר הילד צמרפלדה, והשיא, ויסלחו לי הקוראים: העכביש של רבי נחמן ושיר ערב שבת. אנטון שמאס מצליח לערוך בקובץ זה אנתולוגיה של כל המשוררים שהשפיעו עליו, החל מהאב של **יהודה עמיחי**, דרך **נתן זך** וכלה באבשלום של **יונה וולך**. מלאכת השירה לא צלחה בידו, כפי שצלחה בסיפרו הראשון. הספר ראה אור בהוצאת הקיבוץ המאוחד ●●

---

* ירושלים — **ריבעון לסיפרות**; עורכים י. אלירז ופנקלער; הוצאת אגודת הסלע; גיליון 4; 112 עמודים.

נמר של נייר

(המשך מעמוד 63)

בית־החולים, ובפני יתר שזכני־המחלקה, כנסת אריסטוקרטית זו — שעד לרגע זה, היתה למעשה לפי עדות המחבר, אשה פריג'ידית (!) אשר סלדה בעצם מכל רגע מיני כאשר הוא — מתמסרת לחלוטין, כנפקנית רחוב פשוטה למיזמזו אצבעו־תיו של ריינהולד בערוותה! היתכן שסופר יגסה לשעות וללעוג כל־כך לחוש הביקו־רת של קוראו, בתארו המצאה פרועה, שלוחת־דמיון אשר כזו? ובכלל, 'התלק־חותה' המחירה של תמרה זו, והסבכמתה לכל מעשי־הזימה ואופני הבעילה של ריינהולד... ולכל מישגליו החמופים של־עיתים נעשים בתוך דקות ספורות, ובכפי־תאציות כה רחוקות מלהתקבל על הדעת, כגון אותה השתגלות חפוזה מאחורי ה־פרגוד' תרתי־משמע... או המישגלים בגן בית־החולים, שכובבים בו כמיבן פצועים־מחלימים, והדמיון הנועז ביותר — אותו מישגל חטוף במוטבה ביתה של הגברת, בתוך כדי טיגון הדגים לסעודת הצהריים (!!)

דויד שחר
אבר משולת בלבד

ובעת שבעלה, אביו ואורחיהם ממתינים לה בסלון. אכן לזאת ייקרא הישג־שיא במישגל ובכפנפציה דמיונית פרועה שאין למעלה הימנה..."

ועוד מוסיפה גב' כ"ץ להבהרת עינוגיו ועיסוקיו המיניים של דויד שחר: „ואשר למעשה הוא שהדיח את תמרה למעשה הבגידה — הענבים שלהם, בעודו מפיק מאהובתו את מירב ההנאות וההמצאות המופלגות של מזמטי־יומה פרוורטיים, ועיניני־מין למיניהם, ולאחר שמיצה את כל אפשרויות־המישגל — ולאחר כל זאת, גבר בגברים זה, רוחץ לו לפתע בריקיון את כפיו, ומתוך העמדת־פנים צידקנית להפליא, כהשימו עצמו כיצור אציל ו'יפה נפש' — 'מרחם בכל לבו' על בעלה של 'הבוגדת העיבוית', (הוא אפילו חפץ לאל־פו לקח כיצד עליו לטפל ברעייתו הבוג־דנית) ובשם אותה 'חמלה אנושית' או מתוך מין 'אחווה גברית' צרופה, הריהו מבקש להעניש את תמרה ואפילו להכו־תה! אלא שמתוך מוגות־לב, כל מה שהוא מעז לעשות באמת, הרי זה לחשוף את קלונה זלערות את ערוותה ומערומיה האינטימיים לעיני כל, ובאופן הזה הריהו מוקיעה, ומבטא את סלידתו ממעשיה!... כיצד תיקרא שיפלות וצבעות מוסרית זו, שמקורה אולי במין שביניוים גברי נקלה ועלוב?..."

והגב' כ"ץ ממשיכה ומתחשבנת עם דויד שחר, והפעם עם אבריו: „הריהו משיג את התוצאה ההפוכה מזו שקיווה לה: הוא הוא המאבד את צלמו האנושי, זמבושיו ערוותו שלו כנבר מתגלים ל־עיני כל ואז מתברר כי אין זה גבר כלל, אלא 'אבר' משולה בלבד... שן 'קטן־גדול', המוצלח מאד בבעילותיו, בכל המתיאר האילם מעבר לזה אין מאי־מה..."

הסבר להתפתחות זו של יצירת דויד שחר, מביאה הגב' כ"ץ בקביעה: כל איתה פורנוגרפיה עסיסית זולה וולגרית, שהמחבר מקדיש לה את מיטב כישרונו האומנותי, וכל כולה לא באה אלא לשם עצמה בלבד. אולי מתוך מין אבפסיה אירוטית בלתי נשלטת של הסופר (אולי גם הגיל עשה את שלו) לנסך את עמו, כדרכה של הספרות 'הצהובה' (רשמה 'חורודה'?) הגרועה ביותר. ואולי מתוך תשוקה בלתי ניתנת לריסון — להתרברב בכושרו ובנסיונו ובידע המיני הרב שלו, המתגלה באמצעות עיצובם של המעמדים והמישגלים יוצאי־הדופן שבספר. התרב־רבות זו — מצד אחד, באה להקניט ולעורר קינאתם של ציבור קוראיו הנוכחי, שכמשוער אינו אלא המון־של־נברים־מן־דקנים, אימפוטנטים למחצה או יותר, ש־הירהורי־זימה גסים מהסוג הנ"ל עדיין מפעמים בליבם ומסעירים את דמיונותיהם בבתר..."

ביקורתה של הגב' כ"ץ מסתיימת באה־בה ובהבנה, שמעט מבקרים מעניקים ל־סופרים: „האם בספר זה 'ההנשמה העצ־מית' האמיתית שביקש שחר לעצמו היא דווקא במבירת 'משא נפשו' בניוד קיומם והגשמתם של דחפיו ותאוותיו הגרוליים ששלט בו באופן כפייתי, בכדי 'לנקום' החוצה, ולו־גם במחיר חריצת־הדין הנו־קבת על כתיבתו ועל עצמו... אבל אולי בכל זאת קיימת תקוה שלאחר הקיו מתוך עצמו את תמצית דם־הנפש שלו שנרפש, ישוב להיות — בספרו הבא — האמן ברוך העט, והסופר הטוב כשהיה..."

לסיכום: הקוראים העלולים להתרגש ולהתפתות מציטוטיה של הגב' כ"ץ, ולח־שוב שהמדובר בספר מעורר, מוטב להם שיסתפקו במחרוזת הציטוטים של כ"ץ, מאחר שביניהם, משתרעות ערבות בלתי־חדלות של מילים ותיאורים פולקלוריס־טיים משעממים, משוללי כל ערך ספרותי, אירוטי, או יהא אשר יהא.

בחוגי הספר של ירושלים, ממלמלים כי המערכה כ"ץ—שחר שתוארה כאן, היא רק פרק ראשון. והפרקים הבאים יבואו מן הסתם, וישפכו עליצות על חיי רכילות המין של סופרי ירושלים.

תרגום

החמצה

ישנם ספרים שהם בעלי פתיחה מהממת, המשך שמתמשך כמו גומי־לעיסה, וסיום צמיג, שנבצר מהקורא להגיע עד לסופו של הסיפור. כזה הוא הספר שנת הסרטן

שנת הסרטן
בעיקבות האב

מאת **אוליביה טוד**, שראה אור באחרו־נה * בתרגום לעברית.

טוד, מעורכי שבועון־החדשות הצרפתי ל'אכספרס מגיע למשבר שנות הארבעים שלו, ומתחיל לחפש אחר שורשי זהותו. כאמור הפתיחה היא נהדרת, והיא מעוררת בקורא תקוות רבות, שהנה הוא גילה סופר־ענק חדש, את סופר המחר.

המספר, שהוא כגראה גם המחבר, יוצא בעיקבות אביו, תוך שהוא מתמודד עם אביו הרוחני שאינו אלא **ז'אן פול סארטר**, ומפתיחה של סופר, מתמשכים הפרי־קים יותר ויותר והופכים להמשך של עיתונאי שאין לו מה לתאר, במאדיום של הספרות.

שנת הסרטן הוא החמצה, שכנראה איש אינו מצטער עליה. אבל לקורא 376 עמו־דים מחמיצים. זה מיותר.

החוויה הישראלית

העפילו

„זבעוד ניצב אני על אותו גל אבנים שבראש הפיסגה נשמעו קריאות 'דמשק! דמשק!' אחדים מן המטיילים עמדו עש־רות מטרים צפונה ממקומי והצבעו כלפי משה. רציתי למקום עמדם והנה, לא יאמן. דמשק אכן שם למשה. הישט יד תע בה. כל־כך קרובה! כמרגלית הבהיקה בתוך ים הירק האפף אותה. צריחי מגדלי המיסגדים הבהיקו באור אחרון. התרגשות גדולה אחזה בנו. 'מה? היא קרובה כל־כך? חבדה! בואו ניגש לשם,' קרא אחד... וכך נדלקה המחשבה, כזרם חשמל עבירה בין כולנו: 'ירצים לדמשק! ירצים לדמשק!' הקריאה היתה לסיסמה..." כך מתאר רפי טהון בסיפורו הלכנו לחרמון והגענו לדמשק ** את רגע השיא בהעפלה

* אוליביה טוד — שנת הסרטן; עב־רית: אורה כהן־כ"ץ; הוצאת זב"מ (מו־עדון מערבי); 376 עמודים (כריכה רכה).

** רפי טהון — הלכנו לחרמון והגענו לדמשק; הוצאת הקיבוץ המאוחד; 61 עמודים (כריכה רכה + תצלומים).

בחטף

„צינור־דויד" לסובולפונקט

●● פרט מרתק גילתה העיתונאית **רות בונדי**, בסיקורה את פירסומו המחודש של הספר „ארבעים הימים של מוסה־דאג" מאת **פרנץ ורפל**, שראה אור בימים אלה בהוצאת עם עובד. כתבה בונדי: „כתב־מדור הולך, כתב חדש בא, והסיגנון לא משתנה. השבוע נמצא לגילגול־הנשמות אישור נוסף במדור הספרות של הארץ. מאז ראשית דרכי בעיתונות, בכל פעם שנסבה השיחה על פרנץ ורפל, עלתה המעשיה במבקר הארץ (שמו **גוריליק**, אם אינני טועה), שכתב אחרי הופעת התרגום העברי של 'ארבעים הימים של מוסה־דאג' בשנת 1934 (בידי **יוסף ויכטנבוים**), בשיבחו של הגיבור הלאומי הארמני **מוסה דאג. חיים שורר** מדבר היפנה אז את תשומת־ליבו של המבקר לכך שמוסה־דאג הוא הר, לא אדם. השבוע בסקירה המקובצת על ספרים חדשים, בקטע על התרגום החדש של 'ארבעים הימים של מוסה דאג'... כתוב: „סיפרו של **גבריאל באנרדיון**, החוזר לשורשיו בארץ מולדתו לאחר גלות מרצון ממושכת בפאריס, ונעשה למגינה המחרף את נפשו של מוסה דאג, וממילא לגיבור הלאומיות הארמנית..." מה שהגב' בונדי אינה מציינת, הוא, שסוקרן הספרים בן־זמננו, **יחזן רשת**, הינו המבקר **יורם ברונובסקי**, כקביעת **דן בן־אמוץ**, ששמר הוכחשה ●● תיאטרון הכורסה והבורקס כינוי זה עומדים להעניק ליציני הטלוויזיה לסידרה דרמתית בחמישה חלקים תחת הכותרת מישל עזרא ספרא ובניו המבוססת על סיפורו הפולקלורי של **אמנון שמוש**, יליד סוריה, המרבה לקבץ מפולקלור ארץ מולדתו. סיפור זה, שאינו נחשב כלל בעיני ביקורת הספרות בארץ, ואף גונה בחומרה בידי כמה מבקרים, הביא פרופסור ירושלמי נכבד לספרות לומר: „השלב הבא אחרי 'תיאטרון הכורסא והבורקס' יהיה להעלות את הרשלה אוסטרופולר במיסגרת תיאטרון הכורסא והחמין לאשכנזים..."

●● מחזאי ממורמר מיקצועי, הגיב על רשימת המועמדים לפרס כינור דויד במילים: „בפרס 'צינור־דויד' יוכה השנה המחזאי **יהושע חיץ סובולפונקט**, שתרומתו מייצגת את הקיפאון התיאטרוני, והחיקויי..." ●● בשיחה שניהלו שני משוררים מדור משוררי הפלמ"ח, בבית־קפה תל־אביבי, אמר האחד: „עכשיו יהיה **אהרון מגד**, בן־אלמוות עד למותו" כאשר שאלו רעו לשירה. „הכיצד?", השיב הראשון: „הוא נבחר לשמש למשך כל ימיו כחבר באקדמיה ללשון העברית..." ידיעה זו, שפורסמה מטעם האקדמיה, עוררה תמיהה רבה, בלב שוחרי הלשון־העברית, מאחר שלא היה ידוע ברבים, כי האקדמיה ללשון העברית הסכה להיות חברה־אחות לאקדמיה הצרפתית שסימן־היכר שלה. הוא קבלת חברים כבני אלמוות ●● בערב שנערך **ליגאל מזיגזון** בבית הסופר בירושלים. תיעתע המחזאי במקצת, בקהלו, כאשר ציין בין שאר דבריו: „על המחזה בערבות הנגב שעורר בזמנו פולמוסים רבים בציבור, נאלצתי לתת את הדין בסני ראש־הממשלה דאז, **דויד בן־גוריון**, וסירבתי להיפגש עם בן־גוריון, כיוון שלא רציתי שיעמוד לי על הראש, מין ז'דאנוב כזה..." מה שהחסיר מוסיגזון ממאזיניו הירושלמיים, הוא הסיפור, ששבע שנים מאוחר יותר, חיבר למען אותו מין ז'דאנוב שכזה את דרוק אותו לכלביים כנגד העולם הזה ●● על הכותרת יהודק הקשר בין ההסתדרות ואגודת הסופרים הגיב משורר ירושלמי נודע: „ומישרד־החינוך יספק את המהדקים המענקים."

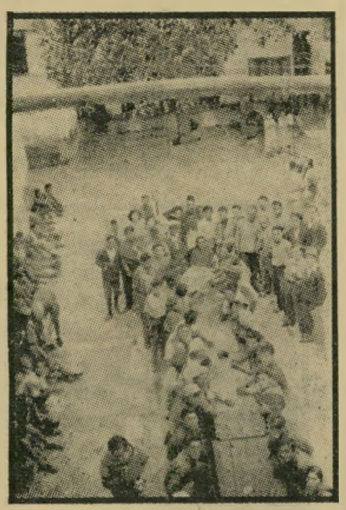

„המחנות העולים"
עלה נעלה, כי יכול נוכל

לים היו לסיסמתה: „עלה נעלה, כי יכול נוכל...". חבורת נערים שהעפילה בשנת 1933, למה שכונה מאוחר יותר, בימי מיל־חמת יום־הכיפורים העיניים של המדינה מקצרת בירידה את המרחק לדמשק.

סיפרו של רפי טהון, הוא כמו אגדה תמוהה בת־זמננו, חוברת דלת עמודים עמוסת מידע. ציווף מופלא של מידע גיאוגרפי והיסטורי, סוציולוגי ואתנוגרפי, המאוחים כולם באותה חוויה ארצישרא־לית, השייכת לעולם שאיננו עוד.

זה סיפורם המוזר והנשכח של קבוצת צעירים, שעליהם נימנו בין השאר: **חיים בן־אשר, עזרא כהורי, רות דיין** (רעייתו הראשונה של **משה דיין**) ו־**נחום שריג** ממפקדי תש"ח.

לסיגסת החרמון, וההחלטה לרדת ממנו בכיוון השני, לעבר דמשק ונהרות אמנה וסרפר שמסביבה.

הלכנו לחרמון והגענו לדמשק הוא סי־פורה של קבוצת אנשים, אנשי תנועת המחנות העולים, שהעפלה על הרים וטיר־

מאת דן טומר

עם רהיטי מרס אל שנות ה-80

בית מרס- הגדול מכולם!
בית מרס- הנבחר מכולם!
בית מרס-החדיש מכולם!

10,000 מ"ר של תצוגת רהיטים מרהיבה. גם השנה זכה בית מרס בתואר המוצר הנבחר 1980. מיטב דגמי הרהוט החדיש של אירופה, לשנות ה-80.

קומות א', ב' מבחר ענק של מערכות סלון ופינות אוכל

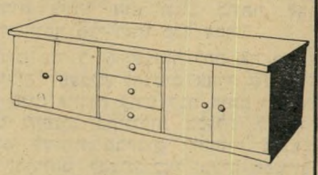

מזנון "הסן" סלוני מהודר בעיצוב אירופי מרהיב, בפורניר טיק או אגוז, פרקטי, רב-תכליתי, עתה במחיר מבצע:

13,750.-

דגם 477, תוצרת "ברץ" אירופה, 6 כורסאות מודולריות מרהיבות, ריפוד קטיפה בגוונים שונים לאוירה מרשימה במחיר מיוחד של

39,550.-

בבית מרס גם מחלקת "ריהוט משלים" הכוללת ארונות לאמבטיה, מראות, שפע של קוקבים, שולחנות טלוויזיה, ארונות סטריאו ועוד.

קומה ג' חדרי שינה

חדר שינה "WOOD" בסגנון אנגלי מסורתי. המערכת מעוצבת בצורה מקורית מרשימה ומיוצרת מעץ משובח בגוון חום קלאסי. כולל: מיטה זוגית רחבה ונוחה, ארונות לילה ושולחן טואלט מרשים עם מראה. מחיר המיטה בלבד, רק

19,710.-

מערכת חדר שינה יוקרתית, "סוזי", בסגנון עתיק, מעץ מסיבי מגולף. כולל: מיטה זוגית, שולחן טואלט עם פיתוחים מגולפים וארונות לילה דקורטיביים - בסגנון שאהבנו.

קומה ד' רהיטי נוער ומטבחים

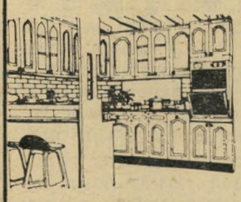

מטבח עץ מהודר עם פינת אוכל - אחד מעשרות המטבחים האלגנטיים בבית מרס.
ארונות המטבח עשויים עץ טבעי עם סידור להתקנת תנור בישול וכיריים בנויים (BUILT IN). לבחירתה עוד מבחר ענק של מטבחים הניתנים לרכישה ביחידות בודדות, ולהתאמה לכל מטבח.

ספריה שימושית תוצרת חוץ בגויה בעיצוב מרשים וגימור מעולה.
הספריה כוללת חמישה מדפים יציבים המאפשרים אי-חסון רב של ספרים. עכשיו במחירי מבצע.

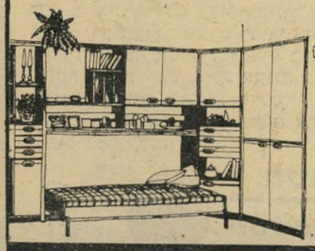

חדרי ילדים אקסקלוסיביים שעוצבו ע"י טובי מעצבי הרהיטים באירופה.
בציור - חדר נוער אירופי הכולל: מיטה הנפתחת מהקיר בצורה נוחה, ארון ספריה הכולל מפתבה ומדפים.
החדרים נמכרים ביחידות בודדות וניתן לרכוש גם פריטים בודדים מהמערכת.

בבית מרס-חניה בשפע, קפטריה.
מדרגות נעות ומעל לכל אושים מקצועיים שאיתם תוכלו להתייעץ. בית מרס פתוח ברציפות מ-08.00 בבוקר עד 19.00 בערב.

עכשיו ב- מרס בוודאי יותר כדאי!
תל-אביב, רח' הרצל 158

האם חשובה הסיבה הנפשית להרטבת הלילה?

*

האם זוהי בעיה נפשית או בעיה גופנית?

*

טיפול מעמיק? טיפול קצר־מועד? האם לטפל בכלל?

*

מכשיר PPM-4 מכשיר פלא? סכנת התחשמלות?

הילד המרטיב

מספרים על השחקנית הישראלית חיה הררית, כוכבת בן־חור, שכשהיתה בת שלוש ועדיין הרטיבה במיטה, החליט אביה לנקוט צעדים חינוכיים משלו. הוא נהג להניח מגהץ פושר על ישבנה הצעיר בכל פעם שהתעוררה במיטה רטובה. אם זה עזר כתוצאה מפחד או משיכנוע לא ברור, אך חיה הררית כבר לא מתעוררת במיטה רטובה.

הנסיונות העצמאיים של ההורים לטפל בילדיהם המרטיבים עדיין לא פסו מהעולם. יש המשתמשים בדרכים קשות ואפילו אכזריות, ויש המנסים שיטות רכות יותר.

באחרונה הומצא מכשיר שעשוי לפתור את הבעיות של הילד, הנער, והוריו. מאחר שבעיית ההרטבה הלילית הופכת בדרך־כלל בעיה כלל מישפחתית, כאשר רגשות האשם עוברים מאחד לשני.

המכשיר קרוי, בינתיים, P.P.M.4., כאשר הרעיון שהינחה את ממציאיו, הד"ר אילן קיסרי, אורולוג מבית־החולים איכילוב ובוריס רבינוביץ, מהנדס רפואי, הוא יצירת גירוי קצר המתחיל לפעול ברגע שבו נפלטת טיפת השתן הראשונה. הגירוי, שגורם לכיווץ שרירי שלפוחית השתן מפסיק את זרימת השתן ומעיר את הילד, היכול לרוץ לשירותים.

הסכמה שבשתיקה

מצב של הרטבה לילית הופך חריג בשני מצבים: מצב אובייקטיבי, כאשר ילדים מגיעים לגן־חובה ועדיין מרטיבים במיטתם ומצב שני, כאשר הילד או בני מישפחתו חושבים שאכן קיימת בעיה.

באחד הקיבוצים במרכז הארץ חיה נעמי בת ה־13. נעמי נמצאת עדיין במוסד הילדים והיא נהנתה, לפחות ארבע פעמים בשבוע, להתעורר עם סדינים לחים. קבוצת הנוער שבה היא נמצאת אינה רואה בזה מעשה חריג. המטפלת טוענת שאם לנעמי אין בעיות נפשיות חמורות או גופניות, הרי אסור להתייחס למצב באופן מיוחד, ויש להניח לנערה להתארגן עם העניין לבד. דעתם של הורי נעמי נוחה מצורת החינוך של המטפלת, וכולם מסכימים שכאשר יגיע היום שבו תפריע לנעמי ההרטבה היא תפסיק זאת בעצמה.

אמהות רבות טוענות, בעיקר בשנים האחרונות, כי יש להניח לילד, ולא להפוך את ההרטבה הלילית למצב פתולוגי. „אם הילדה שלי בת ה־10 מתעוררת בלילה ואומרת לי שהיא הרטיבה את הסדינים," אומרת אם, עיתונאית במיקצועה, „אני מתנהגת כאילו אמרה לי שליכלכה את הסדינים: משוקולד או מצבעים, מחליפה את המצעים ולא עושה מזה מהומה גדולה."

הנטיה היא להתייחס להרטבה לילית כאל מצב נתון ולא לנסות להעמיק לתוך מניעיו הנסתרים והעמוקים.

השלב הראשון של הורים שהחליטו שאכן קיימת בעיה היא לפנות לרופא־הילדים, מתוך תקווה תת־הכרתית שהרופא יחליט שקיימת בעיה גופנית, לא נפשית. הטראומה של העבר, שבו התייחסו לילד שמשתין במיטתו כאל חולה בנפשו, או החרדה שמא יחפש מישהו את מקור האשם באם או באב, הם שהביאו את ההורים לרצות שהרופא יחליט שהבעיה היא גופנית. נדירים המיקרים בהם מתגלה מחלה גופנית כמו הפרעות בפעולת הסוגר של שלפוחית השתן, או דלקות כרוניות של צינורות השתן.

כאשר קיימת השתנה לילית כתוצאה ממחלה גופנית, חייבת להיות הרטבה גם בשעות היום.

בדרך כלל ריפא־הילדים יכול גם לזהות אם הילד סובל מבעיה נפשית חמורה, אך שוב, ברוב המיקרים אין סימני מחלת־נפש. בשנים האחרונות נוטים רופאי־הילדים להרגיע את ההורים ולבקש מהם להמתין חודשים נוספים.

יש הורים שפונים לפסיכולוגים, אך רבים נמנעים מכך מחשש ליצור לילד דימוי של „לא בריא לנפשו".

בעיות של האמא?

בעבר, וזמעשה עדיין בימים אלה, נשמם הורים ורופאים המתייחסים ל־הרטבה הלילית כאל מיקרה שיש לפעול נגדו בכל חומרת־הדין.

ירדנה, אמה של ליאת בת ה־9, פנתה לפסיכולוג שייעץ לה מה לעשות לבתה המרטיבה.

„תראי גברת," אמר לה המרפא החיפאי בן ה־64, „אני מציע שקודם תחפשי מה מופרע אצלך. שיהיה לך ברור, שאין ילד פסיכי בלי אמא פסיכית. אולי הילדה מסתכלת כשאתם מקיימים יחסי־מין? אולי אתם מדכאים את הילדה? אולי לך היו בעיות עם האמא שלך? אולי הילדה מתנקמת בך, שאת עובדת אותה בבית וחוץ לכת לעבודה?

„אבל קודם־כל בואי את לשיחות. אחרי השיחה הראשונה אני אומר לך כמה חודשים זה ייקח. גם בעלך ייצטרך לבוא אלי, ורק אחר־כך, כשנפתור את הבעיות שלכם, אז אני אקח את הקטנה לטיפולים.

„בינתיים, אם מפריע לך שהמיטה רטובה, אז תעירי אותה כל חצי שעה לעשות פיפי."

ירדנה, מורה במיקצועה, נרשמה לשיחות, והתחילה לחפש את הנקודות ה„לא נורמליות" אצלה. השיחות הלכו ונמשכו, טרגדיות על גבי טרגדיות נתגלו לה מעברה.

„אבל אני בן־אדם נורמלי," התעקשה המורה. „נכון, יש לי בעיות, כמו לכולם, אבל עד עכשיו הסתדרתי טוב. איך ייתכן שפתאום בגיל 34 מישהו מבשר לי שאני משוגעת?"

ליאת היתה בת 10 ועדיין הרטיבה. כשנסעה הילדה לטיול־כיתתי, התגלה הדבר למורתה. זו פנתה לאם, וירדנה נאלצה לספר את אשר עבר עליה.

„לא נעים לי לומר זאת," אמרה המורה של ליאת, „אבל תעזבי את המטפל הזה. אני אכוון אותך למישהו אחר."

בסוף כולם מפסיקים

בשנים האחרונות התפתח תחום מיוחד בפסיכולוגיית הילדים, שאינו מנסה לגבור בתוככי נשמתו של הילד, אלא לחפש את הגורמים הישירים בלבד, שעליהם לגרום לילד שיימאס בהשתנה לילית ויפסיק עם זה מרצונו ומהחלטתו.

אחד העוסק בטיפול בילדים מרטיבים הוא ג'רי היימן, יועץ פסיכולוגי המתמחה בטיפול קצר מועד. „אני לא מכיר בחורים שהלכו לצבא ועשו פיפי במיטה," אומר היימן, „בסוף כולם מפסיקים עם זה, ולכן אין להתרגש מהעניין כלל. כשמגיעים אלי הורים, אני מסביר מראש את עמדתי. אם הם מתעקשים שהילד יקבל טיפול, אז אני מסביר שאני מכוון את הטיפול למכסימום 12 פגישות או שלושה חודשים. במרבית המיקרים ההרטבה פוסקת עד אז."

לדעתו של היימן אחת האפשרויות לפתרון הבעיה במיסגרת הבית היא לבטל את ההסכמה שבשתיקה שאת סוד ההרטבה הלילית אין מוציאים אל מחוץ לבית. „לפעמים מספיק להגיד לילד שאמא דיברה עם מישהו על העניין. הילד מחליט ומפסיק את ההשתנה הלילית. הוא נמנע מלשתות לפני השינה, נותן שתן לפני היכנסו למיטה ולפעמים גם מנסה לא להירדם בלילה. בסופו של דבר הוא מצליח להתגבר," אומר היימן. „הרעיון המרכזי הוא שהפחות ביותר הוא הטוב ביותר. לא לעשות יותר מדי רעש מכל דבר."

ילדים בני 5—6, שנולד להם אח קטן, מתחילים לפעמים להרטיב אחרי שנגמלו מכך שנים אחדות קודם לכן. אותם ילדים נוטים להתנהג כתינוקות בכלל: למצוץ אצבע, לשתות מבקבוק ולהחזיק מוצץ. אין להתייחס לבעיה כאל בעיה נפשית של הילד, ולא כאל מחדל של האם, שעלולה לפתח רגשות־אשם על זניחת הילד והכוונת האהבה לתינוק החדש.

הטיפול במרפאתו של היימן מתבטא במישחקי בובות. המטפל והמטופל יושבים על שטיח במרכז החדר. המטפל אוחז בידו בובה, ונותן אחת לילד. „מה אתה רוצה להיות?" שואל המטפל. „אני אהיה תינוק," מחליט הקטן. השניים משחקים, אחרי כן מחליפים תפקידים והילד מאמץ את תפקיד האם, האב, תפקיד עצמו, וכל דמות מישפחתית שקיימת. מהתייחסותו של הילד לדמויות, לומד המטפל מה מפריע לו ומה הילד מצפה מכל אחד. באותה דרך מעביר המטפל אל הילד את ההתייחסויות הרצויות.

הפסקה תוך חודשיים

לשנם מצבים שבהם יש תגובות שונות של שני ההורים להשתנה הלילית. האם מנסה לפנק ולחפות. האב טוען: „גבר לא משתין בלילה!" לפעמים הכרזה זו מלווה במכה אחת או שתיים. הכעס מופנה כלפי

האם, והילד מרגיש שהוא אשם בכעסו של האב על האם. השלב הבא הוא פניה לפסיכולוג, ואז עמסרת ההכוונה, „חשוב שתגיעו קודם לכלל הסכמה. שאחד לא יפריע לשני. קודם אתם מתפשרים אפילו בעזרתי, אם תזדקקו, ואחר כך אני מטפל בילד.״

נועה היתה בת 7 כשסבתה חלתה. תחילה ביקרה אותה בבית־החולים, אחרי כן הועברה הסבתא לבית הוריה של נועה, ומחוסר מקום הוכנסה לשכב בחדרה של הילדה. הסבתא היתה בשלבי גסיסה, הילדה התחילה להרטיב, היו הפרעות בלימודים. האם חשבה שהמצב נבע מהמגורים המשותפים, ניסתה לשוחח עם בתה. אך לא יכלה למנוע את השותפות בחדר.

אחרי שנפטרה הסבתא התמיר המצב, הילדה התחילה להרגיש רגשות־אשם. כאילו מתה הסבתא מפני שהיא התנגדה לנוכחותה בחדר המשותף. האם הביאה את הבת הוא פנה לילד ושאל: „תגיד, מתי אתה עושה פיפי?״ להפתעתו ענה הילד: „ב־5.30.״ „איך אתה יודע?״ התפלא הטכנאי. „כי אחרי שאני עושה פיפי וקר לי לשכב במיטה, אני מתעורר, מסתכל על השעון ורואה כמה זמן נשאר לי לבית־הספר.״ הילד נשאל אם הוא רוצה להפסיק להרטיב. הוא ענה „כן!״ בהחלטיות רבה. היימן נתן בידו מיכתב לאביו, ביקש שיקנו לו שעון מעורר שיכוון לצלצל ב־5.15 בבוקר. ארבעה ימים התעורר הילד בעזרת השעון המעורר, בלילה הרביעי החליט שנמאס לו. הוא הפסיק לשתות בשעה 5 אחרי־הצהריים, נתן שתן לפני השינה והבעיה נפתרה.

נאווה בת ה־9 נדרשת לעזור לאמה בסידור הבית. הדבר היחידי שהיא מסרבת לעשות הוא החלפת המצעים הרטובים של עצמה. האם התעקשה, הבת התעקשה, והן פנו להיימן. „דיברתי עם האם,״ מספר המטפל. „התברר לי שהיא מקפידה מאד על הסדר בבית. סיכמנו שהיא תוריד מהילדה את חובת סידור החדר, ובתמורה תחליף נאווה את המצעים שלה.״ תוך חודשיים פסקה הילדה להרטיב את המיטה.

מכשיר נגד הרטבה

תורים המכוונים את העוצמה, משך הגירוי והצליל. משמאל, התחתונים המתחברים למכשיר, שבהם מישטחי מתכת המעבירים גירוי חשמלי שמכוון את שלפוחית־השתן.

מפיץ המהנדס גבריאל פישר. מימין הקופסה שבדופן הקדמית שלה שלושה כפתורים המכוונים את העוצמה, משך הגירוי והצליל. משמאל, התחתונים המתחברים למכשיר, שבהם מישטחי מתכת המעבירים גירוי חשמלי שמכוון את שלפוחית־השתן.

לטיפול, אך טיפול זה יכול להמשך זמן רב יותר מהנהוג בגלל היווצרות רגשות־האשם.

למירפאה הגיע ילד בן 11 יחד עם אמו. ילד נבון, אך עצלן. הוא אח שני בבית, הראשון בוגר ממנו ב־10 שנים. הוא עדיין לא נגמל מהשתנה לילית, האם נהגה להתייחס אליו בסלחנות ובפינוק. החליפה מצעים ולא התייחסה למצב כאל בעיה. כשגדל הילד הוא התבייש לישון אצל חברים, ולא יצא לטיולי הצופים. ההרטבה הלילית הפכה בעיה שיש חובה לפתור אותה.

אחרי שיחות אחדות, כשהתברר להיימן שלמעשה לא קיימת בעיה נפשית מיוחדת, עמוס היה בן 9 כשהופנה על־ידי אחות בית־הספר לטיפול. ילד נבון, חרוץ ושמח.

עמוס נתבקש על־ידי המטפל לערוך לוח שבועי. בימים שבהם אינו מרטיב את מיטתו הוא יצייר פנים מחייכות, שמש זורחת או כל דבר שמח אחר. בימים שבהם הוא מרטיב — תישאר משבצת ריקה. המעקב נמשך חודשיים והסתבר שיש ימים קבועים שבהם הוא מרטיב — כל לילות יום הרביעי בשבוע. הילד נשאל מה קורה בערב הקודם לליל ההרטבה. „אבא ואמא משחקים קלפים כל יום שלישי ב־ערב.״ הילד נאלץ להישאר לבד עם אחיו הקטן, הוא פוחד, אך מתבייש להודות בכך.

המטפל המליץ להביא בייבי־סיטר הביתה. עמוס הפסיק להרטיב.

הילד מחליט

ה מכשיר החדש P.P.M.4 מופעל באותה שיטת טיפול. הוא פועל על הסימפטום בלבד — ההשתנה הלילית. ואותה הוא מבקש לפתור.

לפני 30 שנה, הומצא בפקולטה לרפואה באוניברסיטת מוסקווה מכשיר למניעת הרטבה לילית.

המכשיר כוון כך, כשהילד מתחיל להשתין, הסדינים נרטבים, והכבל החשמלי, שמוגן מתחת לסדינים, מעביר גירוי למכשיר, שמתחיל להשמיע ציפצוף צורמני. הילד מתעורר בבהלה, אך בינתיים הסדינים נרטבו.

את הדגם הראשוני הזה מנסים לפתח במקומות שונים בעולם, כשהמטרה היא שלא להבהיל את הילד, הילד יכוון לעצמו את עוצמת הצליל ושכלי המיטה לא יירטבו. כלומר, שתהיה שליטה מוחלטת על סוגר שלפוחית השתן.

גם בארץ ניסו שני מוסקואים לשעבר לפתח את המכשיר, ד״ר אילן קיסרי והמהנדס בוריס רבינוביץ. הם הוסיפו לדגם הראשוני ממד נוסף — גירוי.

המכשיר נראה כקופסה ברוחב 25 ס״מ ובאורך 20 ס״מ. בדופן הקידמית יש שלושה כפתורים מכוונים. הראשון מכוון את עוצמת הגירוי בסקאלה של 1—9. גירוי חשמלי מגיע לדופן הקידמית של הבטן. הזרם החשמלי המכסימלי הוא 5 אלפיות האמפר, בעוד שמפסקי־הביטחון הביתיים מכוונים ל־30 אלפיות האמפר. המכשיר נטען בבטריות קטנות במתח זעום של 6 וולט.

הכפתור השני מכוון את משך הגירוי, הוא מופיע בשלבים שבין 1—5. הכפתור השלישי מכוון את האזעקה, ברמות של 1—9.

המכשיר מכוון על־ידי הילד והוא גם המחליט אם יישמע צילצול מזעיק או שהוא יסתפק בגירוי. על גובה הצליל, עוצמת הגירוי ומישכו — מחליט הילד ומכוון בעזרת הוריו.

מהקופסה יוצא כבל חשמלי שמגיע לתחתונים מיוחדים שלובש הילד. תחתוני מגבת עם ביטנת כותנה. לתוך הביטנה בקידמת הגוף, צמודים ארבע לוחיות מתכת.

גירוי חשמלי מיידי

ט יפת השתן הראשונה שנפלטת מהשלפוחית מרטיבה מייד את בטנת התחתונים. הלחות גורמת למעבר גירוי חשמלי, שמגיע מלוחיות המתכת אל הכבל החשמלי ומשם לקופסה שמונחת על כוננית לצד המיטה. התגובה היא העברת גירוי חשמלי, שגורם לכיווץ שרירים מיידי בקידמת הבטן התחתונה. הכיווץ גורם להתכווצות שרירי שלפוחית השתן והסוגר, הנמצא בתחתית השלפוחית, נסגר.

למעשה, ברגע שבו ניתנת טיפת השתן הראשונה, נסגר סוגר שלפוחית השתן. הגירוי עצמו, מעורר את הילד. ואם אין בגירוי די, כדי לעורר את הילד, הרי הצילצול, שהמכשיר משמיע, מוסיף גם הוא לשלבי ההתעוררות.

אחד הנסיונות שנעשו בארץ נערכו על ילד בן 12, ירון. לילד ולמישפחתו היה ברור כי נערך ניסוי. האב, מהנדס חשמל במיקצועו, בדק את המכשיר והסכים. הילד, שמטבעו לא אהב להתאמץ במיוחד, שמח לאפשרות להיפטר מהסדינים הרטובים והסכים לניסוי גם הוא. ירון כיוון את הגירוי לבינוני, ואת הצליל למכסימלי.

אחרי שלושה שבועות הוא הודיע להוריו: „נמאס לי לשמוע ציפצופים באמצע הלילה. וחוץ מזה קר לי להתעורר בחורף. אני לא עושה יותר פיפי בלילה.״

מאז עברה חצי שנה, ומלבד 4 „פיספוסים״, לדברי ירון, לא קרו מאורעות לילייים רטובים.

את המכשיר מפיצה חברת מדי־פישר לשירותי הנדסה רפואית בבעלותו של גבריאל פישר, שהועניק לו שלושה פרסי ביטחון־ישראל על עבודתו בתעשיה הצבאית.

מחירו של המכשיר 150 דולר. התנאי היחיד לקנייתו הוא התחייבות בכתב שלא להפעיל את המכשיר, אלא אחרי בדיקת רופא־ילדים שישלול הימצאותה של מחלה גופנית או נפשית. המכשיר נמכר לילדים מעל גיל 8.

נסיונות שנערכו בארץ או בחו״ל הצביעו על הצלחה של 85% מהמטופלים, אחרי חודשיים של טיפול. החברה מספקת ייעוץ על־ידי רופא אורולוג או אישה־מיקצוע המכיר את המכשיר, ומתחייב לקבלו חזרה אם הילד מסרב ללבוש את התחתונים המיוחדים ולהתחבר למכשיר.

בדרך־כלל נמאס לילד להתעורר בלילה על־ידי צילצול או גירוי, והוא מעדיף להפסיק את ההרטבה הלילית בדרכים משלו.

סטלה קורן

כמו טיפול בשיניים

את צורת הטיפול שלו משווה היימן לטיפול רופא־השיניים בחורים. „צריך לעשות סתימות. אין חובה וצורך לבדוק את העניין מלפני ולפנים. יש להתמקד על הבעיה המטרידה, ורק אותה לפתור.״

לרשום את היום

הילד מתבקש על־ידי המטפל לערוך לוח שבועי ולציין את הימים שבהם אינו מרטיב בלילה. בדיקת הנושא מראה על לילות מסויימים וקבועים להרטבה לילית.

הוצאת ספרים אחיאסף בע"מ

ספרים חדשים

גופך — מדריך גינקולוגי לאישה / ד"ר נ. לאורסן

מדריך מפורט ומעשי המורה לאשה איך לבדוק עצמה, תהליך הבדיקה אצל הגינקולוג, מחזור ההפרייה והווסת, דלקות ומחלות, הריון, עיקור, הפלה ועקרות, מין והפרשות בתיפקוד המיני ועוד.
מלווה עשרות תצלומים ותרשימים.

464 עמ' המחיר —.580
עד סוף פברואר —.520

שיחות עם ילדי / ד"ר ח. ד. לאיינג

לקט שובה־לב של שיחות בין המחבר — שהוא מחשובי הפסיכיאטרים של ימינו — לבין ילדיו.

100 עמ' המחיר —.110

עקרון / מרי הריסון

כל זוג חשוק־ילדים יזדקק לספר זה כדי לדעת: מתי קיימת בעייה של עקרות, מה כולל טיפול רפואי מושלם ומה ניתן לקבל, ואיך להתמודד עם הבעיות הרגשיות של העקרות.

180 עמ' המחיר —.220

המחירים כוללים מע"מ ומשלוח. את הספרים ניתן להשיג בחנויות הספרים או תמורת משלוח המחאה לת.ד. 4810 תל־אביב.

במדינה

מנגנון

דיוקנו של אזרח ככלב

„פה חקירה ואתה כלב. תיך עך ארבע ותנבח," אמרו החוקרים לעציר

מיכתב התלונה של עורכת־הדין הירושלמית לאה צמל, שנשלח למישרד ראש־הממשלה, זכה במענה מהיר וחריף. יועץ ראש־הממשלה לענייני ערבים, בנימין גור־אריה, קבע באורח חד־משמעי: „ברור־תי את תלונתך, בעניין האסיר עזמי סאמי עבד־אל־גני, ומתברר כי כל פרטי התלונה הם חסרי־שחר ובשקר יסודם."

אולם הפרקליטה המנוסה החליטה לא לוותר, תבעה שוב ושוב לבדוק את פרטי התלונה. בידה היתה עדותו המפורטת של עבד־אל־גני, פועל בן 22 מהכפר נחף שבגליל.

סיפר עבד־אל־גני לפרקליטה:

לאחר לכתך, ביום הביקור בבית־המעצר בג'למי, נלקחתי על־ידי חוקרי ש"ב ל־חדר החקירות. החוקרים היו שלושה — אחד שמן, המכונה ז'ק, אדם נוסף, צעיר למדי, שיתכן שאיננו ש"ב אלא במישטרה, ועוד שמן אחד שאינני יודע מיהו. נהלה עבדו, תרשבת נצרת כבת 25, ו־בוגרת החוג לפילוסופיה באוניברסיטת חי־פה, נעצרה לעשרה ימים כחשודה בעבי־רות ביטחוניות. לאחר ששוחררה העידה בפני מרצים מאוניברסיטת חיפה על מהלך חקירתה. אחד המרצים, שהתרשם מדבריה, אף הוציא חוזר מטעמו, שבו הוקיע את דרכי החקירה. והנה, במיסגרת עדותה סיפרה עבדו, שבמהלך חקירתה אמרו לה החוקרים: „בואי נראה לך מה עושים עם אנשים שמסרבים לדבר."

היא הוכנסה לחדר, שבו ראתה צעיר בעל שיער מתולתל, יושב על כיסא כש־ידיו קשורות לאחור ובפיו חמש סיגריות בוערות. העשן אפף לדבריה, את פניו ו־עיניו היו אדומות. אחר כך קראו לו החוקרים פודל והורו לו להלך ככלב. התירו את ידיו והוא הלך על ארבע ונבח ככלב.

עד כאן סיפורה של עורכת־הדין.

צמל העבירה עדות־ראיה זו לידי היועץ לענייני ערבים ותבעה שוב לחקור בפר־שה. הפעם הופתעה מתשובתו של היועץ. „עניין התלונה הנ"ל התעורר פעם נוס־פת," כתב היועץ לפרקליטה, „ובעיקבות כך חודשה החקירה. מימצאי החקירה הע־לו, כי טענת המתלונן נכונה."

חוקר ש"ב נשפט בפני בית־דין מיש־מעתי, הן בשל המעשה עצמו והן בשל

הנדון: עזמי סאמי עבד אל-גני

ברצוני את תלונתך במכתבך מיום 8.7.79 בעניין האסיר הנ"ל ומתברר כי כל פרטי התלונה הם חסרי-שחר ובלתי יסודים.

1. הנ"ל היה מיוצג על ידך בעת הוצאת פקודת המעצר ובמהלך מעצרו בבית הדין הצבאי בלוד בעת שהוגשה הודעתו במשפטו ולא נטען, אף במילה אחת, כי החקירה היתה בלתי הוגנת או שנעשה כלפיו אמצעים פסולים כלשהם.

מיכתבו הראשון של יועץ ראש־הממשלה לענייני ערבים
„תלונה חסרת שחר"

הנדון: עזמי סאמי עבד אל-גני - חקירת חלונות צגר חוקרי ש"ב
מכתבכם מיום 8/7/79 כ"ט אב תשל"ט 29 אוג 79

עניין התלונה הנ"ל התעורר פעם נוספת ובעקבות כך חודשה החקירה

מימצאי החקירה העלו כי טענת המתלונן נכונה.

מיכתבו השני של יועץ ראש־הממשלה לענייני ערבים
„טענת המתלונן נכונה"

יתכן שכינויו אבו־גזאלה, אולם אינני בטוח בכך. ז'ק ניהל את עיקר חקירתי.

בחקירה אמרו לי שאני כלב ולא בן־אדם. שאלו אותי מה שמי ועניתי: „עזמי." אמרו לי: „לא, שמך אינו עזמי, אתה כלב!" חזרו ושאלו אותי מה שמי, עניתי עזמי, ושוב צעקו עלי „תאמר שאתה כלב". שוב שאלו אותי מה שמי ועניתי: „כלב!"

אחר כך אמרו לי: „אתה פודל!" שאל־תי מה זה פודל, והם ענו: „לא חשוב. אם נשאל אותך לשמך תגיד שאתה פודל." שוב שאלו ושוב עניתי ששמי עזמי. שאלו פעם נוספת, בצורה מאיימת, ואמרתי: „קוראים לי פודל!"

פודל טוב. הושיבו אותי על כיסא, קשרו את ידי מאחורי הגוף ותקעו לי בפה חמש סיגריות בוערות. אינני מעשן כלל, אולם הם אילצו אותי לעשן את כל החמש בבת אחת, עד תום. העשן נכנס לעיני והן צרבו מאד. כיוון שהייתי קשור, לא יכולתי לעשות דבר. אחרי שנגמרו חמש הסיגריות שיחררו אותי ואמרו לי: „פה חקירה ואתה כלב." תלך על ארבע ותנבח כמו כלב." סירבתי. אמרו לי שוב, בעיקר ז'ק: „פודל, תלך על ארבע ו־תנבח." בלית ברירה ירדתי על ארבע ו־נבחתי „האו, האו!"

הם אמרו שאני פודל טוב.

עד כאן סיפורו של עבד־אל־גני.

תלונות עצירים על התעללות והכחשות רישמיות בנוסח „לא היו דברים מעולם" הפכו כבר מזמן לדבר שבשיגרה. בדרך כלל מסתיימת פרשה ממין זה בכך שתיק התלונה נסגר. אלא שהפעם היתה בידי פרקליטתו של המתלונן עדות מסייעת.

סיפרה עורכת־הדין צמל:

הכחשתו. הפעם הודה במעשים שיוחסו לו בתלונה. הוא נידון לנזיפה ולהורדה בדר־גה והועבר לתפקיד אחר.

מישפט

מי באמת חפרסט?

הנאשמים חייכו, העדים לא זכרו, הסניגורים חקרו והשופט היה עייף ומשועמם

סטאניסלב („סטאשו") דידרסקי רגיל לתשומת־לב רבה יותר בבית־המישפט. לא מזמן היה דידרסקי גיבורה של פרשת חיסול חשבונות בקריית־אונו. יריות נורו אז לכל הכיוונים, היו דיבורים על נקמה בגלל אשתו שבגדה בו עם חבריו כאשר היה בכלא, ועוד סיפורים דומים.

השבוע ישבו סטאשו, ושניים מחבריו, אלי עבדללה ומנשה יוסף, כולם מחייכים וקסרי־דאגות באולמו של השופט מנחם אילן. השלושה הואשמו בכך שבשנת 1976 פרצו לשתי דירות בקיראון וגנבו מתוכן רכוש בסך כולל של כ־40 אלף לירות.

כיוון שעבר זמן רב כל כך מאז המיק־רה, היה ליבם של הנאשמים גס בבית־המישפט. הם חיטטו באפם, פיהקו ולעסו מסטיק בשקיקה.

בעומדו על דוכן־העדים סיפר עד על אלי פרדס, בעליה של אחת הדירות ש־נפרצו: „ידעתי שלמישפט קוראים המיש־פט של אלי פרדס," אמר העד. „הוא היה חבר שלי באותה תקופה. עבדנו יחד

★שני מיליון ועוד חצי

2,500,000 ל"י פרס ראשון!

עוד חידוש בפיס

מאות אלפי זכיות בהגרלת הפיס!

30 ל"י - מינימום זכיה בזוטא ובהגרלה!

קנה את כרטיס המזל שלך עוד היום!

233,600 זכיות מידיות בזוטא!

14,406,000 ל"י -

סך כל הזכיות, בכל שבוע!

איתן עמיחי

הדברת מזיקים

מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תוקעי עץ, חרקי ספרים וכנדים. בשמירה על בריאותך ורכושך.

רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272

טל. 790114-5-6 רש' מס' 21 עסק 481/75

ירושלים-664015 , אילת-059-3012

באתר בניה בקריית־אונו. הוא היה מנהל־העבודה שם ואני עבדתי בחשמל. הוא בחור יפה ושערו שטני, רק לפני ימים אחדים ראינו את דודו טופז בטלוויזיה, ואני אמרתי לאחי: ,תראה כמה הוא דו־מה לאלי פרדס'. הוא היה ממש דומה לאיש הזה." — כאן הצביע העד על ה־מתמחה של השופט אילן, בחור בלונדי ו־נאה.

בית־המישפט היה מלא ציחקוקים. העד, כבן 27, בעל גוף מלא ושרירי, לא יכול היה לזכור את שם הרחוב שבו גר פרדס. „אבל הייתי אצלו בדירה הרבה פעמים. היינו שומעים אצלו מוסיקה. הוא היה בחור לארג', וכולם אהבו לבוא אליו."

חשוד תיק
לא תמיד מעצר

העד לא זכר מתי בוצעה הפריצה. „אינני זוכר תאריכים," אמר. אולי לפני חמש שנים, אולי פחות, אולי יותר. אפילו את תאריך גיוסו לצה"ל לא היה העד מוכן לסכן. אולי שנת 1974 אמר לבסוף. השופט ששאל אותו לתאריך לידתו, שאר־תו ידע העד בבירור, גילה כי תאריך ה־גיוס המשוער נכון.

התובע שמחה תקוע, ניסה לקעקע את עדותו של הצעיר, אולם לשווא. „נשבעתי לומר את האמת ואינני בודה דבר מלי־בי." רק עוד סגינה אחת היתה על לשונו באת כוח התביעה ניסתה להעלות עילה נוספת לדיון. היא רצתה להשתמש בסעיף של העד. הוא סיפר כי עזב את מיקצועו הקודם כחשמלאי, וכי היום הוא נהג. „מדוע?" שאל התובע: „כי אני חפ־ריסט", ענה העד, „אני עובד כל פעם במשהו אחר".

ככה משפט רצח. העד הבא היה אחיו של העד הראשון. הוא סיפר כי פרדס אמר לו שהוא מכיר אנשים שיעזרו לו למצוא את הדברים שגנבו מביתו. הוא היה מעוניין בעיקר במערכת סטריאופונית שהיתה יקרה לו. לכן הזמין לביתו את אלי עבדללה ואת שני חבריו, וביקש מהם שיעזרו לו למצוא את רכושו. מדוע עשה זאת? „הוא סיפר לי שאלי עבדללה מכיר את כל הדאווין האלה ואת כל זה." ב־עדויות קודמות הוכיחה התביעה כי אומנם סוכם שהשלושה ינסו להחזיר ל־פרדס את המערכת תמורת אלפיים לירות. והם אומנם החזירו לו מכשיר־קשר ש־נגנב מדירת שכנו לבית באותו ערב. תמורת המכשיר קיבלו 300 לירות.

כאשר השלושה לא עמדו בהתחייבו־תם, והמערכת לא הוחזרה לפרדס, ואחרי ששכנו, שקיבל מידיו את מכשיר־הקשר שלו, חשד כי יש לו יד בגניבה. הגיעה המישטרה אל פרדס. וגם הוא הגיש, בסו־פו של דבר, תלונה למישטרה על גניבה ופריצה לביתו.

המישפט התמשך על פני בוקר שלם. הסניגור חקר, והתובע חקר נגדית ארו־כות. השופט נראה עייף ומשועמם. „מדוע אתם מנהלים זאת כמישפט רצח?" שאל השופט לבסוף, „הרי זה תיק ישן, מה אני כבר יכול לתת להם אם יורשעו?"

וכאשר גם רמז עבה זה לא הועיל, והתובע המשיך לחקור במרץ ובהתלהבות על כתובתו המדוייקת של אלי פרדס, אמר השופט: „אני לא חפריסט, לי יש עוד הרבה תיקים לשמוע היום". וכך המריץ את הצדדים לקצר.

מעצרים

שופט אינו מכונה

האם צריך שופט להיענות תמיד לבקשת מעצר? שאל השופט ויצר תקדים

„השופטים הם חותמת גומי של ה־מישטרה," מתרעמים מפעם לפעם סניגו־רים ונאשמים המובלים למעצר. בניגוד לאמירה זו הוציא השבוע השופט המחוזי בתל־אביב, דוד ולך, החלטה הקובעת, כי אין כל חובה על שופט לעצור אדם אם אינו רואה עילה למעצר כזה.

גד תיק נעצר על־ידי שלטונות המכס בעוון העלמת מס־ערך־מוסף בשיעור של יותר משני מיליון לירות. תיק הוא יושב־ראש הוועד־הפועל־הישראלי של התוכנ־יות־העולמיות, או בקיצור של „האקדמיה למדיטאציה".

הוא נעצר והובא בפני שופט השלום אפרים שלו לשם מעצרו. המישטרה ביק־שה להאריך את מעצרו, אך בבית־המיש־פט התגלה שתיק עזר לחוקרים, והציג בפניהם כל מיסמך שביקשו. הוא אדם בעל כתובת קבועה ואין כל סיכויים ש־יאיים על עדים או יפריע לחקירה. לכן סירב השופט לעצרו או להטיל עליו ערו־בה. השופט פשוט שיחרר אותו ממעצר ורק ציווה עליו להפקיד את דרכונו.

שלטונות המכס לא הסכימו לכך. הם פנו בערר לבית־המישפט־המחוזי אל ה־שופט ולך. אז התעוררו שלוש שאלות מישפטיות חדשניות דווקא במישפט ש־הוא לכאורה פעוט.

תיק טען, כי במיקרה שהשיחרור הוא ללא ערובה, כפי שהיה בענייננו, אין כלל סמכות ערר. שכן סעיף 34 לחוק סדר הדין הפלילי מדבר בערר כאשר זה „עניין של שיחרור בערובה." על כן אין בית־המישפט מוסמך כלל לדון בערר. השופט קיבל את הטיעון.

20 לאותו חוק, המסמיך הן שופט־שלום והן שופט־מחוזי לדון במעצר. לכן ביקשה מהשופט ולך, לראות את עצמו כערכאה ראשונה, ולשמוע את החוקר אשר טיפל בתיק. גם עניין זה טרם נדון בפני בית־מישפט. עד היום נהוג בפרקטיקה, כי המישטרה מביאה את העצירים בפני בית־מישפט־השלום, ורק בערר על החלטו־תיהם היא פונה לשופט־מחוזי. היתה זו פעם ראשונה שביקשו שופט מחוזי לדון במעצר בערכאה ראשונה. השופט ולך לא קבע אומנם החלטה עקרונית בנושא, אך מצא שהתביעה חייבת להחליט מראש אל מי תפנה בבקשת המעצר. במיקרה זה מיצתה התביעה את זכות הבחירה שלה כאשר פנתה לבית־מישפט השלום. השופט ולך סירב על כן לשמוע את חוקר המישטרה.

שיחרזר האחים שניר. הטענה ה־שלישית היתה, כי מטרתה של הערובה היא גם להבטיח את תשלומו של קנס כספי גדול, אם יגזר כזה בבוא העת. על כך כתב השופט, כי פירוש זה למטרת הערובה לא נראה לו כלל. אין זו מטרת השופט לכפות תשלום קנס כספי בערובה על חשוד שטרם הוגש נגדו כתב־אישום.

בדחותו את ערר התביעה התבטא ה־שופט בכמה מילים אמיצות על סמכות המעצר של בית־המישפט: „לא קיימת חובה אוטומטית על שופט המעצרים לע־צור בכל מיקרה. אם כי במרבית המקרים משתמשים שופטי בית־מישפט־השלום ב־שיקול דעתם זה. במדינת ישראל נוצרה שיגרה של בקשות מעצר בכל מיקרה ואף בטרם הוגש האישום. השאלה היא אם היענות לכך דרושה תמיד.".

לא עבר שבוע והחלטה זו זכתה להיות תקדים רב ערך בערר שהוגש על־ידי המישטרה על שיחרורם ללא ערובה של האחים שניר, שהואשמו ברצח דוד שולמן, בעל מרס.

שופט־השלום דוד בר־אופיר חשב גם הוא, כי החומר שהביאה המישטרה אינו מצדיק את מעצרם של האחים, ושחרר או־תם ללא ערובה. בערר שהוגש על החל־טה זו השתמש הסניגור דוד ליבאי ב־החלטה חדשה זו של השופט ולך. יתכן שזוהי הסנונית הראשונה המבשרת את תחילתה של תקופה חדשה במדיניות ה־מעצרים במדינה.

לקנות סטריאו־ שאלה של אמון.

אל תיקח שאנס!!!

אל תבזבז יותר ממה שהינך צריך
עבור הצליל שהינך רוצה לשמוע. ברשותינו
עשרות מערכות מפירמות בינלאומיות בתצוגה מתמדת,
החל מהזולות ביותר ועד המתוחכמות ביותר.

ברשותנו מערכות:
AKAI, J.B.L, SANSUI
MARANTZ PIONNEER,
SHARP, A.R, DUAL, J.V.C,
BOSE, MOREL, PHILIPS,
SHURE, LEAK, L.G, K.L.H,
MICRO, ROTEL, BSR, ADC.
אורית מוותיקי וחלוצי
ענף הסטריאו בארץ
26 שנות וותק.
מחירים
זולים במיוחד.
אפשרות
השוואה בין
המערכות
השונות
יעוץ והדרכה
ספיציפי.

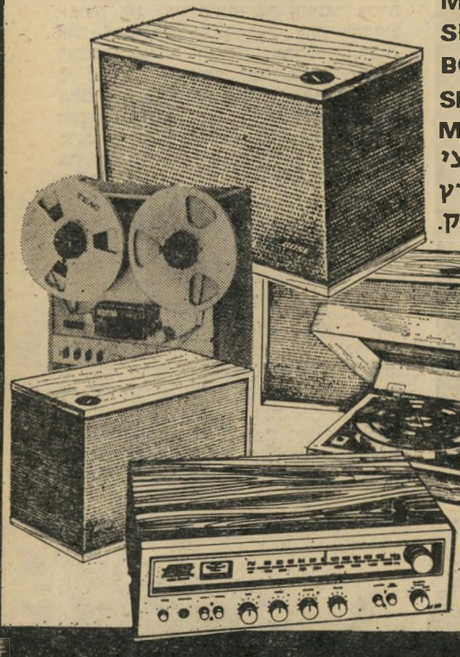

נסה ותיווכח.

אורית zorit
מערכות צריל
AUDIO SYSTEMS
ת"א, רח' אחד-העם 19, טל. 615507

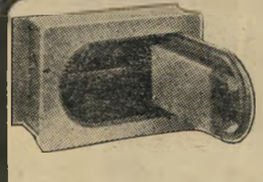

ציוד בטחון בע"מ

משווקי תוצרת
מגן גולדמן בע"מ

מציע לרגל הפתיחה:

כספות ביתיות, קופות פלדה, ארונות חסיני אש,
תאים מיוחדים ליהלומנים.
בתנאים וכמחירים מיוחדים

פרטים:
תל־אביב: ציוד בטחון בע"מ, אבן גבירול 9, טל. 244093
ירושלים: וילשטיין בע"מ, יפו 30, טל. 02-223610
חיפה: נין נין, דרך העצמאות 61, טל. 04-524302

לא צריך לדעת מתמטיקה
כדי להבין ש:
נימוס + התחשבות + סובלנות + ... =
איכות חיים

נשמח לשמוע ממך

אזרחים למען איכות חיים ת. ד. 1097 גבעתיים

על המסלול

כולם ביחד

אילו הייתי אומרת לך שעל־מנת להיות באופנה עליך לרכוש מערכת לבוש של אחד מן האופנאים הדינמיים מן השורה הראשונה בארץ, היית בוודאי עונה לי, טוב, אבל איפה אפשר למצוא מערכת לבוש שכזאת? בגדים פרי תכנונם של מתכנני העילית נעשים על פי רוב בהזמנה. תשובה טובה לשאלה הזאת ניתנה על־ידי אשת יצרן רהיטים, אביבה פיפקו.

בדירתה האכזוטית בתל־אביב כינסה אביבה את יצירותיהם של אופנאי צמרת אלה על־מנת לאפשר לכל אחת להרכיב לעצמה מערכת תואמת. אמרתי להרכיב, כי כאן יש אפשרות להרכיב את מערכת הלבוש מפריטים שונים שעוצבו בידי מעציבם שונים. ז'קט של דורין פרנקפורט, מיכנס של אבי טנצר וחולצה של ריקי בן־ארי, או חצאית של ג'ניפר בר־לב, סוודר של חיה ניר וחולצה של תמרה יובל. השיר־לובים רבים ומגוונים והאשה אינה נראית כאילו יצאה מירחון אופנה, אלא כאילו שהבגד עוצב והותאם לצרכיה באופן אישי.

מיהי הקונה הנבונה? זאת שמרכיבה את מלתחתה נדבך על גבי נדבך, פריט לפריט כשכל בגד מוסיף על הבגד הקודם ומשלים אותו. מישפט כמו „הארון שלי מלא בגדים ואני לובשת רק דבר או שניים," אינו מציאותי במיקרים כאלה. כל בגד שנקנה, גלבש וגלבש ועובר מעונה לעונה ואפילו משנה לשנה.

עכשיו, בואי נעשה חשבון כלכלי. מערכת שנקנתה ב־3250 לירות יכולה להיות כדאית יותר מקניית חצאית (600 ל"י) + חולצה מסויימת (600 ל"י). הכיצד? ובכן, החשבון פשוט. אם המערכת נלבשה הרבה, נניח כ־80 פעם, יהיה מחירה לפעם אחת — 40 לירות. לעומתה, אם החצאית הפשוטה שינתה צורה ואי־אפשר ללבוש אותה עוד הרי שמחירה ללבישה חד פעמית יהיה כ־80 לירות. כך אנו מגיעות למחירו ה־ריאלי של הבגד. מלבד בגדי־ערב מסויימים מאד, הרי כל בגד חייב להילבש פעמים רבות. ככל שנהנה ממנו כך ירד מחירו.

אני לא צריכה לספר לך שאם יש לך בנות במישפחה תוכלי להעביר את בגדייך ליורשת הצעירה, בתנאי, כמובן, שהבגד הוא טוב.

בביתה של אביבה פיפקו פגשנו ביעל צור, סטודנטית למישפטים בשנה הרא־שונה, לבושה בחליפת מיכנסיים מקטיפה, פרי תכנונו של אבי טנצר, מחיר החליפה 3000 לירות. בחליפה בעלת המראה השקט והסוליידי נוהגת יעל ללכת לאוניברסיטה. לעומת זאת, עם רדת היום, נועלת יעל נעל אלגנטית, איפור שונה ואולי אף שינוי קל בתיסרוקת והחליפה של היום נראית הדורה גם בשעות הערב.

הדיילת עדנה ברנר המרבה בנסיעות להוצלארץ חייבת לתכנן את מלתחתה כך שלא תתפוס מקום רב במזוודות ושהקי־מוט יהיה מינימלי. לכן לבושה עדנה ב־שימלת טריקו של ריקי בן־ארי, שאותה רכשה בשנה שעברה. מחירה של השימלה בצבע השחור היה בשנה שעברה 1700 לי־רות. למרות שהשימלה קייצית אפשר ללבוש אותה גם בחורף, כפי שעדנה לבשה אותה כשמעל לשימלה ז'קט פרחוני של חליפה אחרת, פרי תכנונה של דורין פרנקפורט, ולמותניה חגורה עבה.

רונית בראון, עקרת בית טריה, לבשה שימלת קטיפה שחורה של אבי טנצר עם מחשוף דרמתי בגב ושסע מעניין בצידה האחורי של השימלה. את אותה השימלה היא לובשת בערב עם נעליים תואמות, תכשיטי יהלומים ומפעם לפעם בא הפיצוץ בצורת הכובע. חשוב לזכור שאת השימלה אפשר ללבוש ביום עם נעליים ספורטי־ביות ועם ז'קט ספורטיבי מעל לשימלה.

בת־עמי וירסאנו, מעצבת חלונות ראווה, נאלצת להימצא במצבים לא נוחים בעת ביצוע עבודתה, כמו למשל זחילה והליכה על ארבע. לכן לובשת בת־עמי חולצה ומיכנסיים מטריקו, שמחירם 1200 ליוות. מעל לאלה היא לובשת ז'קט העשוי מטלאים נראות על ז'קט־חולצה כשמתחת חולצת טריקו בעיצובו של אבי טנצר מד־גימה נורית, שהיא אדריכלית במיקצועה.

בצבעי פסטל שעוצב בידי ג'ניפר בר־לב, ומחירו 3500 לירות. בת־עמי אומרת שהיא לא נפרדת מז'קט זה.

בימים של הידוק החגורה העקרון של אביבה פיפקו מהווה קריאה לחיסכון. מן הראוי שתתכנני את המלתחה שלך כך שתהיה רב־שימושית, אופנתית וחסכונית.

אוסף מגוון של יצירותיהם של מתכנני אופנה צעירים בארץ, כמו דורין פרנקפורט, אבי טנצר, ריקי בן־ארי, ג'ניפר בר־לב, תמרה יובל ועוד, מציגה אביבה פיפקו תחת קורת־גג אחת. הרעיון, הוא להיות אופנתית וגם חסכנית.

טלאים על כל הז'קט, שעשוי בד משי, מציגה בת־עמי. הצבעים בטלאים הם צבעי פסטל, כמו ירוק בהיר, צהוב וורוד. מתחת חליפת טריקו.

חליפה ספורטיבית מבד פלנל בצבע שחור היא חליפת־מיכנסיים בסיסית לחורף, שאפשר להשתמש בה בשעות הערב.

בירחוני הוא הז'קט ממערכת לבוש של דורין פרנק־פורט שנלבש מעל שימלת טריקו שחורה של ריקי בן־ארי. השימלה יכולה להיות בשימוש גם בימי החורף וגם בקיץ.

מישבצות

מגוון רחב של מוצרים

טל־ארוין

י"ב שבט תש"ם, 30.1.1980 מיספר 2213 שנה 44 המחיר: 35.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

הידידה הרגה את אשת־הפרקליט והתאבדה

קינאת

נרצחת
יעל
בראונר

רוצחת-מתאבדת שרית עינב

הדמים